

**СТРАТЕГИЈА БЕЗБЕДНОСТИ
САОБРАЋАЈА НА ПУТЕВИМА
ОПШТИНЕ НЕГОТИН ЗА ПЕРИОД
ОД 2025. ДО 2030. ГОДИНЕ**

2025. година

СТРАТЕГИЈА БЕЗБЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА ОПШТИНЕ НЕГОТИН ЗА ПЕРИОД ОД 2025. ДО 2030. ГОДИНЕ И АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ СТРАТЕГИЈЕ

АУТОРИ

Доц. др Драгослав **КУКИЋ**, *руководилац пројекта, TSRD*

Драгана **НОЈКОВИЋ**, *TSRD*

Јелена **РАНКОВИЋ АНУША**, *TSRD*

Др Дејан **ЈОВАНОВ**, *TSRD*

Марија **КУКИЋ**, *TSRD*

Марина **МИЉКОВИЋ**, *TSRD*

Милош **ТУЧИЋ**, *SAFEGE*

Ђорђе **СТАНИСАВЉЕВИЋ**, *SAFEGE*

Огњен **ЧУЉКОВИЋ**, *TSRD*

САДРЖАЈ

Реч Председника општине	6
Предговор	7
Општина Неготин	10
Становништво	11
Путна мрежа и саобраћај.....	13
Основни подаци о возилима регистрованим на територији општине Неготин.....	15
БЕЗБЕДНОСТ САОБРАЋАЈА – ПОСТОЈЕЋИ ОКВИР	16
Постојећи стратешки и правни документи.....	16
Капацитет постојећег система БС и главне заинтересоване стране	24
Прикупљање података и базе података које садрже податке од значаја за БС	31
АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА БЕЗБЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА	33
Општина Неготин у односу на остале јединице локалних самоуправа у Републици Србији	33
Коначни исходи БС – број и тежина последица, тренд броја СН.....	36
Ко, кад, где, зашто и како страда у саобраћајним незгодама у Неготину?	38
Општина Неготин у односу на Републику Србију	51
Индикатори безбедности саобраћаја – постојеће стање и трендови	57
Идентификација проблема безбедности саобраћаја у Неготину.....	61
Колико нас коштају саобраћајне незгоде?.....	63
БЕЗБЕДНОСТ САОБРАЋАЈА ОДРЕЂЕНИХ КАТЕГОРИЈА УЧЕСНИКА У САОБРАЋАЈНИМ НЕЗГОДАМА.....	65
Деца	65
Млади.....	72
Старија лица (65+)	80
Пешаци.....	88
Возачи и путници у путничким возилима	94

Бициклисти	102
Моторизовани двоточкаши (возачи и путници)	109
БЕЗБЕДНОСТ САОБРАЋАЈА – ЖЕЉЕНО СТАЊЕ	117
Приступ „безбедног система“	117
Најважнији принципи рада у безбедности саобраћаја	119
Амбиција, мисија и визија	121
Општи и посебни циљеви БС у погледу крајњих коначних исхода	121
Општи и посебни циљеви БС у погледу крајњих међуизлазних резултата	122
Циљеви БС за унапређење система БС (капацитет главних заинтересованих страна, организација, координација и сарадња).....	123
Циљеви БС за унапређење знања, свести и ставова од значаја за БС	124
Како остварити циљеве – годишњи циљеви	125
КЉУЧНЕ ОБЛАСТИ РАДА.....	130
Кључне области рада – стубови безбедности саобраћаја	130
1. Први стуб безбедности саобраћаја – Ефикасније управљање безбедношћу саобраћаја	131
2. Други стуб безбедности саобраћаја – Безбеднији путеви.....	133
3. Трећи стуб безбедности саобраћаја – Безбеднија возила	135
4. Четврти стуб безбедности саобраћаја – Безбеднији учесници у саобраћају.....	136
5. Пети стуб безбедности саобраћаја – деловање након саобраћајне незгоде	137
Носиоци активности на територији општине Неготин	139
Класификација мера безбедности саобраћаја према кључним проблемима у безбедности саобраћаја	144
Класификација мера безбедности саобраћаја према кључним носиоцима, институцијама на локалном и националном нивоу	146
ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА	150
Систем прикупљања података	150

Периодично извештавање (најмање два пута годишње) локалних самоуправа и главних заинтересованих страна о БС	151
Континуирано извештавање грађана о чињеницама везаним за безбедност саобраћаја у локалној самоуправи.....	153
Локална аналитичка база података о обележјима безбедности саобраћаја	153
Периодична анализа и евалуација реализованих мера за БС и постигнутих циљева БС	158
ЛИТЕРАТУРА.....	159

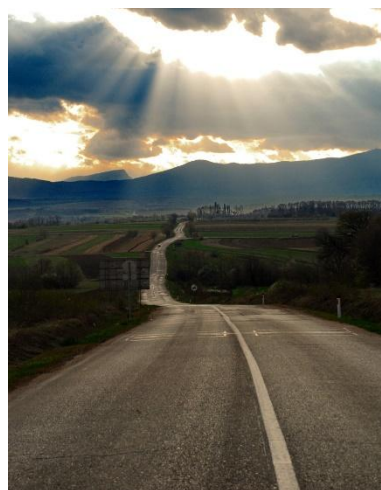
Реч Председника општине

У мору изазова са којима се грађани Републике Србије, међу којима и грађани општине Неготин, свакодневно сусрећу, безбедност саобраћаја на путевима представља један од изазова коме треба озбиљно и системски приступити. Без обзира да ли се возимо или пешачимо, идемо на посао или посећујемо пријатеље и родбину, путна и улична мрежа олакшава приступ и мобилност. Међутим, не смемо дозволити да штетне последице саобраћаја омаловаже и знатно умање користи од саобраћаја.

Нажалост, на путевима наше општине у периоду од 2019. до 2023. године догодило се 525 саобраћајних незгода, у којима је настрадало 288 лица, од којих је смртно страдало 11 лица. Морамо имати у виду да ове саобраћајне незгоде укључују животе наших суграђана, породице, пријатеља и њихову личну патњу.

Доношењем Стратегије безбедности саобраћаја на путевима за период од 2025. до 2030. године, наша општина је донела одлуку да се дугорочно посвети унапређењу безбедности саобраћаја на територији општине. Документ Стратегије са Акционим планом безбедности саобраћаја општине Неготин је у складу са Стратегијом безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије за период од 2023. до 2030. године, а уједно представља и подршку за остваривање **визије**

општине Неготин која је дефинисана Планом развоја општине за период 2024-2030. године. То можемо постићи само заједничким ангажовањем свих, како наших институција и организација, тако и појединаца, свих грађана наше општине.

Радићемо предано и одлучно у намери да створимо безбедније окружење на путевима за све учеснике у саобраћају на територији наше општине. Искорењивање смртног страдања у саобраћајним незгодама је дугорочни циљ ка коме тежимо.

Председник Општине Неготин,

Владимир Величковић

Предговор

Безбедност саобраћаја је глобални проблем који представља велику претњу за животе људи. Из тог разлога, многе земље, већ дужи низ година, улажу напоре да најпре стабилизују, а потом и смање број саобраћајних незгода на путевима и њихове последице. Последице саобраћајних незгода обухватају настрадала лица (погинула, теже и лакше повређена лица), а такође и материјалну штету насталу на возилима, опреми пута, итд.

Сваке године, на путевима широм света, погине око 1,30 милиона људи, односно око 3.700 људи дневно, док преко 50 милиона људи буде повређено или трајно онеспособљено, што доводи до суштинских и дуготрајних промена у квалитету њихових живота и живота њихових породица. Како ствари стоје, предвиђа се да ће страдање у саобраћају на путевима, у наредној деценији, довести до броја од 13 милиона погинулих, односно 500 милиона повређених, чиме ће се спречити даљи раст и развој, поготово у земљама са ниским и средњим приходом (енгл. Low- and Middle-Income Countries – LMIC)¹. Штавише, осим што представљају један од водећих узрока смртног страдања људи, трошкови повезани са настанком саобраћајних незгода и њихових последица износе од 1-3% бруто националног дохотка у овим земљама (односно 8,8% у Републици Србији).²

Проблем безбедности саобраћаја и његова величина препознати су глобално, од стране међународне заједнице, као и од појединачних земаља, те је у циљу ублажавања и потпуног превазилажења тих проблема, покренут низ иницијатива и активности на унапређењу идентификованог стања.

Препознајући важност проблема и потребу да реагују, Владе држава из целог света су једногласно, преко Генералне Скупштине Уједињених нација (Резолуција 74/299), усвојиле другу по реду Деценију акције за безбедност саобраћаја 2021-2030. Примарни циљ овог документа је да се до 2030. године смањи број погинулих и повређених лица у саобраћајним незгодама за 50%.

¹ Глобални план за деценију акције за безбедност саобраћаја на путевима 2021-2030 (енгл. Global Plan for the Decade of Action for Road Safety, 2021-2030), <https://www.who.int/publications/m/item/global-plan-for-the-decade-of-action-for-road-safety-2021-2030>.

² Влада Републике Србије. (2023). Стратегија безбедности саобраћаја Републике Србије, за период од 2023. до 2030. године. Београд.

На националном нивоу усвојена је друга по реду Стратегија безбедности саобраћаја Републике Србије, за период од 2023. до 2030. године. У стратегији је дефинисан циљ да Република Србија буде међу 10 најбезбеднијих земаља Европе. Општи циљ стратегије јесте смањење броја погинулих и тешко повређених лица за 50% до 2030. године, у односу на 2019. годину и нула погинуле деце у саобраћају од 2030. године.

Република Србија припада групи држава које чине напоре да управљају безбедношћу саобраћаја и да изграде организован заштитни систем безбедности саобраћаја. Република Србија је у последње време уложила велике напоре да заузда проблем нарастајућег броја саобраћајних незгода и настрадалих лица у њима.

Са националног нивоа, ти напори се у последње време све више премештају на локални ниво, на основу донетих планских и стратешких докумената, попут стратегија и акционих планова за решавање идентификованих проблема у безбедности саобраћаја, као и закона и подзаконских аката којима се регулише област безбедности саобраћаја, посебно путна инфраструктура, и на крају, правилника којима се уређује оснивање и рад локалних савета за безбедност саобраћаја, итд.

У области безбедности саобраћаја, Стратегија представља кровни документ, односно општи план за постизање претходно дефинисаних, јасних, остварљивих циљева. Она се заснива на објективним подацима који произилазе из детаљне анализе постојећег стања безбедности саобраћаја. Стратегија даје преглед постојећег стања и идентификованих најзначајнијих проблема, дефинише жељено стање и приоритетне циљеве које треба остварити и даје одређене смернице за достизање циљева, односно жељеног стања. Уз то, саставни део Стратегије мора бити Акциони план у коме су дате конкретне, појединачне мере и активности које треба спровести за постизање циљева дефинисаних стратегијом, као и носиоци тих активности и њихове улоге и индикатори који се користе да би се утврдио постигнути степен успешности спровођења стратегије.

Општина Неготин је препознао обавезу, значај и улогу коју локална самоуправа има на пољу управљања безбедношћу саобраћаја. Препозната је одговорност и жеља да се стратешким деловањем дугорочно утиче на смањење броја и последица саобраћајних незгода, што ће пре свега допринети мањем страдању људи и унапређењу квалитета живота становника који живе, раде, али и транзитирају кроз територију општине Неготин.

Стратегија уводи нову визију и нове циљеве на територији општине. Визија јесте амбициозна, али остварљива. Визије и служе за дугорочно усмеравање, надахнуће и подстицање мотивације. Циљ израде Стратегије је управо идентификација најзаступљенијих проблема безбедности саобраћаја на територији општине Неготин, анализа тих проблема и предлог мера и активности за успешно и делотворно елиминисање уочених проблема, односно, организовано, системско управљање безбедношћу саобраћаја, заснованог на подацима. Крајњи циљ Стратегије је смањење ризика од настанка и тежине последица саобраћајних незгода, односно неприхватљивог губитка људских живота и страдања у саобраћају на путевима.

Општина Неготин

Општина Неготин се налази у северо-источном делу Србије и простире се на тремећи Републике Србије, Бугарске и Румуније. Припада Борском управном округу, који поред Неготина, обухвата и град Бор, општине Кладово и Мајданпек. Територија општине Неготин се данас географски, углавном, поистовећује са Неготинском крајином. Укупна површина општине Неготин износи 1.090 km², што је 1,9% од укупне површине територије Републике Србије.³ Општина Неготин налази се на седмом месту по површини и обухвата 39 насељених места. Кроз општину протиче река Дунав – европски коридор VII на коме се налази лука Прахово, повезана железничком пругом са Београдом и Нишем.

Општина Неготин се граничи на северу са општином Кладово, северозападно и западно са општином Мајданпек, југозападно са општином Бор, јужно са општином Зајечар, југоисточно и источно са Републиком Бугарском у дужини од 41 km и североисточна граница је са Румунијом у дужини од 35,5 km током међународне реке Дунав. Доминантне гране привреде у општини су трговина, грађевинарство, саобраћај, угоститељство, хемијска индустрија и пољопривреда. Највеће домаће компаније које послују на територији општине су: Хидроелектрана Ђердап II (производња електричне енергије), Еликсир група - ИХП Прахово (хемијска индустрија), Спајић (производња челичних влакана), Николић превоз (саобраћај), Текијанка (трговина), Земљорадничка задруга Уљарица (пољопривреда).⁴

³ План развоја општине Неготин за период 2024-2030. година. (2024).

⁴ https://invest.negotin.rs/resources/klerr/certifikacija/Negotin_info_list_SRB_web.pdf

Неготин има дугу традицију у хемијској индустрији и производњи електричне енергије и вина. Поседује богато плодно пољопривредно земљиште које чини око 65% укупне територије општине, и представља базу за развој воћарства, виноградарства и сточарства. Стратешким документима пољопривреда, туризам и рурални развој дефинисани су као приоритетне области развоја општине у наредним годинама. Општина Неготин има велики потенцијал за развој културног и етно туризма.

Становништво

Према званичним подацима Републичког завода за статистику, према попису из 2022. године, на територији општине Неготин живи 28.261 становник⁵, што је у односу на попис из 2011. године пад од 8.795 становника, односно, пад од чак 23,7%. Просечна густина насељености износи свега 26 становника на 1 km^2 . На наредном графику приказана је расподела становника по локалним самоуправама у Србији, са посебним освртом на Борски округ. Посматрајући локалне самоуправе које припадају Борском округу, општина Неготин се налази на другом месту према броју становника, након града Бора.

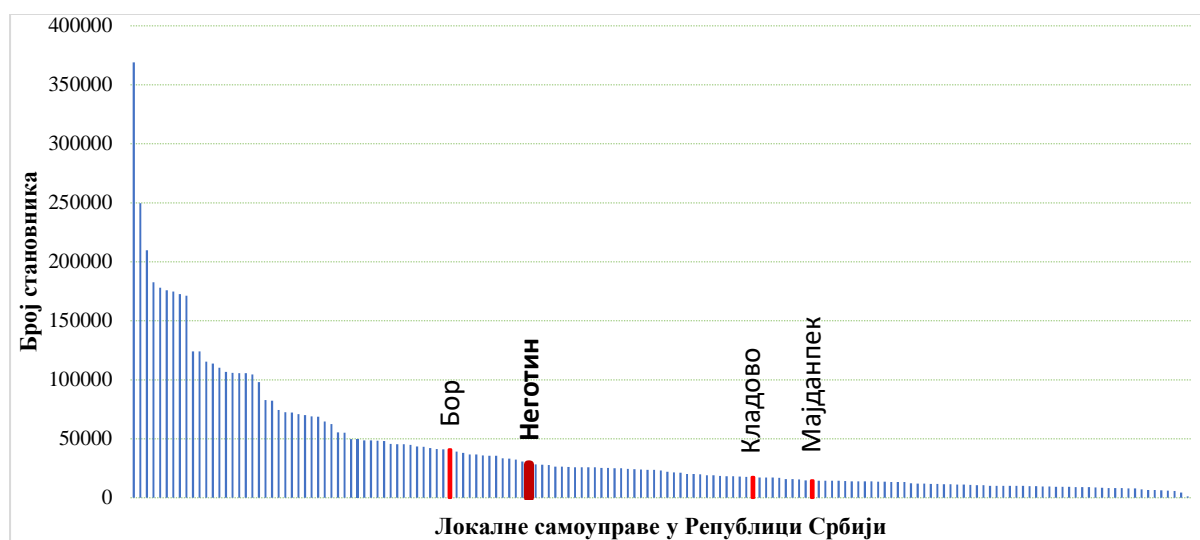

График 1. Положај општине Неготин на основу броја становника, у односу на остале локалне самоуправе у Републици Србији, са посебним акценом на општине Борског округа, 2022. година

Просечна старост становника у општини Неготин, према подацима за 2022. годину, значајно је виша, како у односу на републички ниво (43,80), тако и у односу на регион Јужне и Источне Србије (44,80 година) и износи 50,40 година. Пратећи тај тренд, и индекс старења становништва⁶ у општини Неготин је значајно већи, и износи 304,6, у односу на Републику Србију (149,7) и регион Јужне и Источне Србије (167,7).

⁵ Републички завод за статистику. (2023). Општине и региони у Републици Србији. ISSN 2217-7981.

⁶ Индекс старења представља однос броја старог (60 и више година) и младог (0-19 година) становништва.

Табела 1. Старосна структура становника према попису из 2022. године и број настрадалих лица у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године

Старосна категорија	Број становника ⁷	Погинуло	Тешке тел. повреде	Лаке тел. повреде	Укупан број настрадалих лица ⁸	Релативни индекс угрожености
0-14	2801	0	3	20	23	82.11
15-29	3588	2	19	56	77	214.60
30-44	4198	1	15	49	65	154.84
45-64	8161	3	20	49	72	88.22
65+	9513	5	10	36	51	53.61
Укупно	28261	11	67	210	288	101.91

Најбројније становништво на територији општине Неготин је старости од 65 и више година (34% у укупном броју становника), док у укупном броју погинулих у саобраћајним незгодама учествује са 45% (5 погинулих лица у периоду од 2019-2023. године). Највећи број настрадалих лица припада старосној категорији од 15 до 29 године (Табела 1). При разматрању коначних показатеља стања безбедности саобраћаја није узета у обзир изложеност у саобраћају, односно, колико је поједина старосна категорија активна, тј. колико учествује у саобраћају.

Релативни индекс угрожености, као показатељ стања безбедности саобраћаја на територији неке општине или града, приказује ризик којем је одређена старосна категорија изложена у саобраћају. Он представља однос између укупно настрадалих лица одређене старосне категорије и броја становника те старосне категорије на 10.000 становника. Релативни индекс угрожености за све становнике општине Неготин је 101,91. Према овом показатељу, може се закључити да је у општини Неготин највећем ризику изложена категорија младих учесника у саобраћају, старости од 15 до 29 година (График 2). Иако највише учествује у броју погинулих лица, категорија од 65 и више година има најмању вредност релативног индекса угрожености у Неготину.

⁷ Републички завод за статистику. (2023). Општине и региони у Републици Србији. ISSN 2217-7981.

⁸ <https://bazaabs.abs.gov.rs/smartPortal/saobNezgode>

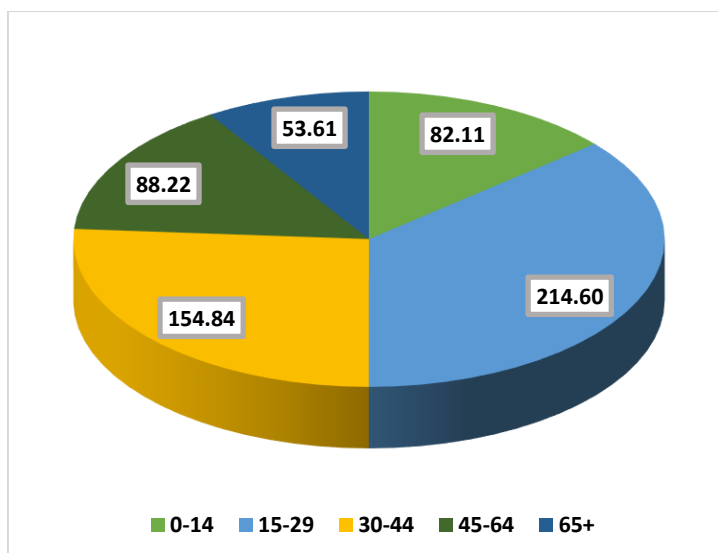

График 2. Релативни индекс угрожености изабраних старосних категорија становника на основу података о последицама саобраћајних незгода (2019-2023) на територији општине Неготин и броја становника који припадају старосној категорији према попису из 2022. године

Путна мрежа и саобраћај

На територији општине Неготин, према званичним подацима Републичког завода за статистику, изграђено је укупно 457,147 km путева, од чега је 252,000 km општинских путева и улица, затим 89,665 km државних путева I реда и 115,482 km државних путева II реда⁹, што се може видети у наредној табели.

Табела 2. Дужина путне мреже¹⁰ у km, Неготин, 2022. година

Држава/округ/град	Укупно	Државни путеви I реда		Државни путеви II реда		Општински путеви	
		свега	Саврем. коловоз	свега	Саврем. коловоз	свега	Саврем. коловоз
Република Србија	45021,735	3859,053	3859,053	9663,524	9548,944	31499,130	17374,738
Борска област	1525,470	295,991	295,991	420,679	420,679	808,800	321,080
Неготин	457,147	89,665	89,665	115,482	115,482	252,000	174,000

Државни путеви који пролазе кроз општину Неготин су¹¹:

- **Државни пут IB реда број 33:** веза са државним путем А1 - Пожаревац - Кучево - Мајданпек - Неготин - државна граница са Бугарском (гранични прелаз Мокрање)
- **Државни пут IB реда број 35:** државна граница са Румунијом (гранични прелаз Ђердап) - Кладово - Неготин - Зајечар - Књажевац - Сврљиг - Ниш - Меровина - Прокупље - Куршумлија - Подујево - Приштина - Липљан - Штимље - Сува Река - Призрен - државна граница са Албанијом (гранични прелаз Врбница)

⁹ Републички завод за статистику – Општине и региони у Републици Србији, 2023. година (ISSN 2217-7981, 265. стр.)

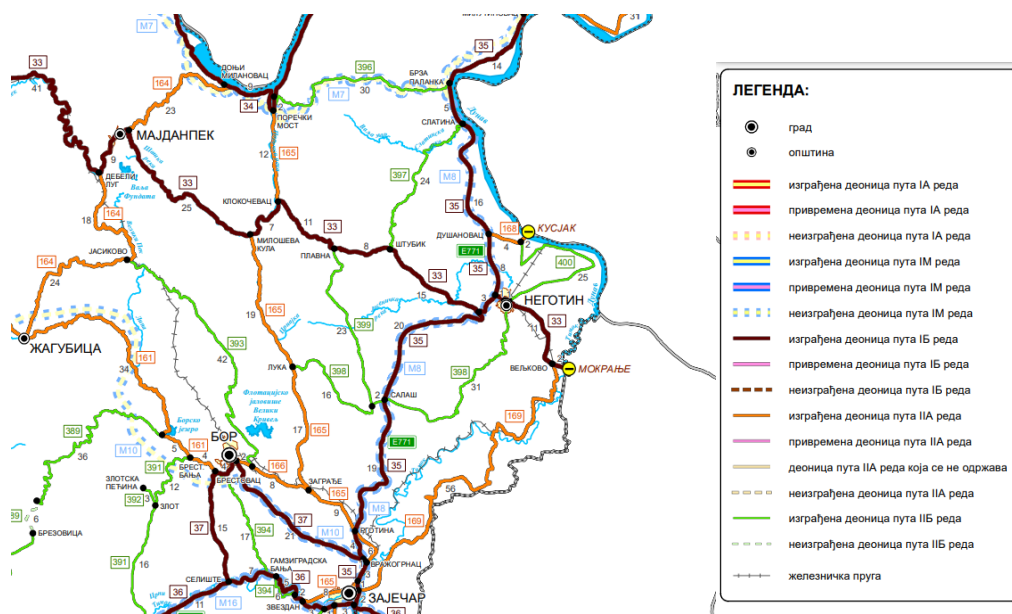
¹⁰ У укупну дужину путева, као и код државних путева I реда, није урачуната дужина ауто-путева.

¹¹ Уредба о категоризацији државних путева, Службени гласник РС, бр. 87/2023, 24/2024 и 90/2024.

- Државни пут ПБ реда број 398: Лука - Салаш - Брусник - Речка – Неготин
- Државни пут ПБ реда број 400: Неготин - Радужевац - Прахово - Самариновац - веза са државним путем 168.

За државни пут ИМ реда – мотопут М8: Кладово-Неготин-Зајечар у току је израда планске или пројектне документације.

Локална путна мрежа на територији општине Неготин обухвата 33 локална пута који као терцијалне саобраћајнице по важећим прописима спадају у категорију најнижег реда. Укупна дужина локалних путева износи 252 km с тим што 174 km има савремени коловоз.¹²

Слика 1. Издвојена општина Неготин - Карта државних путева¹³

На основу званичних прелиминарних података јавног предузећа „Путеви Србије“¹⁴ за 2023. годину, просечан годишњи дневни саобраћај (ПГДС), износи:

- За деоницу ИБ реда број 33: Буково - Неготин (улаз) износи 3397 возила/дан, Неготин (улаз) – Неготин (Брусник) износи 3726 возила/дан, Неготин (Радужевац) – Вељково износи 2486 возила/дан, Вељково – граница СРБ/БУГ (Мокрање) износи 229 возила/дан;
- За деоницу ИБ реда број 35: Душановац – Неготин (улаз) износи 2840 возила/дан, Неготин (улаз) – Буково износи 3397 возила/дан.

¹² План развоја општине Неготин за период 2024-2030. година, („Службени лист општине Неготин“, бр. 29/2024) (страна 51)

¹³ https://www.putevi-srbije.rs/images/pdf/referentni-sistem/Karta_drzavnih_puteva.pdf, Путeви Србије, посећено дана: 17.12.2024. године

¹⁴ Просечан годишњи дневни саобраћај - ПГДС у 2023. години, Табела саобраћајног оптерећења на државним путевима, ЈП „Путеви Србије“ (<http://www.putevi-srbije.rs/index.php/бројање-саобраћаја>, посећено дана 17.12.2024. године)

Основни подаци о возилима регистрованим на територији општине Неготин

Број регистрованих моторних и прикључних возила на територији општине Неготин у 2022. години износио је 13.436 возила¹⁵. Структура регистрованих возила приказана је испод.

Табела 3. Број регистрованих моторних и прикључних возила у 2022. години

Категорија возила	Број рег. возила – Неготин	Број рег. возила – Р. Србија	Однос врсте возила у односу на Р. Србију
Путнички аутомобили	11056	2337498	0.5%
Теретна возила	1018	284563	0.4%
Аутобуси	122	11136	1.1%
Мопеди	306	37079	0.8%
Мотоцикли	429	53440	0.8%
Радна возила	4	2898	0.1%
Прикључна возила	501	95087	0.5%
Укупно	13436	2821701	0.5%

У односу на Републику Србију, број возила по категоријама у Неготину обухвата мање од 1%, осим за аутобусе где је 1,1%. У структури регистрованих моторних и прикључних возила у Неготину, 82,3% чине путнички аутомобили, док теретна возила чине 7,6%, прикључна 3,7%, мотоцикли 3,2% и мопеди 2,3%.

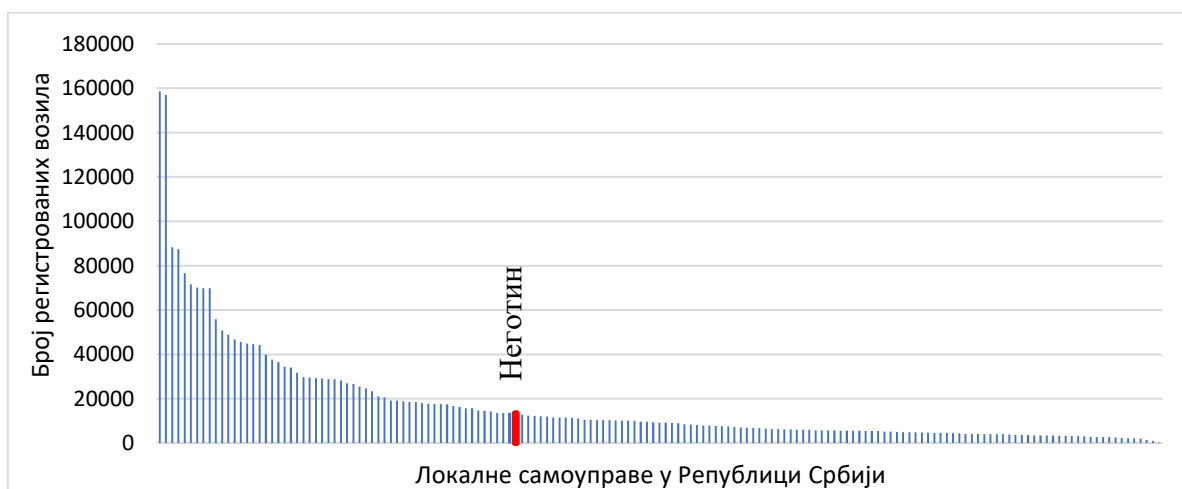

График 3. Положај општине Неготин на основу броја регистрованих моторних возила, у односу на остале локалне самоуправе у Републици Србији, 2022. година

На претходном графику приказан је положај општине Неготин у односу на друге општине и градове Републике Србије, на основу броја регистрованих моторних и прикључних возила. Општина Неготин сврстава се у ред локалних самоуправа у Републици Србији са средњим бројем регистрованих моторних возила. Степен моторизације¹⁶ на територији општине Неготин у 2022. години износи 475 возила на 1.000 становника, што је већи степен моторизације него на нивоу Републике Србије, који је 424 возила на 1.000 становника.

¹⁵ Републички завод за статистику – Општине и региони у Републици Србији, 2023. година (ISSN 2217-7981, 272. стр.)

¹⁶ Стопа или степен моторизације је број регистрованих моторних возила на 1.000 становника.

БЕЗБЕДНОСТ САОБРАЋАЈА – ПОСТОЈЕЋИ ОКВИР

Постојећи стратешки и правни документи

Правно уређење било које области почетни је услов за добро функционисање система и остваривање циљева који се желе постићи у тој области. Безбедност саобраћаја, осим што је научна дисциплина, такође представља и област од општег друштвеног значаја, препознату и у највишим правним документима Републике Србије. Почев од Устава, законских и подзаконских аката, до признатих међународних иницијатива и докумената, као и најбољих практичних решења, израђен је својеврстан правни оквир за управљање безбедношћу саобраћаја у Републици Србији, као и његово континуирано унапређење.

Најзначајнији правни акти којима се уређује област безбедности саобраћаја су, пре свих, Закон о безбедности саобраћаја на путевима и Закон о путевима, као и остали правни акти наведени у наставку:

- **Устав Републике Србије;**
- **Закон о безбедности саобраћаја на путевима** (*Службени гласник РС*", бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 - УС, 55/2014, 96/2015 - др. закон, 9/2016 - УС, 24/2018, 41/2018, 41/2018 – др. закон, 87/2018, 23/2019, 128/2020 – др. закон и 76/2023);
- **Закон о путевима** (*„Службени гласник РС”*, број 41/2018, 95/2018 – др. закон и 92/2023 – др. закон);
- **Кривични законик** (*„Службени гласник РС”*, број 85/2005, 88/2005 – исправка, 107/2005 – исправка, 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013 и 108/2014, 94/2016, 35/2019 и 94/2024);
- **Закон о прекршајима** (*„Службени гласник РС”*, бр. 65/2013, 13/2016, 98/2016 - одлука УС, 91/2019, 91/2019 – др. закон и 112/2022 – одлука УС);
- **Закон о полицији** (*„Службени гласник РС”*, бр. 6/2016, 24/2018 и 87/2018);
- **Закон о комуналној милицији** (*„Службени гласник РС”*, број 49/2019);
- **Закон о општем управном поступку** (*„Службени гласник РС”*, бр. 18/2016, 95/2018 – аутентично тумачење и 2/2023 – одлука УС);
- **Закон о обавезном осигурању у саобраћају** (*„Службени гласник РС”*, бр. 51/2009, 78/2011, 101/2011, 93/2012 и 7/2013 - одлука УС);
- **Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама** (*„Службени гласник РС”*, бр. 87/2018);
- **Закон о здравственој заштити** (*„Службени гласник РС”*, бр. 25/2019 и 92/2023 – аутентично тумачење);
- **Закон о основама система образовања и васпитања** (*„Службени гласник РС”*, бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 10/2019, 27/2018 – др. закон, 6/2020, 129/2021 и 92/2023).

Такође, на снази су и бројни подзаконски акти (углавном правилници) којима се ближе уређују поједини закони, посебно подзаконски акти који су настали као ближи уређивачки прописи у вези са Законом о безбедности саобраћаја на путевима и Законом о путевима. За рад у области безбедности саобраћаја кључно је планирање и системско деловање, а основ за такав приступ пружају стратешка документа.

Најзначајнији стратешки документ, односно стратешки оквир на националном нивоу је Стратегија безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије за период од 2023. до 2030. године са Акционим планом безбедности саобраћаја за период од 2023. до 2025. године.

Влада Републике Србије усвојила је другу Стратегију безбедности саобраћаја за период од 2023. до 2030. године са пратећим Акционим планом безбедности саобраћаја за период од 2023. до 2025. године. Општи циљ стратегије јесте смањење броја погинулих и тешко повређених лица за 50% до 2030. године, у односу на 2019. годину и НУЛА погинуле деце у саобраћају од 2030. године. Ова Стратегија је, такође, дефинисала и обавезу локалних самоуправа да доносе локалне стратегије безбедности саобраћаја, уз пратеће акционе планове, за постизање зацртаних циљева. Важно је истаћи да стратегије безбедности саобраћаја које се доносе на локалном нивоу морају бити усаглашене са националном стратегијом и усвојене од стране највиших органа градске/општинске власти (у овом случају, од стране скупштине општине).

Наиме, један од посебних циљева националне стратегије је Функционалан систем безбедности саобраћаја у коме су институције и појединци посвећени остваривању циљева, успешно сарађују и усаглашено делују, где се као један од показатеља исхода (успешности) дефинише *Степен усаглашености и примене националних и локалних стратешких докумената са најбољим праксама и прихваћеним стратешким документима УН и ЕУ*. За достизање претходно наведеног циља дефинисана је мера Унапређење стратешког оквира безбедности саобраћаја, где је показатељ мере Процент ЈЛС које су усвојиле стратегију и акциони план у складу са националном стратегијом безбедности саобраћаја.

Национална Стратегија истиче да јединице локалне самоуправе у оквиру својих надлежности треба да примењују мере за промену свести и ставова учесника у саобраћају, координирају активностима између кључних субјеката безбедности саобраћаја и усмеравају њихове краткорочне и дугорочне активности. На свом подручју надлежне су за примену концепта самообјашњавајућих и опраштајућих путева, техничко регулисање саобраћаја, безбедност и одржавање путева из своје надлежности и друге послове прописане законима.

У Акционом плану се истиче да јединице локалне самоуправе у оквиру својих надлежности треба да примењује мере за: Унапређење стратешког оквира безбедности саобраћаја, Јачање капацитета и интегритета институција и појединаца у области безбедности саобраћаја, Унапређење комуникације, координације и кооперације у безбедности саобраћаја, Унапређење планирања, пројектовања, изградње и одржавања путева, Унапређење безбедности саобраћаја на проласцима државних путева кроз насеља, Унапређење безбедности саобраћаја на локацијама повећане угрожености по рањиве учеснике у саобраћају на општинским путевима и улицама, Унапређење и интензивирање превентивно пропагандног деловања.

Поред тога, истиче се да су јединице локалне самоуправе органи партнери у спровођењу активности за: Унапређење процеса праћења утицајних фактора на настанак саобраћајних незгода са посебним освртом на утицај пута, Јачање капацитета институција и појединаца у области безбедности путне инфраструктуре, Унапређење безбедности саобраћаја на прелазима пута преко пруге, Унапређење система саобраћајног образовања и васпитања, Унапређење система принуде, Успостављање савременог квалитетног комуникационог система, Опремање хитних служби опремом за брзо и квалитетно деловање након саобраћајне незгоде.

Од постојећих (усвојених) докумената и аката, који су у вези са саобраћајем, саобраћајним окружењем и безбедношћу саобраћаја на територији општине Неготин, могу се издвојити следећи документи:

- ***ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ НЕГОТИН ЗА ПЕРИОД 2024-2030. ГОДИНА***

План развоја општине Неготин за период 2024-2030. године усвојен је у октобру 2024. године („Службени лист општине Неготин“, бр. 29/2024). У овом документу дефинисана је визија општине Неготин за период 2024-2030. године која гласи:

Општина Неготин је добро инфраструктурно повезана општина која негује предузетничке вредности, инвестиционе активности и индустријски развој, чувајући животну средину и природна богатства Неготинске крајине и подржавајући развој здраве пољопривредне производње.

Општина Неготин је добро комунално опремљена, са богатом културном и туристичком понудом, која свом становништву, а нарочито младима пружа социјалну сигурност, запосленост и висок квалитет живота.

У Плану развоја општине Неготин спроведен је преглед и анализа постојећег стања, анализа економског развоја општине у оквиру ког је анализиран и саобраћај, као и спроведена свеобухватна SWOT анализа тренутних предности и недостатака општине Неготин. У оквиру SWOT анализе анализирани су развојни правци: 1. Друштвени развој, 2. Економски развој и 3. Урбани развој, инфраструктура и заштита животне средине. Као слабости у области саобраћаја препознате су: ниска безбедност у саобраћају на делу путева без тротоара, јавне расвете и бицикличких стаза; лоше стање железничке инфраструктуре / мали проценат превоза путника и робе железницом. Као снага наводи се унапређен квалитет саобраћајне повезаности и локалних саобраћајница. Реконструкцијом Дунавског коридора и даљим радом на изградњи инфраструктурног коридора брзих саобраћајница, познатог као Ђердапски коридор (продужетак Дунавског коридора који ће се протезати од Петље Пожаревац до Голупца, пролазећи кроз територије општина Голубац, Мајданпек, Кладово и Неготин), стварају се услови за бољи проток роба и људи и креирање услова за економски развој. Модернизација путне инфраструктуре и унапређење железничког саобраћаја препознати су као могућности – шансе за развој општине. Поред тога, дат је предлог мера за остваривање приоритетних циљева развоја, где се у оквиру циља „Квалитетна путна инфраструктура олакшава транспорт путника и робе“ наводе мере:

- Изградња, реконструкција и редовно одржавање локалних путева, улица, мостова, некатегорисаних путева на целој територији општине на основу техничке документације;
- Инсталирање помоћних техничких средстава и ознака за ограничење брзине на улицама и путевима у циљу повећања безбедности у саобраћају;

- Унапређење транзитне инфраструктуре / Изградња заобилазнице око града предвиђена ПП општине Неготин и изградња нове градске магистрале око насеља;
 - Уређење пољских путева на подручју општине;
 - Развој инфраструктуре железничког саобраћаја;
 - Реализација пристана у Радујевцу;
 - Унапређење услова за бициклизам на целој територији општине Неготин кроз изградњу, обележавање бицикличких стаза, повезивање и ширење траса са европском трасом Еуровело 6 и изградњом пратећих садржаја станица и одморишта;
 - Повезивања колски, бициклички и пешачки пивнице Рогљево, Смедовац и Рајац;
 - Рехабилитација регионалног пута који почиње од граничног прелаза Мокрање и пролази поред свих Тимочких села, а представља жилу куцавицу, за двосмерни саобраћај – тренутни пут је на неким местима недовољне ширине;
 - Предвидети могућност колског приступа буковском брду, винаријама Матаљ, Аглаја, будућој винарији Манастира Буково лево и десно од државног пута са безбедним улазима и излазима према постојећим и планираним садржајима;
 - Предвидети проширење атарског некатегорисаног пута од црне тачке до викенд насеља Бадњево, манастирског винограда и потенцијалне локације за винарију манастира Буково па све до чесме на Бадњеви где би се инфраструктурно повезало викенд насеље Бадњево и Буково са недостајућом инфраструктуром.
- **ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ НЕГОТИН**

Просторни план општине Неготин (Службени лист општине Неготин, бр. 16/2011) представља основни плански документ за усмеравање и управљање дугорочним одрживим развојем локалне заједнице, коришћењем, организацијом и уређењем простора општине Неготин. Као посебан циљ просторног развоја препознаје се, на регионалном плану, искоришћавање предности географског положаја Неготина у односу на Бор, реку Дунав (европски коридор VII), Румунију и Бугарску (коридор IV), путем реализације функционалне саобраћајне инфраструктуре која ће омогућити организовано активирање природних и привредних потенцијала, чиме би се повећала доступност општине и стекли услови за достизање стандарда развијених градских центара. Већи степен приступачности, повећање капацитета, побољшање квалитета услуге путне мреже и повећање безбедности одвијања саобраћаја оствариће се:

1. Рехабилитацијом, реконструкцијом и доградњом мреже државних путева;
2. Реализацијом обилазнице око општинског центра Неготина;
3. Реконструкцијом, доградњом и изградњом деоница општинских путева; и

4. Побољшаним и појачаним одржавањем путне мреже.

Просторним планом се предвиђа рехабилитација/реконструкција свих јавних општинских путева, изградња везних и засебних деоница општинских путева, реконструкција, доградња и модернизација некатегорисаних путева који су од значаја за побољшање туристичке понуде, међусобно повезивање насеља у заједницама насеља и делова насеља у истој катастарској општини.

На основу Просторног плана општине Неготин систем јавног превоза треба да, поред територије града, опслужује и главне миграционе токове унутар општинских граница и према суседним општинама, док његов даљи развој треба да буде у складу са развојем насеља и размештајем активности. Према овом Плану, потребно је повезати сва насеља са општинским центром (Радујевац, Михајловац, Буковче, Карбулово), повећати број полазака на постојећим линијама и унапредити све технолошко-техничке карактеристике. Посебно се издвајају активности на: давању приоритета јавном саобраћају у односу на индивидуални, поготово у централним зонама насеља; оспособљавању путне мреже (пре свега мреже општинских путева) за безбедно одвијање јавног саобраћаја; формирање аутобуских стајалишта на „отвореним“ путним правцима у облику „ниша“, како би се повећала безбедност путника при уласку и изласку из возила.

У домену пешачког и бициклическог саобраћаја, правце развоја потребно је усмерити ка: побољшању и унапређењу услова за кретање пешака ослобађањем јавног простора од паркираних аутомобила и планским размештајем уличних садржаја (киоска, летњих башти, уличних тезги и др.); јавне површине учинити привлачним и пре свега безбедним и пригодним за особе са специфичним потребама. Посебан значај има европска пешачка стаза Е4 која пролази и кроз територију општине. Долином реке Дунав је планиран пролазак коридора бициклическе трансверзале EuroVelo 6, која води дуж Ђердапске магистрале до Неготина и даље наставља ка Бугарској преко граничног прелаза Брегово. На локалном плану правци развоја су планирање бициклических стаза дуж значајних уличних коридора.

Просторним планом општине Неготин у области развоја путног саобраћаја и путне инфраструктуре коридор државног пута I реда (аутопутски коридор) Ђердап II - Зајечар – Ниш, планиран је за реализацију у периоду после 2014. године, као и активности на државном путу I реда бр. 24: Пожаревац - Кучево - Мајданпек - граница са Бугарском.

- **СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ НЕГОТИН ЗА ПЕРИОД 2012-2021. ГОДИНЕ**

Стратегија одрживог развоја општине Неготин је планско-развојни документ који је требао да пружи смернице и подстицај за развој локалне заједнице за десет година, односно од 2012. до 2021. године. Урађена је у складу са Националном стратегијом одрживог развоја Републике Србије, као кровним националним документом. У оквиру приоритета који се односи на Економски развој, дефинисан је као стратешки циљ развој инфраструктуре, где су као активности препознате: санација општинских путева, санација општинских путева у функцији туризма, изградња општинских путева, унапређење транзитне инфраструктуре, унапређење услова за бициклизам на целој територији општине Неготин кроз изградњу, обележавање бицикличких стаза, повезивање и ширење траса са европском трасом Еуровело 6 и изградњом пратећих садржаја станица и одморишта, итд.

Од осталих докумената од посредног или непосредног значаја за систем безбедности саобраћаја општине Неготин, могу се поменути:

- **Статут општине Неготин из 2019. године** („Службени лист општине Неготин“, бр. 4/2019) (Статутом општине Неготин дефинисано је да општина, преко својих органа, у складу с Уставом и законом: уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, локални превоз, коришћење грађевинског земљишта и пословног простора; и стара се о изградњи, реконструкцији, одржавању и коришћењу некатегорисаних и општинских путева, као и улица и других јавних објеката од општинског значаја. Скупштина општине, у складу са законом, у оквиру бројних надлежности, уређује услове и начин обављања комуналних делатности, уређује ближе услове за обављање такси превоза путника, итд. Статут општине Неготин представља основни документ којим се потврђује и обезбеђује правни основ за уређење области безбедности саобраћаја на територији Општине);
- **Профил заједнице општине Неготин (Извод из Стратегије локалног одрживог развоја)** (Профил заједнице садржи мерљиве, јасне и објективно идентификоване податке и чињенице о општини Неготин. Он пружа могућност за сагледавање јасне слике општине у погледу потенцијала и могућности развоја);
- **Одлука о Општинској управи општине Неготин** („Службени лист општине Неготин“, бр. 24/2011, 38/2014, 6/2015, 20/2015, 8/2017, 20/2018 и 21/2018) (Овом одлуком уређују се питања организације, делокруга и начина рада Општинске управе општине Неготин);

- **Одлука о буџету општине Неготин за 2025. годину** („Службени лист општине Неготин“, бр. 38/2024) (Приходи и примања, расходи и издаци буџета општине Неготин за 2025. годину, у оквиру којих је садржана и 7. Организација саобраћаја и саобраћајна инфраструктура - Управљање и одржавање саобраћајне инфраструктуре; Јавни градски и приградски превоз путника; и Унапређење безбедности саобраћаја);
- **Одлука о одржавању путева и улица на територији општине Неготин** („Службени лист општине Неготин“, бр. 38/2024) (Овом одлуком уређује се одржавање, заштита и развој општинских путева и улица на територији општине Неготин, права и обавезе корисника комуналне услуге и вршилаца комуналне делатности и друга питања од значаја за обављање ове комуналне делатности);
- **Одлука о градском и приградском превозу путника на територији општине Неготин** („Службени лист општине Неготин“, бр. 4/2022) (Овом одлуком уређује се организација и начин обављања комуналне делатности градског и приградског превоза путника на територији општине Неготина);
- **Одлука о такси превозу на територији општине Неготин** („Службени лист општине Неготин“, бр. 4/2019) (Овом одлуком општина Неготин уређује и обезбеђује организацију и начин обављања такси превоза и прописује ближе услове за обављање такси превоза путника на територији општине Неготин);
- **Одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора брзих саобраћајница IБ реда на правцима Голубац – Доњи Милановац – Брза Паланка и Кладово – Неготин** („Службени гласник РС“, бр. 4/2022);
- **Одлука о јавном осветљењу** („Службени лист општине Неготин“, бр. 10/2023) (Одлуком о јавном осветљењу одређују се услови и начин обављања комуналне делатности обезбеђивања јавног осветљења на територији општине Неготин, права и обавезе вршиоца комуналне делатности, обим и квалитет комуналних услуга, начин вршења надзора над обављањем делатности јавног осветљења и друга питања од значаја за обављање те делатности);
- **Одлука о јавним паркиралиштима на територији општине Неготин** („Службени лист општине Неготин“, бр. 22/2024) (Овом Одлуком уређују се услови и начин обављања комуналне делатности управљање јавним паркиралиштима на територији општине Неготин, права и обавезе вршиоца комуналне делатности и корисника услуга, наплата паркирања, начин обезбеђивања континуитета у вршењу комуналне делатности и обавезе у случају планираних и непланираних прекида у пружању комуналне услуге, надзор и друга питања од значаја за обављање ове комуналне делатности);
- **Решење о техничком регулисању саобраћаја у граду Неготину** („Службени лист општине Неготин“, бр. 6/39) (Ово решење садржи следеће делове: I – усмеравање саобраћаја; II – улице – правци са правом првенства пролаза, раскрсница са кружним током саобраћаја, једносмерне улице и слепе улице, III – паркиралишта и стајалишта; IV – брзина кретања и саобраћајна сигнализација; V – забране и остало);

- **Одлука о општем уређењу насељених места и комуналном реду на територији општине Неготин** („Службени лист општине Неготин“, бр. 24/2023) (Овом Одлуком регулишу се: општа правила уређења, коришћења и одржавања површина јавне намене и објеката комуналне инфраструктуре, правила и мере заштите комуналног реда, обавезе и одговорности органа општине Неготин и месних заједница, јавних предузећа, физичких и правних лица; органи надзора и њихова овлашћења, као и прекршаји и казне за непоштовање ове Одлуке);

Капацитет постојећег система БС и главне заинтересоване стране

За успешно управљање безбедношћу саобраћаја, од посебног значаја су институционални капацитети, без којих није могуће спроводити мере и активности које за циљ имају ефикасно и делотворно управљање безбедношћу саобраћаја, као и његово унапређење. Институционални капацитети се успостављају подједнако на националном и локалном нивоу, а да би њихово функционисање довело до повољних резултата, потребно је да постоје адекватне процедуре, координација и сарадња, као и комуникација међу надлежним субјектима.

Република Србија је крајем 2009. године усвојила Закон о безбедности саобраћаја на путевима, којим је дефинисана обавеза успостављања нових институција и тела, односно субјеката безбедности саобраћаја, како на националном, тако и на нивоу локалних самоуправа. Законом је формирана Агенција за безбедност саобраћаја, а омогућен је правни основ за формирање Тела за координацију послова безбедности саобраћаја на националном нивоу и локалних савета за безбедност саобраћаја (тела за координацију послова безбедности саобраћаја на нивоу локалних самоуправа). Тиме је створена основа за успостављање система за управљање безбедношћу саобраћаја која подразумева заједничко деловање организационих јединица различитих институција и организација како на националном, тако и на локалном нивоу.

Улогу у систему безбедности саобраћаја имају и надлежна министарства – Министарство унутрашњих послова, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Министарство здравља, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Министарство трговине, туризма и телекомуникација, Министарство правде, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарство финансија. То су уједно министарства која учествују у раду Тела за координацију послова безбедности саобраћаја на путевима и која својим радом утичу и на стварање услова за развој и унапређење система безбедности саобраћаја на локалу.

Тело за координацију безбедности саобраћаја надлежно је за доношење политичких и стратешких одлука у области безбедности саобраћаја на путевима, у циљу обезбеђивања координисаног деловања субјеката надлежних за безбедност саобраћаја, на националном нивоу. Задатак овог Тела је да прати, усмерава и координише активности чији је циљ смањење броја саобраћајних незгода и њихових последица у Републици Србији, да предлаже и прати спровођење Националне стратегије безбедности саобраћаја на путевима и акционог плана за спровођење стратегије безбедности саобраћаја, итд.

Агенција за безбедност саобраћаја је основана од стране Владе Републике Србије и представља извршни орган у области безбедности саобраћаја. Обавља стручне, регулаторне и развојне послове безбедности саобраћаја, врши повезивање и координацију субјеката од значаја за безбедност саобраћаја, итд.

По угледу на национални ниво, локалне самоуправе би требало да уређују систем безбедности саобраћаја на својој територији. Тело за *координацију послова безбедности саобраћаја на путевима* на локалном нивоу омогућују подршку у управљању безбедношћу саобраћаја, уз координацију и заједничко деловање свих служби, институција и организација који имају своју дефинисану улогу у систему безбедности саобраћаја. Задаци и одговорности тела за координацију послова ближе су дефинисани у *Правилнику о раду тела за координацију послова безбедности саобраћаја на путевима ("Службени гласник РС", број 16/24)*. У наведеном правилнику је дефинисано да тело континуирано анализира стање безбедности саобраћаја, показатеље безбедности саобраћаја (индикаторе) и ставове учесника у саобраћају на подручју јединице територијалне аутономије, односно, јединице локалне самоуправе и на седницама тела предлаже одређене мере и активности у оквиру области рада. Приликом предлагања мера и активности, чланови тела треба да препознају угрожене категорије учесника у саобраћају и активности усмере на унапређење безбедности најугроженијих категорија учесника у саобраћају.

Тело непрекидно прати и предлаже мере за унапређење безбедности саобраћаја на путевима на подручју јединице територијалне аутономије, односно јединице локалне самоуправе, на основу података о обележјима значајним за безбедност саобраћаја. Приликом предлагања мера и активности тело узима у обзир донете стратешке документе, односно Националну и локалну стратегију безбедности саобраћаја на путевима, Акциони план безбедности саобраћаја на путевима, Национални годишњи програм унапређења безбедности саобраћаја на путевима и активности Агенције за безбедност саобраћаја на националном нивоу.

Тело спроводи активности на изради и предлагању стратегије и годишњег плана безбедности саобраћаја на путевима, које доноси Надлежни орган, у складу са Националном стратегијом и Акционим планом које доноси Влада.

Важну улогу у овом систему има управљач пута. На националном нивоу, управљач државног пута је Јавно предузеће „Путеви Србије“. На основу члана 72. Закона о путевима, управљач државног пута је делом надлежан за управљање путевима на проласку државних путева кроз насеље (у смислу одржавања коловозне конструкције, саобраћајне сигнализације на државном путу, осим уређаја за давање светлосних саобраћајних знакова и туристичке сигнализације). Део надлежности законом је додељен управљачу пута на нивоу локалне самоуправе, а односи се на додатне елементе, објекте и опрему државног пута (тротоар, раскрснице за потребе насеља, просторе за паркирање, јавну расвета, светлосну и другу сигнализацију за потребе насеља, бицикличке стазе, пешачке стазе и сл.). Имајући у виду подељену надлежност над управљањем државним путевима у проласку кроз насеље, императив је да постоји уска сарадња између ова два нивоа управљача пута.

На нивоу локалне самоуправе управљач пута је орган јединице локалне самоуправе, који делатност управљања општинским путевима, улицама и некатегорисаним путевима може да повери јавном предузећу, односно друштву капитала или предузетнику (члан 10. Закона о путевима, „Сл. гласник РС“, бр. 41/18, 95/18 – др. закон и 92/2023 - др. закон).

Комуналну делатност заштите и одржавања путева и улица на територији општине Неготин обавља **Јавно предузеће за комуналне делатности „Бадњево“ Неготин**, што је дефинисано у *Одлуци о одржавању путева и улица на територији општине Неготин* („Службени лист општине Неготин“, бр. 38/2024).

Улога овог јавног предузећа, као управљача пута, огледа се пре свега у примени прописа, а нарочито Закона о путевима, Закона о безбедности саобраћаја на путевима, Закона о планирању и изградњи и пратећих подзаконских аката којима се уређује област управљања путном инфраструктуром укључујући и безбедност саобраћаја.

Најважнији субјекти локалног заштитног система безбедности саобраћаја на територији општине Неготин обухватају институције, организације, удружења, привредна друштва и предузетнике који обављају послове од значаја за безбедност саобраћаја, а као потенцијални чиниоци система безбедности саобраћаја препознати су следећи субјекти:

- Скупштина општине;
- Председник општине;
- Општинско веће;
- Општинска управа;
- Савет за безбедност саобраћаја на путевима у општини Неготин;
- Јавно предузеће за комуналне делатности „Бадњево“ Неготин - управљач пута;
- Саобраћајна полиција (ПС Неготин);
- Ватрогасна станица Неготин;
- Хитна помоћ у Неготину;
- Дом здравља – Здравствени центар у Неготину;
- Основни суд у Неготину;
- Установе образовања и васпитања на територији општине Неготин;
- Црвени крст Неготин;
- Правна лица за вршење техничких прегледа на територији општине Неготин;
- Ауто-школе на територији општине Неготин;
- Канцеларија за младе;
- Туристичка организација општине Неготин;
- Привредна друштва и предузетници са седиштем на територији општине Неготин;
- Транспортне компаније;
- Невладине организације и удружења грађана;
- Средства јавног информисања, итд.

Надлежности **општине Неготин** утврђене су у члану 15. Статута општине Неготин из 2019. године („Службени лист општине Неготин“, бр. 4/2019) у складу са Уставом и законом, тако да општина, преко својих органа, између осталих активности:

- 1) доноси статут, буџет и завршни рачун, просторни и урбанистички план и план развоја Општине, као и стратешке планове и програме локалног економског развоја;
- 2) уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, локални превоз, коришћење грађевинског земљишта и пословног простора;
- 3) стара се о изградњи, реконструкцији, одржавању и коришћењу некатегорисаних и општинских путева, као и улица и других јавних објеката од општинског значаја;

Скупштина општине Неготин

Скупштина општине је највиши орган Општине који врши основне функције локалне власти, утврђене Уставом, законом и статутом.

Скупштина општине, у складу са законом:

- 1) доноси Статут општине и пословник Скупштине општине;
- 2) доноси буџет и усваја завршни рачун буџета;
- 3) доноси план развоја Општине, планске документе јавних политика, средњорочне планове и друге планске документе, у складу са законом;

4) доноси просторни и урбанистички план Општине.

Скупштина општине, у складу са законом, поред наведених и у оквиру бројних других надлежности, уређује услове и начин обављања комуналних делатности, уређује ближе услове за обављање такси превоза путника, итд.

Председник општине

На основу Статута општине Неготин из 2019. године („Службени лист општине Неготин“, бр. 4/2019), председник општине је извршни орган општине који заступа и представља Општину. Има широк спектар надлежности, као и веома значајну улогу у безбедности саобраћаја с обзиром да је без његове сагласности и јавне подршке веома тешко предузети важне мере за побољшање нивоа безбедности саобраћаја. Уз то, у ресор председника општине спадају и Општинска управа и финансије, односно изворни приходи локалне самоуправе и буџет општине Неготин, па је тако председник општине наредбодавац за извршење буџета, односно располаже буџетом општине Неготин, води рачуна и управља приходима и расходима општине. Такође је одговоран за законитост рада Општинског већа.

У области безбедности саобраћаја, председник општине такође потписује и контролише уговорене обавезе и стратешке документе, анализира постигнуте резултате, постојеће проблеме и извештаје о предузетим мерама и активностима на унапређењу безбедности саобраћаја.

Општинско веће општине Неготин

Општинско веће општине Неготин је такође извршни орган и, између осталих својих многобројних надлежности, образује Савет за безбедност саобраћаја, именује председника и чланове Савета и најмање два пута годишње подноси Скупштини извештај о стању безбедности саобраћаја на територији Општине.

Савет за безбедност саобраћаја на годишњем нивоу припрема предлог Програма, који усваја Општинско веће општине Неготин и на који Агенција даје сагласност, а у складу са Правилником о раду савета за координацију послова безбедности саобраћаја на путевима.

Савет за безбедност саобраћаја на путевима на територији општине Неготин

Одлуком Општинског већа општине Неготин, 2020. године („Службени лист општине Неготин“, бр. 14/2020) формиран је Савет за безбедност саобраћаја на територији општине Неготин.

Савет за безбедност саобраћаја на територији општине Неготин има следеће обавезе:

- 1) предлаже Општинском већу локалну стратегију и план безбедности саобраћаја на путевима (са елементима: најзначајнија обележја постојећег стања безбедности саобраћаја, дугорочне и краткорочне циљеве, смернице, кључне области рада, задатке, мере по приоритетима, одговорне субјекте, рокове и финансијска средства у кључним областима рада);
- 2) предлаже Општинском већу Програм унапређења безбедности саобраћаја на путевима на територији општине Неготин у складу са Законом о безбедности саобраћаја на путевима и Правилником о раду савета за координацију послова безбедности саобраћаја на путевима);
- 3) остваривање сарадње и координације рада свих субјеката који превентивно делују у области безбедности саобраћаја на путевима;
- 4) унапређење опште безбедности саобраћаја на путевима и васпитање учесника у саобраћају, као и развијање саобраћајно-превентивног рада у предшколским, школским и другим специјализованим организацијама у граду;
- 5) организовање саобраћајно-васпитних манифестација из области саобраћајне превентиве, као и стручних скупова ради сагледавања и разматрања одређених проблема безбедности саобраћаја на путевима;
- 6) подстицање издавања и растурања саобраћајно-превентивних публикација, филмова и слично;
- 7) давање мишљења и предлога о мерама за техничко уређење саобраћаја на путевима и побољшање безбедности свих учесника у саобраћају;
- 8) друге активности у вези са унапређењем безбедности саобраћаја на путевима.

Савет подноси Извештај о стању безбедности саобраћаја на путевима надлежном органу најмање два пута годишње у складу са Правилником о раду савета за координацију послова безбедности саобраћаја на путевима.

Општинска управа општине Неготин

Општинска управа обавља управне послове у оквиру права и дужности Општине и одређене стручне и административно-техничке послова за потребе Скупштине општине, председника Општине и Општинског већа. Општинска управа састоји се од неколико унутрашњих организационих јединица (одељења и служби).

Од значаја за питања безбедности саобраћаја, значајне су следеће организационе јединице:

- **Одељење за општу управу, имовинске и стамбено комуналне послове:** надлежно за обављање послова који се односе на регулативу одвијања јавног саобраћаја на територији општине; обављање послова везаних за линијски и ванлинијски превоз путника; издавање дозволе о обављању ауто-такси превоза; регистрацију реда возње у линијском превозу; израду и доношење решења о одређивању аутобуских стајалишта и др.

- **Одељење за инспекцијске послове:** поред осталих инспекцијских послова спроводи и послове инспекцијског надзора у области путева и друмског саобраћаја и послове просветне инспекције.

Јавно предузеће за комуналне делатности „Бадњево“ Неготин

Комунална делатност одржавање путева и улица обавља се према годишњем Програму одржавања путева и улица који садржи врсту, обим и динамику радова, као и висину средстава потребних за његову реализацију. Програм доноси Јавно предузеће за комуналне делатности „Бадњево“ Неготин и доставља га Скупштини општине, која даје сагласност на Програм. Одржавање путева и улица обухвата извођење радова којима се обезбеђује несметан и безбедан саобраћај возила, кретање пешака и чува употребна вредност путева и улица. Одржавање путева и улица обухвата редовно, рехабилитационо и ургентно одржавање.

У периоду важења Стратегије безбедности саобраћаја, Програм би требало да прати, односно подржава мере и активности које су предвиђене Акционим планом безбедности саобраћаја на путевима. Овде је важно истаћи улогу Савета за безбедност саобраћаја и сарадњу са управљачем пута – Јавним предузећем за комуналне делатности „Бадњево“ Неготин како би се на адекватан начин препознале приоритетне мере које би допринеле решавању кључних проблема безбедности саобраћаја у Неготину. Савет би требало да прати спровођење Програма у домену активности које се односе на област саобраћаја. Пожељно је да Савет буде информисан о резултатима и кључним показатељима спроведених активности, како би пружио подршку у спровођењу приоритетних мера препознатих у Акционом плану безбедности саобраћаја.

Сви други наведени субјекти безбедности саобраћаја који спадају у институционалне капацитете имају своју одговарајућу улогу у процесу унапређења безбедности саобраћаја. За успешно управљање саобраћајем и безбедношћу саобраћаја, мора постојати подршка и сарадња свих субјеката који су надлежни за област саобраћаја, на националном нивоу, пре свега министарства надлежног за послове саобраћаја, полиције, Агенције за безбедност саобраћаја, ЈП „Путеви Србије“, као и осталих субјеката укључених у спровођење мера и активности на унапређењу безбедности саобраћаја дефинисаних стратегијом и другим правним, стратешким и планским документима, на локалном нивоу.

Рад локалног савета за безбедност саобраћаја, надлежних инспекцијских и других општинских органа од суштинског је значаја за спровођење стратегије безбедности саобраћаја. У том циљу, потребно је континуирано јачање постојећих институционалних капацитета, као и увођење нових, како би се допринело већем нивоу безбедности саобраћаја на територији општине Неготин.

Прикупљање података и базе података које садрже податке од значаја за БС

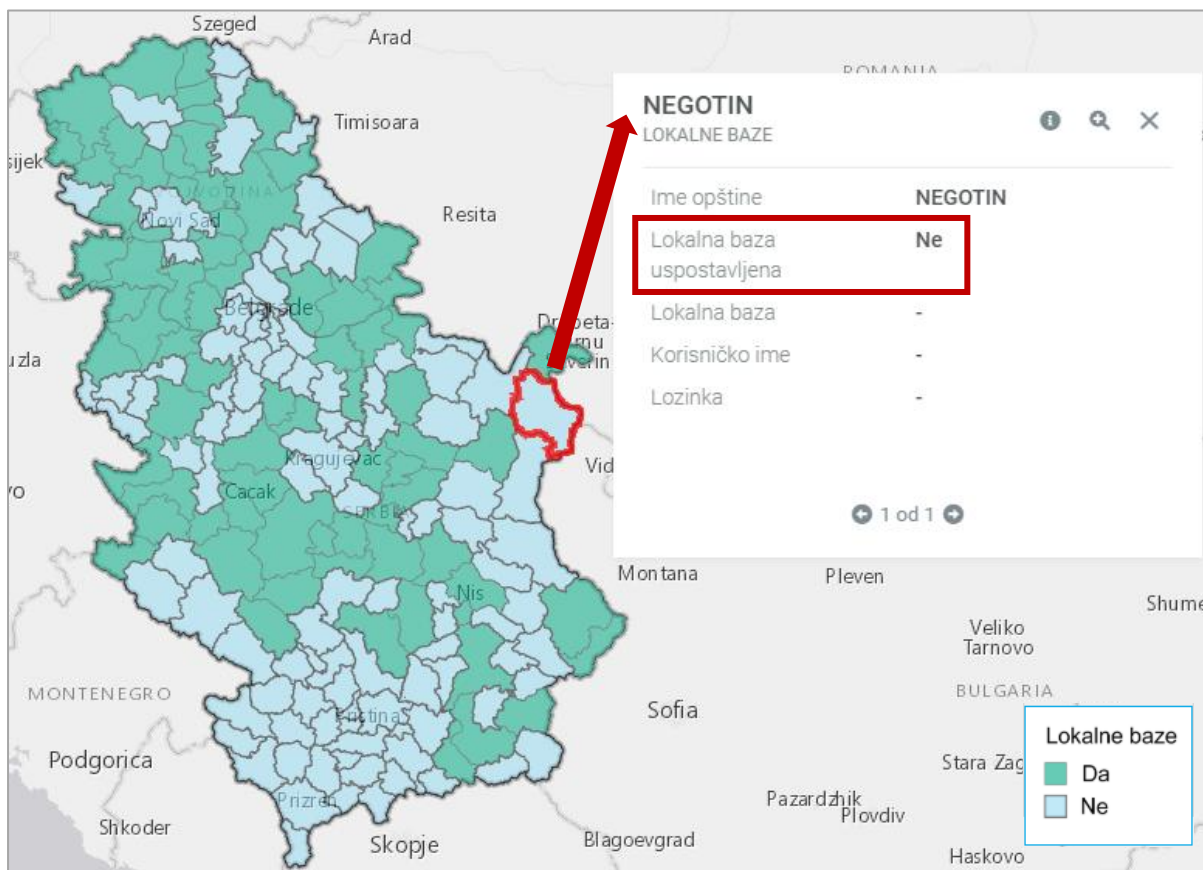
За квалитетно и објективно управљање безбедношћу саобраћаја потребне су квалитетне базе података. Без квалитетних база података није могуће праћење постојећег стања што представља основни процес у области унапређења безбедности саобраћаја. Затим, без познавања постојећег стања није могуће дефинисати жељено стање, као ни мере ни активности чија ће примена постојеће стање што више приближити жељеном стању. Без података није могућа ни евалуација ни праћење ефеката примењених мера.

Уз праћење стања безбедности саобраћаја као саставни део иде и извештавање о стању безбедности саобраћаја које је препознато и у Закону о безбедности саобраћаја на путевима и у Правилником о раду савета за координацију послова безбедности саобраћаја.

Управљање безбедношћу саобраћаја засновано на подацима представља објективни метод управљања где се проблеми безбедности саобраћаја утврђују на основу објективних података, углавном заснованих на бројевима. С обзиром да унапређење безбедности саобраћаја захтева мултидисциплинарни приступ проблему потребни су и подаци којима се описује стање у различитим деловима система (нпр. подаци о саобраћајним незгодама и последицама саобраћајних незгода, подаци о индикаторима безбедности саобраћаја, подаци о ставовима учесника у саобраћају, подаци о путној инфраструктури, подаци катастру саобраћајне сигнализације, подаци о техничком регулисању саобраћаја и сл.) тако да су потребни подаци из више различитих извора.

Како би се олакшало коришћење расположивих података пожељно је да сви подаци који се користе у процесу унапређења безбедности саобраћаја буду дигитализовани и ускладиштени на једном месту, односно, у јединственој централној бази података тзв. интегрисаној бази података о обележјима безбедности саобраћаја.

Општина Неготин, за разлику од већег броја локалних самоуправа Републике Србије, до данас није успоставила систем управљања безбедношћу саобраћаја на основу локалних база података о обележјима безбедности саобраћаја, који олакшава утврђивање постојећег стања, анализу саобраћајних незгода и идентификацију проблема безбедности саобраћаја. Локална база података о обележјима безбедности саобраћаја је основни алат у процесу доношења одлука који се користи и за праћење стања и трендова у области безбедности саобраћаја.

Слика 2.Преглед локалних база података о обележјима безбедности саобраћаја (Извор: <https://bazaabs.abs.gov.rs/smartPortal/LokalneBaze>)

Напомена: Зеленом бојом (тамном) су означене локалне самоуправе које су успоставиле локалну базу података о обележјима безбедности саобраћаја на својој територији у претходном периоду, али то не мора нужно да значи да је она доступна, односно, постоји могућност да локална база података није у систему одржавања за тренутну годину, те приступ локалној бази података услед тога није омогућен.

АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА БЕЗБЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА

Како би се ефикасно управљало безбедношћу саобраћаја на националном или на нивоу неке локалне самоуправе неопходно је да се испуни неколико предуслова. Први предуслов односи се на постојање заштитног система безбедности саобраћаја, односно, кључних субјеката (институција и организација) и њихових капацитета за ефикасно решавање проблема које саобраћај намеће друштву. Потом, за спровођење мера и активности, неопходно је постојање одрживог система финансирања безбедности саобраћаја. Најновије измене *Закона о безбедности саобраћаја на путевима* („Службени гласник РС“, бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 – одлука УС, 55/2014, 96/2015 - др. закон, 9/2016 – одлука УС, 24/2018, 41/2018, 41/2018 - др. закон, 87/2018, 23/2019, 128/2020 - др. закон и 76/2023) уводе централизовано финансирање безбедности саобраћаја, што подразумева да се за финансирање унапређења безбедности саобраћаја на путевима опредељују средства у буџету Републике Србије, на разделу министарства надлежног за унутрашње послове.

Савремени концепт управљања безбедношћу саобраћаја на локалу подразумева децентрализовано управљање. Да би се то остварило, неопходни су квалитетни подаци и развијене базе података о обележјима безбедности саобраћаја. Општина Неготин још увек није успоставила локалну базу података о обележјима безбедности саобраћаја и није испунила предуслов за ефикасно управљање безбедношћу саобраћаја заснованом на подацима. Међутим, општина Неготин је у складу са савременим концептом безбедности саобраћаја препознала значај стратешког управљања безбедношћу саобраћаја и овим документом подржала концепт израде стратешких докумената и пратећих акционих планова који имају за циљ да осигурају дугорочно деловање на најзначајније проблеме безбедности саобраћаја.

Општина Неготин у односу на остале јединице локалних самоуправа у Републици Србији

Саставни део управљања безбедношћу саобраћаја је и анализа и праћење стања које подразумева и поређење показатеља безбедности саобраћаја са осталим јединицама локалних самоуправа. За потребе анализе безбедности саобраћаја на територији општине Неготин, извршено је поређење вредности релативних показатеља безбедности саобраћаја израчунатих за општину Неготин, са вредностима израчунатим за остале јединице локалних самоуправа у Републици Србији.

У складу са доступним подацима, поређење је извршено између 161 јединица локалне самоуправе. Релативни показатељи безбедности саобраћаја коришћени за поређење стања су јавни и саобраћајни ризик страдања. Јавни ризик је дефинисан као број погинулих лица на 10.000 становника, а саобраћајни ризик као број погинулих лица на 10.000 регистрованих моторних возила. За поређење стања коришћен је ризик израчунат на основу пондерисаног броја настрадалих лица. Притом, приликом вредновања тежине последица саобраћајних незгода коришћене су следеће вредности пондера: 99 за погинула лица, 13 за тешко телесно повређена лица и 1 за лако телесно повређена лица. Подаци о броју настрадалих лица су узети за 2023. годину¹⁷, а број становника¹⁸ и број регистрованих возила¹⁹ за 2022. годину.

На следећим графицима приказане су вредности јавног и саобраћајног пондерисаног ризика страдања по јединицама локалних самоуправа у Републици Србији. Са вредношћу јавног пондерисаног ризика страдања од **281 на 10.000 становника**, општина Неготин припада јединицама локалних самоуправа са високом вредношћу овог ризика (График 4).

Посматрајући вредности саобраћајног пондерисаног ризика страдања, долази се до закључка да општина Неготин припада јединицама локалних самоуправа са високом вредношћу овог ризика (График 5). Тачније, вредност саобраћајног пондерисаног ризика страдања на територији општине Неготин износи **595 на 10.000 регистрованих моторних возила**.

¹⁷ Подаци интегрисане базе података о обележјима безбедности саобраћаја [Статистика]. Доступно на: <http://bazabs.abs.gov.rs/>. Посећено дана: 26.12.2024.

¹⁸ Републички завод за статистику. Општине и региони у Републици Србији, 2023.(ISSN 2217-7981)

¹⁹ Републички завод за статистику. Општине и региони у Републици Србији, 2023.(ISSN 2217-7981)

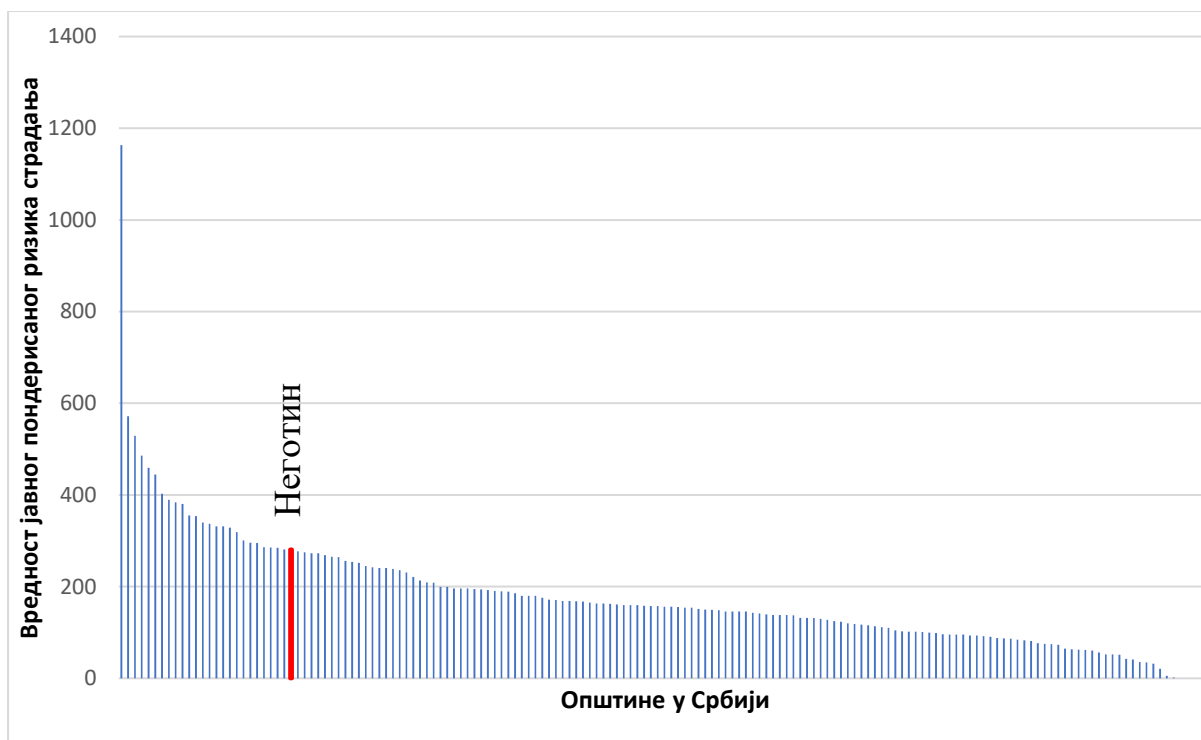

График 4. Вредности јавног пондерисаног ризика страдања по општинама у Републици Србији, 2023. година

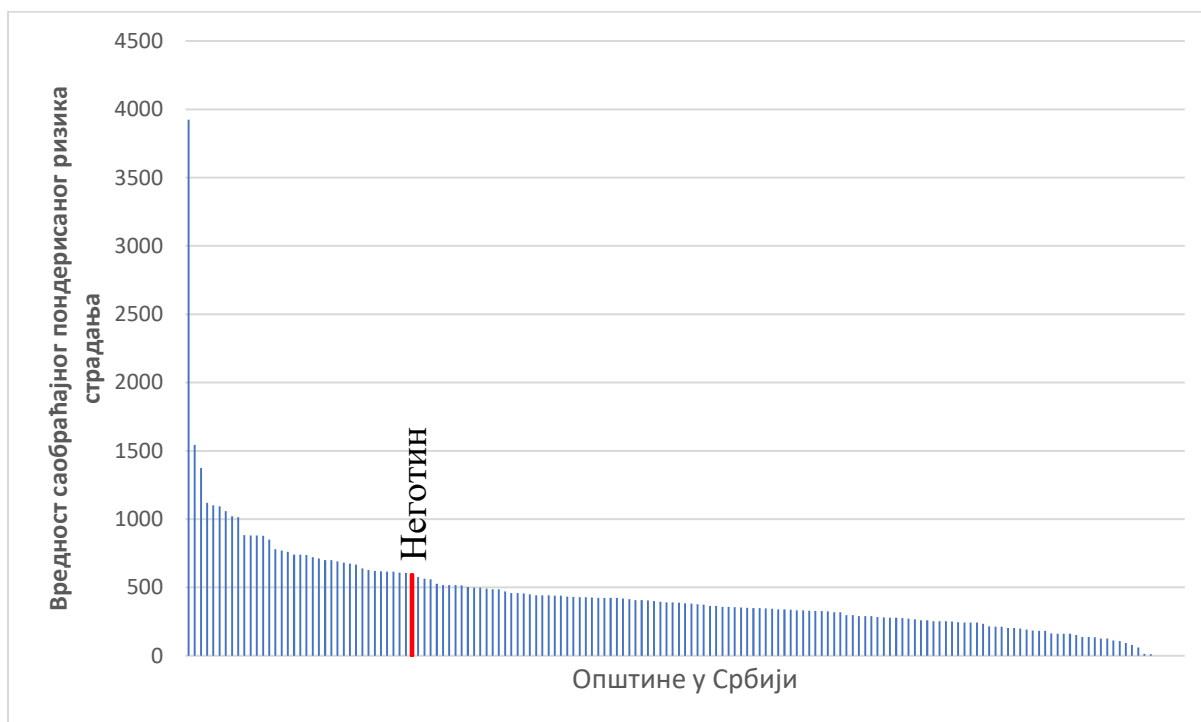

График 5. Вредности саобраћајног пондерисаног ризика страдања по општинама у Републици Србији, 2023. година

Коначни исходи БС – број и тежина последица, тренд броја СН

Анализа тренда броја саобраћајних незгода регистрованих на територији општине Неготин извршена је за временски период од 1997. до 2023. године. Временски период обухваћен анализом износи двадесет седам (27) година. У посматраном временском периоду, на територији општине Неготин регистровано је укупно **5043** саобраћајне незгоде (График 6). Број саобраћајних незгода у посматраном временском периоду има тренд опадања, с тим да је присутан велики број осцилација броја незгода. Посматрано по годинама дефинисаног периода, највећи број саобраћајних незгода евидентиран је 1997. године, и то 309 саобраћајних незгода, док је најмањи број саобраћајних незгода евидентиран 2020. године (87 саобраћајних незгода), када је и на територији целе Републике Србије дошло до мера ограниченог кретања становништва услед глобалне пандемије вируса COVID-19.

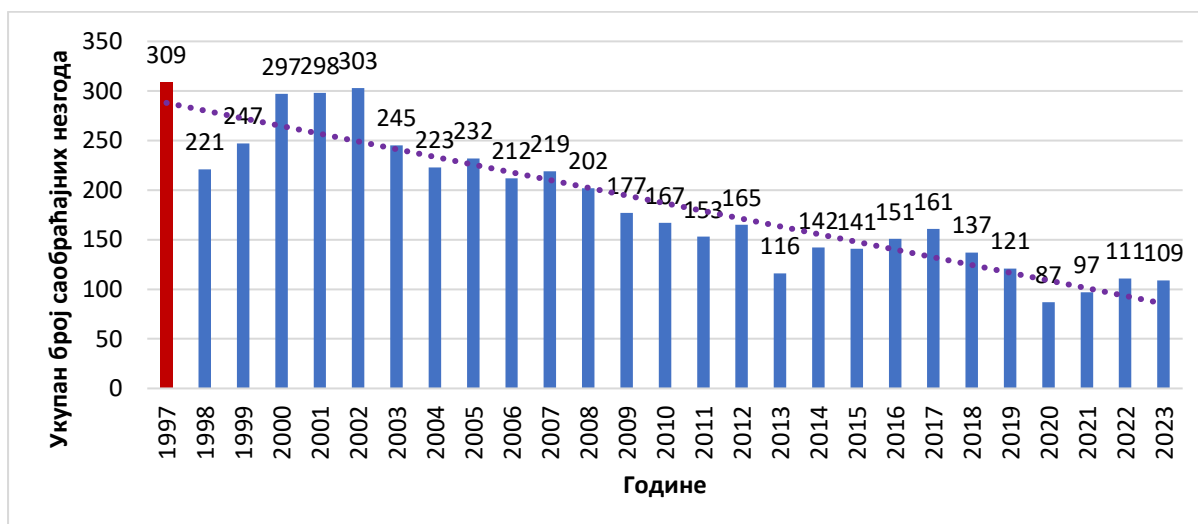

График 6. Укупан број саобраћајних незгода, општина Неготин, 1997-2023. године

У протеклих 5 година (2019-2023. године), на територији општине Неготин регистровано је укупно **525 саобраћајних незгода са настрадалим лицима** (График 7). Тренд броја саобраћајних незгода са настрадалим лицима је стабилан у посматраном периоду са по **44 саобраћајне незгоде сваке године посматраног периода**, осим у 2020. години када се десила једна саобраћајна незгода са настрадалим лицима мање (**43**).

У саобраћајним незгодама које су се догодиле у истом временском периоду (2019-2023. године) на територији Неготина погинуло је укупно 11 лица. Број погинулих лица у саобраћајним незгодама има релативно стабилан тренд у периоду од 2019-2022. године.

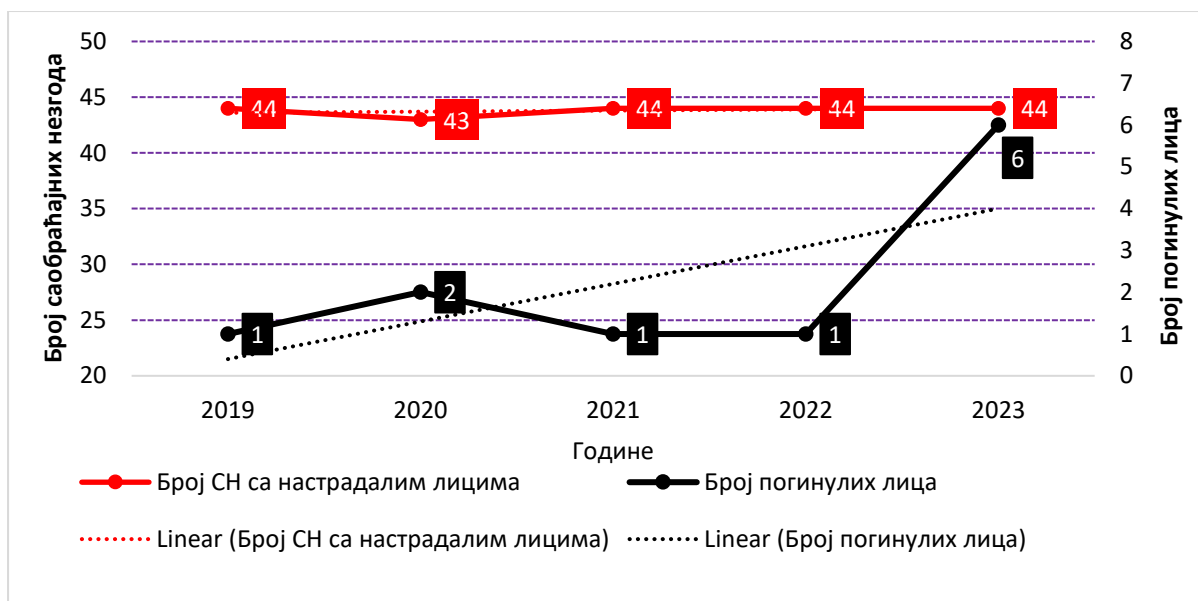

График 7. Саобраћајне незгоде са настрадалим лицима и број погинулих лица у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године

Међутим, веома велики пораст броја погинулих лица у саобраћајним незгодама забележен је у последњој години посматраног периода, тј. 2023. године (чак шест погинулих лица), што чини чак 54,5% од укупног броја погинулих лица. У периоду од 2019. до 2022. године у просеку је по једно лице смртно страдало у саобраћајним незгодама у Неготину.

На територији општине Неготин, у временском периоду од 2019. до 2023. године, **настрадало је укупно 288 лица** у саобраћајним незгодама. Највећи удео у укупном броју настрадалих лица чине лица са лаким телесним повредама (**73%, 210 лица**), затим лица са тешким телесним повредама (**23%, 67 лица**), док погинула лица (**11 лица**) чине **4%** настрадалих лица.

Табела 4. Тежина последица настрадалих лица у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године

Година	Погинула лица	%	Лица са тешким телесним повредама		Лица са лаким телесним повредама		Укупно	%
				%		%		
2019	1	9%	12	18%	42	20%	55	19%
2020	2	18%	11	16%	41	20%	54	19%
2021	1	9%	14	21%	45	21%	60	21%
2022	1	9%	17	25%	45	21%	63	22%
2023	6	55%	13	19%	37	18%	56	19%
Укупно	11	100%	67	100%	210	100%	288	100%
%	4%		23%		73%		100%	

Ко, кад, где, зашто и како страда у саобраћајним незгодама у Неготину?

Како би адекватно разумели величину проблема у безбедности саобраћаја у Неготину, неопходно је анализирати обележја безбедности саобраћаја као што су саобраћајне незгоде. Детаљном анализом саобраћајних незгода важно је добити одговоре на питања ко страда у незгодама, где се незгоде догађају, који типови незгода су у питању, затим шта утиче на настанак саобраћајних незгода, ко је највише угрожен у саобраћају у Неготину, која понашања доприносе тежим последицама саобраћајних незгода итд.

Ко најчешће страда у саобраћајним незгодама?

Расподела настрадалих лица у саобраћајним незгодама у општини Неготин према полу показује да мушкарци страдају у већем проценту (**72%**) у односу на жене (**28%**).

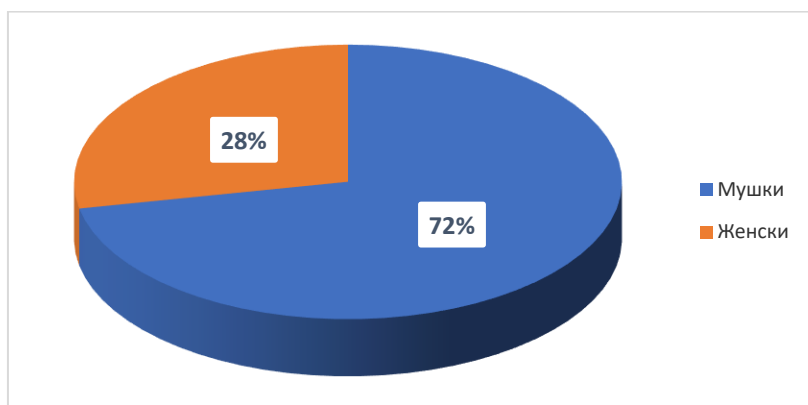

График 8. Расподела настрадалих лица у саобраћајним незгодама према полу, општина Неготин, 2019-2023. година

Анализа настрадалих лица у саобраћајним незгодама показује да је највише настрадалих лица, односно **28,5%** свих настрадалих, припадао старосној категорији од **15 до 30 година** (График 9).

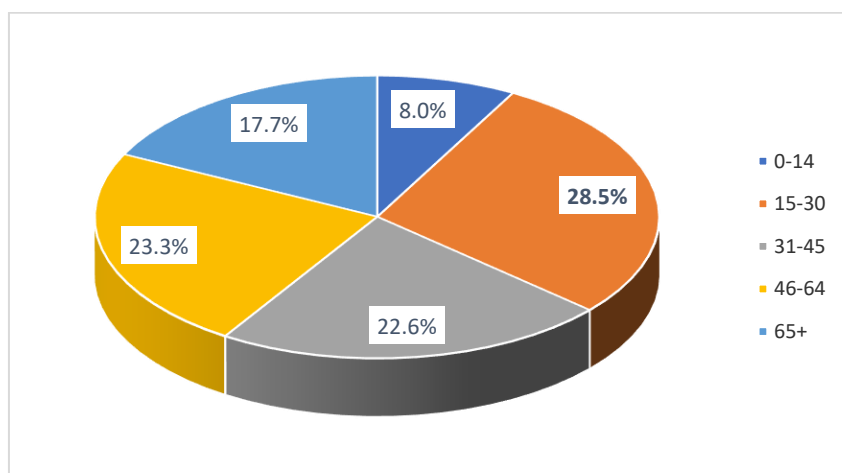

График 9. Расподела настрадалих лица у саобраћајним незгодама према старосним категоријама, општина Неготин, 2019-2023. године

Према тежини последице настрадалих у саобраћајним незгодама, код погинулих лица, најзаступљенија је старосна категорија **65+ година**, из које је категорије близу половине погинулих лица (**45,5%**). У случају лица са тешким и лаким телесним повредама најзаступљенија је старосна категорија је **15-30** година, односно млади (График 10).

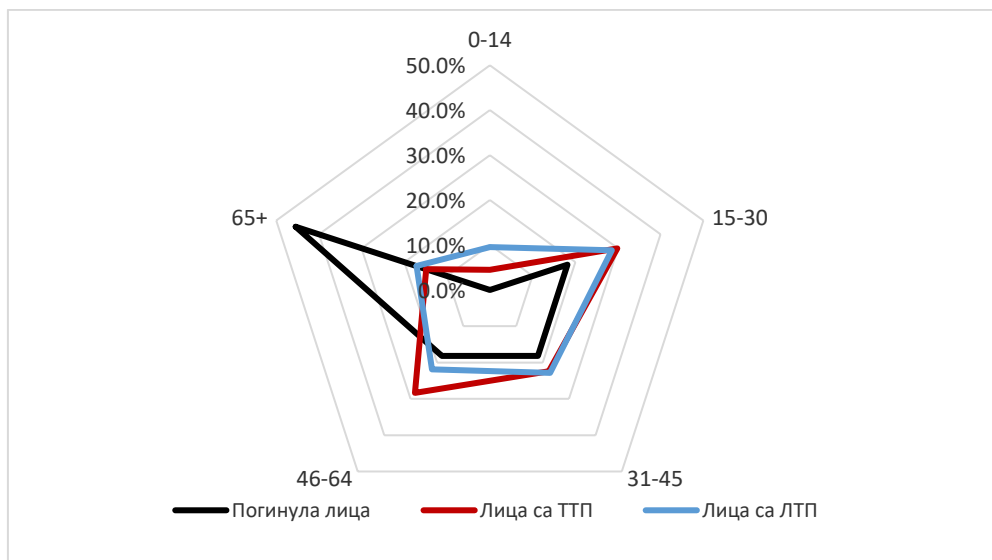

График 10. Расподела настрадалих лица у саобраћајним незгодама према старосним категоријама и тежини последице, општина Неготин, 2019-2023. године

Када је реч о својству у ком су настрадала лица учествовала у саобраћајној незгоди, може се закључити да су **возачи** у највећем проценту настрадали у саобраћајним незгодама (63,9%) (График 11). Путници као учесници у саобраћајним незгодама настрадали су са уделом од 27,1%, а пешаци чине 9% настрадалих лица. Када се посматра својство страдалих према тежини последице 63,6% (7 лица) погинуло је у својству **возача**, а по 18,2% у својству пешака и путника.

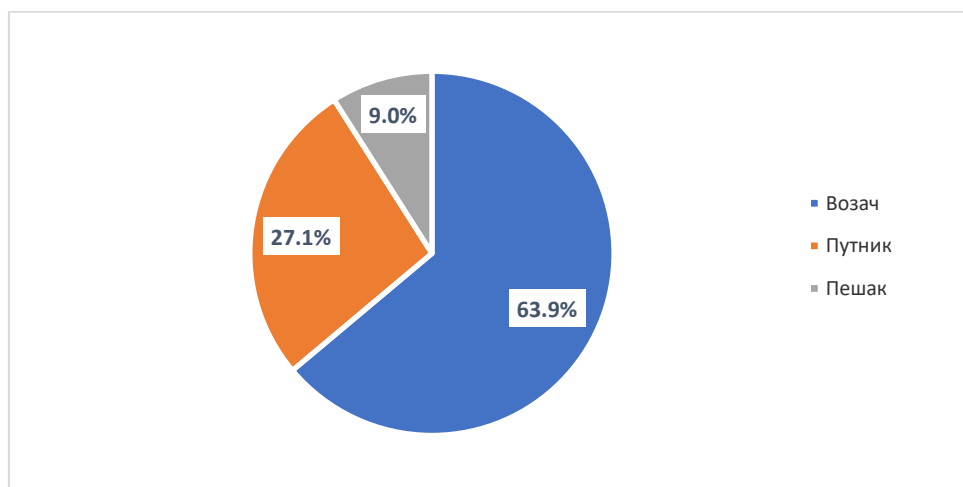

График 11. Расподела настрадалих учесника према својству учешћа у саобраћају, општина Неготин, 2019-2023. године

Од свих категорија возила, у **путничким возилима** су са процентом од 63% највише настрадала лица у саобраћајним незгодама, након путничких возила, процентуално је најзаступљенији **бицикл** са процентом 11%. Када се посматрају погинула лица, највише је погинуло у путничким возилима (64%), а затим на мопеду (18%) (График 12).

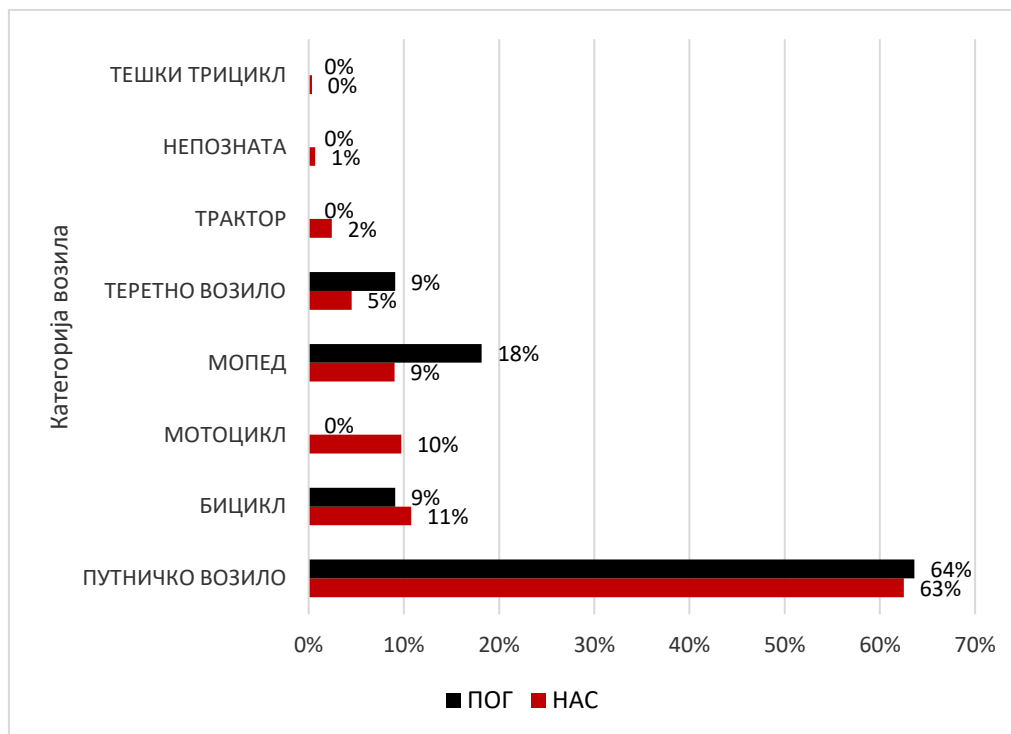

График 12. Расподела настрадалих и погинулих лица према категорији возила, општина Неготин, 2019-2023. године

Када настају саобраћајне незгоде?

Временска расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима према месецима у години показује да се у другом шестомесечном периоду године догађа већи број саобраћајних незгода са настрадалим лицима (График 13). Конкретније, највише саобраћајних незгода са настрадалим лицима регистровано је у летњем периоду, односно у периоду од јуна до августа, тачније, 30% свих саобраћајних незгода са настрадалим лицима, што може бити у корелацији са претпоставком да у току летњих месеци долази до повећања интензитета саобраћаја (већи број возила на уличној и путној мрежи, већи број кретања), односно вредности ПМДС-а.

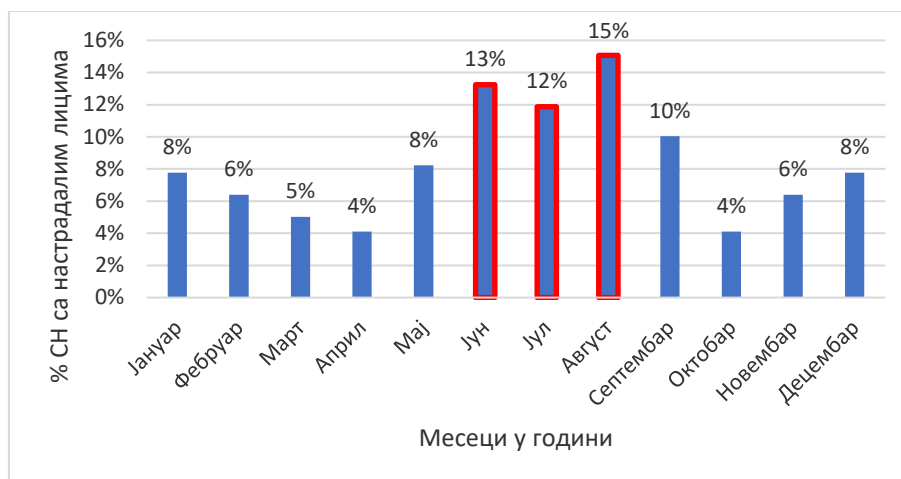

График 13. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима према месецима у години, општина Неготин, 2019-2023. година

Највише саобраћајних незгода регистровано је у **августу**, са процентом заступљености 15% у односу на укупан број саобраћајних незгода са настрадалим лицима.

Расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима, према данима у седмици, показује да је највише саобраћајних незгода регистровано средом и петком, тачније, по 16% свих саобраћајних незгода (График 14).

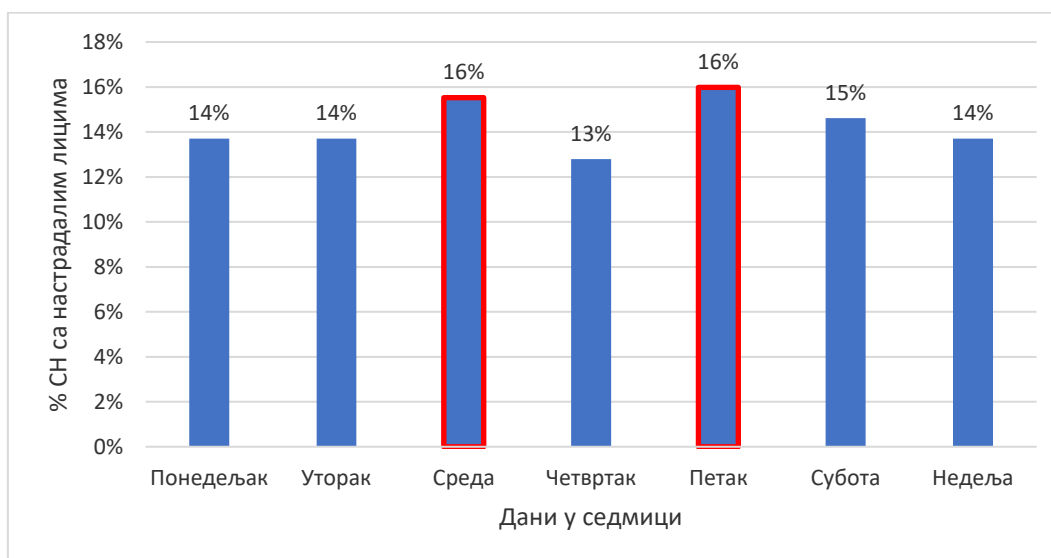

График 14. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима према данима у недељи, општина Неготин, 2019-2023. година

На основу расподеле саобраћајних незгода са настрадалим лицима, према часовима у току дана, може се закључити да је период од 10:00 до 20:59 часова, најмање безбедан период у току дана у ком је регистровано 63% од укупног броја саобраћајних незгода са настрадалим лицима у периоду од 2019. до 2023. године. Посебан час који се издваја као најнебезбеднији јесте од 14:00 до 14:59 часова (График 15).

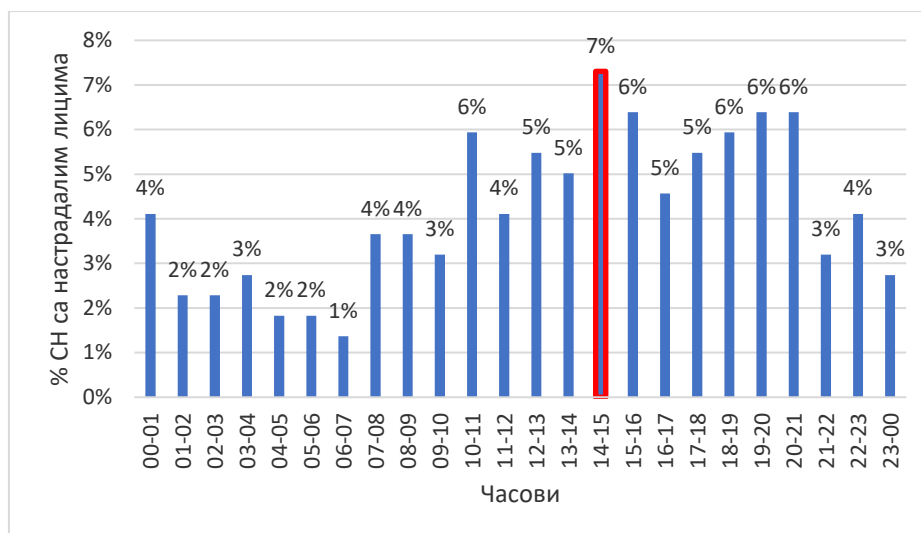

График 15. Распoдела саобраћајних незгода са настрадалим лицима према часовима у току дана, општина Неготин, 2019-2023. година

Где се догађају саобраћајне незгоде?

Просторном анализом саобраћајних незгода могуће је утврдити карактеристична места накупљања саобраћајних незгода, која могу захтевати посебну пажњу и третман како би се спречиле будуће незгоде. Просторна анализа саобраћајних незгода за територију општине Неготин урађена је за петогодишњи период, од 2019. до 2023. године.

Анализирана је распoдела саобраћајних незгода са настрадалим и погинулим лицима у зависности од тога да ли се саобраћајна незгода догодила у насељу или ван насеља, у односу на категорију пута, путне правце и врсту места на путној мрежи. Код анализе просторне дистрибуције по категорији пута и путним правцима у обзир су узети само подаци о саобраћајним незгодама са настрадалим лицима за које је овај податак евидентиран, и у складу са бројем саобраћајних незгода са настрадалим лицима за које су били познати ови подаци, рачунате су распoделе саобраћајних незгода по категорији путева и путним правцима и врсти места на путној мрежи.

Када се посматрају саобраћајне незгоде са погинулим лицима, у посматраном периоду, 89% саобраћајних незгода се догодио ван насеља. Са друге стране, већи проценат саобраћајних незгода са повређеним лицима се догодио у насељу **56%** на територији општине Неготин, док ван насеља учесталост узима проценат од **46%** (График 16).

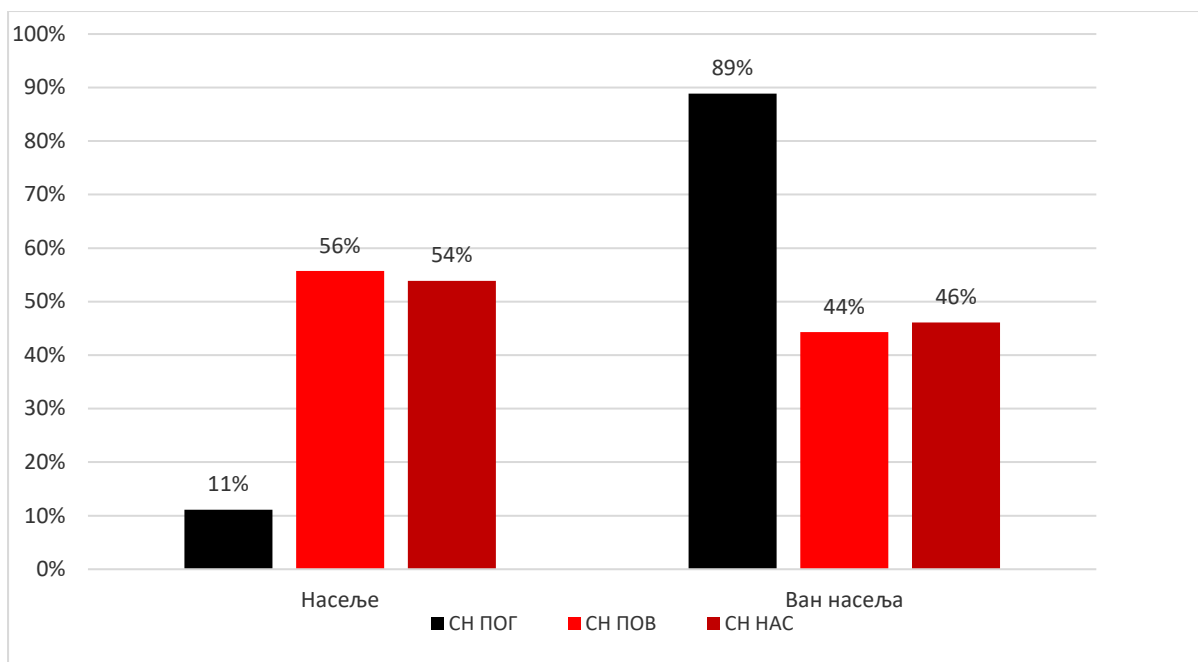

График 16. Расподела локација саобраћајних незгода са настрадалим лицима у односу на податак у насељу/ван насеља, општина Неготин, 2019-2023. година

Већи проценат заступљености саобраћајних незгода са настрадалим лицима у насељу је очекиван, услед веће густине саобраћаја, броја конфликта и броја кретања која се реализују у насељу, што се паралелно осликава и на саобраћајне незгоде са повређеним лицима. Са друге стране, догађање саобраћајних незгода са погинулим лицима ван насеља је повезан са чињеницом, да су на државним путевима ван насеља, услед веће дозвољене брзине кретања, последице саобраћајних незгода са настрадалим лицима значајно теже у односу на саобраћајне незгоде које се догађају у насељу.

Најучесталије саобраћајне незгоде са настрадалим лицима на територији општине Неготин, у периоду од 2019. до 2023. године догодиле су се на улицама нижег и вишег реда, са укупним процентом заступљености од **42%** (График 17). Када се посматрају саобраћајне незгоде са погинулим лицима, издваја се државни пут I реда ван насеља, где се догодило приближно половина саобраћајних незгода са погинулим лицима, тачније **46%**.

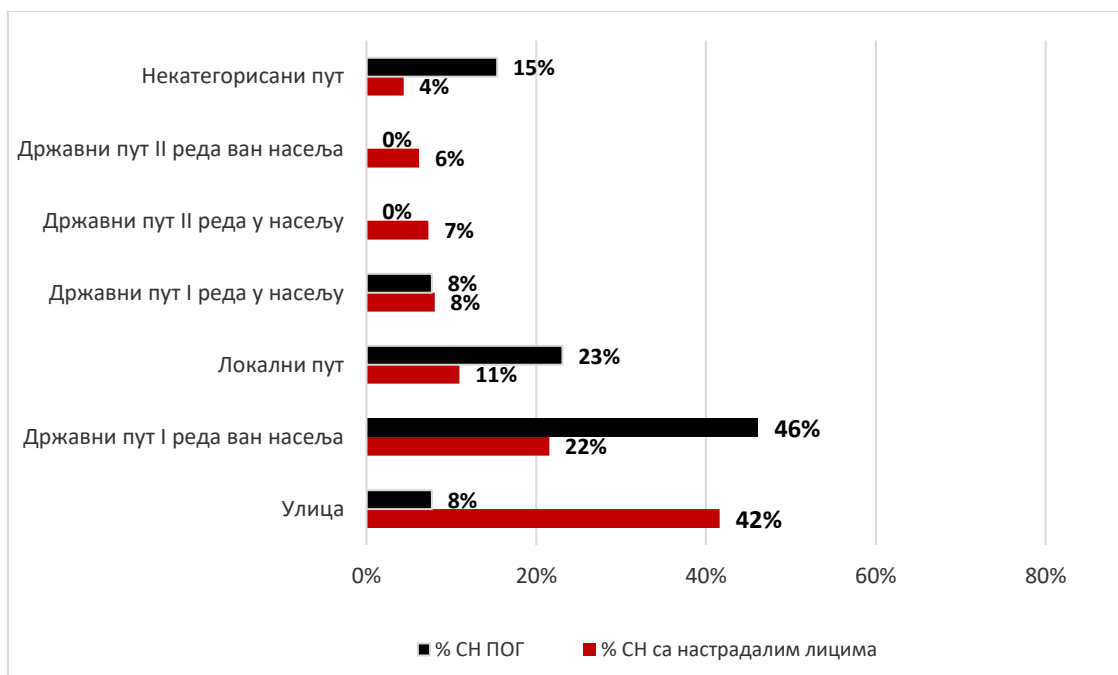

График 17. Расподела локација саобраћајних незгода са настрадалим и погинулим лицима у односу на категорију пута, општина Неготин, 2019-2023. година

У наредној табели дати су подаци о саобраћајним незгодама са настрадалим лицима које су се догодиле у периоду од 2019. до 2023. године на територији општине Неготин на државним путевима. Из табеле се може уочити да се највећи број саобраћајних са повређеним лицима догодио на државном путу IV реда број 35, а затим на државном путу IV реда број 33, док су се на ова два пута догодиле све саобраћајне незгоде са погинулим лицима на државним путевима.

Табела 5. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима према деоницама ДП-а, општина Неготин, 2019-2023. година

ПУТ	СН ПОГ	СН ПОВ	СН НАС
државна граница са Румунијом (гранични прелаз Ђердап) - Кладово - Неготин - Зајечар - Књажевац - Сврљиг - Ниш - Мерошина - Прокупље - Куршумлија - Подујево - Приштина - Липљан - Штимље - Сува Река - Призрен - државна граница са Албанијом (гранични прелаз Врбница)	4	35	39
веза са државним путем А1 - Пожаревац - Кучево - Мајданпек - Неготин - државна граница са Бугарском (гранични прелаз Мокрање)	2	18	20
Лука - Салаш - Брусник - Лечка - Неготин	0	4	4
Неготин - Радујевац - Прахово - Самариновац - веза са државним путем 168	0	6	6

ПУТ	СН ПОГ	СН ПОВ	СН НАС
Слатина - Штубик	0	2	2
веза са државним путем 33 - Вељково - Шипково - Зајечар - Леновац - Бучје	0	4	4
веза са државним путем 35 - Душановац - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Кусјак)	0	1	1
Укупно	6	70	76

У наредној табели дати су подаци о саобраћајним незгодама са настрадалим лицима које су се догодиле у периоду од 2019. до 2023. године на територији општине Неготин по деоницама државних путева IV реда број 35 и број 33. Из наредне табеле се може уочити да се највећи број саобраћајних незгода на државном путу IV реда број 35 са смртним исходом догодио на деоници **Душановац - Неготин (улаз)**, а са настрадалим лицима на деоници **Буково – Салаш**. На државном путу IV реда број 33 највећи број саобраћајних незгода са настрадалим лицима се догодио на деоници **Штубик – Буково**, а са погинулим лицима на деоницама **Клокочевац – Плавна и Неготин (Радујевац) – Вељково**.

Табела 6. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима према деоницама ДП-а, општина Неготин, 2019-2023. година

ПУТ/Деоница	СН ПОГ	СН ПОВ	СН НАС
Државни пут IV реда број 35			
Буково - Салаш	1	21	22
Душановац - Неготин (улаз)	3	4	7
Неготин (улаз) - Буково	0	6	6
Слатинска река (Слатина) - Душановац	0	4	4
Државни пут IV реда број 33			
Клокочевац - Плавна	1	0	1
Неготин (Радујевац) - Вељково	1	4	5
Неготин (улаз) - Неготин (Брусник)	0	1	1
Плавна - Штубик	0	2	2
Штубик - Буково	0	11	11
Вељково - граница СРБ/БУГ (Мокрање)	0	0	0
Укупно	6	53	59

У наставку, обухваћена је просторна анализа саобраћајних незгода са настрадалим лицима и у односу на врсту места на путној мрежи општине Неготин. Анализом је утврђено да је највећи проценат саобраћајних незгода са настрадалим лицима лоциран на путу (**40%**), затим на раскрсници (**37%**) и најмање на улицама (**23%**). Када је у питању проценат заступљености саобраћајних незгода са повређеним лицима расподела је готово идентична као са саобраћајним незгодама са настрадалим лицима (График 18).

У случају саобраћајних незгода са погинулим лицима, издвајају се путеви, на којима се догодило више од половине саобраћајних незгода са погинулим лицима. тј. **56%**, а затим раскрснице где се догодило 44% саобраћајних незгода са погинулим лицима.

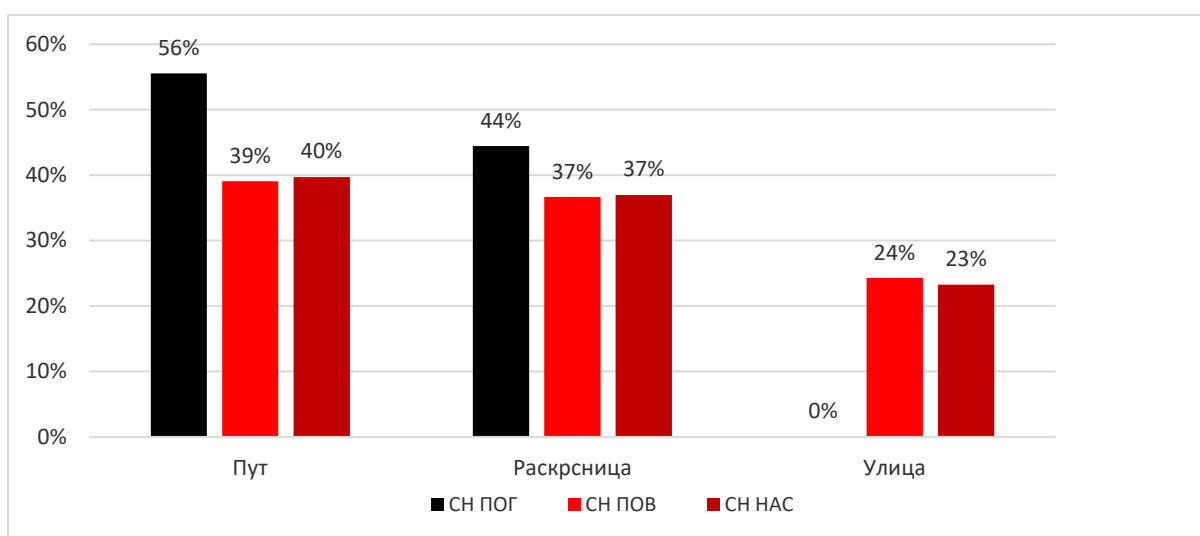
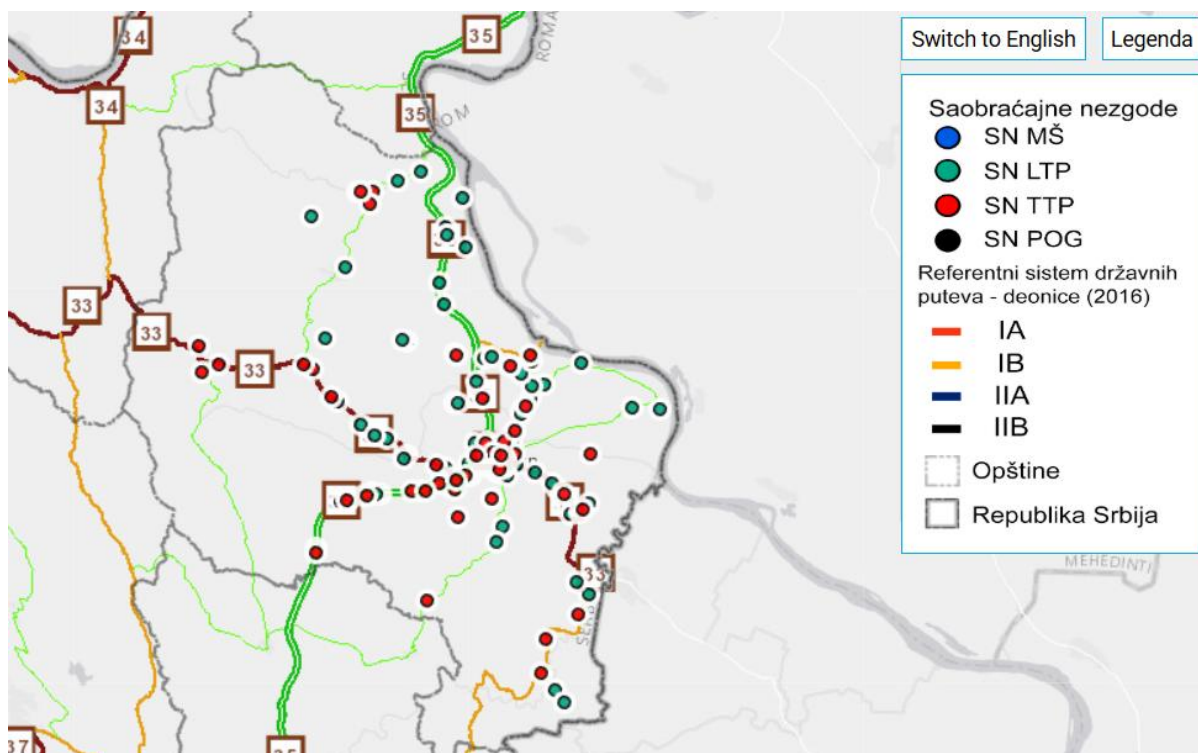

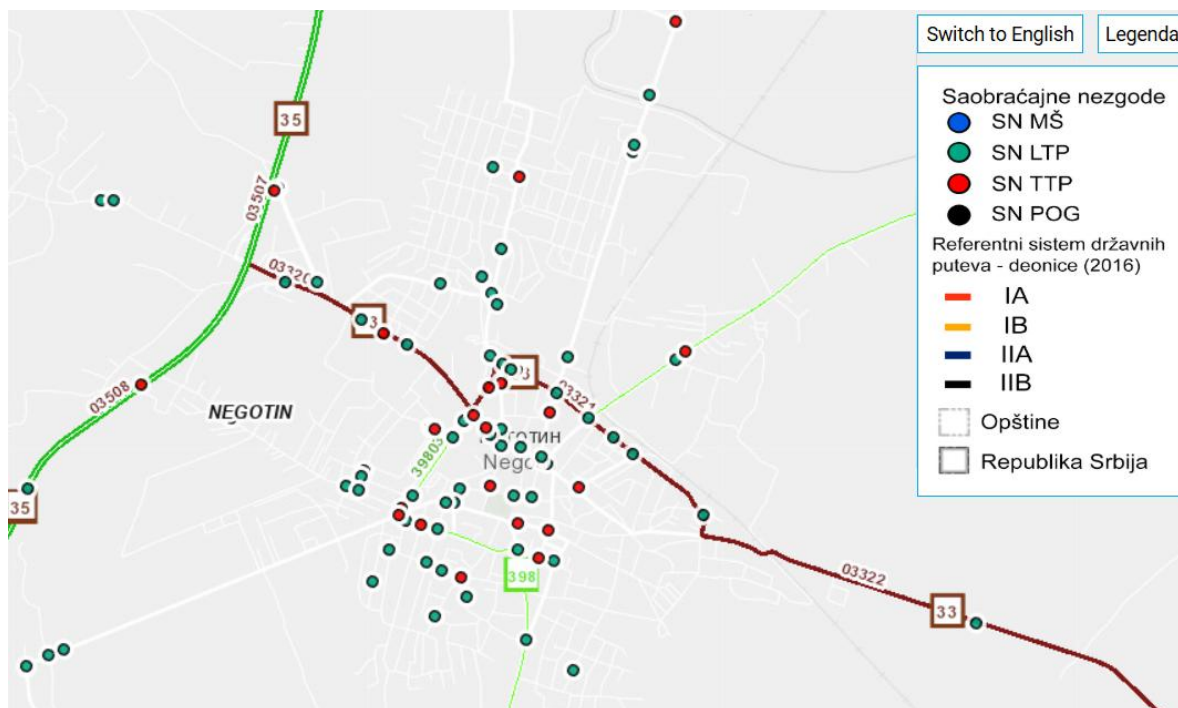
График 18. Расподела локација саобраћајних незгода са настрадалим лицима у односу на врсту места на путној мрежи, општина Неготин, 2019-2023. година

Шири приказ просторне расподеле саобраћајних незгода са повређеним лицима на територији општине Неготин, у периоду од 2019. до 2023. године представљен је на наредној мапи.

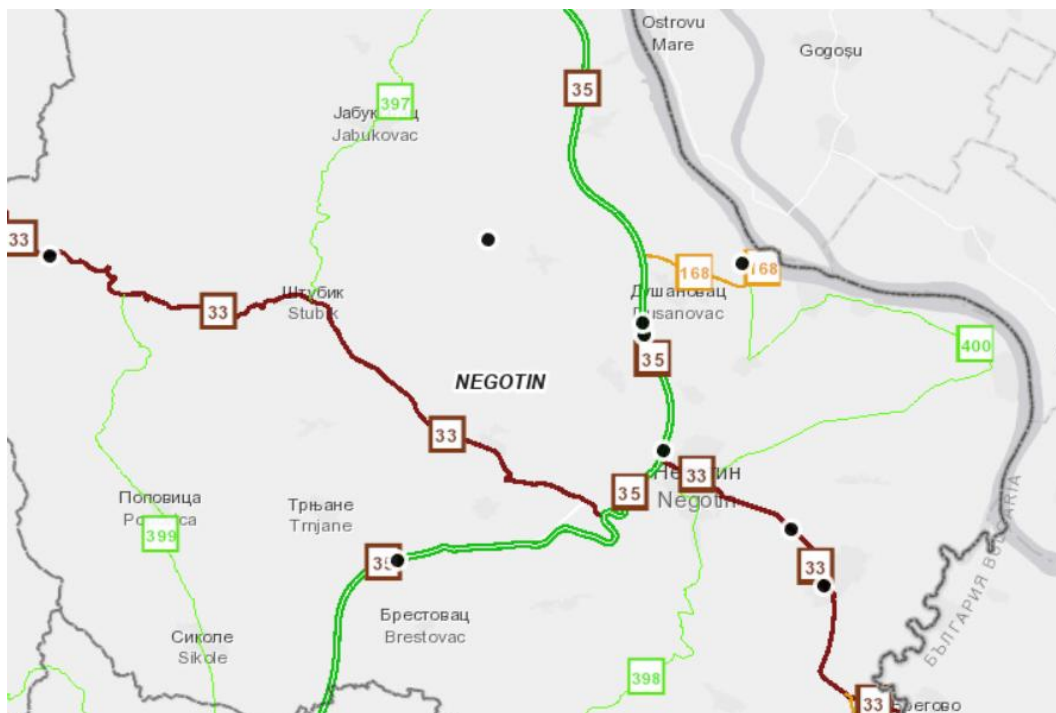
Мапа 1. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са повређеним лицима, општина Неготин, 2019-2023. година, шири приказ

У наставку је представљен ближи приказ просторне расподеле саобраћајних незгода са повређеним лицима на територији општине Неготин, са посебном пажњом на централно општинско језгро и његову околину, где је и евидентиран највећи број саобраћајних незгода са повређеним лицима, у периоду од 2019. до 2023. године (Мапа 2).

Мапа 2. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са повређеним лицима у централном језгру Неготина, 2019-2023. година, ближи приказ

На наредној мапи (Мапа 3) дат је шири приказ просторне расподеле саобраћајних незгода са погинулим лицима на територији општине Неготин.

Мапа 3. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са погинулим лицима општина Неготин, 2019-2023. година, шири приказ

Зашто и како се догађају саобраћајне незгоде?

Анализа саобраћајних незгода са настрадалим лицима према групама типова саобраћајних незгода показала је да је највећи проценат незгода у Неготину у периоду од 2019. до 2023. године припадао групи „СН са једним возилом“ и то 47%, док кад се посматрају саобраћајне незгоде са погинулим лицима највећи број саобраћајних незгода је „СН са најмање два возила – без скретања“ (44%), што се може видети на наредном графику.

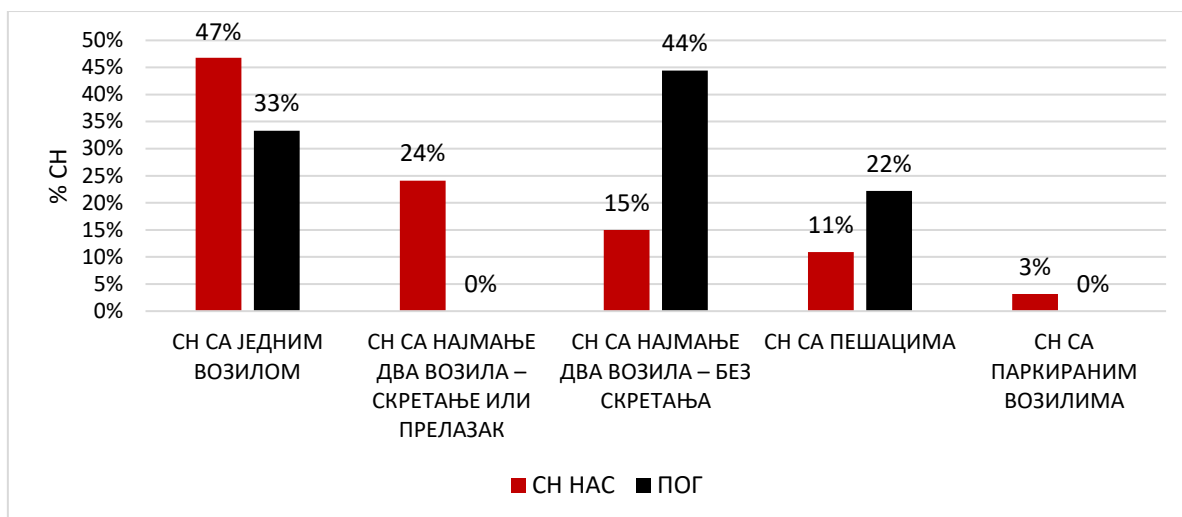

График 19. Расподела група типа саобраћајних незгода са настрадалим погинулим лицима, општина Неготин, 2019-2023. године

Предузимање непромишљених радњи од стране возача представља најзаступљенију групу утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода са настрадалим и са погинулим лицима. У оквиру групе **Предузимање непромишљених радњи од стране возача** дефинисани су следећи утицајни фактори: неуступање првенства пролаза дефинисаног знаком службеног лица, саобраћајним знаковима или правилима саобраћаја, прелазак преко неиспрекидане разделне линије на коловозу, незауштавање возила испред обележеног пешачког прелаза, непрописан смер кретања или непрописно окретање возила, прекорачење дозвољене брзине кретања, неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута, небезбедно одстојање или растојање између возила, кретање површином која није намењена кретању те врсте возила.

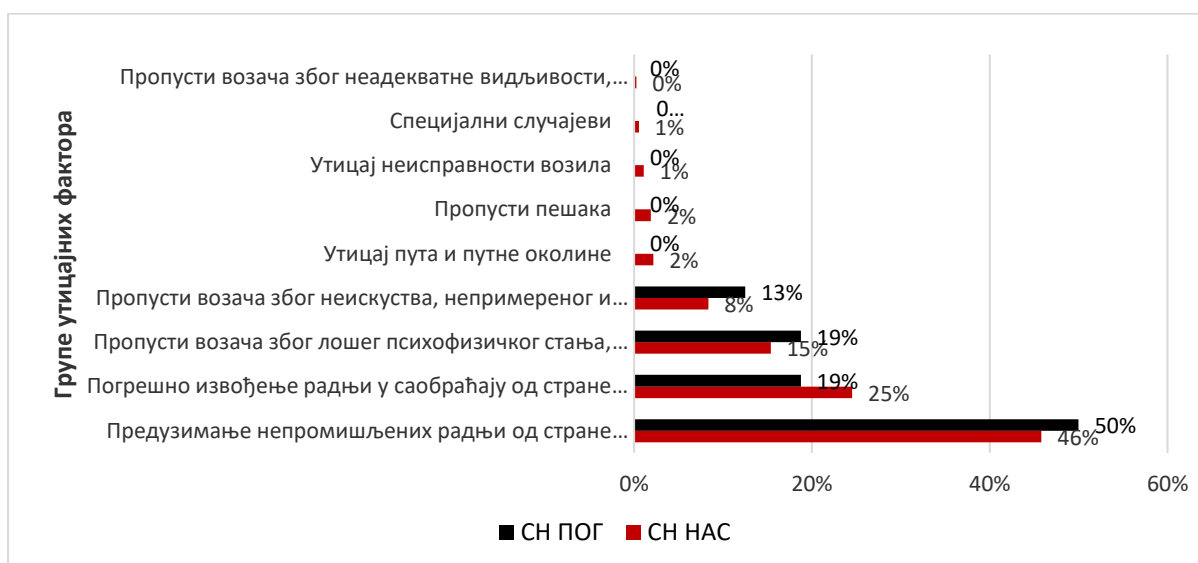

График 20. Расподела група утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода са настрадалим и погинулим лицима, општина Неготин, 2019-2023. године

На наредном графика приказани су најучесталији утицајни фактори који су допринели настанку саобраћајних незгода у посматраном периоду у општини Неготин. Приказаних седам утицајних фактора чини **83%** одређених утицајних фактора што се тиче саобраћајних незгода са повређеним и настрадалим лицима, док пет утицајних фактора са наредног графика који су одређени за саобраћајне незгоде са погинулим лицима чине **100%** утицајних фактора који су одређени у саобраћајним незгодама са погинулим лицима. Утицајни фактор који је највише одређен у саобраћајним незгодама је „Неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута“, који је одређен у 50% саобраћајних незгода са погинулим лицима и 29% у саобраћајним незгодама са повређеним лицима.

График 21. Расподела најзаступљенијих утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода са настрадалим, повређеним и погинулим лицима, општина Неготин, 2019-2023. године

Квалитет прикупљених података о утицајним факторима представља кључни предуслов за ефикасну идентификацију проблема у систему безбедности саобраћаја који утичу на настанак саобраћајних незгода и усмеравање рада припадника саобраћајне полиције у спречавању настанка нових саобраћајних незгода. Од службеника саобраћајне полиције који раде на пословима вршења увиђаја саобраћајне незгоде у највећој мери зависи квалитет прикупљених података о саобраћајним незгодама.

Због тога је место и улога саобраћајне полиције у заштитном систему безбедности саобраћаја на локалном нивоу изузетно значајна јер управо они са аспекта безбедности саобраћаја најбоље познају проблематику подручја за који су задужени.

Важна напомена: Препознавање и евидентирање утицајних фактора из групе „утицај пута и путне околине“ у саобраћајним незгодама са настрадалим лицима на територији општине Неготин је на ниском нивоу. У поређењу са просеком у Републици Србији који износи око 6%, у Неготину допринос пута настанку саобраћајних незгода са погинулим лицима није препознат ни у једној саобраћајној незгоди у посматраном периоду. Када се посматрају саобраћајне незгоде са настрадалим лицима тада је за посматрани период просек у Републици Србији 4%, а 2% у саобраћајним незгодама које су се догодине у општини Неготин. Примера ради у појединим државама Европе које имају квалитетније путеве од Републике Србије, попут Велике Британије, Немачке и Холандије, овај проценат износи преко 12%. На основу наведеног може се закључити да овај податак не осликава стварно стање када је реч о утицају пута на настанак саобраћајних незгода са настрадалим лицима у општини Неготин, и да квалитет прикупљања података након догађања саобраћајне незгоде, од стране саобраћајне полиције, треба подићи на знатно виши ниво.

Општина Неготин у односу на Републику Србију

Анализом стања безбедности саобраћаја на територији општине Неготин обухваћена је и упоредна анализа процентуалне заступљености одређених категорија учесника у саобраћају у укупном броју погинулих и повређених лица на територији општине Неготин и на нивоу Републике Србије. Приликом упоредне анализе по категоријама учесника у саобраћајној незгоди коришћен је број погинулих и повређених лица у временском периоду од 2019. до 2023. године.

У временском периоду од почетка 2019. до краја 2023. године који је обухваћен анализом, на територији општине Неготин, учешће погинуле деце у укупном броју погинулих лица је мање у односу на републички ниво (График 22). На територији општине Неготин, ниједно дете није погинуло у посматраном временском периоду. Анализом су обухваћена деца старости од 0 до 14 година. Међутим, учешће повређене деце у укупном броју повређених лица веће је у општини Неготин (8%), него на републичком нивоу (7%) у посматраном временском периоду.

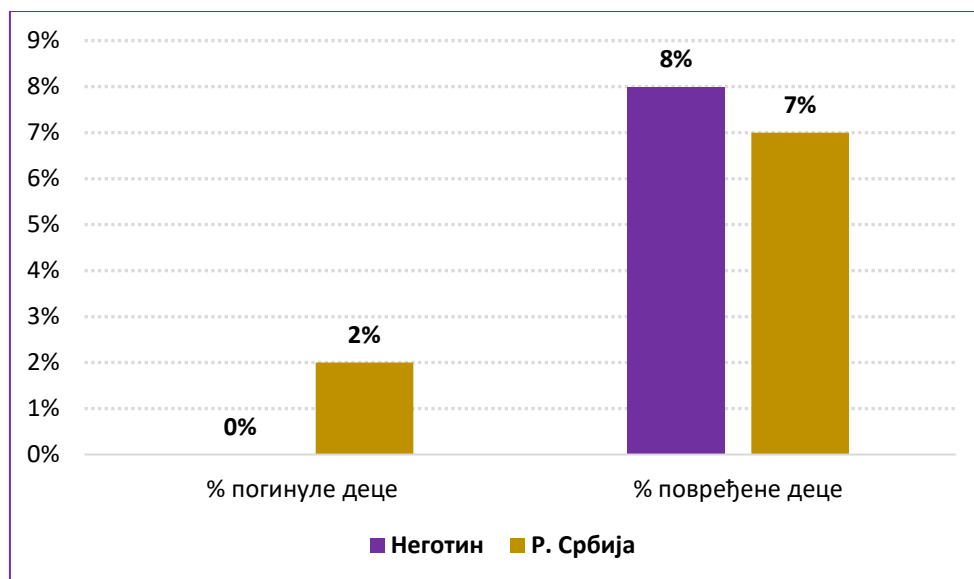

График 22. Процентуална заступљеност погинуле и повређене деце у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године

Погинули пешаци учествују са 18% у укупном броју погинулих лица у саобраћајним незгодама на територији општине Неготин, док на републичком нивоу њихово учешће у укупном броју погинулих лица износи 25% (График 23). Учешће повређених пешака у укупном броју повређених лица, на територији општине Неготин износи 9%, што је ниже у односу на републички ниво (13%).

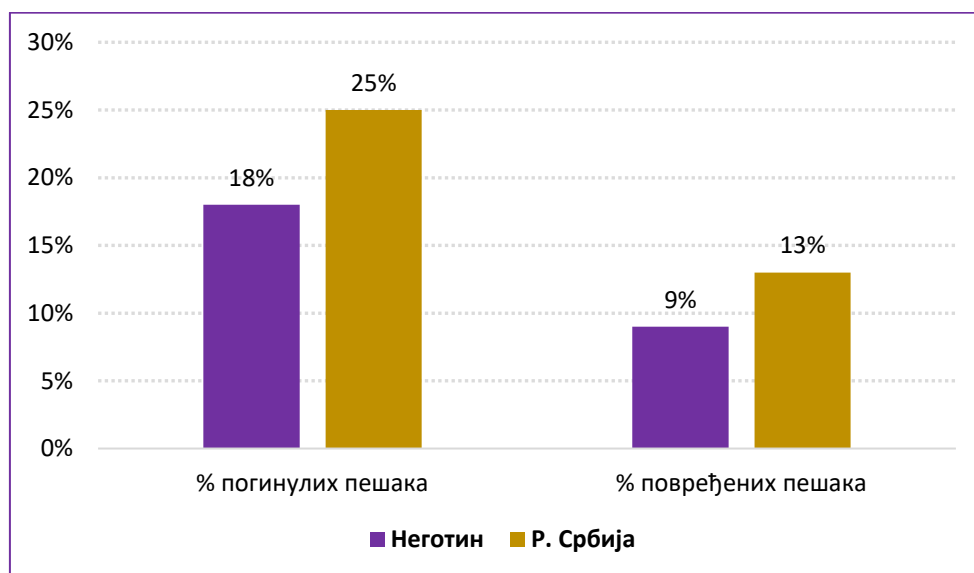

График 23. Процентуална заступљеност погинулих и повређених пешака у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године

У временском периоду обухваћеном анализом, учешће погинулих бициклиста у укупном броју погинулих лица на територији општине Неготин идентично је као и на републичком нивоу и износи 9% (График 24).

Учешће повређених бициклиста у структури свих повређених лица на територији општине Неготин износи 10%, што је више од републичког нивоа (7%). Уколико се оба процентуална удела узму у обзир (погинули и повређени бициклисти), може се рећи да бициклисти на територији општине Неготин представљају нешто угроженију категорију учесника у саобраћају, него што је то случај на републичком нивоу, и потребно је предузети мере за унапређење њихове безбедности у саобраћају.

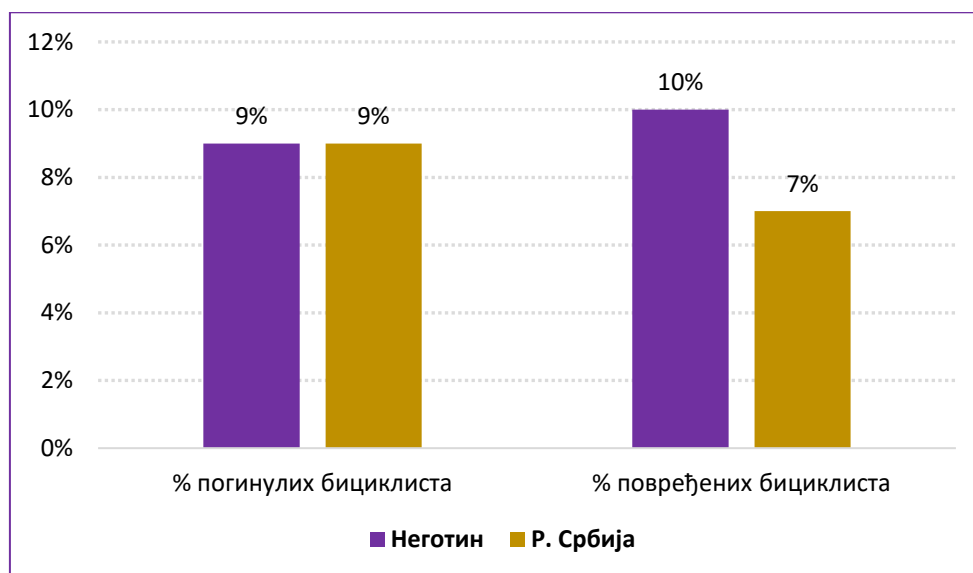

График 24. Процентуална заступљеност погинулих и повређених бициклиста у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године

Процент погинулих старијих лица у односу на укупан број погинулих лица у саобраћајним незгодама износи чак 45% у општини Неготин, што је за 15% више у односу на вредност за Републику Србију која износи 30% (График 25). На територији општине Неготин, учешће повређених лица старијих од 65 година у укупном броју повређених лица у саобраћајним незгодама износи 17%, што је веће од републичког нивоа (12%). На основу ове анализе може се утврдити да су лица старија од 65 година угрожена категорија учесника у саобраћају на територији општине Неготин и да је потребно предузети мере за унапређење безбедности ове категорије учесника у саобраћају.

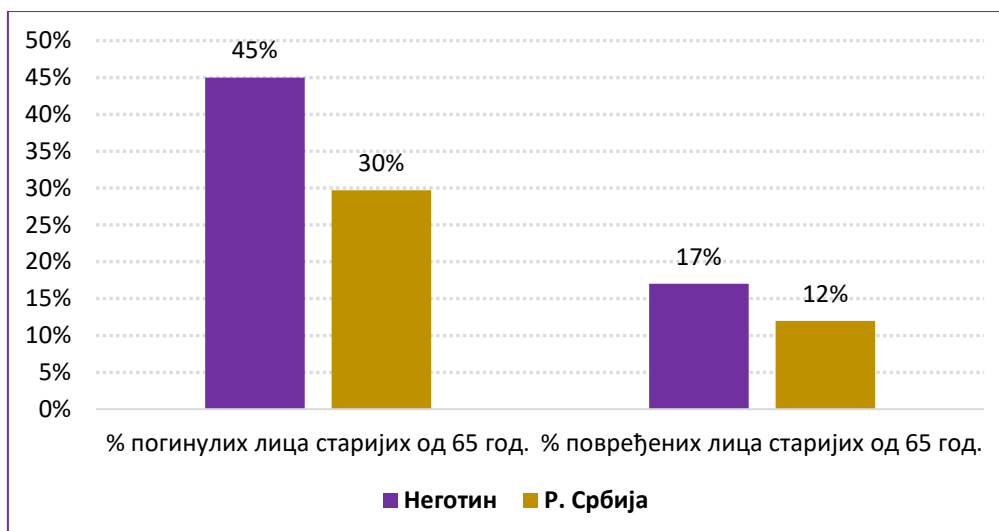

График 25. Процентуална заступљеност погинулих и повређених лица старијих од 65 година у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године

Када су у питању млада лица, при чему се под младим лицима подразумевају учесници у саобраћају старости од 15 до 30 година, на територији општине Неготин, у посматраном временском периоду који је обухваћен анализом, 18% погинулих лица чине млада лица, што је мање него на републичком нивоу (20%) (График 26). Учешће повређених младих лица у структури свих повређених лица, на територији општине Неготин је 29%, што је мање од републичког нивоа (31%). Ипак, имајући у виду мале разлике у процентуалном учешћу младих лица у структури свих лица у саобраћајним незгодама између Републике Србије и општине Неготин, може се рећи да су млада лица готово подједнако угрожена у општини Неготин колико и на републичком нивоу и да је потребно предузети мере за унапређење безбедности младих учесника у саобраћају.

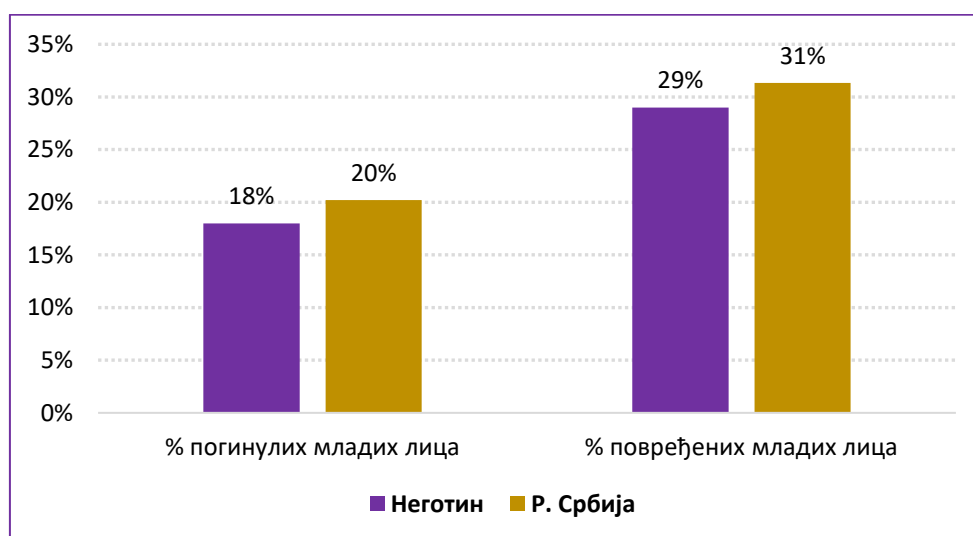

График 26. Процентуална заступљеност погинулих и повређених младих лица у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године

Када су у питању млади возачи, при чему се под младим возачима подразумевају возачи старости од 15 до 30 година, на територији општине Неготин, у посматраном временском периоду који је обухваћен анализом, 9% погинулих лица чине млади возачи, што је мањи проценат у односу на републички ниво (График 27). Учешће повређених младих возача у структури свих повређених лица на територији општине Неготин износи 21%, што је више него на републичком нивоу (16%).

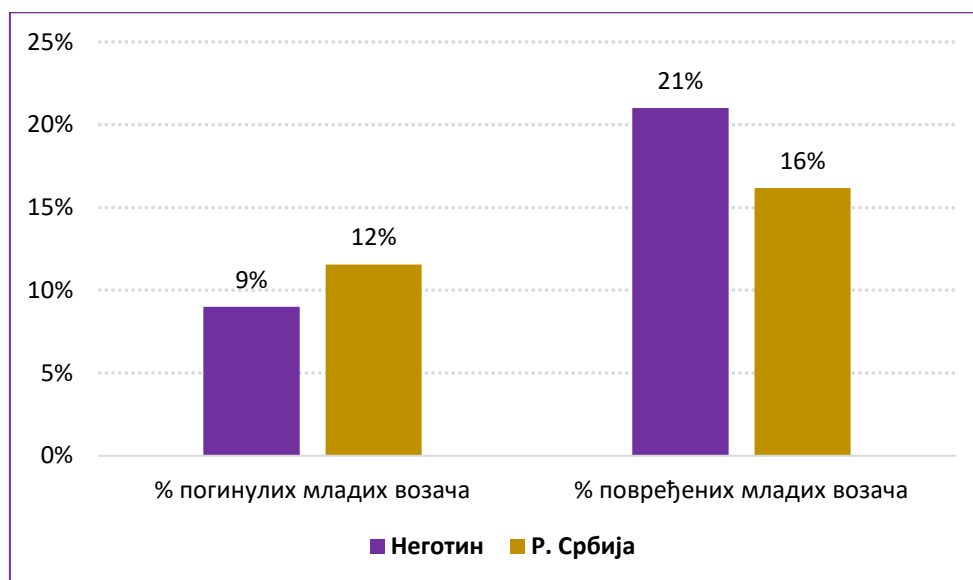

График 27. Процентуална заступљеност погинулих и повређених младих возача у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године

На територији општине Неготин, у посматраном временском периоду, погинули возачи и путници у путничком аутомобилу чине чак 55% свих погинулих лица у саобраћајним незгодама, што је више у односу на републички ниво где 46% свих погинулих лица у саобраћајним незгодама чине возачи и путници у путничком аутомобилу (График 28). Када је реч о повређеним возачима и путницима у путничком аутомобилу, њихова процентуална заступљеност у укупном броју повређених лица, на територији општине Неготин износи 56%, што је за само 6% мање од републичког нивоа. На основу ове анализе може се утврдити да су возачи и путници у путничком аутомобилу угрожена категорија учесника у саобраћају на територији општине Неготин и да је потребно предузети мере за унапређење безбедности ове категорије учесника у саобраћају.

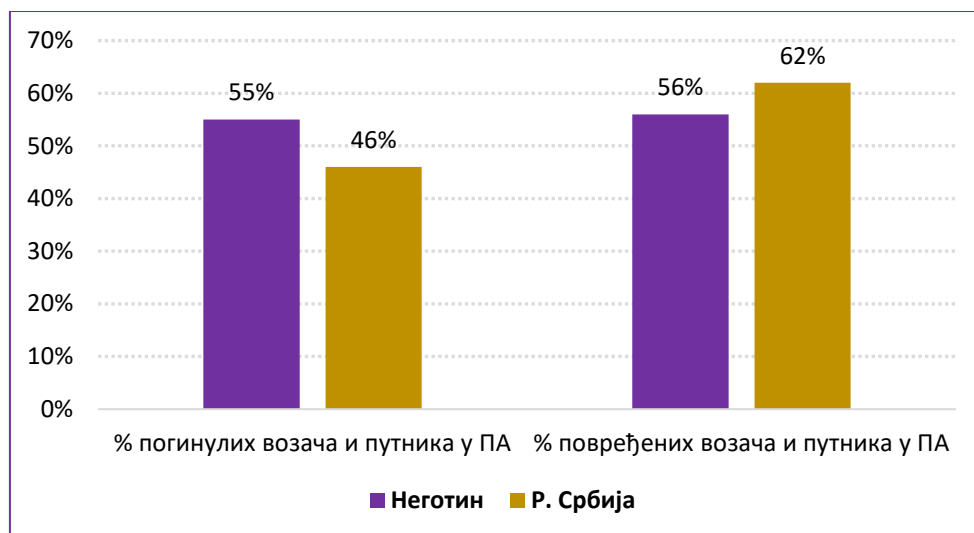

График 28. Процентуална заступљеност погинулих и повређених возача и путника у ПА у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године

На територији општине Неготин, у посматраном временском периоду, проценат погинулих возача моторизованих двоточкаша износи 18% од укупног броја погинулих лица у саобраћајним незгодама на територији општине Неготин, што је два пута више од републичког нивоа (График 29). Заступљеност повређених возача моторизованих двоточкаша у укупном броју повређених лица на територији општине Неготин износи 17%, што је за 11% више него на републичком нивоу. При анализи возача моторизованих двоточкаша коришћене су категорије возила мопед и мотоцикл. На основу ове анализе, може се утврдити да су возачи моторизованих двоточкаша угрожена категорија учесника у саобраћају на територији општине Неготин и да је потребно предузети мере за унапређење безбедности ове категорије учесника у саобраћају.

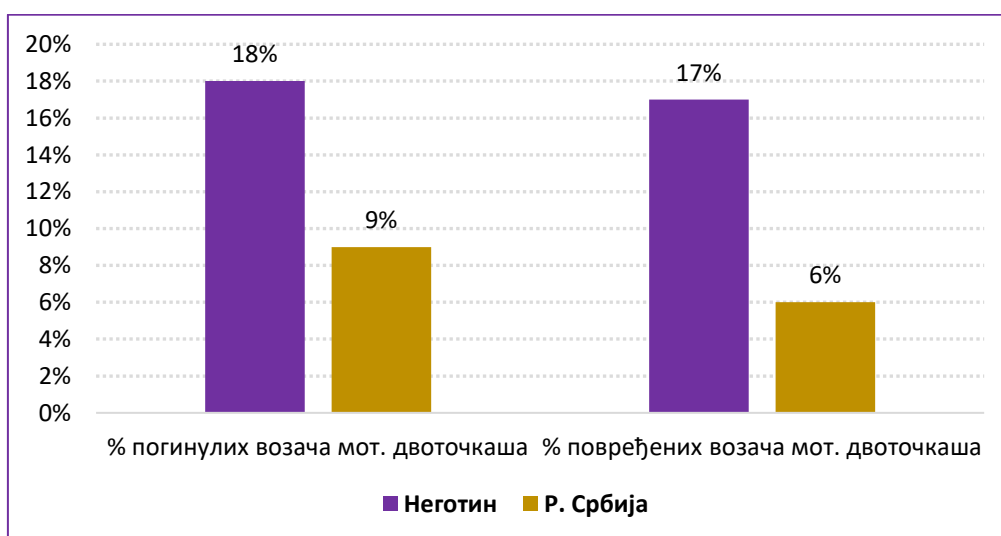

График 29. Процентуална заступљеност погинулих и повређених возача мот. двоточкаша у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године

На територији општине Неготин, у посматраном временском периоду, није било погинулих возача и путника у комерцијалним возилима (теретна возила и аутобуси), тако да је проценат погинулих возача и путника у комерцијалним возилима већи у Републици Србији (4%) (График 30). Учешће повређених возача и путника у комерцијалним возилима у структури свих повређених лица, на територији општине Неготин је 4%, што је дупло мање од републичког нивоа (8%).

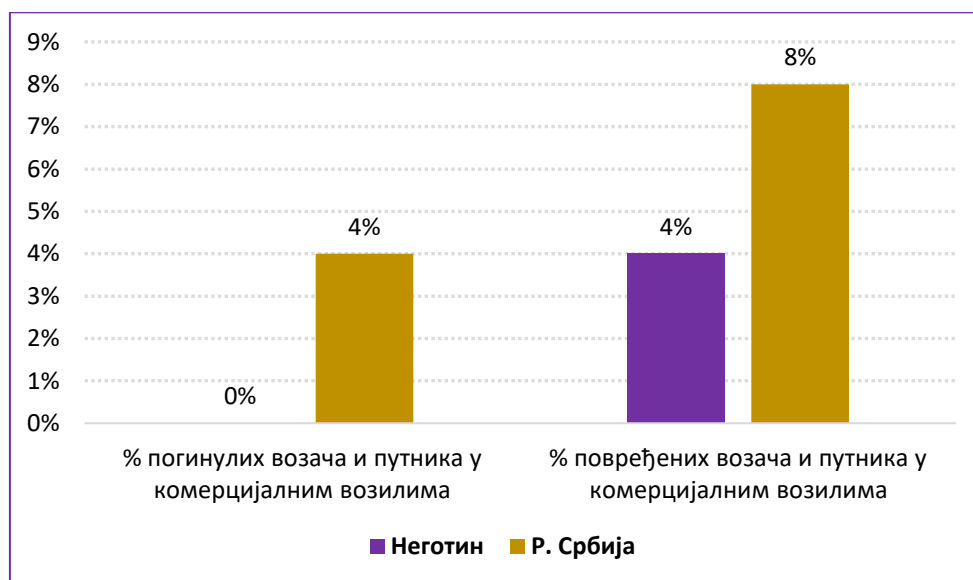

График 30. Процентуална заступљеност погинулих и повређених возача и путника у ком. возилима у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године

Индикатори безбедности саобраћаја – постојеће стање и трендови

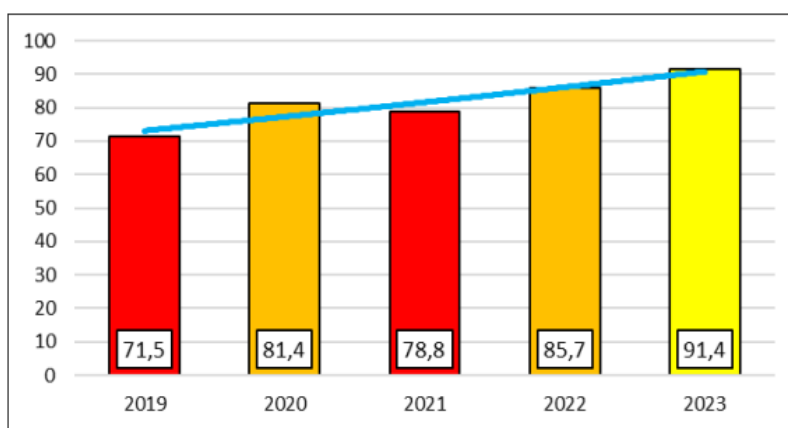
За описивање и анализу појава у безбедности саобраћаја најчешће се користе апсолутни показатељи (број саобраћајних незгода, број погинулих и повређених лица, итд.) и релативни показатељи (ризици страдања, итд.). Поред директних (апсолутних и релативних) показатеља безбедности саобраћаја, за анализу стања безбедности саобраћаја велики значај имају и индиректни показатељи безбедности саобраћаја. Индиректни показатељи омогућавају оцену нивоа безбедности саобраћаја и пре догађања прве саобраћајне незгоде, односно, без познавања података о незгодама и њиховим последицама.

Индикатори перформанси безбедности саобраћаја (у даљем тексту: индикатори) представљају савремени алат за праћење безбедности саобраћаја, показују тенденције у безбедности саобраћаја и истичу проблеме страдања у саобраћајним незгодама.

Индикатори најчешће описују понашање учесника у саобраћају. Најчешће коришћени индикатори понашања учесника у саобраћају су: коришћење појасева на предњем седишту, коришћење појасева на задњем седишту, коришћење дечијих сигурносних система, употреба заштитних кацага, непрописан прелазак пешака ван обележеног пешачког прелаза и на „црвено светло“, итд.

Агенција за безбедности саобраћаја периодично врши мерење најважнијих индикатора безбедности саобраћаја. Истраживање се реализује по територијама сваке од 27 полицијских управа, као и на територији сваке од 161 локалне самоуправе. У наставку су представљени резултати мерења најважнијих индикатора безбедности саобраћаја за 2023. годину. Општина Неготин припада Полицијској управи Бор (у даљем тексту, ПУ Бор), уз град Бор, општине Кладово и Мајданпек.

Резултати мерења индикатора безбедности саобраћаја за 2023. годину показују да проценат **употребе сигурносног појаса на предњем седишту у путничким аутомобилима и доставним возилима до 3,5 t** у посматраној локалној самоуправи износи 91,4%, што је висока вредност индикатора. Уколико се посматра тренд вредности овог индикатора у последњем петогодишњем периоду, у 2023. години постигнута је највећа вредност индикатора (Слика 3). Вредност поменутог индикатора за територију ПУ Бор за 2023. годину износи 85,7%, што припада **средњој класи вредности** овог индикатора.

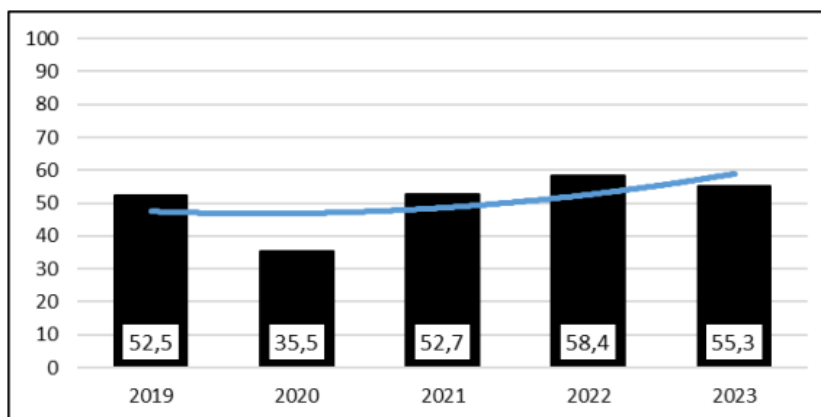

Слика 3. Тренд % употребе сигурносног појаса на предњем седишту у путничким аутомобилима и доставним возилима до 3,5t у посматраној локалној самоуправи (2019-2023) (Извор: https://www.abs.gov.rs/static/uploads/15251_negotin2023ls.pdf)

Када је реч о **употреби сигурносног појаса на задњем седишту у путничким аутомобилима и доставним возилима до 3,5 t**, Неготин има **веома ниску вредност (41,0%)** и у односу на 161 локалну самоуправу налази се на другом месту.

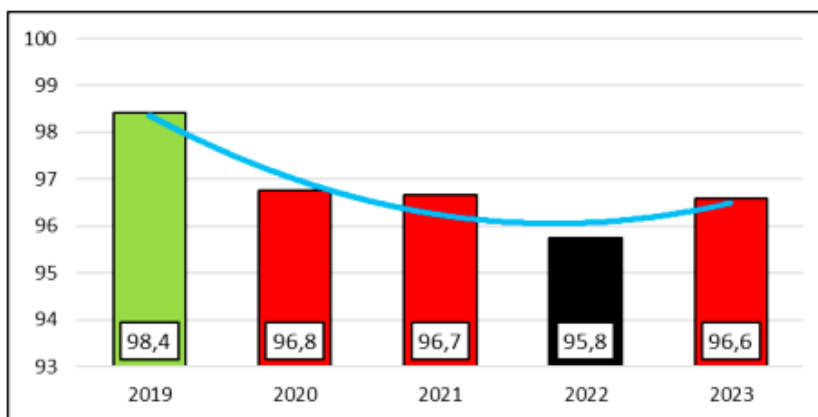
Оваква позиција Неготина указује на то да се налази међу најлошијим локалним самоуправама по овом показатељу. Вредност истог индикатора за територију ПУ Бор за 2023. годину износи 22,3%, што припада **црној класи** (6. место у односу на 27 полицијских управа).

Процент употребе заштитних система за децу старости од **0 до 3 године** у путничким возилима је **67,7%** за Неготин и **57,3%** за ПУ Бор (црна класа), док је за децу старости од **4 до 12 године** проценат употребе заштитних система знатно нижи и износи **40,4%** за Неготин и **30,7%** за ПУ Бор (црна класа). Процент употребе заштитних система за децу до 12 година у посматраној локалној самоуправи у периоду од 2019. до 2023. године има константно веома ниску вредност (Слика 4). У 2023. години, проценат употребе заштитних система за децу до 12 година износи 55,3% за локалну самоуправу Неготин и 43,4% за територију ПУ Бор.

Слика 4. Тренд % употребе заштитних система за децу до 12 година у посматраној локалној самоуправи (2019-2023) (Извор: https://www.abs.gov.rs/static/uploads/15251_negotin2023ls.pdf)

Процент некоришћења мобилних телефона у вожњи возача путничких аутомобила и доставних возила до 3,5t у посматраној локалној самоуправи за 2023. годину износи **96,6%**, што је ниска вредност индикатора (црвена класа), односно, **95,2%** за територију ПУ Бор, што је веома ниска вредност индикатора (црна класа). Уколико се посматра тренд вредности овог индикатора у последњем петогодишњем периоду, у 2019. години постигнута је највећа вредност индикатора (зелена класа) (Слика 5).

Слика 5. Тренд некористићења мобилних телефона у војњи возача путничких аутомобила и доставних возила до 3,5t у посматраној локалној самоуправи (2019-2023) (Извор: https://www.abs.gov.rs/static/uploads/15251_negotin2023ls.pdf)

Када је реч о употреби заштитних кацага за 2023. годину, **66,7% мотоциклиста и 64,0% мопедиста користи заштитну кацигу током војње**, што је веома ниска вредност индикатора. На територији ПУ Бор у истој години, **64,9% мотоциклиста и 44,7% мопедиста користи заштитну кацигу током војње**, што је, такође, веома ниска вредност индикатора.

Процент пешака који прелазе коловоз на обележеном пешачком прелазу на територији Неготина за 2023. годину износи 63,2% (70,0% за територију ПУ Бор), а проценат пешака којима није ометена пажња током преласка коловоза износи 93,2% на територији Неготина (95,4% за територију ПУ Бор), што су веома ниске вредности индикатора (црна класа).

Процент возача путничких аутомобила који **поштује ограничење брзине** на територији ПУ Бор износи **88,7% у насељу** (средња вредност индикатора) и **80,3% ван насеља** (ниска вредност индикатора). **Процент поштовања ограничења брзине од стране возача путничких аутомобила за 10 km/h изнад ограничења у насељу** на територији ПУ Бор износи **97,8%**, што припада **високој вредности индикатора (жута класа)**, а ван насеља **93,8%**, што припада **средњој вредности индикатора (наранџаста класа)**. Просечна брзина путничких аутомобила која су прекорачила ограничење брзине износи 56,3 km/h у насељу, односно, 90,4 km/h ван насеља, што су **веома ниске вредности индикатора (црна класа)**. Индикатори безбедности саобраћаја који се односе на брзину доступни су само за ниво полицијских управа у Републици Србији, док за ниво локалних самоуправа, наведени индикатори нису доступни.

Идентификација проблема безбедности саобраћаја у Неготину

На основу анализе саобраћајних незгода и последица безбедности саобраћаја, за период од 2019. до 2023. године, најугроженије групе учесника у саобраћају на територији општине Неготин су:

- млади (15-30 година),
- старија лица (65+),
- моторизовани двоточкаши,
- бициклисти.

Када је реч о **младима (15-30) година**, у посматраном временском периоду, на територији општине Неготин настрадало је укупно 84 младих учесника у саобраћају (од 15 до 30 година). Млади највише страдају у својству **возача** (чак 71% настрадалих младих), затим у својству путника (22%) и најмање у својству пешака (7%). У својству возача највише страдају у **путничким аутомобилима (52%)** и на **моторизованим двоточкашима (44%)**.

У својству возача (мушки пол) и путника (женски пол) у путничком возилу у саобраћајној незгоди у насељу су два млада лица изгубила живот.

.....
Лица **старија од 65 година** чине чак **45%** свих погинулих лица у саобраћајним незгодама у Неготину, што је више од републичког просека (30%), а **17%** повређених лица у саобраћајним незгодама (републички ниво 12%). Наиме, у посматраном периоду живот је **изгубило 5 лица**, а **повређено 46 лица из ове групе.**

Највише настрадалих је у својству **возача (61%)**, затим у својству путника (27%) и у својству пешака (12%). Возачи старији од 65 година су највише настрадали у **путничким аутомобилима (45%)**, затим на **бициклу (35%)** и на **моторизованим двоточкашима (16%)**.

Лица старија од 65 година су погинула у својству **пешака** и то два (2) лица (1 лице од стране теретног возила и 1 лице од стране путничког возила), два (2) лица у својству **возача** (1 возач бицикла и 1 возач путничког возила) и једно (1) лице у својству **путника** (у путничком возилу).

Процент погинулих моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама у Неготину (18%) значајно је већи, у односу на просек који је забележен у Републици Србији (9%). У временском периоду од 2019. до 2023. године, настрадало је укупно **53 лица** на моторизованим двоточкашима (53% на мотоциклу, 47% на мопеду), од чега је **2 лица** изгубило живот (оба моторизована двоточкаша у посматраном периоду погинула су на **мопеду, у својству возача, ван насеља**).

Млади од 15 до 30 година су најзаступљенија старосна категорија међу настрадалим лицима на моторизованим двоточкашима (**49%**), а оба смртно страдала моторизована двоточкаша у посматраном периоду припадају старосној категорији од **46 до 64 године**.

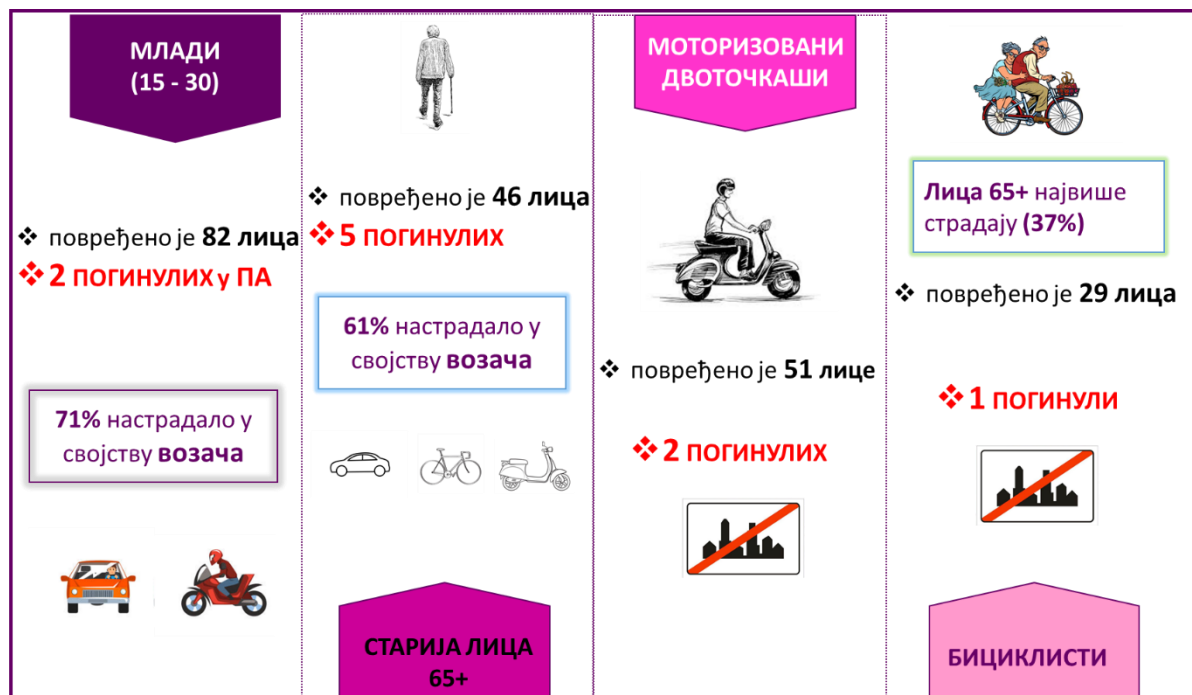
Вредности индикатора који се односе на **употребу заштитних кацага** за моторизоване двоточкаше за 2023. годину (код мопедиста 64,0%, а код мотоциклиста 66,7%) су **веома ниске**, спадају у црну категорију показатеља, као и вредности индикатора који се односе на прекорачење брзине, где за ПУ Бор, за мопедисте ван насеља вредност индикатора „% прекорачења брзине“ износи **71,7%**, што указује на потенцијалне проблеме ових категорија возила.

Када је реч о **бициклистима**, у посматраном временском периоду, на територији општине Неготин настрадало је укупно **30 бициклиста**. Посматрано према тежини последица, **1 бициклиста** изгубио је живот (у својству возача бицикла), 10 бициклиста задобило је тешке телесне повреде, а 19 бициклиста лаке телесне повреде.

Сви настрадали бициклисти били су возачи бицикла, осим једног који је у својству путника на бициклу задобио лаке телесне повреде.

Највећи проценат настрадалих бициклиста у саобраћајним незгодама припадао је категоријама **лица старијих од 65 година (37%)** и **погинули бициклиста је из ове старосне категорије**. Бициклисти више страдају у саобраћајним незгодама у насељу (80%), док је погинули возач бицикла био учесник саобраћајне незгоде која се догодила ван насеља. Бициклистима је потребно омогућити довољно засебних површина (бициклистичке стазе и траке), у циљу њихове максималне заштите у саобраћају.

Илустрација 1. Сликвити приказ најугроженијих категорија учесника у саобраћају

Колико нас коштају саобраћајне незгоде?

Савремени приступ у исказивању величине проблема у области безбедности саобраћаја подразумева квантификацију проблема, односно свођење саобраћајних незгода и њихових последица на економске параметре, тј. трошкове који се исказују у новцу. Укупне друштвено – економске последице саобраћајних незгода представљају економску вредност свих директних и индиректних последица изазваних саобраћајним незгодама. Пракса многих земаља у свету је да се ови трошкови прикажу као део, односно процентуални износ бруто домаћег производа. Према неким истраживањима, трошкови друмских саобраћајних незгода прелазе 3% бруто домаћег производа земље²⁰. Трошкови саобраћајних незгода састоје се из директних и индиректних трошкова.

Одређивање висине штете настале у саобраћајним незгодама представља процес који веома често подразумева различите приступе и поступке. У Републици Србији још увек није званично прихваћен (усвојен) модел за процену штете у саобраћајној незгоди. Сходно томе, за прорачун трошкова саобраћајних незгода Неготину, коришћена је методологија Европске комисије за процену укупних друштвено-економских последица саобраћајних незгода, а која је усвојена и у Националној Стратегији безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије за период од 2023. до 2030. године.

²⁰ Глобални план за деценију акције за безбедност саобраћаја на путевима 2021-2030 (енгл. Global Plan for the Decade of Action for Road Safety, 2021-2030)

Према овој методологији, трошак једне саобраћајне незгоде са погинулим лицем износи **3.273.909 евра**, трошак једне саобраћајне незгоде са тешко повређеним лицем износи **498.591 евра**, док трошак једне саобраћајне незгоде са лакше повређеним лицем износи **38.514 евра**. Укупни друштвено-економски трошкови саобраћајних незгода у Неготину у 2023. години износили су **18.776.889 евра**.

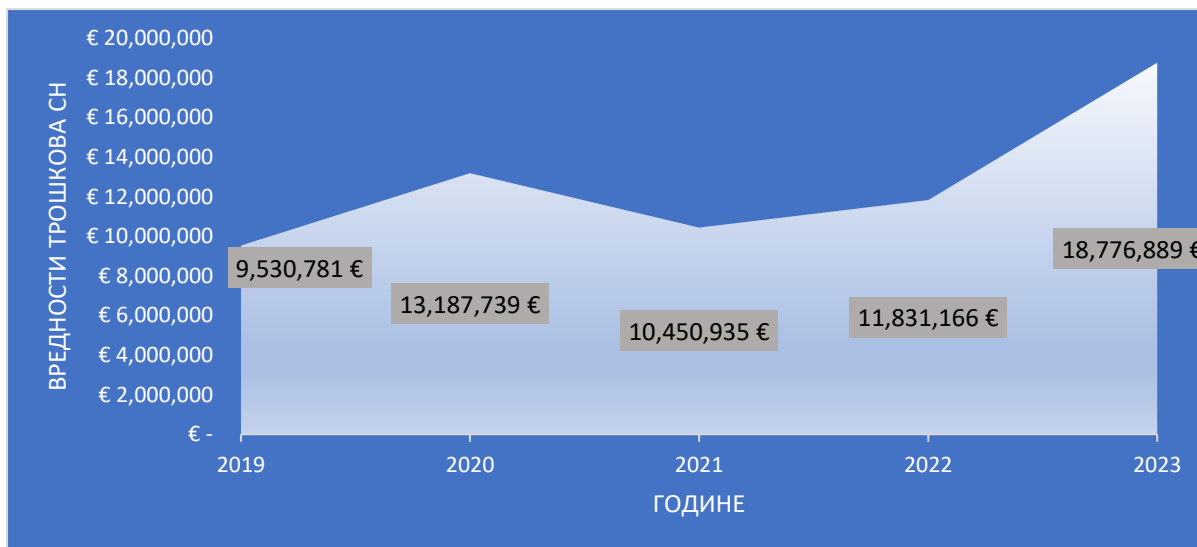

График 31. Процењени трошкови саобраћајних незгода у периоду од 2019. до 2023. године, на територији општине Неготин

На основу модела прорачуна висине штете у оквиру Стратегије безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије (2023-2030), израчунати су укупни трошкови саобраћајних незгода на територији општине Неготин у односу на последице саобраћајних незгода које су се догодиле у периоду од 2019. до 2023. године (График 31). Тако, у општини Неготин укупни трошкови саобраћајних незгода у посматраном временском периоду износе **63.777.510 €**.

БЕЗБЕДНОСТ САОБРАЋАЈА ОДРЕЂЕНИХ КАТЕГОРИЈА УЧЕСНИКА У САОБРАЋАЈНИМ НЕЗГОДАМА

У оквиру анализе стања безбедности саобраћаја у општини Неготин препознате су, а затим и детаљније анализиране различите категорије учесника у саобраћају. Овај аспект анализе стања безбедности саобраћаја нарочито је значајан за препознавање специфичних проблема, којима ће бити посвећена посебна пажња од стране субјеката безбедности саобраћаја на територији општине. Метод рада и деловања у области безбедности саобраћаја, где су ресурси (број и врста институција/организација, капацитети, техничка и финансијска средства) ограничени, важно је конципирати према приоритетима заснованим на адекватно препознатим проблемима. Стога, у овој анализи обухваћене су следеће категорије учесника у саобраћају:

- 1) Деца,
- 2) Млади,
- 3) Старија лица (лица старија од 65 година),
- 4) Пешаци,
- 5) Возачи и путници у путничким возилима,
- 6) Бициклисти (возачи и путници),
- 7) Моторизовани двоточкаши (возачи и путници)

Деца

Најмлађа старосна категорија учесника у саобраћају јесу деца (0 до 14 год. старости). Циљ и задатак целокупног система безбедности саобраћаја јесте да овој рањивој категорији учесника у саобраћају посвети посебну пажњу. С обзиром на њихову недовољну зрелост, знање и вештине, ограничене психофизичке способности и немогућност перципирања ризика у саобраћају, као што је случај са одраслим, деца уживају посебну заштиту у саобраћају. Насупрот свим осталим категоријама учесника у саобраћају, безбедности деце мора бити подређен целокупан саобраћајни систем, како у техничком, тако и у организационом смислу. Безбедност деце у саобраћају на територији локалне самоуправе представља приоритет који је препознат у оквиру Националне стратегије безбедности саобраћаја и високо је прихваћен од стране локалних самоуправа у Републици Србији.

У посматраном временском периоду (од 2019-2023. године) на територији општине Неготин није било погинуле деце, што је веома добар резултат безбедности саобраћаја који треба наставити у будућности. На основу анализе података о настрадалој деци у саобраћају издваја се 2023. година, као година у којој је свега једно дете настрадало у саобраћају, и то задобивши лаке телесне повреде (График 32). Међутим, у анализираном периоду, 23 детета је настрадало, од чега је 20 деце задобило лаке телесне повреде, а 3 детета тешке телесне повреде.

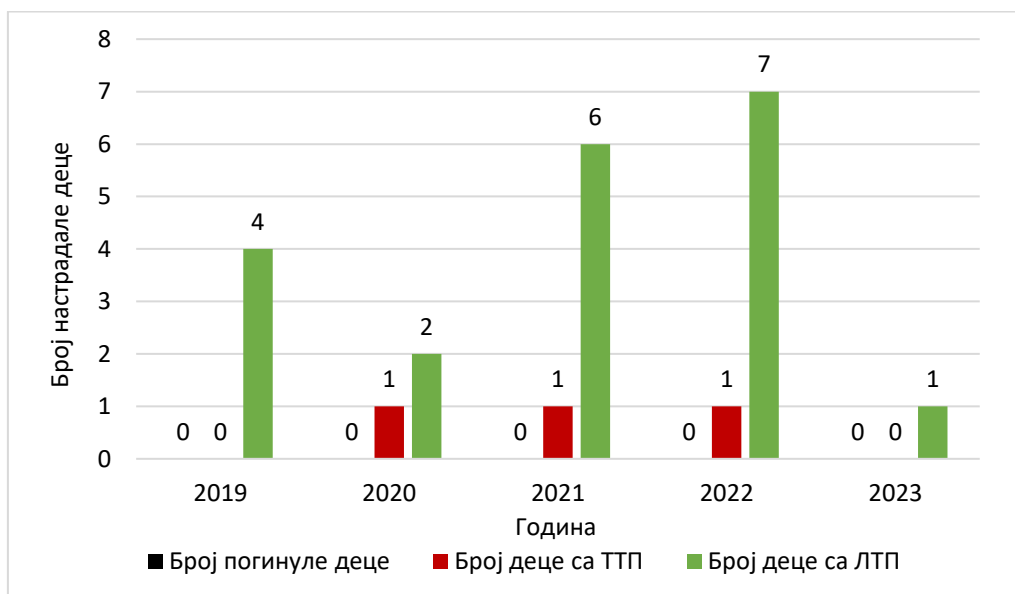

График 32. Последице које су деца задобила у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године

У Неготину, деца су у саобраћају страдала најчешће у својству путника (чак 65% настрадале деце), затим у својству возача бицикла и мопеда (30%, односно, 4 детета као возачи бицикла и 3 детета као возачи мопеда), и најмање у својству пешака (1 дете, односно, 4%). Подаци указују да највише настрадале деце учествује у саобраћајним незгодама у својству путника, када су заправо у присуству родитеља или старијих особа. За безбедност деце путника највећу одговорност носе родитељи. Стога је важно покренути низ активности у циљу унапређења знања и јачања свести код родитеља о свим елементима и факторима који утичу на безбедност њихове деце у саобраћају. Родитеље треба едуковати о значају и правилној употреби заштитних система за децу у возилу. Када деца током најранијег животног доба стекну исправна знања, ставове и понашање, може се очекивати да ће у каснијој животној доби имати одговарајуће понашање у саобраћају.

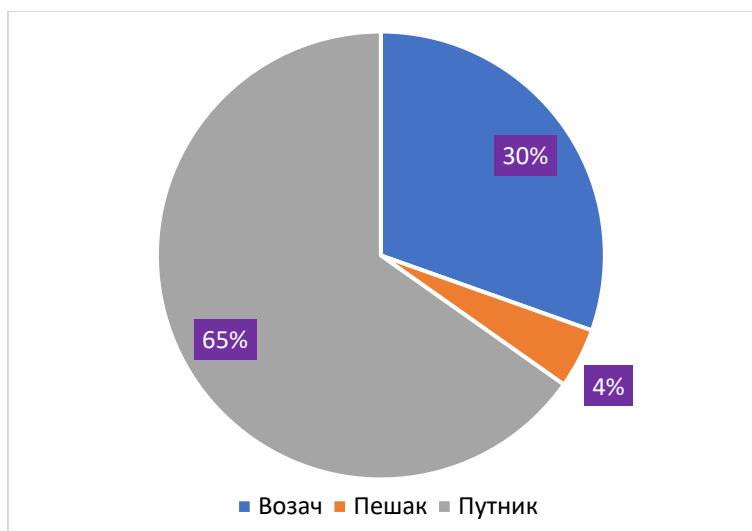

График 33. Расподела настрадале деце у саобраћајним незгодама у Неготину према својству учешћа, 2019-2023. године

Најчешће евидентирана група типа незгоде са настрадалом децом јесте „СН са најмање два возила – скретање или прелазак“ (10 деце је настрадало у незгодама ове групе типова, односно, 43%), а затим следи група „СН са једним возилом“ у којима је настрадало 8 деце, односно, 35% (График 34).

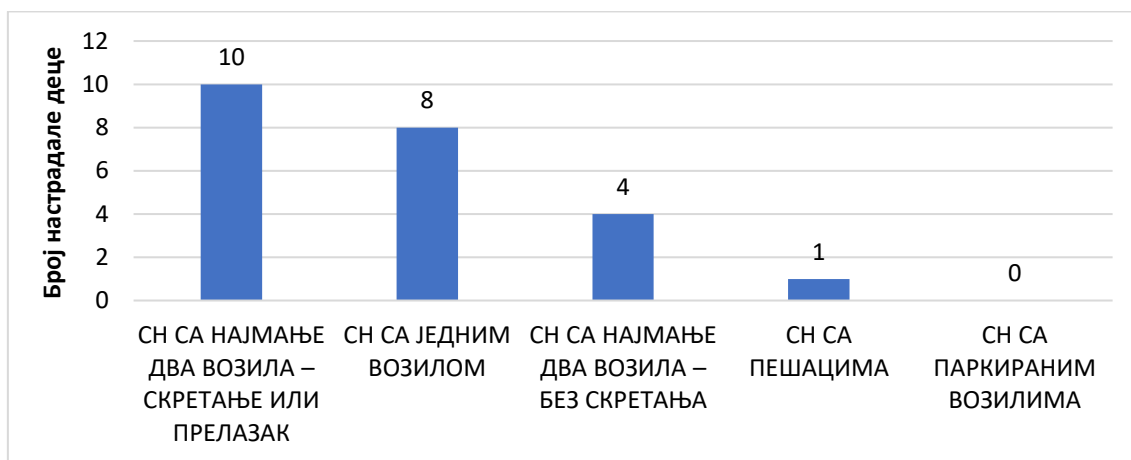

График 34. Расподела саобраћајних незгода са настрадалом децом према групама типова саобраћајних незгода у Неготину, 2019-2023. године

Временска расподела страдања деце у саобраћајним незгодама у општини Неготин према месецима у години показује да је највећи број деце настрадао у јулу и августу (по 22%), а затим, у јуну (17%). Треба напоменути да је у летњим месецима (јун, јул и август) настрадало чак 61% од укупног броја настрадале деце, тако да велику пажњу у смислу спровођења мера безбедности деце у саобраћају треба усмерити баш на тај период.

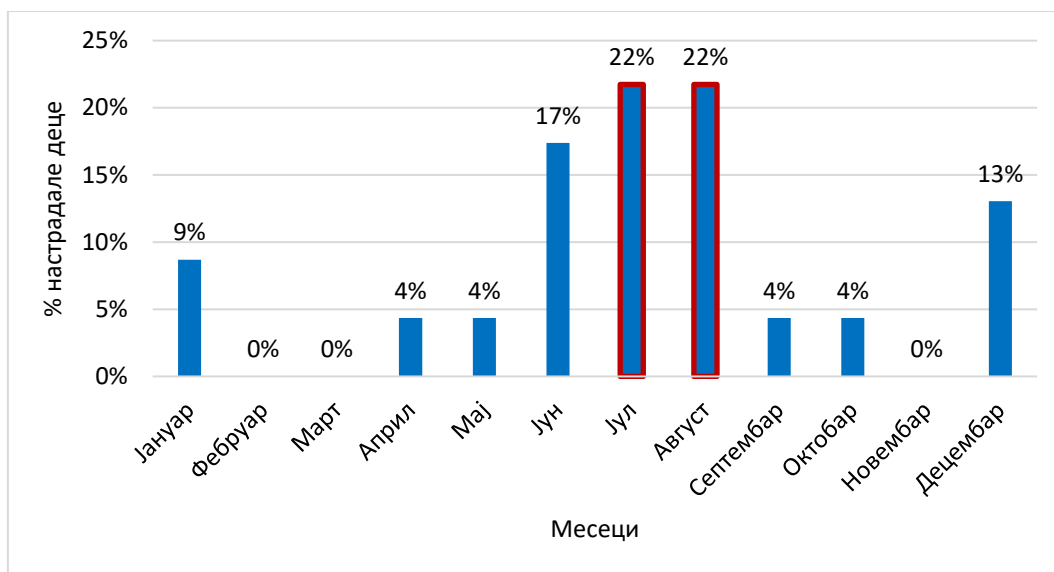

График 35. Расподела настрададе деце у саобраћајним незгодама према месецима у години, општина Неготин, 2019-2023. године

Расподела страдања деце у саобраћајним незгодама које су се догодиле у периоду од 2019. до 2023. године, према данима у недељи, показује да је највише саобраћајних незгода регистровано у **понедељак** (тачније 30% настрададе деце). Дан који се издваја у ком ниједно дете није страдало у саобраћајним незгодама током посматраног периода је **субота**.

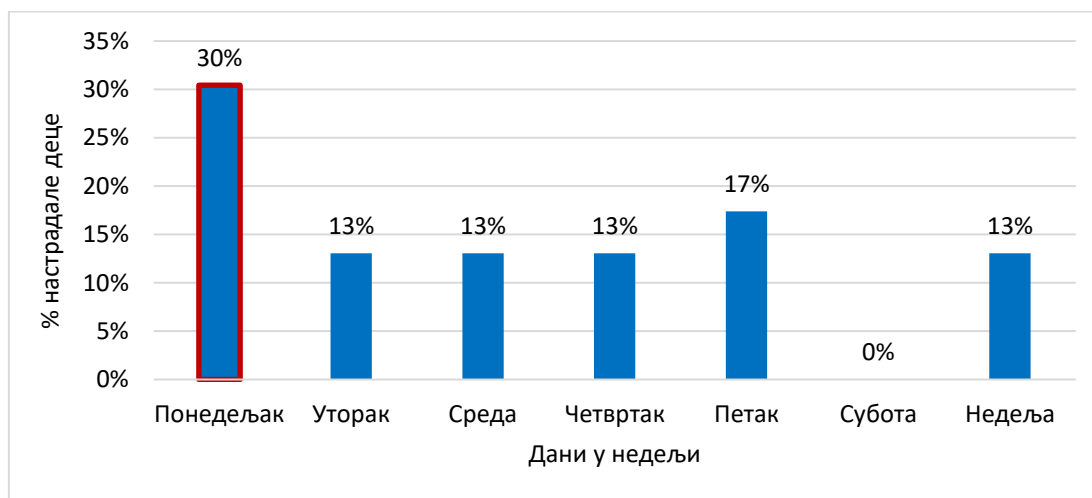

График 36. Расподела настрададе деце у саобраћајним незгодама према данима у недељи, општина Неготин, 2019-2023. године

У току дана, издвајају се два часовна периода када највећи број деце страда у саобраћајним незгодама које се догађају на територији општине Неготин. У питању су преподневни период од 11:00 до 12:00 часова, као и послеподневни, вечерњи, период од 19:00 до 12:00 часова (График 37).

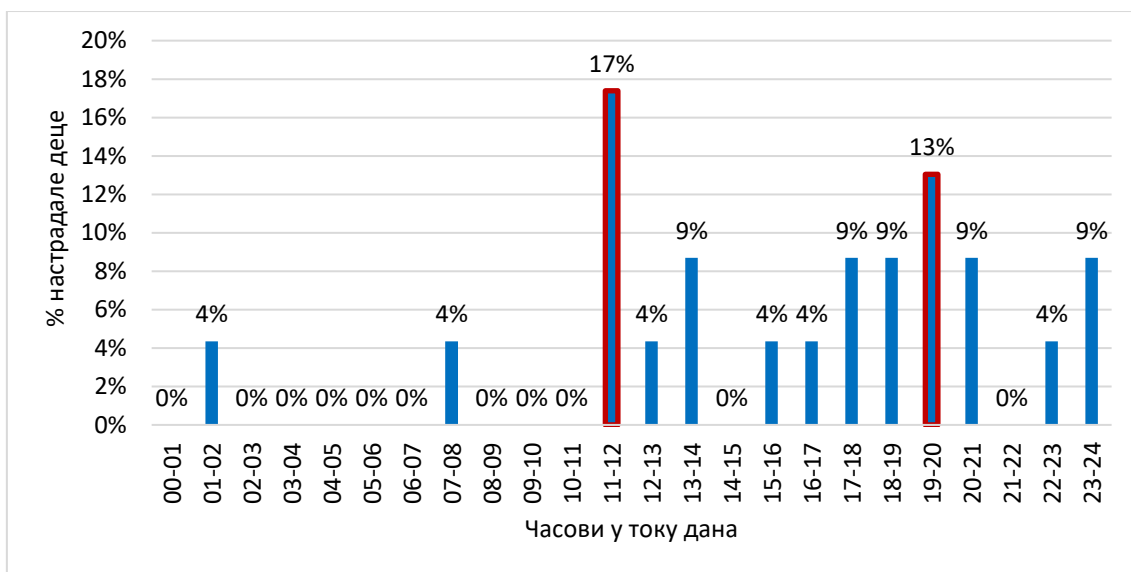

График 37. Распореда настрадале деце у саобраћајним незгодама према часовима у току дана, општина Неготин, 2019-2023. године

Просторна расподела страдања деце у саобраћајним незгодама показује да далеко више деце страда у насељу (70%), него ван насеља (30%) (График 38).

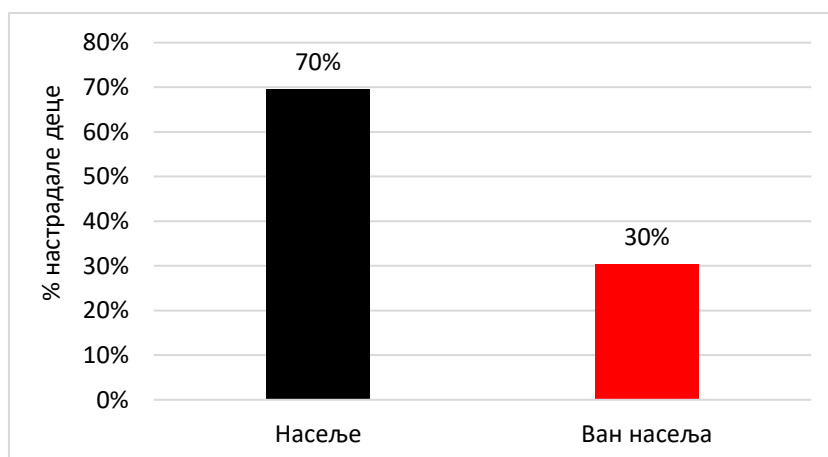

График 38. Распореда локација страдања деце у саобраћајним незгодама у односу на податак у насељу/ван насеља, општина Неготин, 2019-2023. године

У односу на категорију пута/улице, највише деце на територији општине Неготин страда у улицама нижег реда (чак 42%), а затим, у улицама вишег реда (19%) и на некатегорисаним путевима (11%).

График 39. Расподела локација страдања деце у саобраћајним незгодама према категорији пута/улице, општина Неготин, 2019-2023. године

Анализа утицајних фактора евидентираних у саобраћајним незгодама које су се догодиле у Неготину у периоду од 2019-2023. године показује да највише деце страда у саобраћајним незгодама у којима су евидентирани утицајни фактори који припадају групи утицајних фактора „Предузимање непромишљених радњи од стране возача“ (45%). У овој групи утицајних фактора су евидентирани: Неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута, Неуступање првенстава пролаза дефинисаног знаком службеног лица, саобраћајним знаковима или правилима саобраћаја, Непрописан смер кретања или непрописно окретање возила и Незаустављање возила испред обележеног пешачког прелаза. Посматрано у односу на све могуће утицајне факторе (из свих група утицајних фактора), највише опредељени су утицајни фактори „**Неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута**“ (23%) и **Неискуство возача које је допринело незгоди** (18%).

Анализом је утврђено да су два детета настрадала у саобраћајним незгодама које су се догодиле на специфичном месту (1 на мосту и 1 на пешачком прелазу), што чини око 9% од укупног броја настрадале деце. Посебну пажњу треба обратити на настанак саобраћајних незгода са учешћем деце на пешачком прелазу (који би требао да омогући највећи степен безбедности деце за прелазак улице/пута), а што може бити последица неочекиваних и погрешних радњи од стране возача и пешака (деце), али и неадекватне или непостојеће хоризонталне и вертикалне сигнализације, неадекватне или непостојеће уличне расвете, и слично.

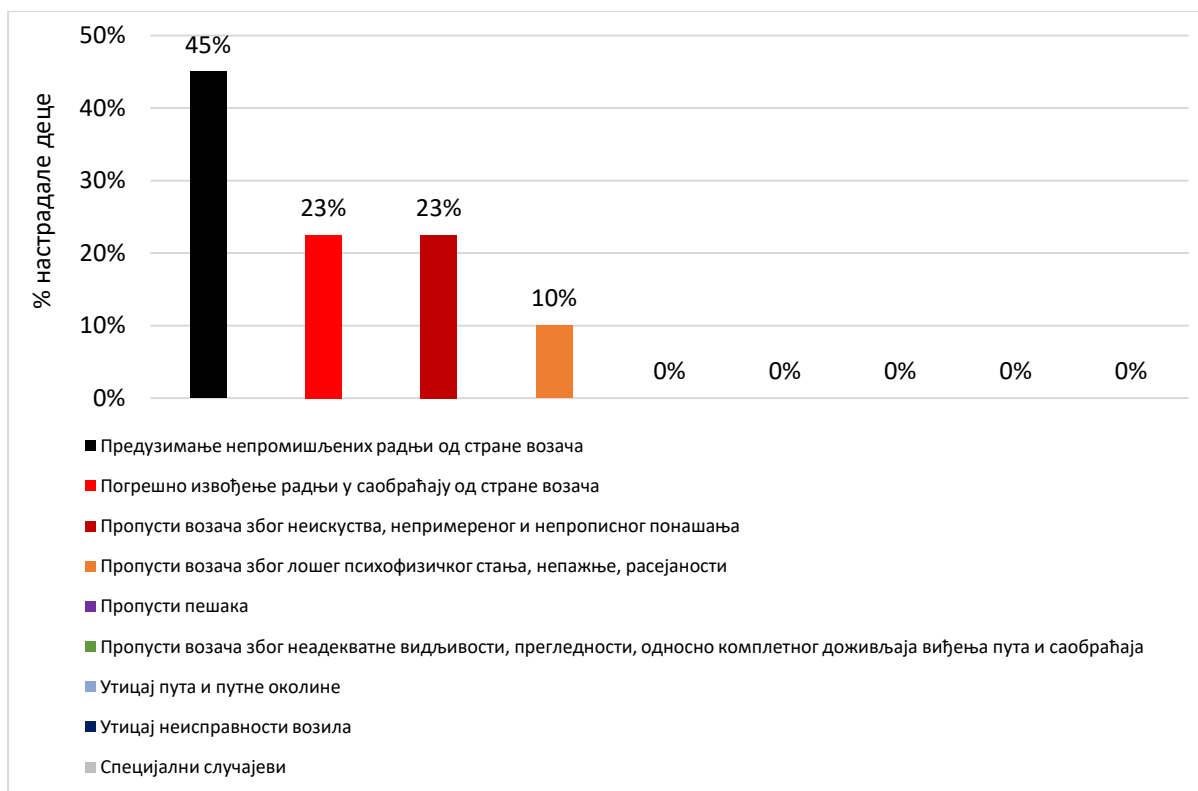
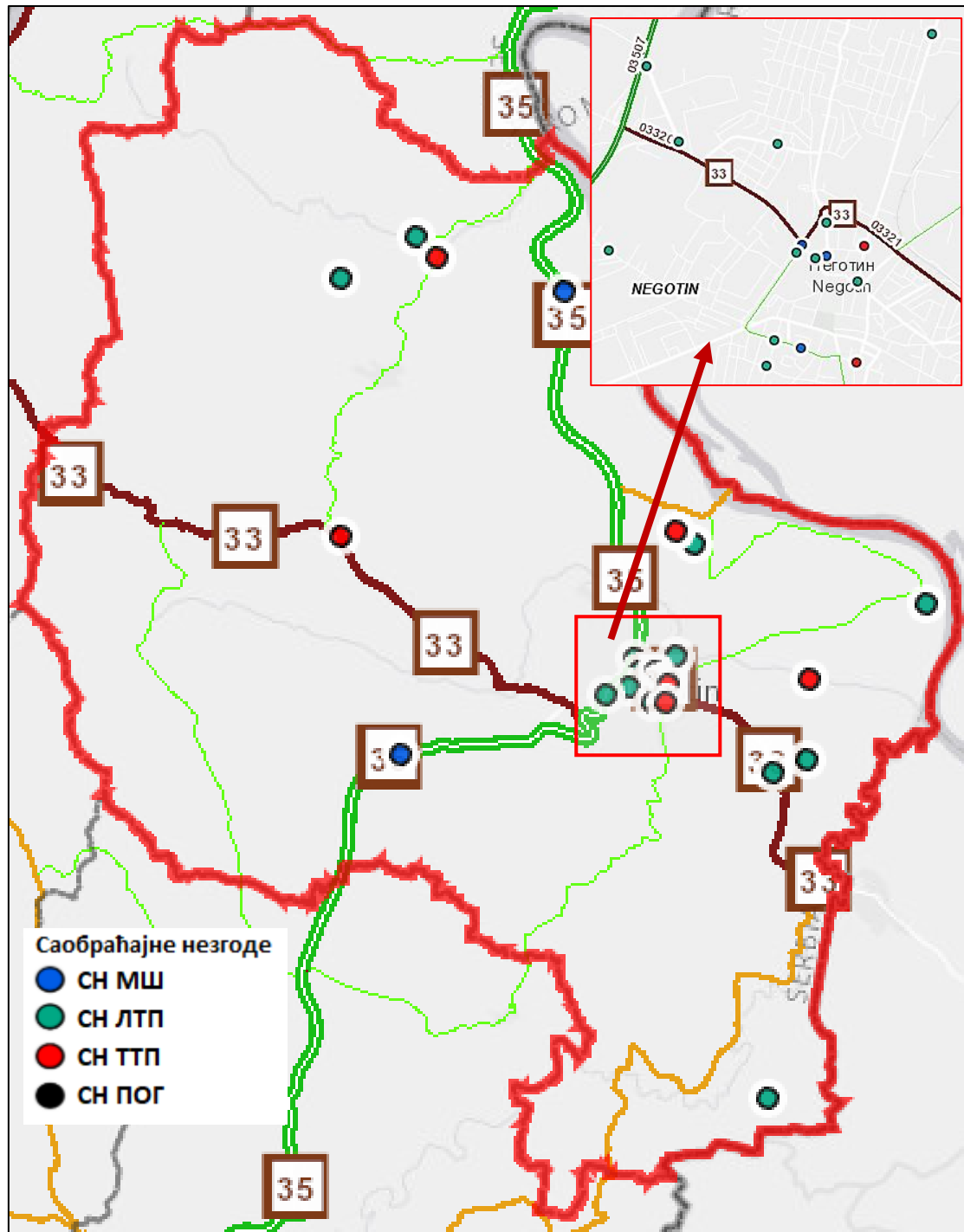

График 40. Процент заступљености страдања деце у саобраћајним незгодама према групама утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода, општина Неготин, 2019-2023. године

Посматрано у односу на податак о врсти места (пут, улица, раскрсница), највећи број деце на територији општине Неготин је настрадао на раскрсницама (43%), затим, на улици (30%) и путу (26%).

Шири приказ просторне расподеле саобраћајних незгода са учешћем деце на територији општине Неготин, у периоду од 2019. до 2023. године представљен је на наредној мапи. Црвеним квадратом је означен део централног општинског језгра где је евидентиран већи број настрадале деце у саобраћајним незгодама које су се догодиле у периоду од 2019. до 2023. године (истакнут увеличани део мапе).

Мапа 4. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са учешћем деце, општина Неготин, 2019-2023. године

Млади

У анализи младих као учесника у саобраћају посматрана су лица старости од 15 до 30 година, што је у складу са Законом о младима („Сл. гласник РС“, број 50/2011 и 116/2022 – др. закон).

Карактеристично за младе је да немају довољно искуства у управљању возилом, а са друге стране, степен емоционалне зрелости, као и начин живота младих утиче на повећање ризика од настанка саобраћајних незгода и тежине последица саобраћајних незгода.

У протеклом временском периоду, на територији општине Неготин, живот у саобраћају укупно је изгубило 2 лица старости од 15 до 30 година. Када је реч о тешко и лако повређеним младима у саобраћајним незгодама, њихов број осцилира по годинама посматраног временског периода, а у посматраном периоду је 20 младих лица задобило тешке телесне повреде, а 60 младих је задобило лаке телесне повреде. Укупно је у саобраћајним незгодама настрадало 82 млада лица (График 41).

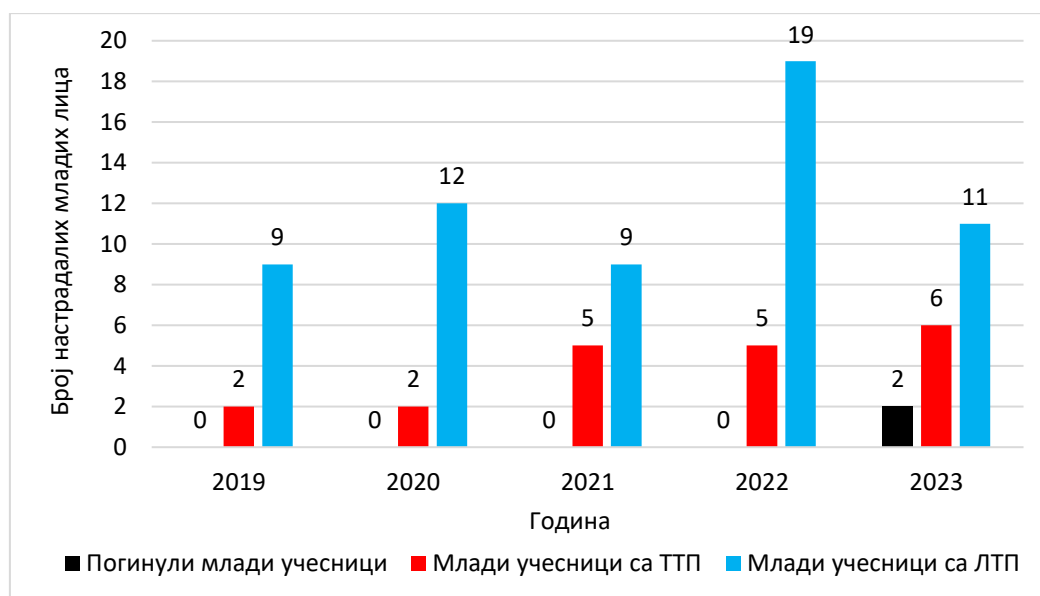

График 41. Последице које су млада лица задобила у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године

У Неготину, млади су у саобраћају страдали најчешће у својству возача (чак 71% настрадалих младих), затим у својству путника (22%), и најмање у својству пешака (7%) (График 42). Податак да је више од половине младих у незгодама настрадало у својству возача и да се ради о популацији која је у саобраћају најзаступљенија, указује на неопходност детаљније анализе ове категорије учесника у саобраћају. Важност обраћања пажње на ову специфичну категорију учесника у саобраћају огледа се у потенцијалу за спровођење различитих активности у превенцији саобраћајних незгода. За разлику од деце, млади имају већ стечене ставове и понашање на које је могуће утицати различитим кампањама и едукацијом.

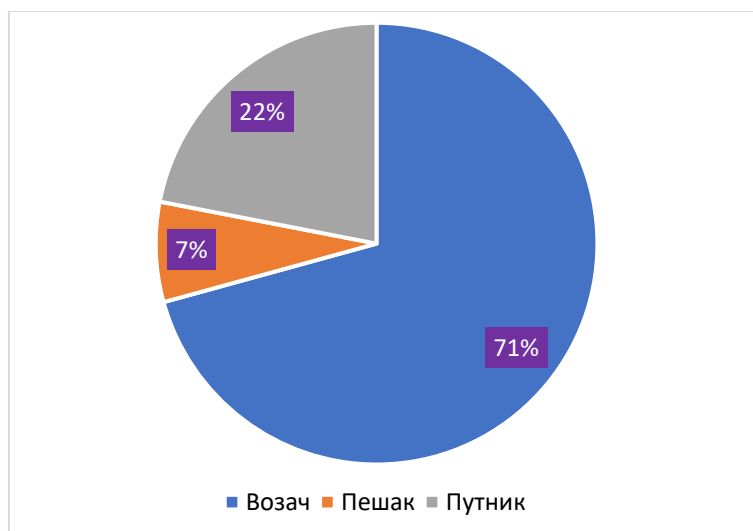

График 42. Расподела настрадалих младих лица у саобраћајним незгодама у Неготину према својству учешћа, 2019-2023. године

У посматраном периоду, једно младо лице изгубило је живот у својству возача и једно у својству путника. Остале последице које су млада лица задобила у саобраћајним незгодама приказане су испод (Табела 7).

Табела 7. Последице настрадалих младих лица у саобраћајним незгодама у Неготину према својству учешћа, 2019-2023. године

Својство учесника	Погинули	Тешке тел. пов.	Лаке тел. пов.	Укупно
ВОЗАЧ	1	15	42	58
ПЕШАК	0	1	5	6
ПУТНИК	1	4	13	18

Посматрано према категорији возила (График 43), више од половине младих возача настрадало је у саобраћајним незгодама у својству возача путничког возила (52%), затим, у својству возача мотоцикла (28%) и mopеда (16%), док је у својству возача теретног возила, бицикла и трактора настрадало по 2% младих возача, респективно. Уколико се возачи mopеда и мотоцикла посматрају заједно као возачи моторизованих двоточкаша, може се закључити да је управљајући овим категоријама возила настрадало чак 43% младих возача. Једно лице које је смртно страдало у својству возача, управљало је путничким возилом.

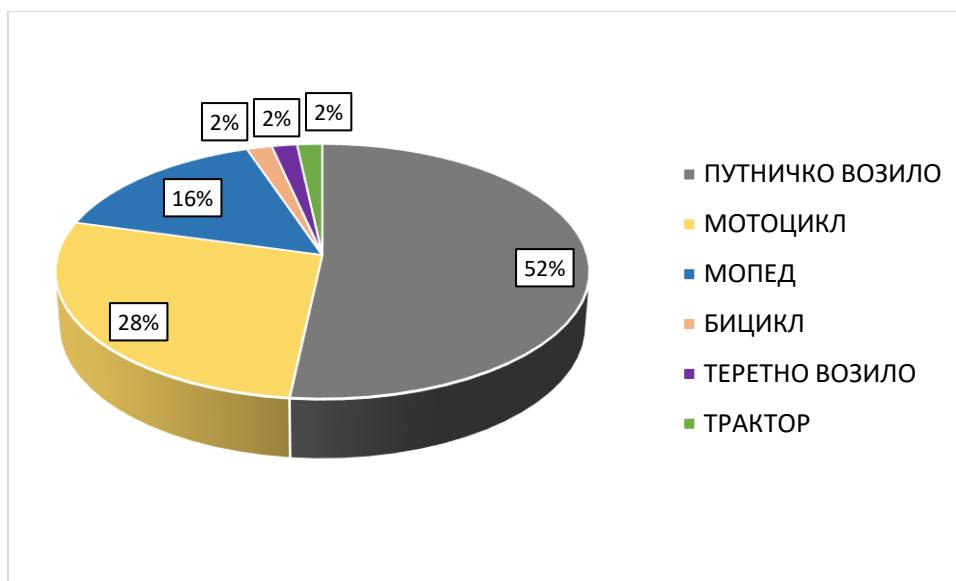

График 43. Расподела настрадалих младих возача у саобраћајним незгодама у Неготину према категорији возила, 2019-2023. године

Најчешће евидентирана група типова незгода са настрадалим младим лицима јесте „СН са једним возилом“ и чини чак 55% од укупног броја евидентираних група типова незгода (График 44). Наредна група типова незгода у којима су учествовали млади, по учесталости су „СН са најмање два возила – скретање или прелазак“ (28%). Разлог за овакав проценат заступљености поменутих група типова може се приписати различитим утицајним факторима, првенствено када је реч о грешкама возача (непромишљеним радњама), погрешном извођењу одређених радњи у саобраћају, лошем психофизичком стању учесника у незгодама, утицају пута, итд.

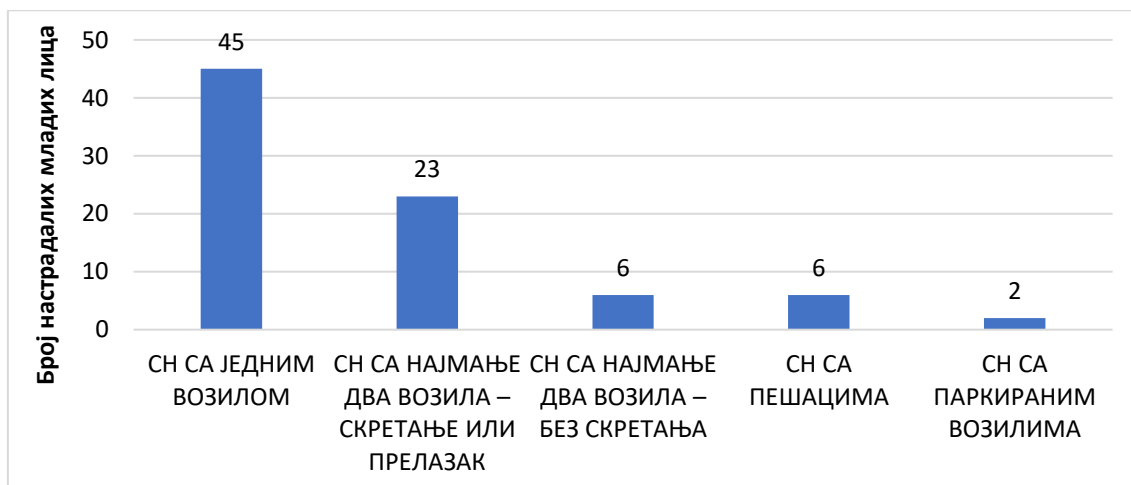

График 44. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим младим лицима према групама типова саобраћајних незгода у Неготину, 2019-2023. године

Временска расподела страдања младих у саобраћајним незгодама у општини Неготин према месецима у години показује да је у другој половини године, тачније у периоду од јула до децембра, регистрован већи број саобраћајних незгода (54% незгода). Највећи број младих настрадао је у августу (20%). Треба напоменути да је у пролећним и летњим месецима (тачније - мај, јун, јул и август), што је период ког карактеришу веома повољне временске прилике, настрадало чак 61% од укупног броја младих лица (График 45). Разлог повећаног страдања младих у овом периоду се може довести у везу са интензитетом њиховог учешћа у саобраћају (повећано учешће у саобраћају у летњим месецима са сврхом путовања ради рекреације, итд.), тако да велику пажњу у смислу спровођења мера безбедности младих у саобраћају треба усмерити баш на тај период.

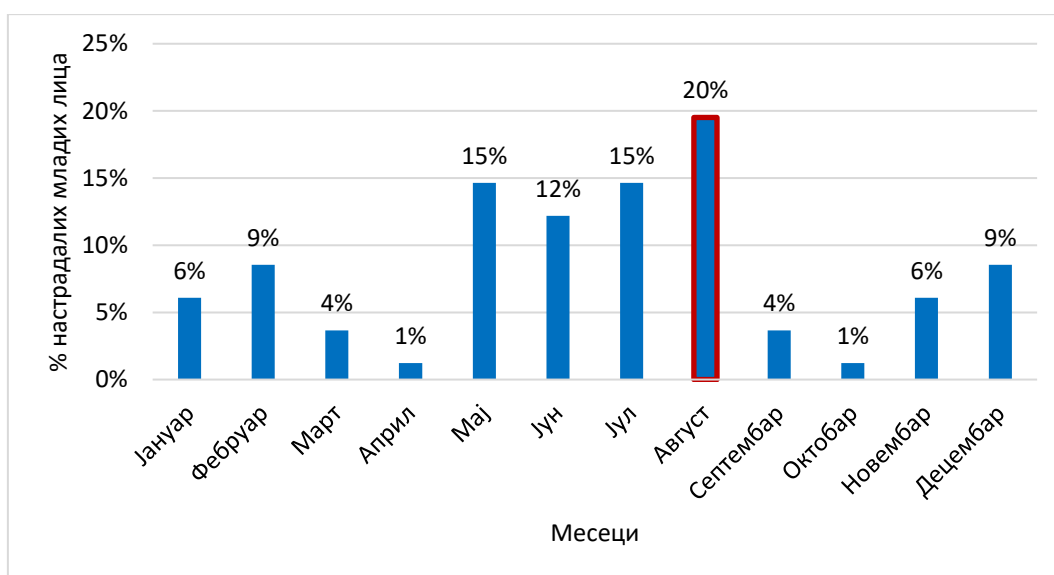

График 45. Расподела настрадалих младих лица у саобраћајним незгодама према месецима у години, општина Неготин, 2019-2023. године

Расподела страдања младих у саобраћајним незгодама које су се догодиле у периоду од 2019. до 2023. године у Неготину, према данима у недељи, показује да је највише младих настрадало у **уторак** (тачније 21% настрадалих) (График 46).

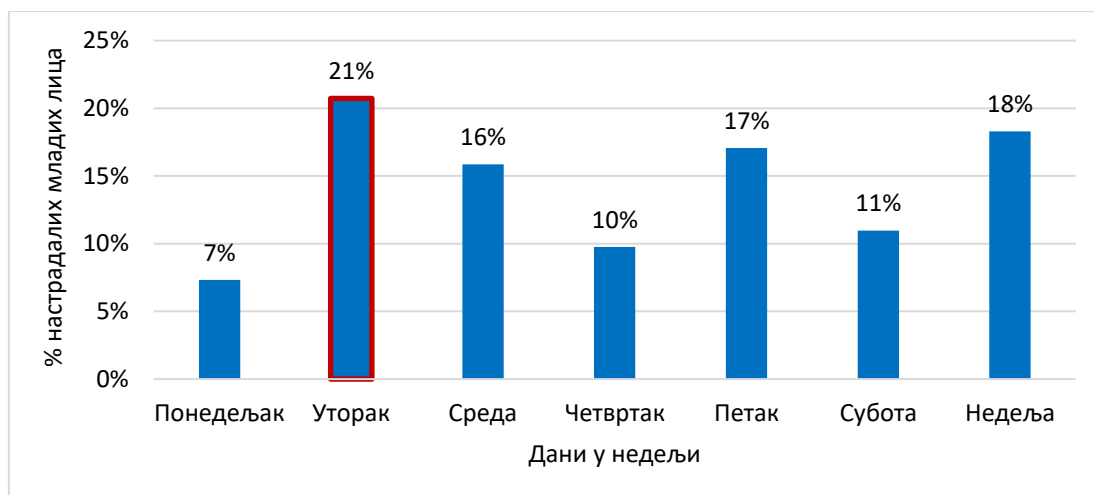

График 46. Расподела настрадалих младих лица у саобраћајним незгодама према данима у недељи, општина Неготин, 2019-2023. године

У току дана, издвајају се два послеподневна часовна периода када највећи број младих страда у саобраћајним незгодама које се догађају на територији општине Неготин. У питању су период од 14:00 до 15:00 часова (12% настрадалих лица), као и период од 17:00 до 18:00 часова (10% настрадалих лица) (График 47).

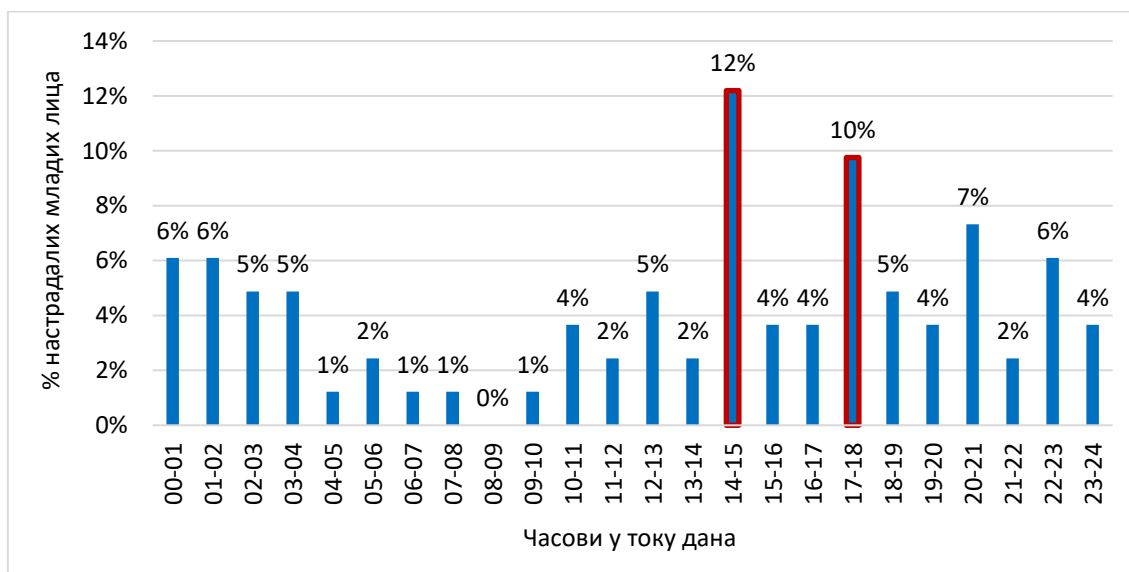

График 47. Расподела настрадалих младих лица у саобраћајним незгодама према часовима у току дана, општина Неготин, 2019-2023. године

Просторна расподела страдања младих у саобраћајним незгодама показује да нешто више младих страда у насељу (57%), него ван насеља (43%) (График 48). У насељу су смртно страдала и два млада лица у посматраном временском периоду (од 2019-2023. године).

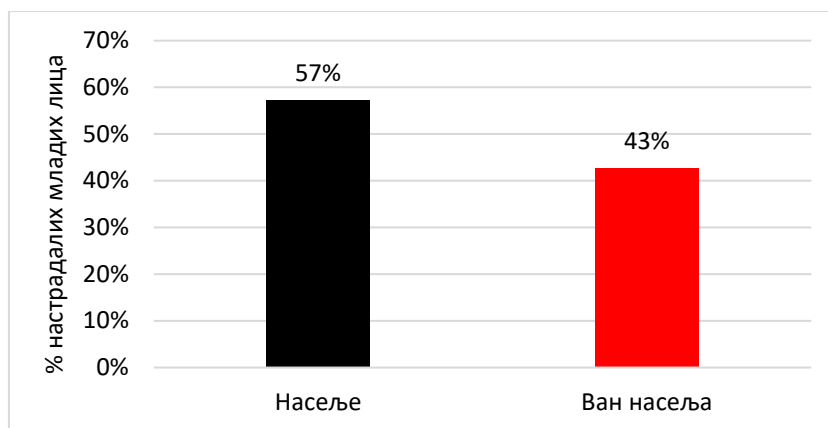

График 48. Расподела локација страдања младих у саобраћајним незгодама у односу на податак у насељу/ван насеља, општина Неготин, 2019-2023. године

У односу на категорију пута/улице, највише младих на територији општине Неготин страда у улицама нижег реда (28%), а затим, у улицама вишег реда (20%) и на државним путевима IB реда (19%).

График 49. Расподела локација страдања младих у саобраћајним незгодама према категорији пута/улице, општина Неготин, 2019-2023. године

Анализа утицајних фактора евидентираних у саобраћајним незгодама које су се догодиле у Неготину у периоду од 2019-2023. године показује да највише младих страда у саобраћајним незгодама у којима су евидентирани утицајни фактори који припадају групи утицајних фактора „Предузимање непромишљених радњи од стране возача“ (39%) (График 50). Највећи проценат заступљености међу свим утицајним факторима (из свих група утицајних фактора) имају: **Неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута (28%), Неискуство возача које је допринело незгоди (14%), Возач под утицајем алкохола (12%) и Пропуст возача који се односи на неправилно сагледавање саобраћајне ситуације (11%).**

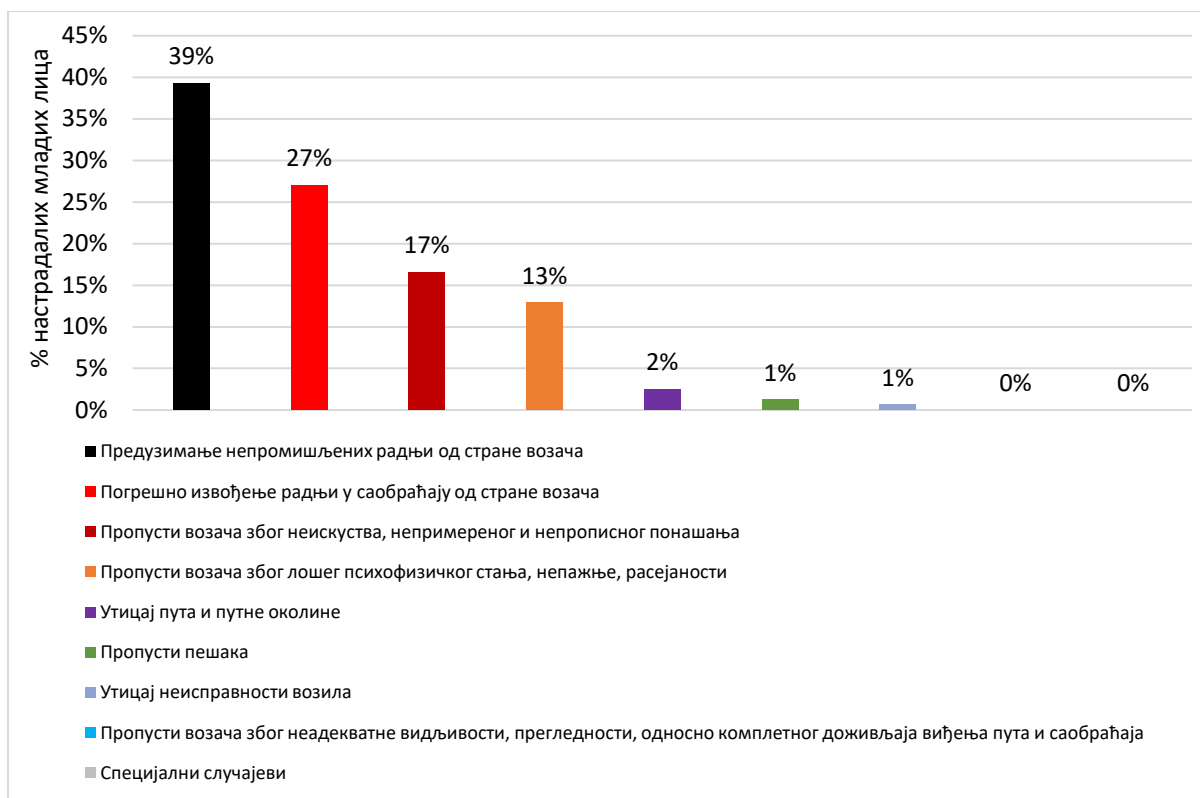
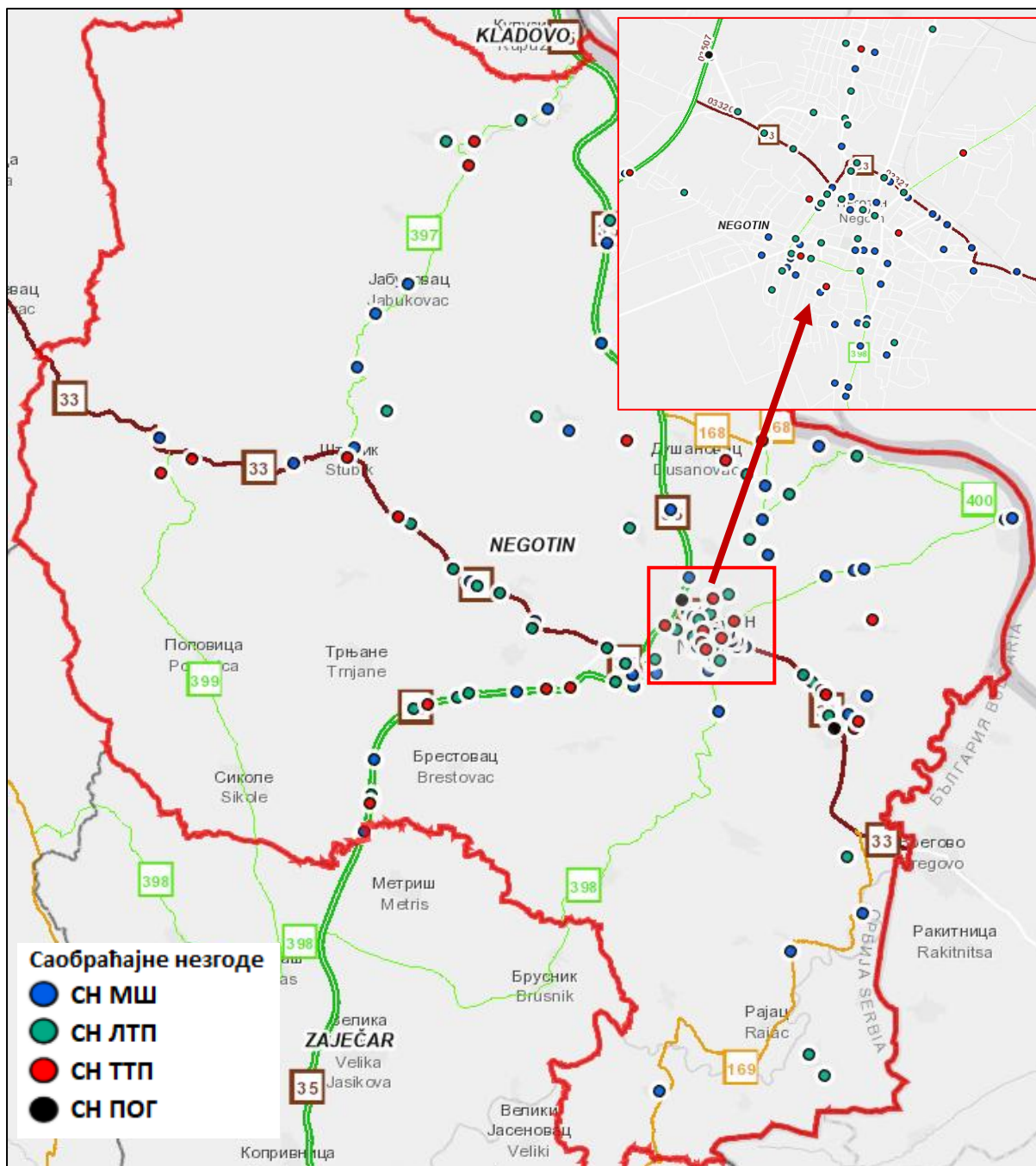

График 50. Процент заступљености страдања младих лица у саобраћајним незгодама према групама утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода, општина Неготин, 2019-2023. године

Анализом је утврђено да је 27% младих лица у Неготину, у посматраном временском периоду (од 2019-2023. године), настрадало у саобраћајним незгодама које су се догодиле на специфичном месту, и то у највећој мери у „кривини“ (13%), а затим, у „зони радова“ (4%).

Посматрано у односу на податак о врсти места (пут, улица, раскрсница), највише младих на територији општине Неготин је настрадало на раскрсницама (38%), затим, на путу (35%) и улици (27%).

Шири приказ просторне расподеле саобраћајних незгода са учешћем младих на територији општине Неготин, у периоду од 2019. до 2023. године представљен је на наредној мапи. Црвеним квадратом је означен део централног општинског језгра где је евидентирана већа концентрација младих учесника у саобраћајним незгодама које су се догодиле у периоду од 2019. до 2023. године (истакнут увеличани део мапе).

Мапа 5. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са учешћем младих, општина Неготин, 2019-2023. године

Старија лица (65+)

Лица старија од 65 година представљају једну од рањивих категорија учесника у саобраћају. Као последице старења људи појављују се слабљење психофизичких и способности опажања, што директно утиче на способност безбедног учешћа у саобраћају. Стога, старијим лицима у саобраћају мора бити посвећена посебна пажња.

Када је реч о Неготину, чак 45% свих погинулих лица у саобраћајним незгодама старија су од 65 година, што је више од републичког просека (30%). Уколико се посматрају повређена лица старија од 65 година, њихово учешће у укупном броју повређених лица у саобраћајним незгодама износи 17%, што је више од републичког нивоа (12%).

У периоду од 2019. до 2023. године, у саобраћајним незгодама на територији општине Неготин, живот је изгубило чак 5 лица старијих од 65 година. Када је реч о укупном броју настрадалих старијих учесника у саобраћајним незгодама, њихов број осцилира по годинама посматраног временског периода, без успостављеног тренда раста или смањења. У посматраном периоду је 10 лица старијих од 65 година задобило тешке телесне повреде, а 36 лица је задобило лаке телесне повреде. Укупно је у саобраћајним незгодама настрадало 51 лице старије од 65 година (График 51).

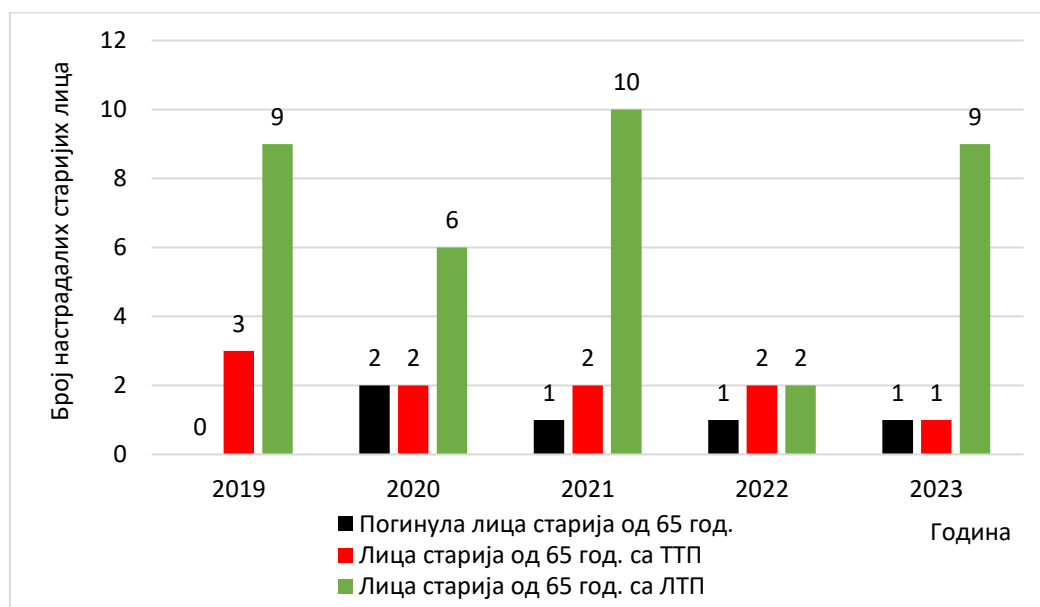

График 51. Последице које су задобила лица старија од 65 година у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године

Расподела настрадалих лица старијих од 65 година, према својству учешћа у саобраћајним незгодама, показује да је 61% лица старијих од 65 година настрадало у својству возача (График 52). У својству путника, настрадало је 27%, а у својству пешака 12% лица старијих од 65 година. Међу погинулим лицима старијим од 65 година су два (2) лица у својству пешака (1 лице од стране теретног возила и 1 лице од стране путничког возила), два (2) лица у својству возача (1 возач бицикла и 1 возач путничког возила) и једно (1) лице у својству путника (у путничком возилу).

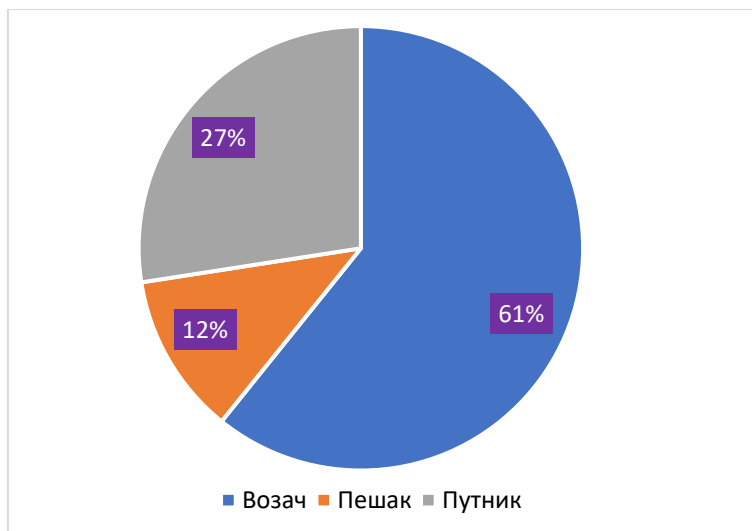

График 52. Расподела настрадалих лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама у Неготину према својству учесника, 2019-2023. године

Остале последице које су лица старија од 65 година задобила у саобраћајним незгодама, према својству учесника, приказана су испод (Табела 8).

Табела 8. Последице настрадалих лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама у Неготину према својству учесника, 2019-2023. године

Својство учесника	Погинули	Тешке тел. пов.	Лаке тел. пов.	Укупно
ВОЗАЧ	2	6	23	31
ПЕШАК	2	1	3	6
ПУТНИК	1	3	10	14

Посматрано према категорији возила у којој су возачи старији од 65 година настрадали у саобраћајним незгодама, највећи проценат настрадалих припадао је категоријама возача путничког возила (45%) и возача бицикла (35%) (График 53). Уколико се возачи мопеда и мотоцикла посматрају заједно као возачи моторизованих двоточкаша, може се закључити да је управљајући овим категоријама возила настрадало 16% возача старијих од 65 година. Једно лице старије од 65 година (3%) је у посматраном периоду настрадало као возач тешког четвороцикла.

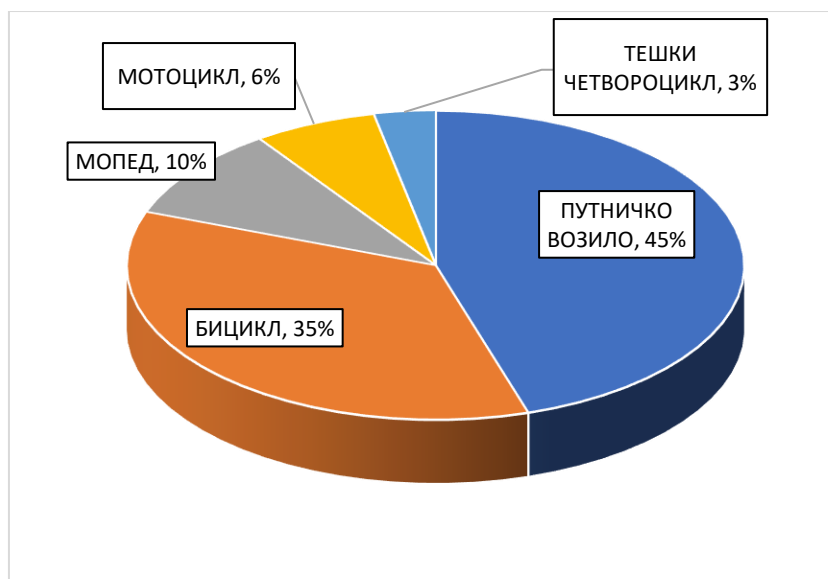

График 53. Расподела настрадалих возача старијих од 65 година у саобраћајним незгодама у Неготину према категорији возила, 2019-2023. године

Расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима старијим од 65 година, према групама типова саобраћајних незгода, приказана је на наредном графику (График 54). Као најчешћи типови саобраћајних незгода у којима су настрадала лица старија од 65 година издвајају се типови из групе „СН са једним возилом“ (41%). Следеће по учесталости су групе „СН са најмање два возила – скретање или прелазак“ (25%) и „СН са најмање два возила – без скретања“ (22%).

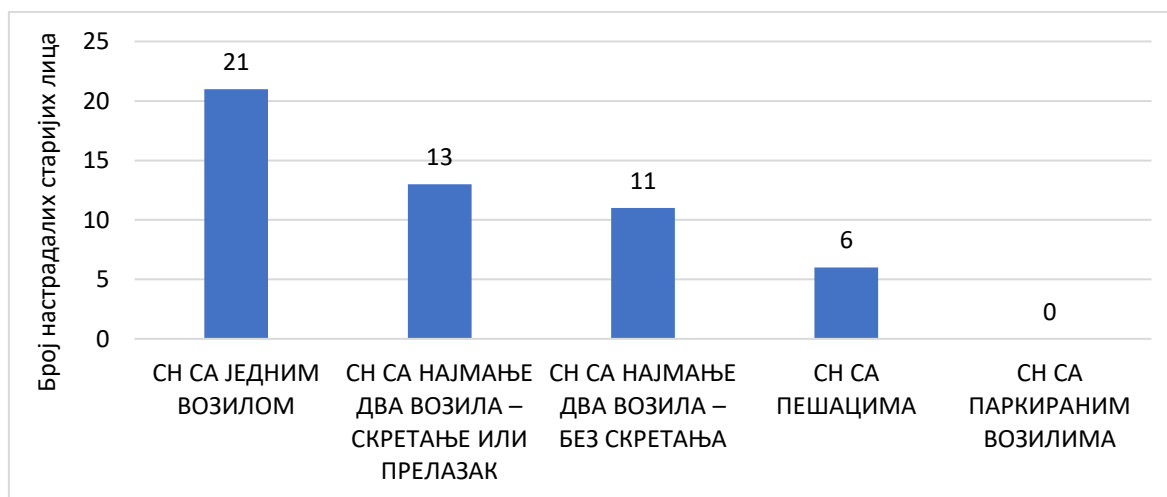

График 54. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима старијим од 65 година према групама типова саобраћајних незгода у Неготину, 2019-2023. године

Временска расподела страдања лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама у општини Неготин према месецима у години показује да је у другој половини године, тачније у периоду од јула до децембра, регистрован већи број саобраћајних незгода (63% незгода).

Као период са повећаним страдањем старијих лица издваја се период од јуна до септембра, што је период ког карактеришу веома повољне временске прилике, када је настрадало чак 55% од укупног броја настрадалих лица старијих од 65 година (График 55). Разлог повећаног страдања старијих лица у овом периоду се може довести у везу са интензитетом њиховог учешћа у саобраћају (повећано учешће у саобраћају у летњим месецима са сврхом путовања ради рекреације, итд.), тако да велику пажњу у смислу спровођења мера безбедности лица старијих од 65 година у саобраћају треба усмерити баш на тај период.

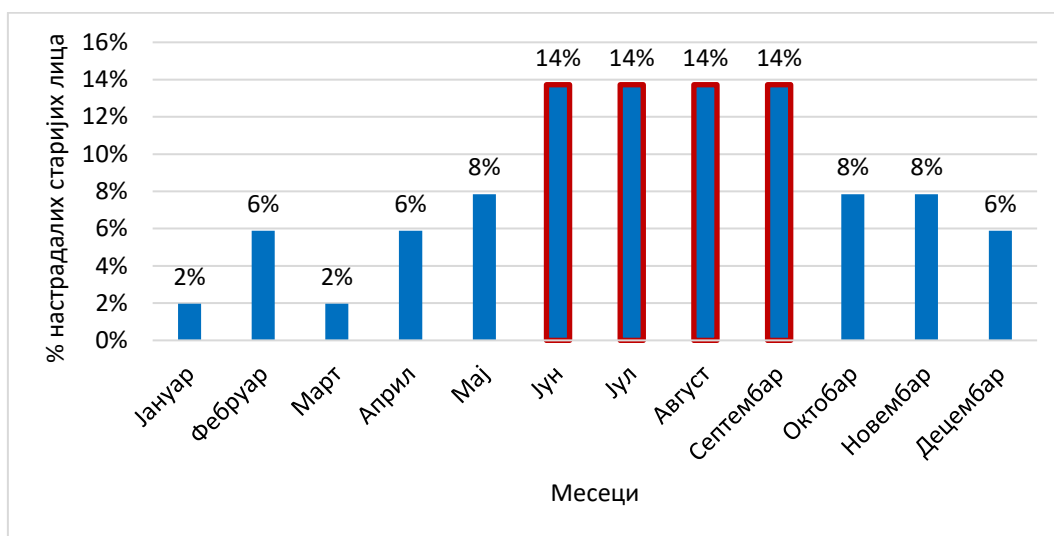

График 55. Расподела настрадалих лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама према месецима у години, општина Неготин, 2019-2023. године

Расподела страдања старијих лица у саобраћајним незгодама, према данима у недељи, показује да старија лица најчешће страдају у **среду** (тачније 25% настрадалих) (График 56).

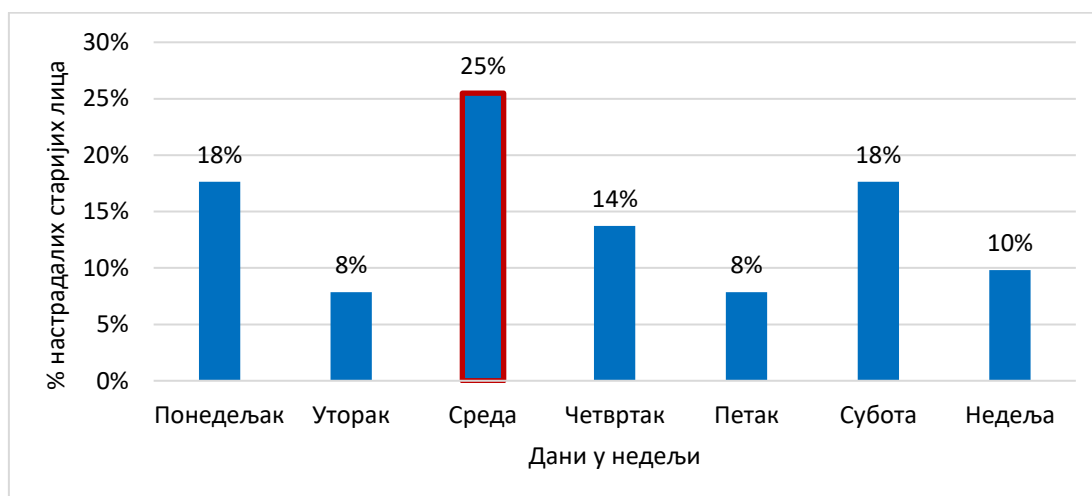

График 56. Расподела настрадалих лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама према данима у недељи, општина Неготин, 2019-2023. године

У току дана, издвајају се два часовна периода када највећи број старијих лица страда у саобраћајним незгодама које се догађају на територији општине Неготин. У питању су преподневни период од 10:00 до 12:00 часова (20% настрадалих лица), као и послеподневни период од 14:00 до 16:00 часова (20% настрадалих лица) (График 57). У односу на часовне периоде, највише старијих лица настрадало је у периоду од 08:00 до 09:00 часова (12%).

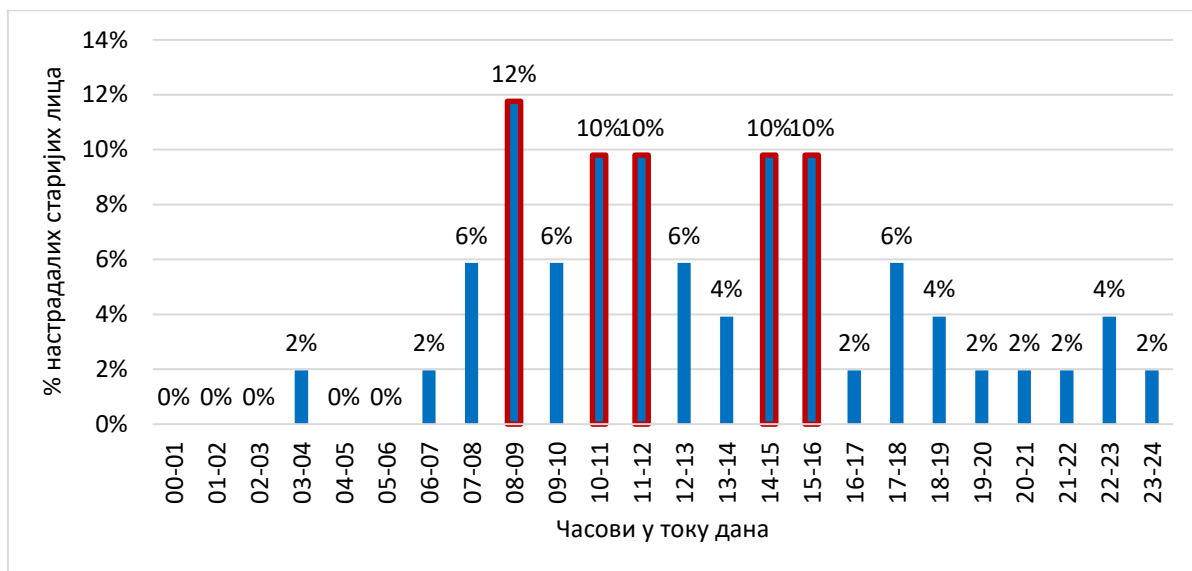

График 57. Расподела настрадалих лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама према часовима у току дана, општина Неготин, 2019-2023. године

Просторна расподела страдања старијих лица у саобраћајним незгодама показује да више старијих страда ван насеља (61%), него у насељу (39%) (График 58). Сва погинула лица старија од 65 година у посматраном временском периоду (од 2019-2023. године) (тачније, пет лица) су учесници саобраћајних незгода које су се догодиле ван насеља.

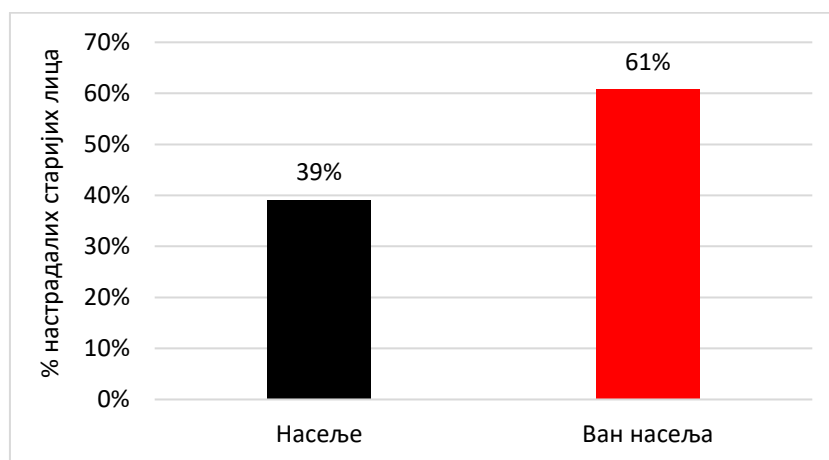

График 58. Расподела локација страдања лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама у односу на податак у насељу/ван насеља, општина Неготин, 2019-2023. године

У односу на категорију пута/улице, највише старијих на територији општине Неготин страда на државним путевима IБ реда (26%), у улицама нижег реда (21%) и на локалним путевима (15%).

График 59. Расподела локација страдања лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама према категорији пута/улице, општина Неготин, 2019-2023. године

Анализа утицајних фактора евидентираних у саобраћајним незгодама које су се догодиле у Неготину у периоду од 2019-2023. године показује да највише старијих страда у саобраћајним незгодама у којима су евидентирани утицајни фактори који припадају групи утицајних фактора „Предузимање непромишљених радњи од стране возача“ (49%) (График 60). Највећи проценат заступљености међу свим утицајним факторима (из свих група утицајних фактора) имају: **Неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута (35%)** и **Погрешно извођење окретања или другог маневра возилом (13%)**.

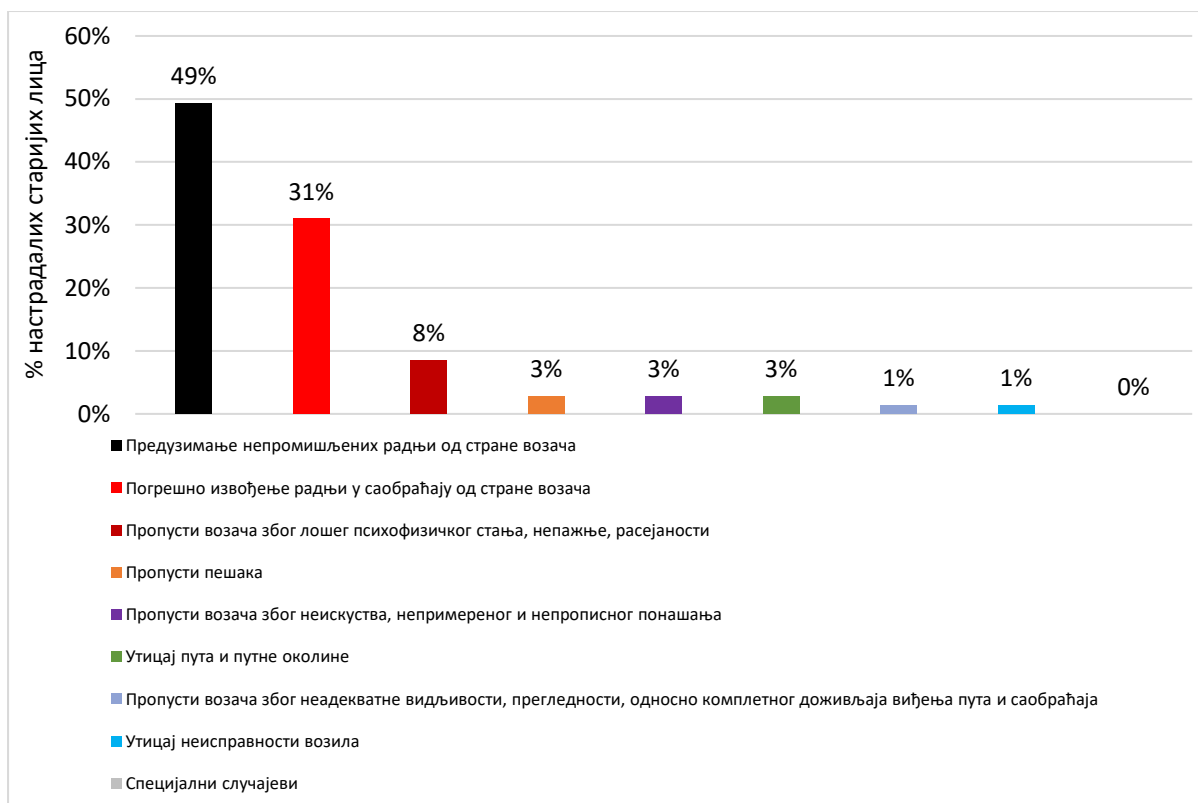
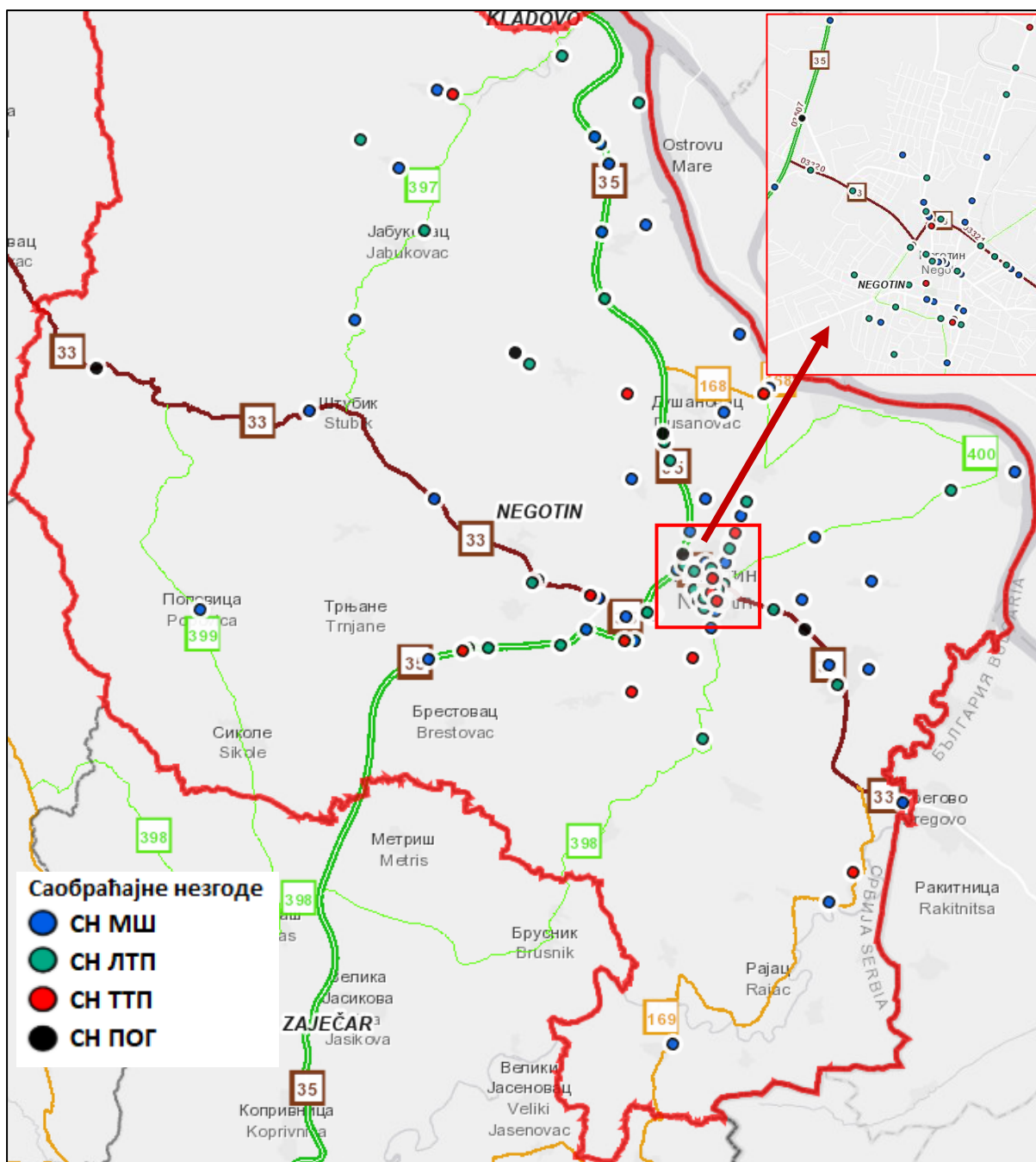

График 60. Процент заступљености страдања лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама према групама утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода, општина Неготин, 2019-2023. године

Анализом је утврђено да је 18% лица старијих од 65 година у Неготину, у посматраном временском периоду (од 2019-2023. године), настрадало у саобраћајним незгодама које су се догодиле на специфичном месту, и то у кривини.

Посматрано у односу на податак о врсти места (пут, улица, раскрсница), највише старијих на територији општине Неготин је настрадало на путу (49%), затим, на раскрсницама (33%) и улици (18%).

Шири приказ просторне расподеле саобраћајних незгода са учешћем лица старијих од 65 година на територији општине Неготин, у периоду од 2019. до 2023. године представљен је на наредној мапи. Црвеним квадратом је означен део централног општинског језгра где је евидентирана већа концентрација старијих учесника у саобраћајним незгодама које су се догодиле у периоду од 2019. до 2023. године (истакнут увеличани део мапе).

Мапа 6. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са учешћем лица старијих од 65 година, општина Неготин, 2019-2023. године

Пешаци

Пешаци спадају у рањиву категорију учесника у саобраћају. Поред њихове велике рањивости, на повећан ризик од учешћа у незгодама и страдања утиче и непостојећа, недовољно развијена или неадекватна пешачка инфраструктура у насељу. Физичко раздвајање пешачког од моторизованог саобраћаја у значајној мери смањује ризик за настанак саобраћајних незгода са учешћем пешака.

Према различитим истраживањима²¹, примена мере као што је изградња пешачке стазе утиче на смањење настанка саобраћајних незгода у интервалу од 33-44%.

У посматраном временском периоду у саобраћајним незгодама у Неготину живот је изгубило 2 пешака, док је тешке телесне повреде задобило 7 пешака, а лаке телесне повреде 17 пешака (График 61). Укупно је настрадало 26 пешака. Пешаци су изгубили живот при судару са путничким возилом (1) и теретним возилом (1).

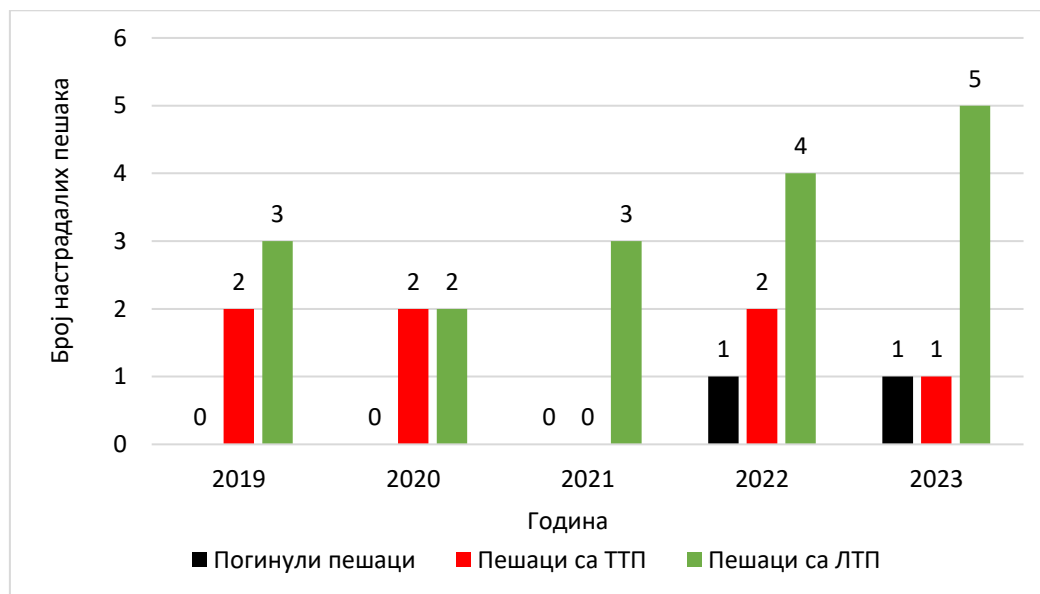

График 61. Последице које су пешаци задобили у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године

Највећи проценат настрадалих пешака у саобраћајним незгодама у Неготину био је у категорији од 31 до 45 година (27%). Одмах након те групе, по заступљености у саобраћајним незгодама издвајају се млади пешаци (15-30 година), пешаци од 46 до 64 године и категорија 65+ (по 23 %) (График 62). Оба лица која су смртно страдала у својству пешака припадају старосној категорији 65+ година.

Посматрано према категорији возила, највећи број пешака настрадао је од стране путничких возила (73%), а затим, од стране теретних возила (12%). Од стране mopеда и бицикла настрадао је по један пешак, док су за два настрадала пешака категорије возила непознате.

²¹ Jovanov, D., Vollpracht, H., J., Pfeiffer, L. et al. Practical guide for road safety auditors and inspectors. 2018.

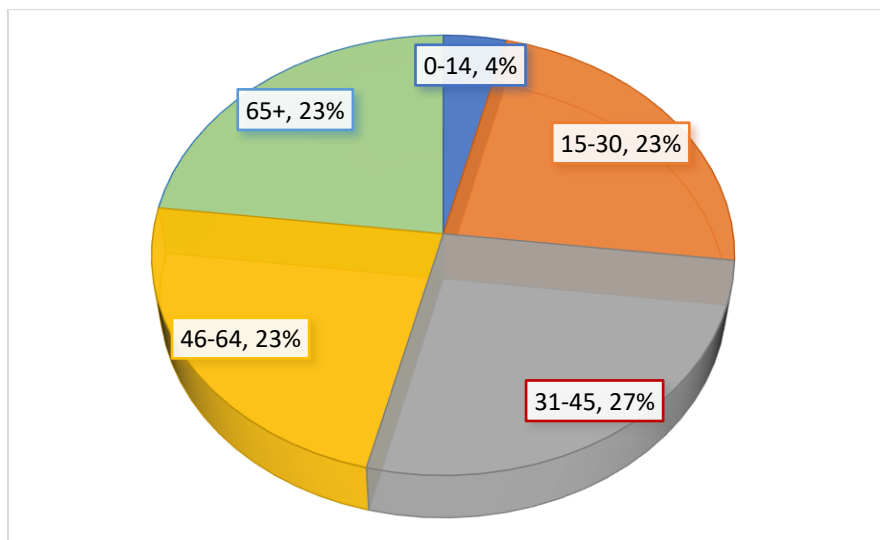

График 62. Структура страдања пешака према старосним категоријама, општина Неготин, 2019-2023. године

Као месец у којем је настрадао највећи проценат пешака у Неготину издваја се месец септембар (19%). Временска расподела страдања пешака у саобраћајним незгодама, према месецима у години, показује да нешто више пешака страда у другој половини године, тачније у периоду од јула до децембра (58%), него у првој половини године (График 63). У зимским месецима издвајају се јануар и фебруар, када је укупно настрадало око 24% пешака.

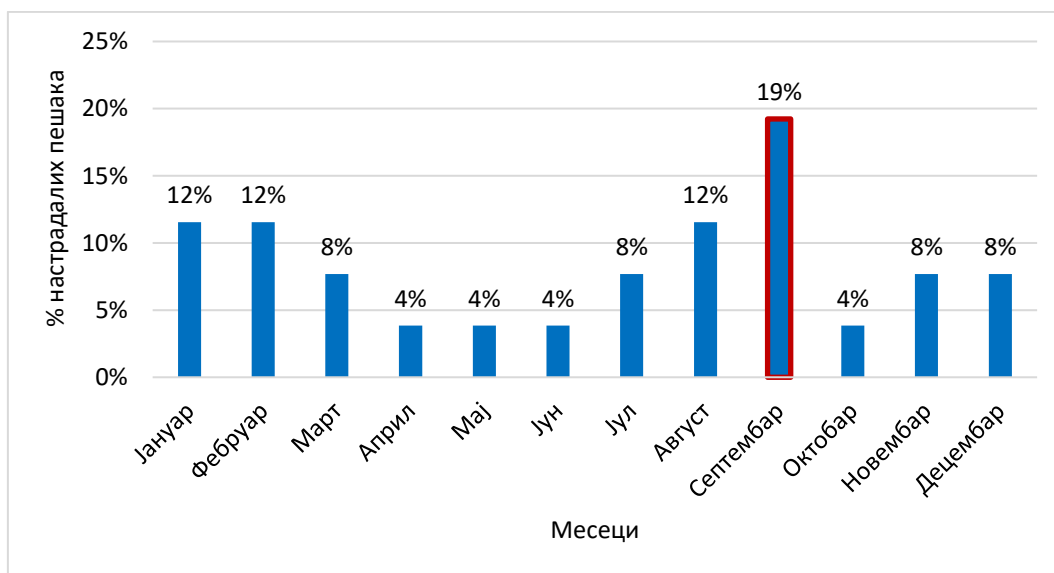

График 63. Расподела настрадалих пешака у саобраћајним незгодама према месецима у години, општина Неготин, 2019-2023. године

Посматрано према данима у недељи, **уторак** је дан са највећим ризиком од страдања пешака у саобраћајним незгодама. Уторком је настрадало 31% од свих настрадалих пешака (График 64).

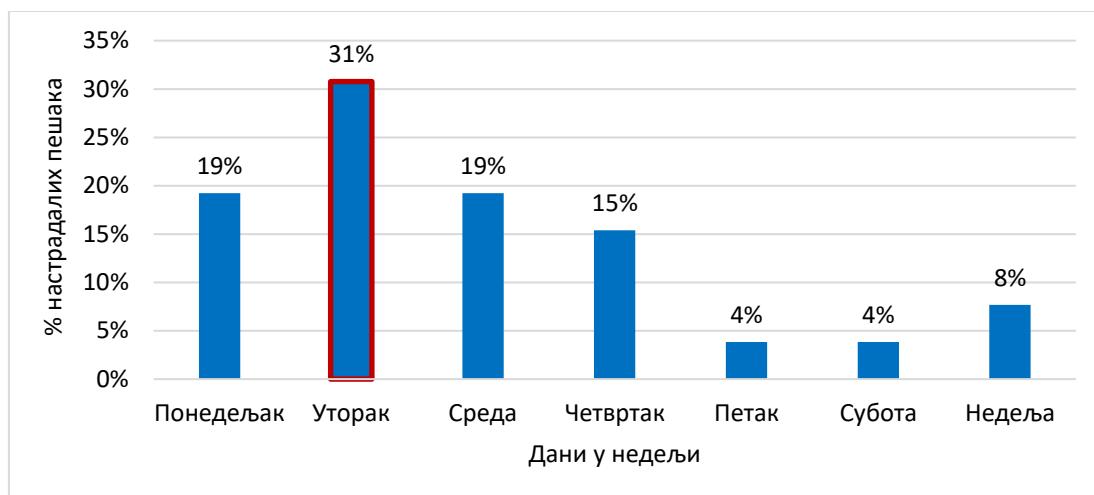

График 64. Расподела настрадалих пешака у саобраћајним незгодама према данима у недељи, општина Неготин, 2019-2023. године

Посматрано према часовима у току дана, највише пешака у посматраном периоду настрадало је у периоду од 10:00 до 11:00 часова (12% настрадалих пешака) (График 65). Период од 07:00 часова до 12:00 часова се издваја као период са повећаним страдањем пешака (42% настрадалих пешака).

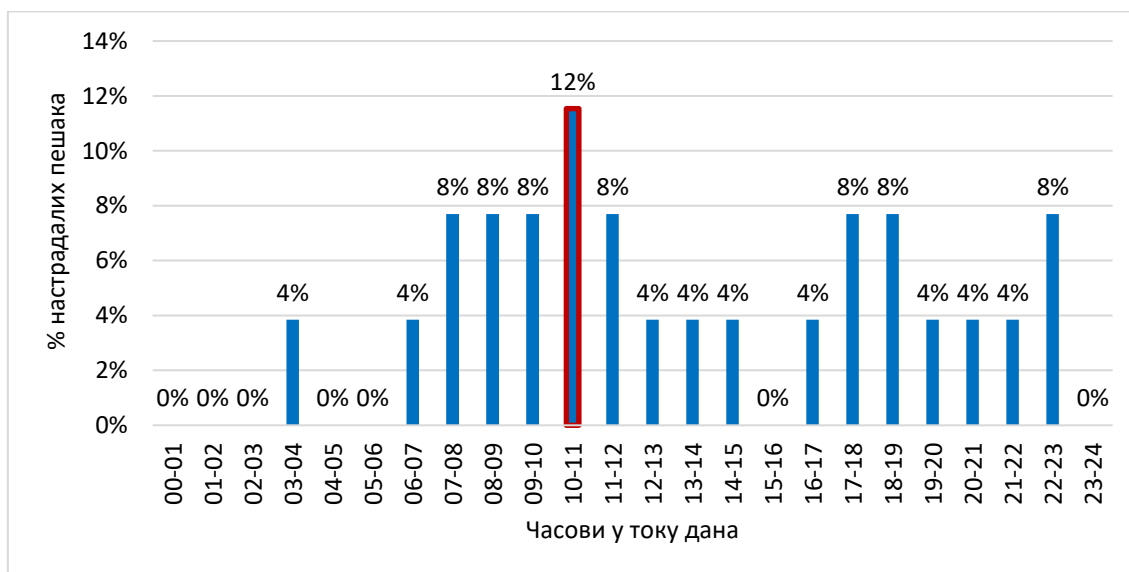

График 65. Расподела настрадалих пешака у саобраћајним незгодама према часовима у току дана, општина Неготин, 2019-2023. године

Просторна расподела страдања пешака у саобраћајним незгодама показује да далеко више пешака страда у насељу (85%), него ван насеља (15%) (График бб). Међутим, важно је истаћи да су пешаци смртно страдали искључиво ван насеља (2 пешака).

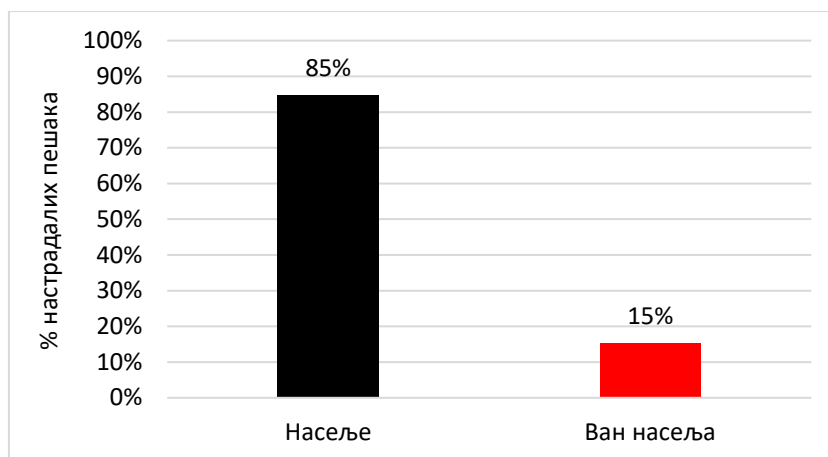

График 66. Расподела локација страдања пешака у саобраћајним незгодама у односу на податак у насељу/ван насеља, општина Неготин, 2019-2023. године

У односу на категорију пута/улице, највише пешака на територији општине Неготин страда у улицама вишег реда (чак 43%), а затим, у улицама нижег реда (27%) и на проласку државног пута IIБ реда кроз насеље (14%).

График 67. Расподела локација страдања пешака у саобраћајним незгодама према категорији пута/улице, општина Неготин, 2019-2023. године

Анализа утицајних фактора евидентираних у саобраћајним незгодама показује да највише пешака страда у саобраћајним незгодама у којима су евидентирани утицајни фактори који припадају групи утицајних фактора „Предузимање непромишљених радњи од стране возача“ (41%) (График 68). Највећи проценат заступљености међу свим утицајним факторима (из свих група утицајних фактора) имају: **Неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута (16%), Немарно, безобзирно, ужурбано или непромишљено понашање пешака које је допринело саобраћајној незгоди (13%),**

Незауостављање возила испред обележеног пешачког прелаза (13%), Пропуст возача који се односи на неправилно сагледавање саобраћајне ситуације (13%), и Утицај тамне одеће пешака на настанак саобраћајне незгоде (13%).

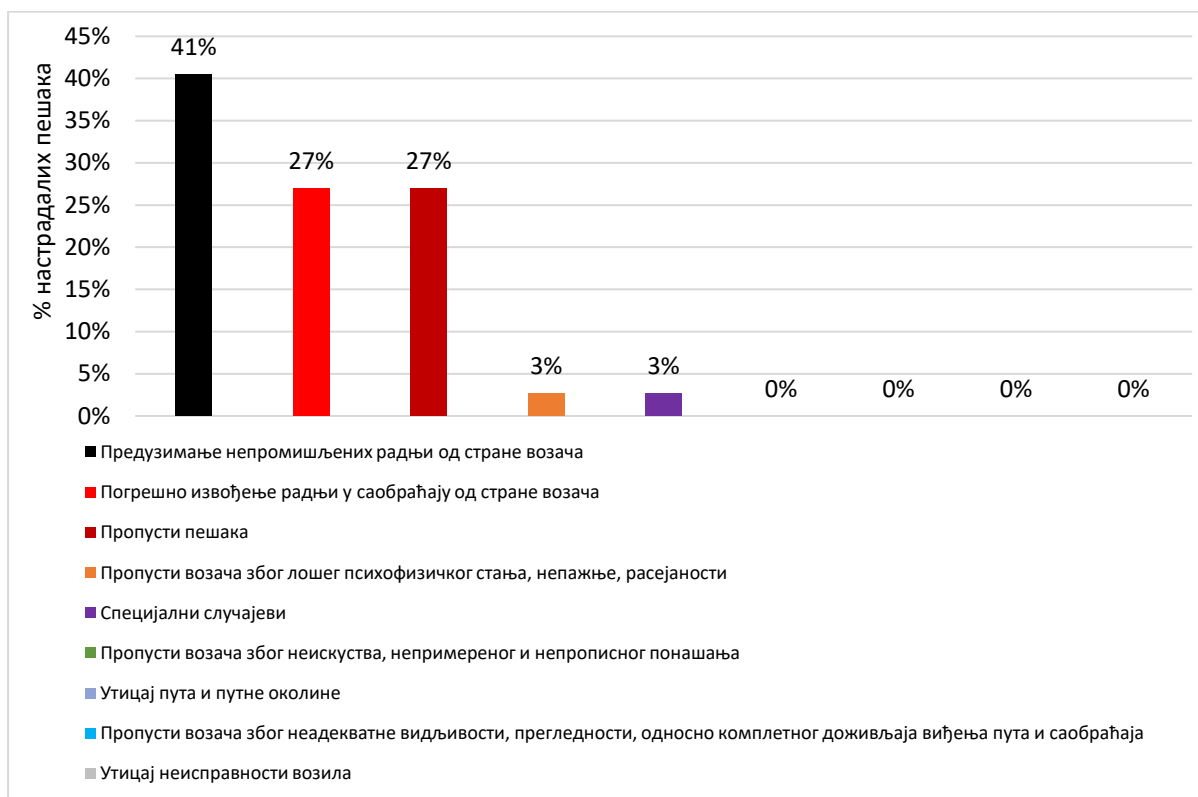
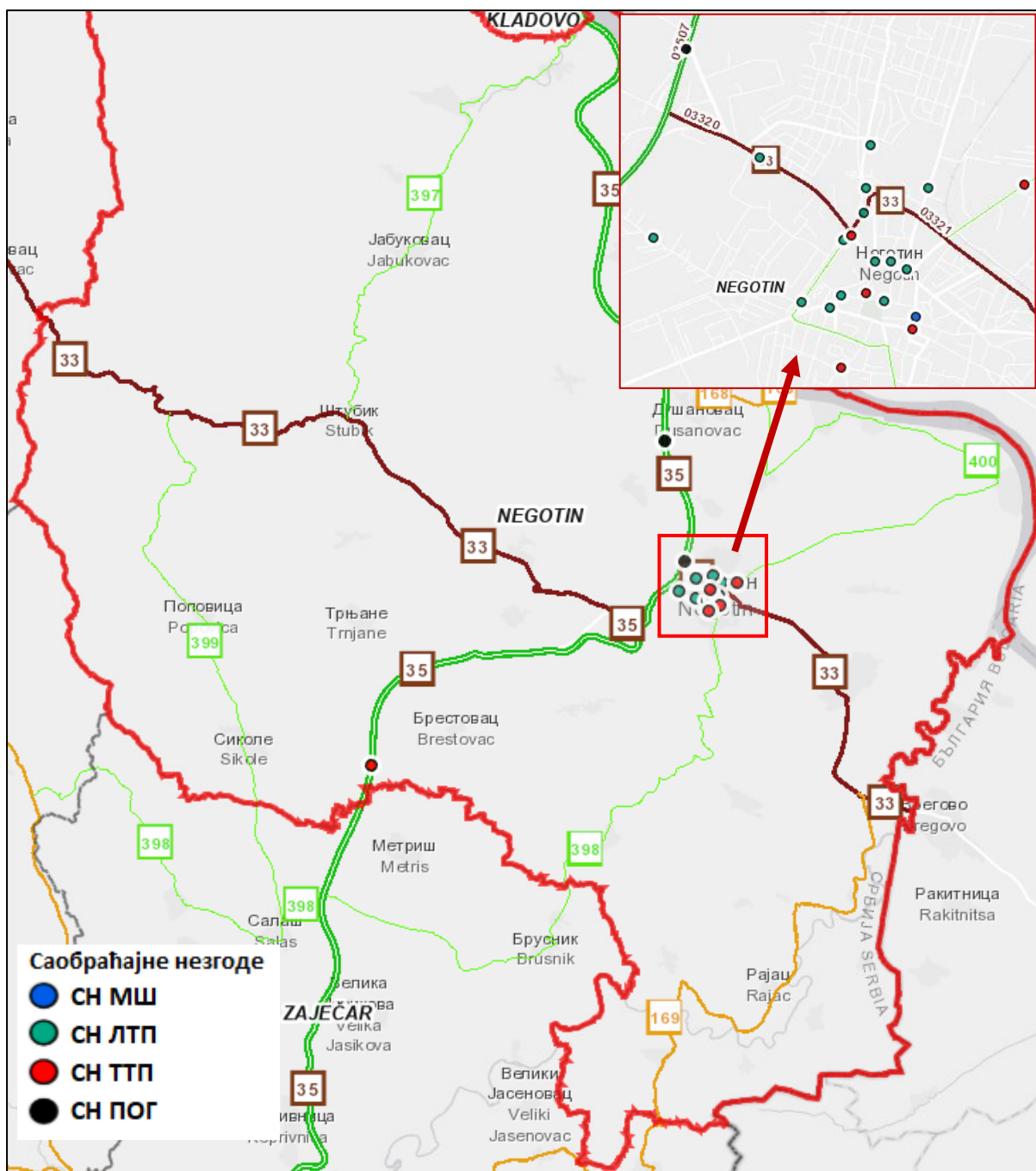

График 68. Процент заступљености страдања пешака у саобраћајним незгодама према групама утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода, општина Неготин, 2019-2023. године

Анализом је утврђено да је 31% пешака у Неготину, у посматраном временском периоду (од 2019-2023. године), настрадало у саобраћајним незгодама које су се догодиле на специфичном месту, и то у највећој мери на „пешачком прелазу“ (19%). Осим тога, по једно лице настрадало је на паркиралишту, у пешачкој зони и на тротоару.

Посматрано у односу на податак о врсти места (пут, улица, раскрсница), највише пешака на територији општине Неготин је настрадало на раскрсницама (50%), затим, на улици (42%) и путу (8%).

Шири приказ просторне расподеле саобраћајних незгода са учешћем пешака на територији општине Неготин, у периоду од 2019. до 2023. године представљен је на наредној мапи. Црвеним квадратом је означен део централног општинског језгра где је евидентирана већа концентрација пешака у саобраћајним незгодама које су се догодиле у периоду од 2019. до 2023. године (истакнут увеличани део мапе).

Мапа 7. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са учешћем пешака, општина Неготин, 2019-2023. године

Возачи и путници у путничким возилима

У временском периоду од 2019. до 2023. године, у саобраћајним незгодама на територији општине Неготин настрадало је укупно 161 лице у путничким возилима, што обухвата 56% од укупног броја настрадалих лица (График 69). Од тог броја, 6 лица изгубило је живот, 28 лица задобило је тешке телесне повреде, а 127 лица лакше. Под лицима се у оквиру ове анализе подразумевају возачи и путници у путничким возилима. Највећи број погинулих је забележен 2023. године, када је 3 лица изгубило живот у путничком возилу.

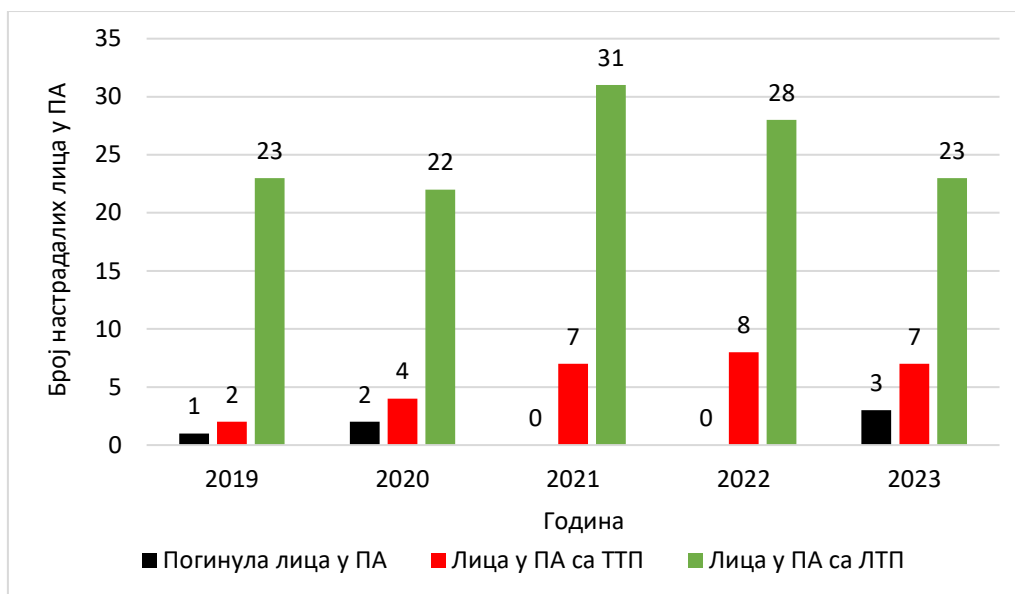

График 69. Последице које су лица у путничким возилима задобила у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године

Структура (расподела) настрадалих лица у путничким возилима, према својству учешћа у саобраћајним незгодама, показује да је више лица, тачније 58%, настрадало у својству возача, док је у својству путника у путничком возилу настрадало 42% лица (График 70). Од шест лица која су смртно страдала у путничком возилу у анализираном периоду, 4 лица су била у својству возача и 2 лица у својству путника.

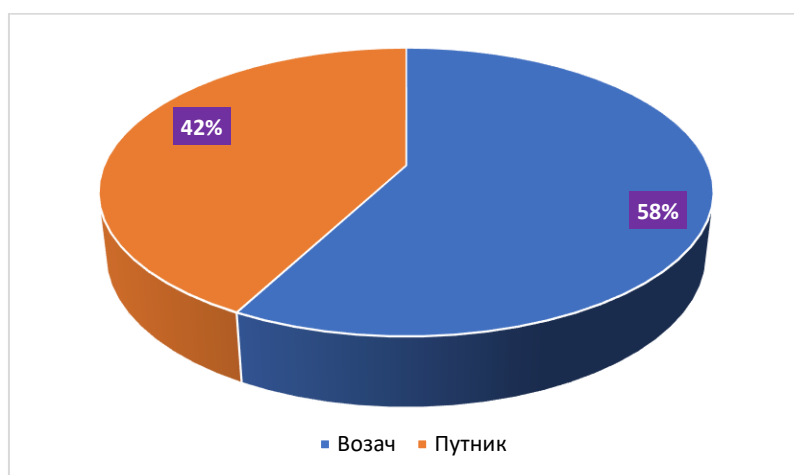

График 70. Расподела настрадалих лица у путничким возилима према својству учешћа у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године

Уколико се посматрају старосне категорије настрадалих лица у путничким возилима, највећи проценат настрадалих припадао је старосној категорији од 15 до 30 година (29%) (График 71). Највише погинулих возача путничких возила је из категорије 31-45 година (2 возача), док је по 1 возач из категорије 15-30 година и категорије 65+ година.

Погинути путници у путничким возилима су из категорије од 15 до 30 година (1 лице) и категорије 65+ година (1 лице).

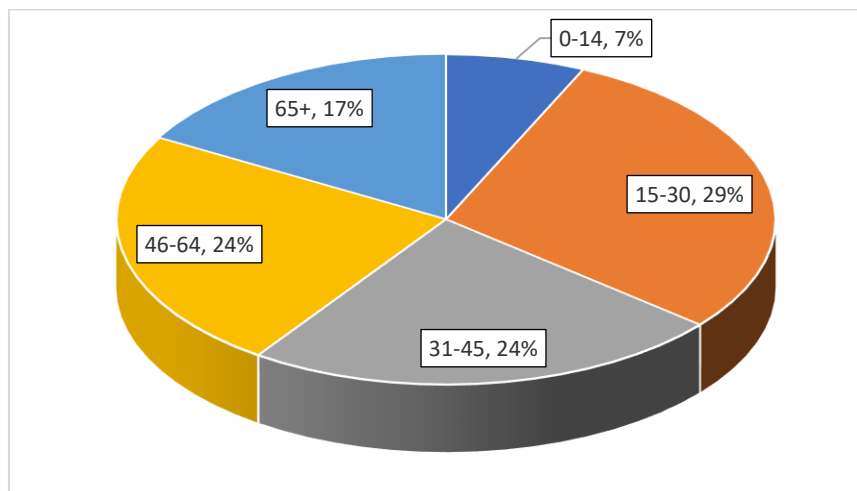

График 71. Структура настрадалих лица у путничким возилима према старосним категоријама, општина Неготин, 2019-2023. године

Расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима у путничким возилима према групама типова саобраћајних незгода показује да су најчешћи типови незгода у којима су страдали возачи и путници у путничким возилима припадали групи „СН са једним возилом“ (График 72), са учешћем од чак 54% настрадалих лица.

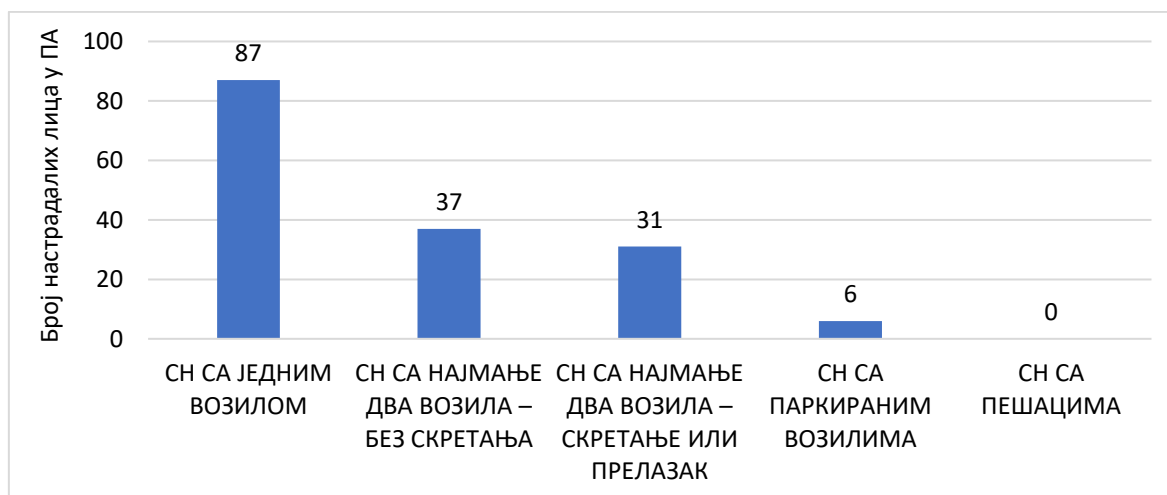

График 72. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим возачима и путницима у путничким возилима према групама типова саобраћајних незгода у Неготину, 2019-2023. године

Временска расподела страдања лица у путничким возилима у саобраћајним незгодама у Неготину према месецима у години показује да се период од маја до септембра издваја по питању страдања возача и путника у путничким возилима (58% настрадалих лица), што је период ког карактеришу веома повољне временске прилике.

Највише настрадалих возача и путника у путничким возилима евидентирано је у августу (15%) и јуну (14%) (График 73).

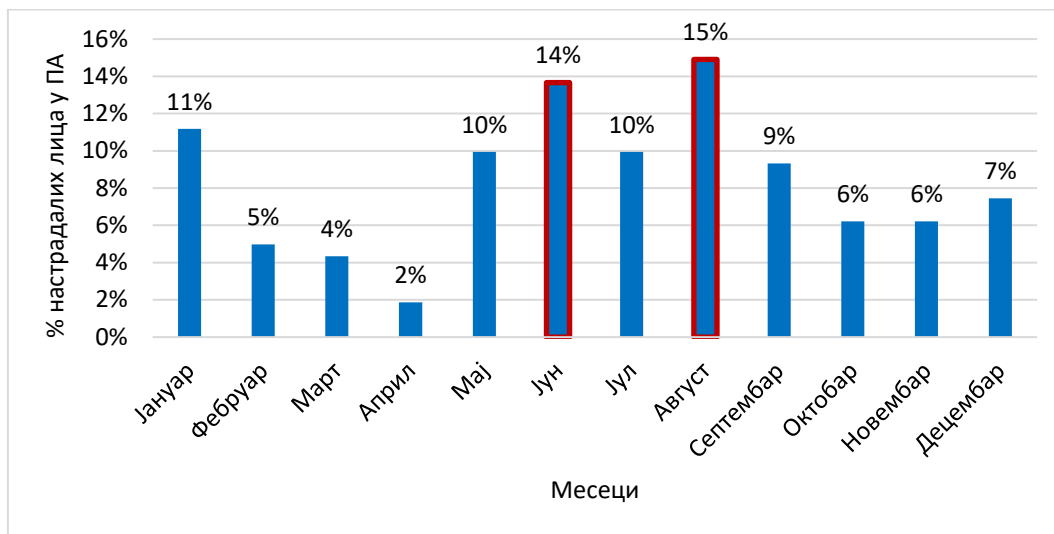

График 73. Расподела настрадалих возача и путника у путничким возилима у саобраћајним незгодама према месецима у години, општина Неготин, 2019-2023. године

Петак и уторак се издвајају као дани када страда највише возача и путника у путничким возилима у Неготину (19% и 18% настрадалих лица, респективно) (График 74).

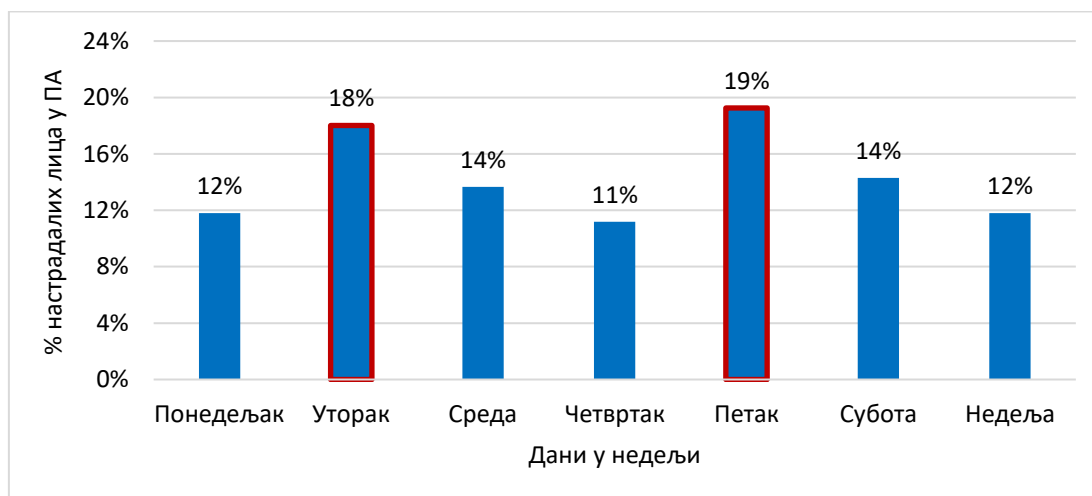

График 74. Расподела настрадалих возача и путника у путничким возилима у саобраћајним незгодама према данима у недељи, општина Неготин, 2019-2023. године

У току дана, часовни периоди када је највећи број возача и путника у путничким возилима настрадао у саобраћајним незгодама на територији општине Неготин су од 15:00 до 16:00 часова, од 16:00 до 17:00 часова и од 20:00 до 21:00 часова (по 9%) (График 75). Већи број возача и путника у путничким возилима настрада у делу дана од поднева (12:00 часова) до поноћи (00:00 часова) (68% настрадалих лица), него што је то случај од 00:00 часова до 12:00 часова.

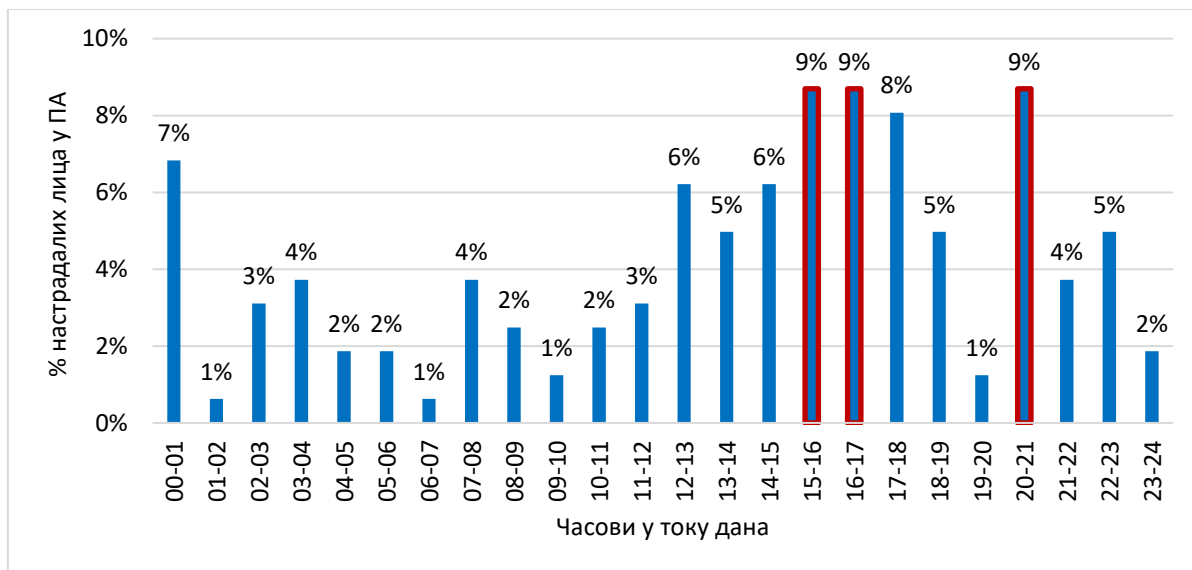

График 75. Распореда настрадалих возача и путника у путничким возилима у саобраћајним незгодама према часовима у току дана, општина Неготин, 2019-2023. године

Просторна расподела страдања возача и путника у путничким возилима у саобраћајним незгодама показује да више лица страда ван насеља (61%), него у насељу (39%) (График 76). Такође, већи број лица у путничким возилима у посматраном временском периоду (од 2019-2023. године) (тачније, 4 лица) смртно је страдао у саобраћајним незгодама које су се догодиле ван насеља, док су 2 лица у путничким возилима живот изгубила у насељу.

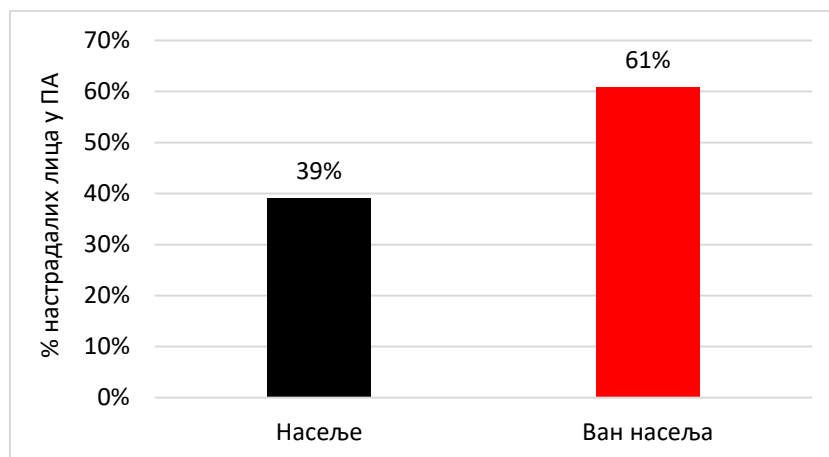

График 76. Распореда локација страдања возача и путника у путничким возилима у саобраћајним незгодама у односу на податак у насељу/ван насеља, општина Неготин, 2019-2023. године

У односу на категорију пута/улице, највише возача и путника у путничким возилима на територији општине Неготин страда на државним путевима IБ реда (26%), у улицама нижег реда (22%), на локалним путевима (15%) и у улицама вишег реда (12%).

График 77. Расподела локација страдања возача и путника у путничким возилима у саобраћајним незгодама према категорији пута/улице, општина Неготин, 2019-2023. године

Анализа утицајних фактора евидентираних у саобраћајним незгодама које су се догодиле у Неготину у периоду од 2019-2023. године показује да највише возача и путника у путничким возилима страда у саобраћајним незгодама у којима су евидентирани утицајни фактори који припадају групи утицајних фактора „Предузимање непромишљених радњи од стране возача“ (49%) (График 78). Највећи проценат заступљености међу свим утицајним факторима (из свих група утицајних фактора) имају: **Неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута (38%), Возач под утицајем алкохола (16%), Губитак контроле над возилом (10%), Неуступање првенстава пролаза дефинисаног знаком службеног лица, саобраћајним знаковима или правилима саобраћаја (8%) и Пропуст возача који се односи на неправилно сагледавање саобраћајне ситуације (8%)**. Ниво одређивања утицајног фактора који се односи на неприлагођену брзину веома често зависи од нивоа познавања природе утицајних фактора од стране припадника саобраћајне полиције који врше увиђај. Такође, поменути утицајни фактор може да „маскира“ неке друге утицајне факторе, а који нису евидентирани или су евидентирани као придружени фактори овом утицајном фактору. Припадници саобраћајне полиције који врше увиђај саобраћајних незгода на територији Неготина у веома малој мери евидентирају утицајне факторе из групе „Утицај пута и путне околине“ (за свега 3% настрадалих лица у путничким возилима), што свакако не осликава реално стање безбедности путне инфраструктуре на територији општине Неготин.

Због те чињенице, податак о заступљености утицајног фактора који се односи на неприлагођену брзину у саобраћајним незгодама са настрадалим лицима у путничким возилима, треба бити разматран са резервом. Остали утицајни фактори могу пружити јаснију слику о карактеру проблема у вези настанка незгода са настрадалим лицима у путничким возилима.

На пример, неуступање првенства пролаза може указати на проблеме везане за пут. Савремени приступ безбедности саобраћаја, посматрано са аспекта путне инфраструктуре, налаже примену концепта „САМООБЈАШЊАВАЈУЋИХ ПУТЕВА“. Они су у основи базирани на људским факторима (познавање ограничења човека везана за његову природу – когнитивне и моторичке функције, физиолошка ограничења условљена различитим биохемијским процесима у организму човека – болест, нагли престанак човекових функција итд. и прилагођавање тим ограничењима).

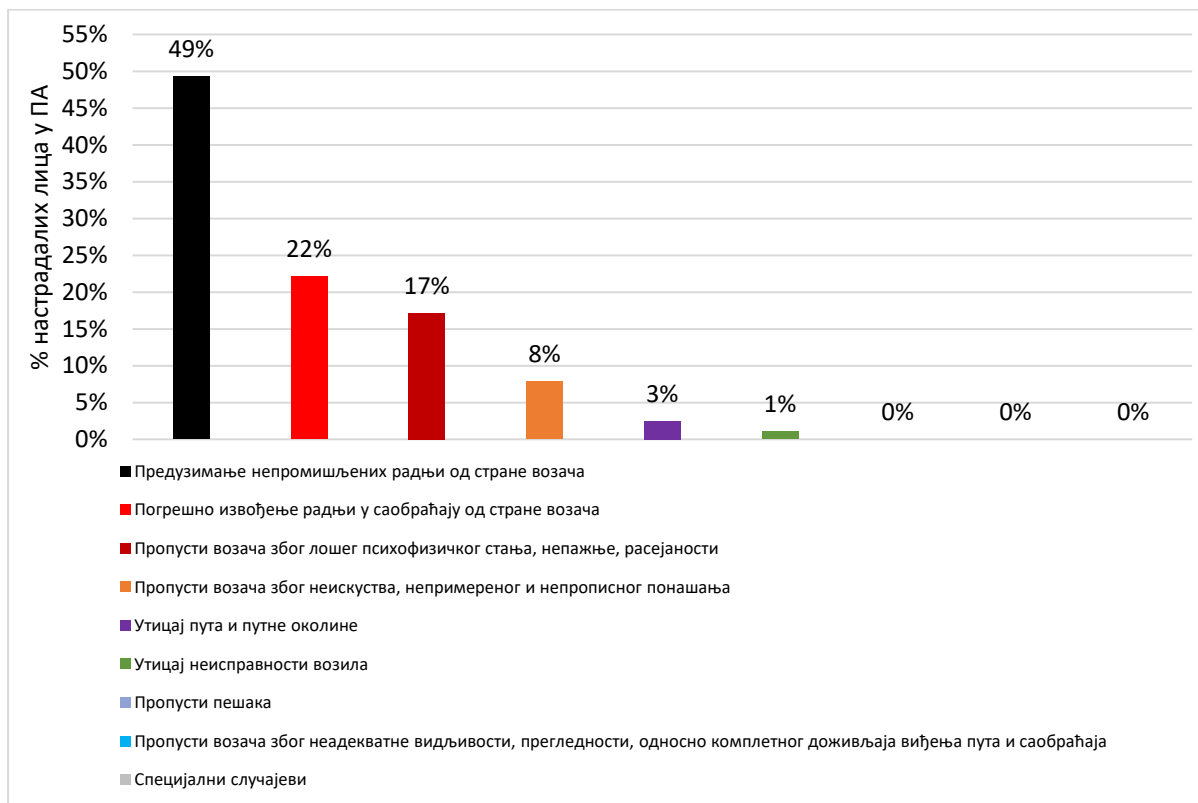
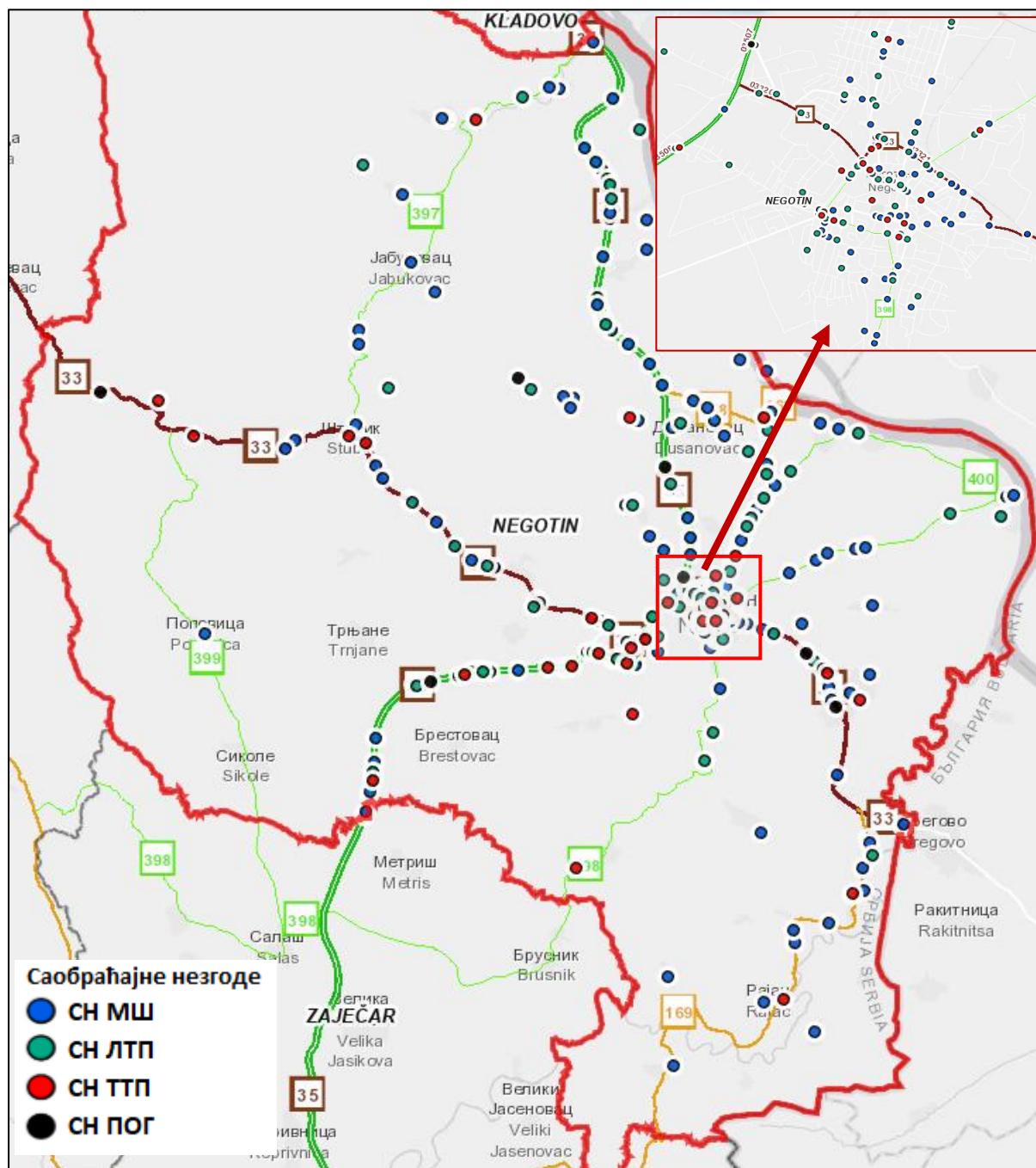

График 78. Процент заступљености страдања возача и путника у путничким возилима у саобраћајним незгодама према групама утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода, општина Неготин, 2019-2023. године

Анализом је утврђено да је 26% возача и путника у путничким возилима у Неготину, у посматраном временском периоду (од 2019-2023. године), настрадало у саобраћајним незгодама које су се догодиле на специфичном месту, и то највише у кривини (22%).

Осим тога, по једно лице у путничком возилу настрадао је на „мосту“, у „зони школе“ и на „пружном прелазу без браника или полубраника“, док је три лица настрадао у „зони радова“.

Посматрано у односу на податак о врсти места (пут, улица, раскрсница), највише возача и путника у путничким возилима на територији општине Неготин је настрадао на путу (51%), затим, на раскрсницама (30%) и улици (19%).

Мапа 8. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са учешћем возача и путника у путничким возилима, општина Неготин, 2019-2023. године

Шири приказ просторне расподеле саобраћајних незгода са учешћем возача и путника у путничким возилима на територији општине Неготин, у периоду од 2019. до 2023. године представљен је на претходној мапи. Црвеним квадратом је означен део централног општинског језгра где је евидентирана већа концентрација страдања возача и путника у путничким возилима у саобраћајним незгодама на путној и уличној мрежи која је у надлежности локалне самоуправе у периоду од 2019. до 2023. године (истакнут увеличани део мапе).

Бициклисти

Под бициклистима се у даљој анализи подразумевају возачи и путници на бициклу. У временском периоду од 2019. до 2023. године, у саобраћајним незгодама на територији општине Неготин настрадало је укупно 30 бициклиста. Посматрано према тежини последица, 1 бициклиста изгубио је живот (у својству возача бицикла), 10 бициклиста задобило је тешке телесне повреде, а 19 бициклиста лаке телесне повреде (График 79). Сви настрадали бициклисти били су возачи бицикла, осим једног који је у својству путника на бициклу задобио лаке телесне повреде.

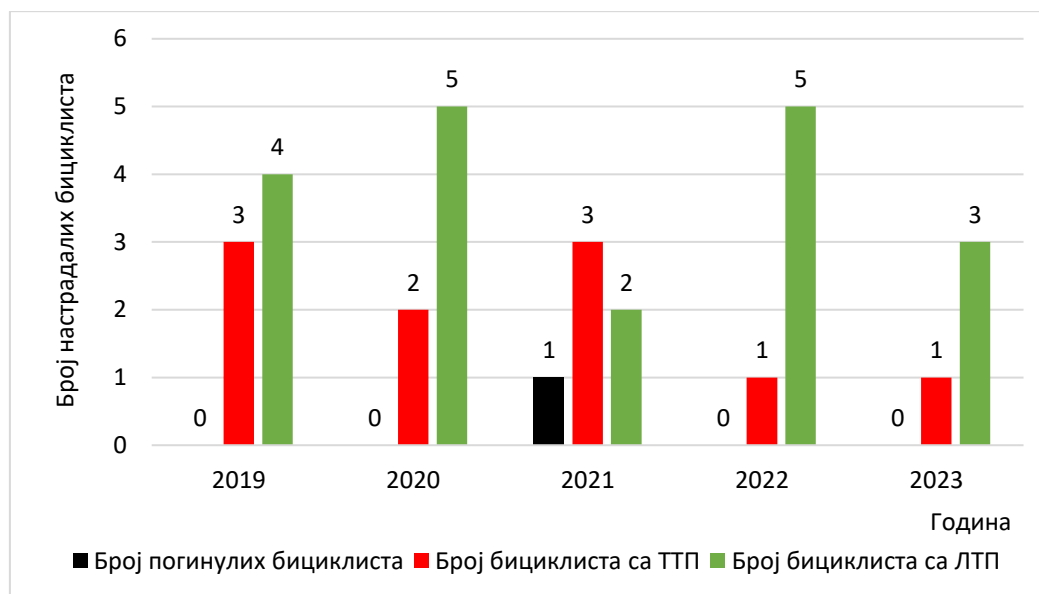

График 79. Последице које су бициклисти задобили у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године

Посматрано према старосним категоријама, највећи проценат настрадалих бициклиста припадао је категорији лица старијих од 65 година (37%), а затим, лицима старости од 46 до 64 године (23%) (График 80). Међу лицима старијим од 65 година налази се и погинули возач бицикла. Најмање заступљена старосна категорија међу настрадалим бициклистима су млади (3%).

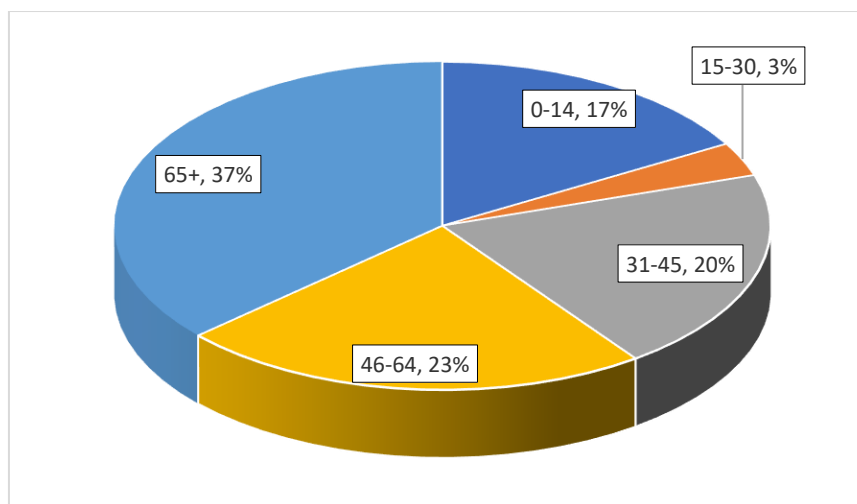

График 80. Структура настрадалих бициклиста према старосним категоријама, општина Неготин, 2019-2023. године

Расподела саобраћајних незгода према групама типова саобраћајних незгода показује да су најчешћи типови незгода у којима су страдали бициклисти у Неготину припадали групи „СН са најмање два возила – скретање или прелазак“ (График 81), са учешћем од чак 47% настрадалих бициклиста.

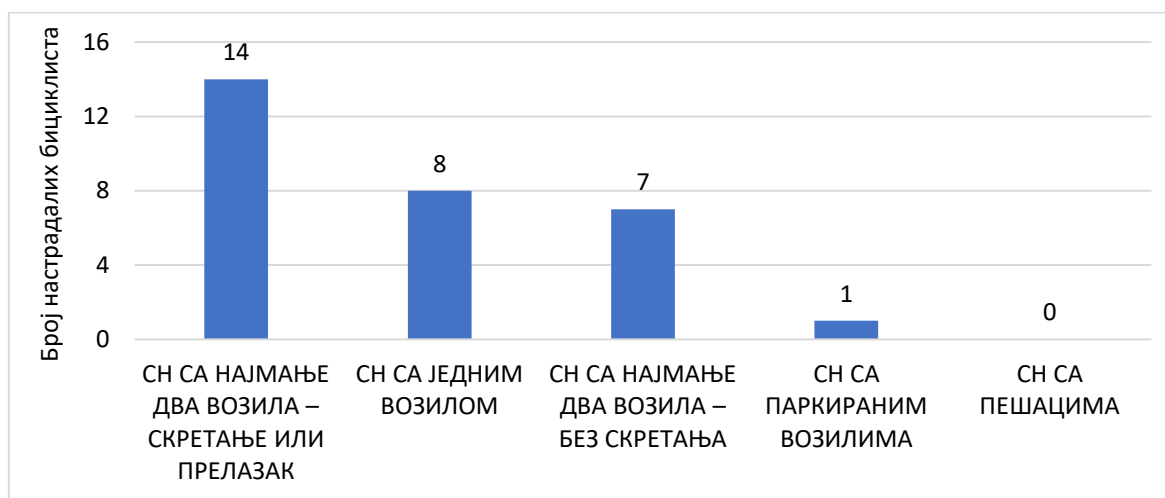

График 81. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим бициклистима према групама типова саобраћајних незгода у Неготину, 2019-2023. године

Временска расподела страдања бициклиста у саобраћајним незгодама у Неготину према месецима у години показује да у летњим месецима (јун, јул и август) бициклисти најчешће страдају (50% настрадалих бициклиста), што је период ког карактеришу веома повољне временске прилике. Највише настрадалих бициклиста евидентирано је у јуну (20%), јулу (17%) и августу (13%) (График 82).

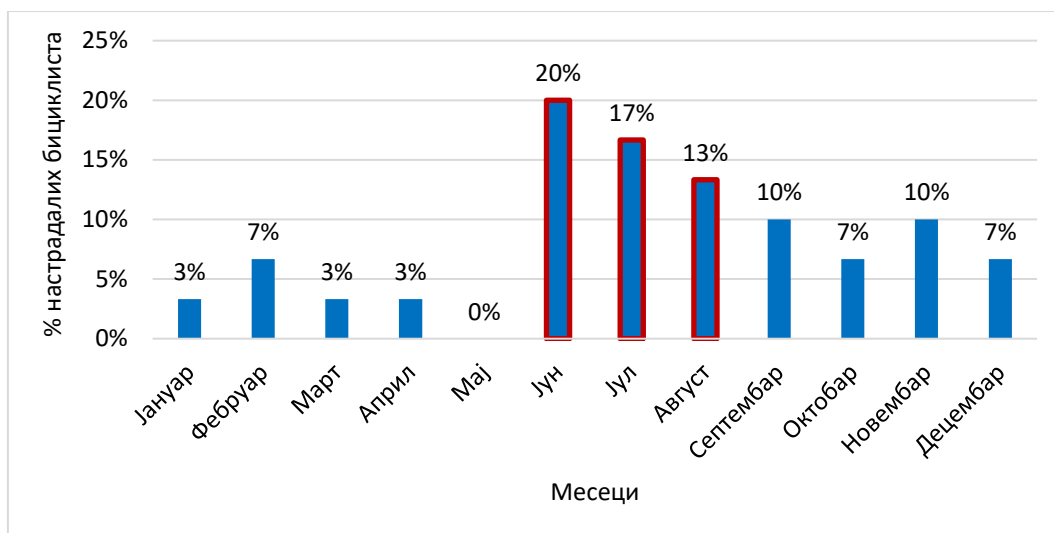

График 82. Расподела настрадалих бициклиста у саобраћајним незгодама према месецима у години, општина Неготин, 2019-2023. године

Субота и недеља се издвајају као дани када страда највише бициклиста у Неготину (27% и 33% настрадалих бициклиста, респективно), што укупно чини 60% настрадалих бициклиста (График 83). Ниједан бициклиста у посматраном периоду није настрадао у уторак.

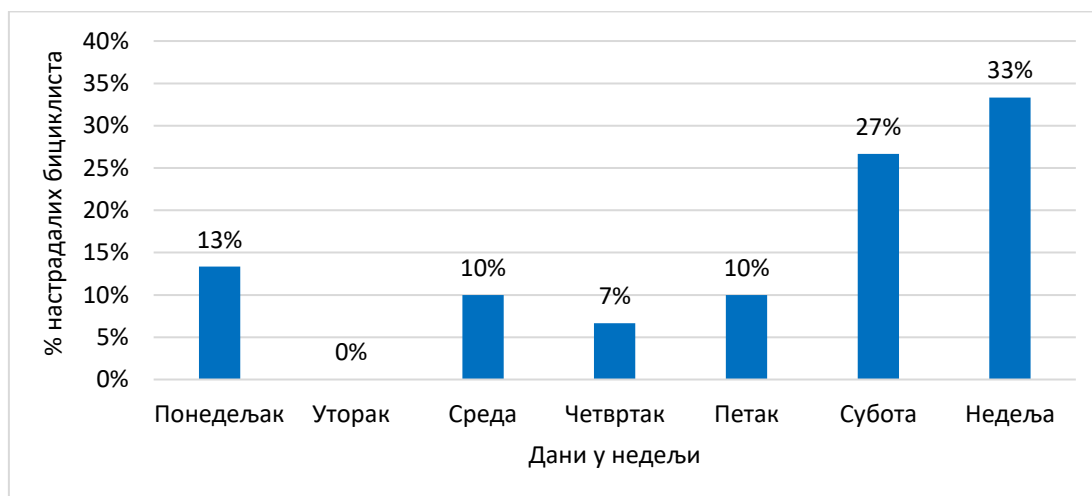

График 83. Расподела настрадалих бициклиста у саобраћајним незгодама према данима у недељи, општина Неготин, 2019-2023. године

У току дана, часовни периоди када је највећи број бициклиста настрадао у саобраћајним незгодама на територији општине Неготин су од 19:00 до 20:00 часова (17%) и од 20:00 до 21:00 час (13%) (График 84). Већи број бициклиста настрада у делу дана од 09:00 часова до 12:00 часова (30% настрадалих), као и након 17:00 часова, па све до 23:00 часова (53% настрадалих).

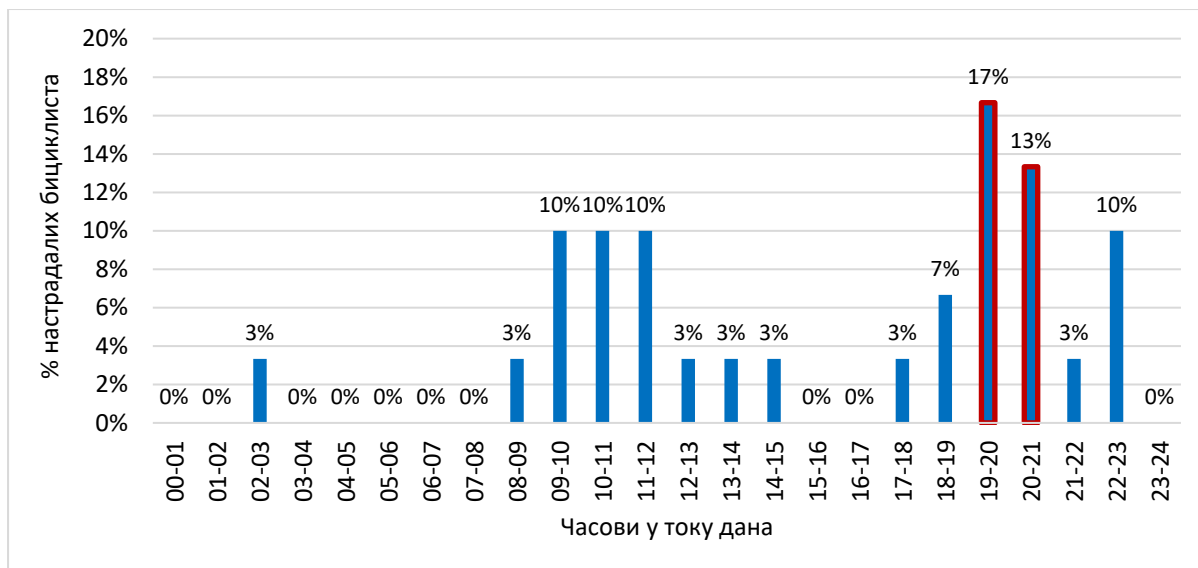

График 84. Расподела настрадалих бициклиста у саобраћајним незгодама према часовима у току дана, општина Неготин, 2019-2023. године

Просторна расподела страдања бициклиста у саобраћајним незгодама показује да далеко више бициклиста у Неготину страда у насељу (80%), него ван насеља (20%) (График 85). Погинуло лице у својству возача бицикла било је учесник саобраћајне незгоде која се догодила ван насеља.

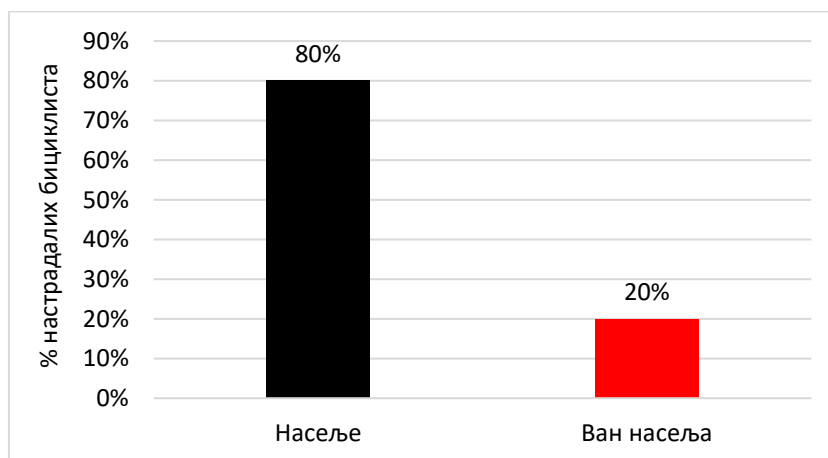

График 85. Расподела локација страдања бициклиста у саобраћајним незгодама у односу на податак у насељу/ван насеља, општина Неготин, 2019-2023. године

У односу на категорију пута/улице, највише бициклиста на територији општине Неготин страда у улицама нижег реда (49%) и у улицама вишег реда (18%), тако да на овим категоријама страда укупно 67% бициклиста.

График 86. Расподела локација страдања бициклиста у саобраћајним незгодама према категорији пута/улице, општина Неготин, 2019-2023. године

Анализа утицајних фактора евидентираних у саобраћајним незгодама које су се догодиле у Неготину у периоду од 2019-2023. године показује да највише бициклиста страда у саобраћајним незгодама у којима су евидентирани утицајни фактори који припадају групама утицајних фактора „Предузимање непромишљених радњи од стране возача“ (41%) и „Погрешно извођење радњи у саобраћају од стране возача“ (34%) (График 87). При том, важно је напоменути да у оквиру једне саобраћајне незгоде може бити опредељено више различитих утицајних фактора. Утицајни фактори не могу у потпуности да опишу разлоге настанка саобраћајне незгоде, али представљају кључни податак којим се ближе описује настанак саобраћајне незгоде.

Важно је истаћи да се у незгодама са настрадалим бициклистима издвајају оне групе утицајних фактора које имају везе са неадекватним понашањем возача у саобраћају – било возача моторних возила учесника у незгоди или самог бициклисте. Бициклисти за своје кретање у саобраћају често користе коловоз, где бивају суочени са моторним возилима која имају значајно већу масу и могућност развијања веће брзине кретања. Због тога је изражена њихова рањивост као категорије учесника у саобраћају. Могућа неадекватна најавна радња у саобраћају од стране бициклиста или одсуство овакве најаве (нпр. промена правца и смера кретања), затим због неадекватне уочљивости и недовољно обраћање пажње на бициклисте од стране возача (држање неадекватног одстојања у слеђењу, неправилно обилажење бициклисте итд.) могли су имати допринос у виду настанка незгода са настрадалим бициклистима у Неготину.

Највећи проценат заступљености међу свим утицајним факторима (из свих група утицајних фактора) имају: **Неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута (20%), Погрешно извођење окретања или другог маневра возилом (17%), Неуступање првенстава пролаза дефинисаног знаком службеног лица, саобраћајним знаковима или правилима саобраћаја (13%), Пропуст возача који се односи на неправилно сагледавање саобраћајне ситуације (11%) и Возач под утицајем алкохола (11%).**

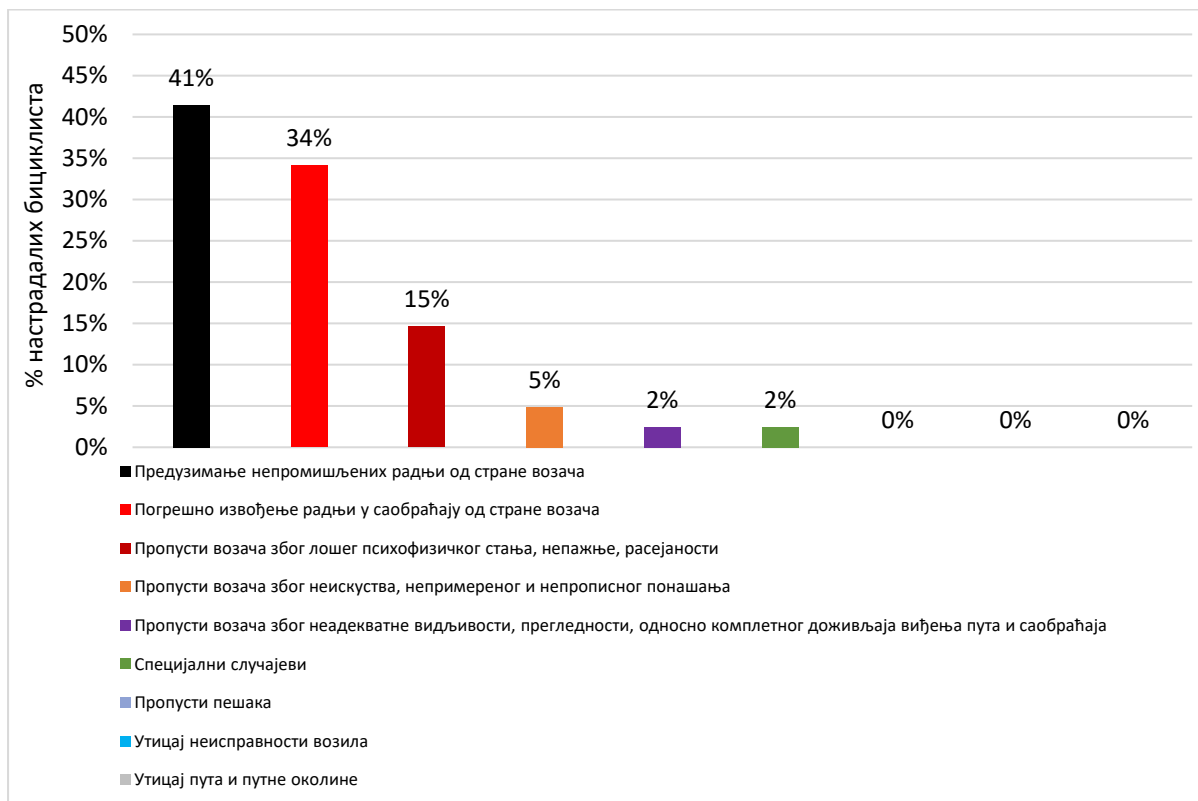
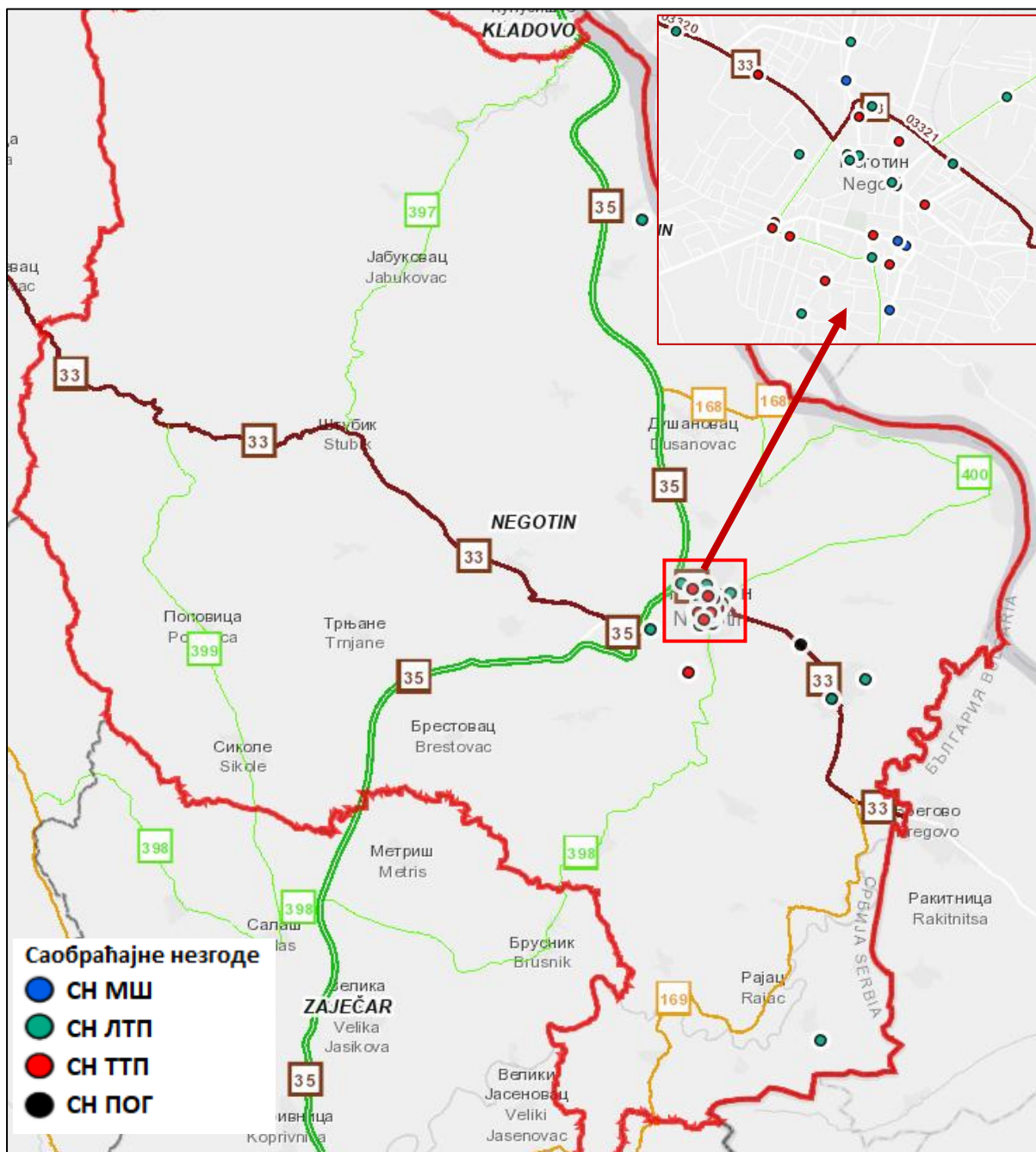

График 87. Процент заступљености страдања бициклиста у саобраћајним незгодама према групама утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода, општина Неготин, 2019-2023. године

Ако се изузму утицајни фактори „Неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута“ и „Пропуст возача који се односи на неправилно сагледавање саобраћајне ситуације“ (пракса честог опредељивања, „маскирање“ стварних утицајних фактора итд.), утицајни фактори као што су „Погрешно извођење окретања или другог маневра возилом“ и „Неуступање првенства пролаза дефинисаног знаком службеног лица, саобраћајним знаковима или правилима саобраћаја“ веома често бивају опредељени у саобраћајним незгодама са настрадалим бициклистима. Мере усмерене ка унапређењу безбедности бициклиста у саобраћају могу имати за циљ спречавање настанка незгода у којима су препознати ови утицајни фактори.

Сагледавање просторне дистрибуције незгода и укрштање са обележјима саобраћајних незгода омогућује да се препозна евентуални утицај пута на настанак незгода. Самим тим, могуће је адекватно усмерити активности ка развоју и унапређењу бицикличке инфраструктуре.

Посматрано у односу на податак о врсти места (пут, улица, раскрсница), највише бициклиста на територији општине Неготин је настрадао на раскрсницама (57%), затим, на улици (30%) и путу (13%).

Мапа 9. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са учешћем бициклиста, општина Неготин, 2019-2023. године

Шири приказ просторне расподеле саобраћајних незгода са учешћем бициклиста на територији општине Неготин, у периоду од 2019. до 2023. године представљен је на претходној мапи. Црвеним квадратом је означен део централног општинског језгра где је евидентирана већа концентрација страдања бициклиста у саобраћајним незгодама на путној и уличној мрежи која је у надлежности локалне самоуправе у периоду од 2019. до 2023. године (истакнут увеличани део мапе).

Моторизовани двоточкаши (возачи и путници)

Светска здравствена организација (World Health Organization) прогласила је поред пешака и бициклиста, и возаче и путнике на мотоциклима и мопедима рањивим категоријама учесника у саобраћају, с обзиром на повећану вероватноћу да буду тешко повређени уколико дође до саобраћајне незгоде, у односу на возаче и путнике у путничким аутомобилима, аутобусима, теретним возилима и другим категоријама моторних возила. У даљој анализи, возачи и путници мопеда и мотоцикла биће посматрани заједно као лица на моторизованим двоточкашима. На смањену безбедност моторизованих двоточкаша у великој мери утиче њихова лоша уочљивост због њихових габарита, с обзиром да су знатно мањи од осталих категорија моторних возила. На безбедност моторизованих двоточкаша у саобраћају велики утицај имају и карактеристике површине коловоза (неравнине на коловозу, ударне рупе, клизав коловоз, итд.).

У саобраћајним незгодама на територији општине Неготин, у временском периоду од 2019. до 2023. године, настрадало је укупно 53 лица на моторизованим двоточкашима (График 88). Од тог броја настрадалих лица на моторизованим двоточкашима, 2 лица је погинуло, 18 лица је задобило тешке телесне повреде и 33 лица је задобило лаке телесне повреде. Као једина година у којој је било смртно страдалих моторизованих двоточкаша издваја се 2023. година, што је уједно и година у којој је настрадало највише моторизованих двоточкаша у посматраном периоду.

Расподела страдања моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама у Неготину, према категорији возила, показује да је на мотоциклима настрадало 53% моторизованих двоточкаша, док је на мопедима настрадало 47% моторизованих двоточкаша (График 89). Оба моторизована двоточкаша у посматраном периоду погинула су на мопеду.

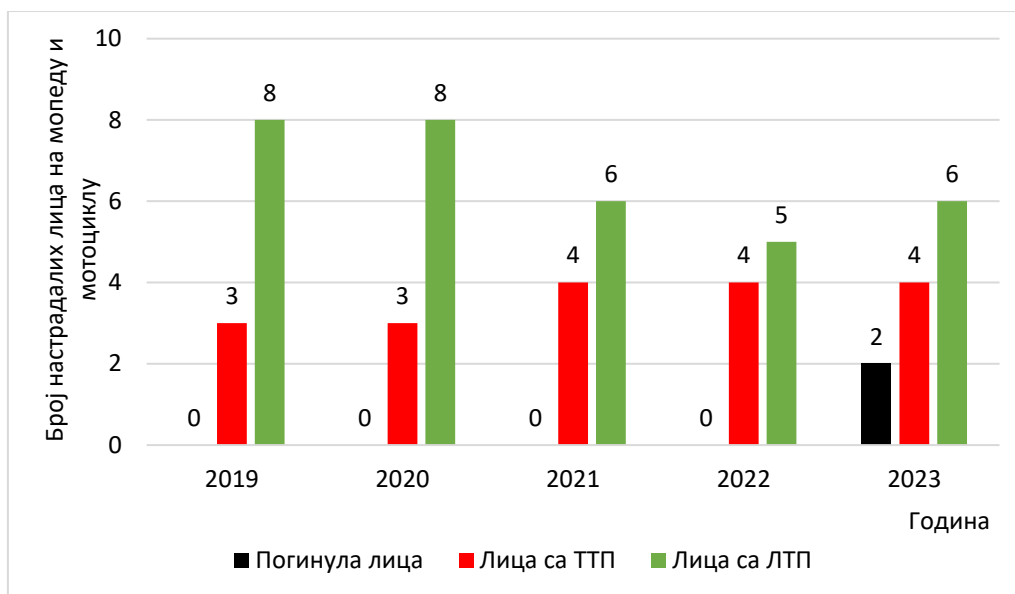

График 88. Последице које су лица на моторизованим двоточкашима задобила у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године

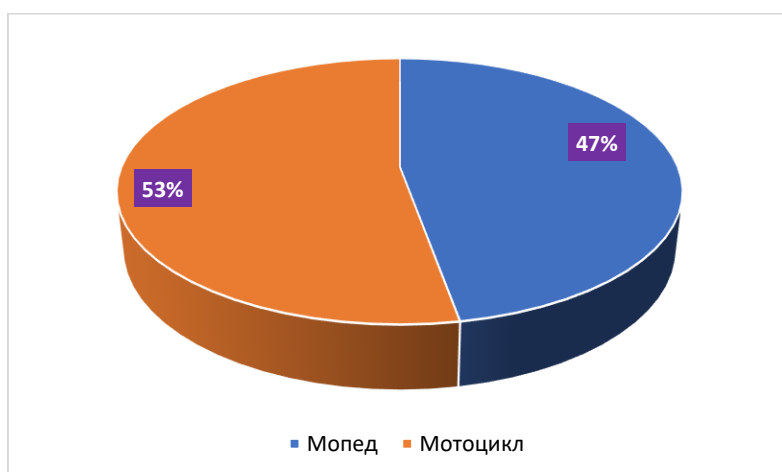

График 89. Расподела настрадалих лица на моторизованим двоточкашима према категорији возила, општина Неготин, 2019-2023. године

Структура настрадалих лица на моторизованим двоточкашима, према својству учешћа у саобраћајним незгодама, показује да је у својству возача настрадало 91% свих настрадалих лица на моторизованим двоточкашима, док је у својству путника настрадало 9% (График 90). Оба моторизована двоточкаша која су смртно страдала у посматраном периоду била су возачи.

График 90. Расподела настрадалих лица на моторизованим двоточкашима према својству учешћа у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године

Уколико се посматрају старосне категорије настрадалих лица на моторизованим двоточкашима, са учешћем од чак 49%, најзаступљенија је старосна категорија од 15 до 30 година (График 91). Оба смртно страдала моторизована двоточкаша у посматраном периоду припадају старосној категорији од 46 до 64 године.

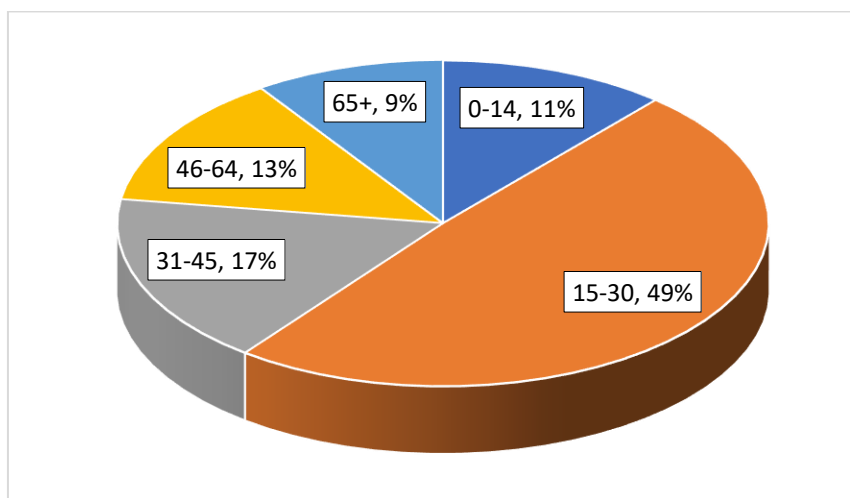

График 91. Структура настрадалих лица на моторизованим двоточкашима према старосним категоријама, општина Неготин, 2019-2023. године

Расподела саобраћајних незгода са настрадалим моторизованим двоточкашима према групама типова саобраћајних незгода показује да су најчешћи типови незгода у којима су страдали возачи и путници на мопеду и мотоциклу припадали групама „СН са једним возилом“ и „СН са најмање два возила – скретање или прелазак“ (График 92), са учешћем од по 45% настрадалих лица.

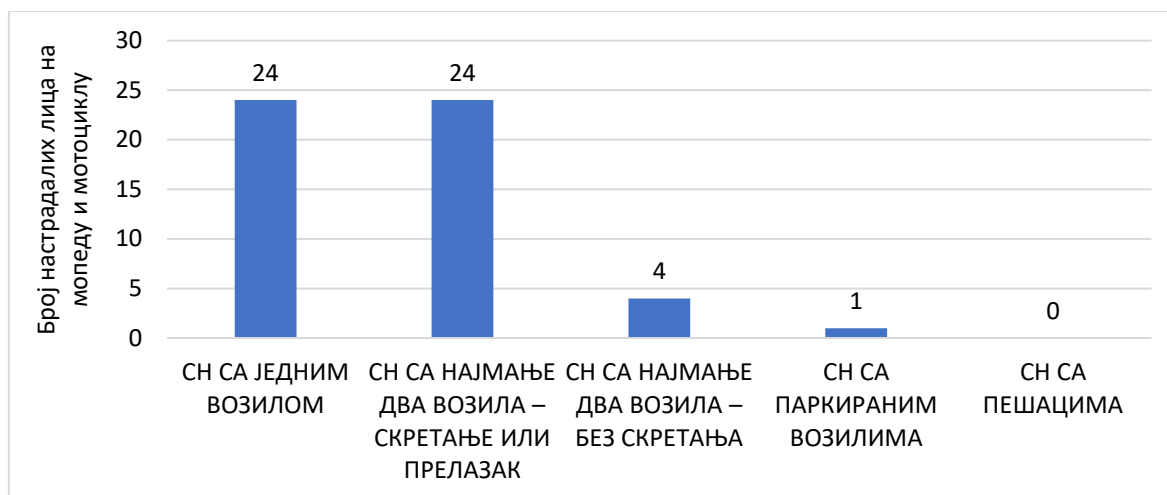

График 92. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим моторизованим двоточкашима према групама типова саобраћајних незгода у Неготину, 2019-2023. године

Временска расподела страдања моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама у Неготину према месецима у години показује да се период од маја до септембра издваја по питању страдања моторизованих двоточкаша (чак 79% свих настрадалих лица), што је период ког карактеришу веома повољне временске прилике. Највише настрадалих возача и путника на мопеду и мотоциклу евидентирано је у августу (28%) и јулу (21%) (График 93).

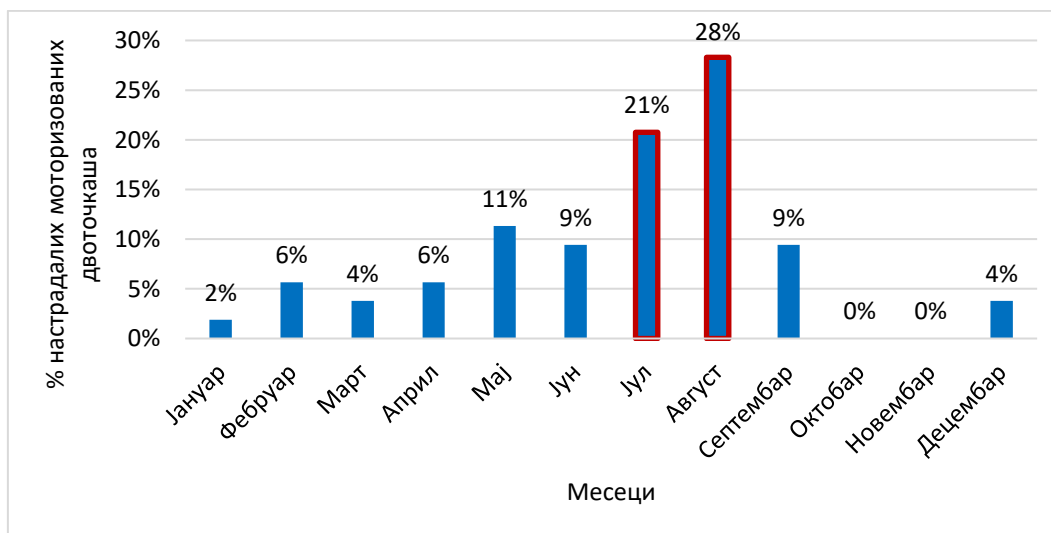

График 93. Расподела настрадалих моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама према месецима у години, општина Неготин, 2019-2023. године

Посматрано по данима у недељи, моторизовани двоточкаши су најчешће страдали средом (21% настрадалих), а најмање настрадалих моторизованих двоточкаша евидентирано је уторком (8%) и недељом (9%) (График 94).

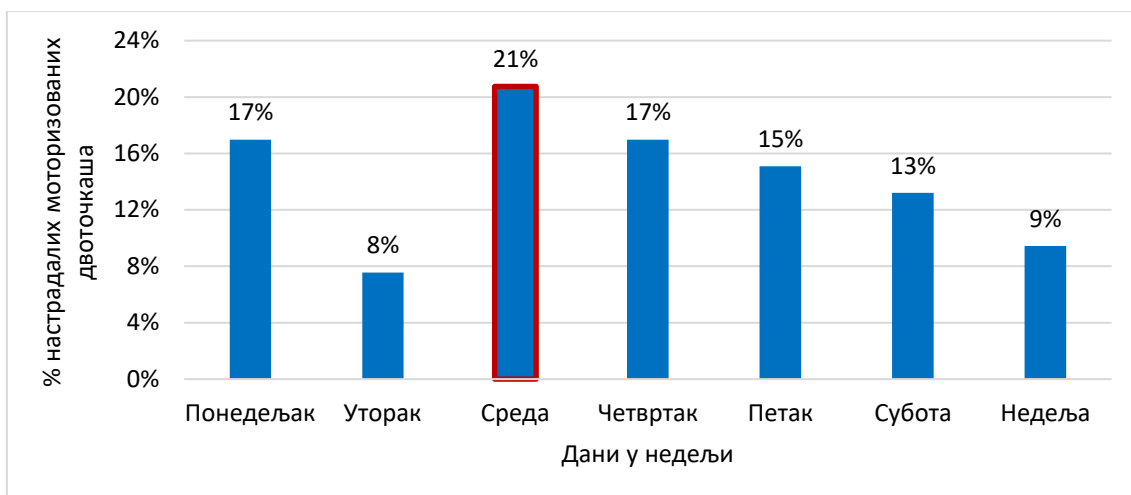

График 94. Расподела настрадалих моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама према данима у недељи, општина Неготин, 2019-2023. године

У току дана, часовни периоди када је највећи број возача и путника на мопедима и мотоциклима настрадао у саобраћајним незгодама у Неготину су од 14:00 до 15:00 часова и од 15:00 до 16:00 часова (по 11%) (График 95). Већи број возача и путника на мопеду и мотоциклу настрада у делу дана од поднева (12:00 часова) до поноћи (00:00 часова) (72% настрадалих лица), него што је то случај од 00:00 часова до 12:00 часова.

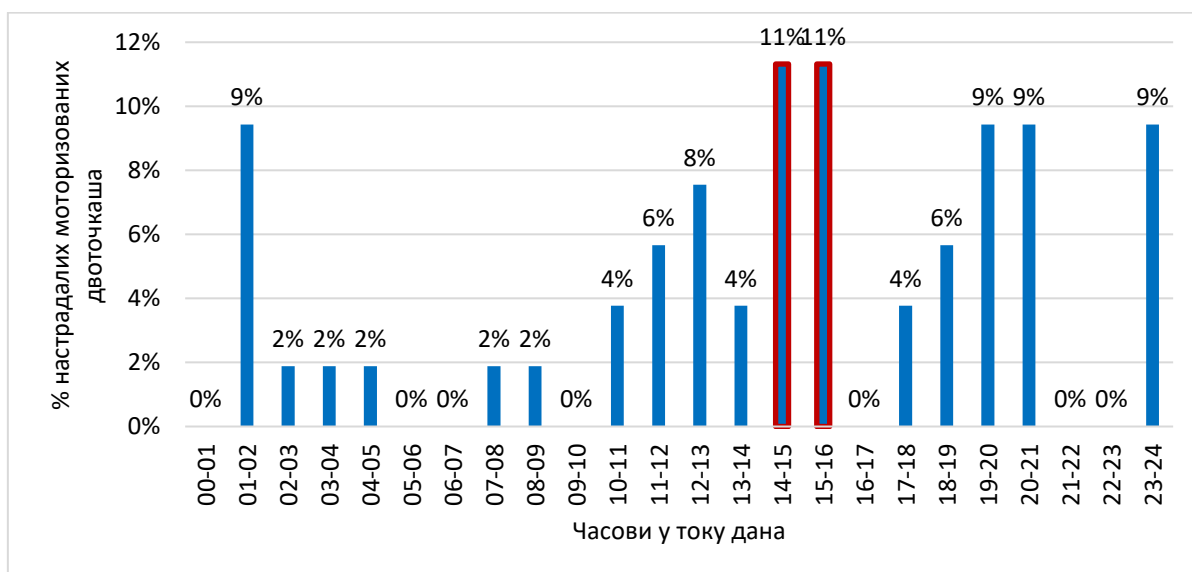

График 95. Расподела настрадалих моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама према часовима у току дана, општина Неготин, 2019-2023. године

Просторна расподела страдања моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама показује да више лица страда у насељу (64%), него ван насеља (36%) (График 96). Два моторизована двоточкаша у посматраном временском периоду (од 2019-2023. године) смртно је страдало у саобраћајним незгодама које су се догодиле ван насеља.

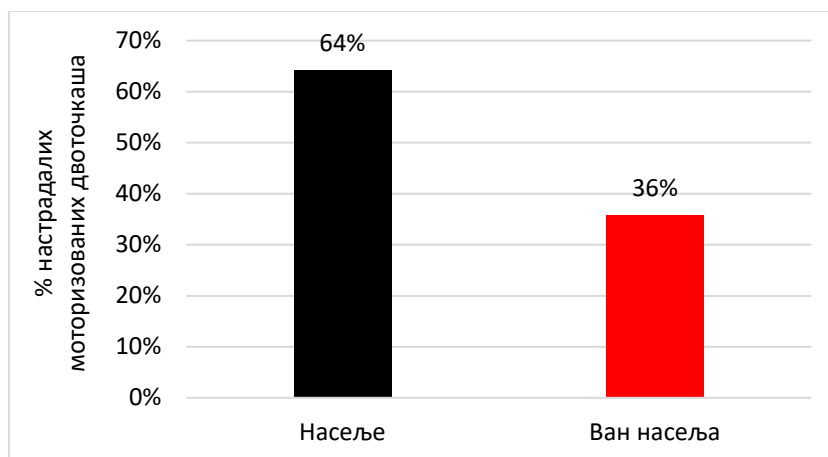

График 96. Расподела локација страдања моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама у односу на податак у насељу/ван насеља, општина Неготин, 2019-2023. године

У односу на категорију пута/улице, највише возача и путника на мопеду и мотоциклу на територији општине Неготин страда у улицама нижег реда (38%), у улицама вишег реда (14%) и на локалним путевима (11%).

График 97. Расподела локација страдања моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама према категорији пута/улице, општина Неготин, 2019-2023. године

Анализа утицајних фактора евидентираних у саобраћајним незгодама које су се догодиле у Неготину у периоду од 2019-2023. године показује да највише моторизованих двоточкаша страда у саобраћајним незгодама у којима су евидентирани утицајни фактори који припадају групи утицајних фактора „Предузимање непромишљених радњи од стране возача“ (35%), а након тога, групи „Погрешно извођење радњи у саобраћају од стране возача“ (26%) (График 98).

Највећи проценат заступљености међу свим утицајним факторима (из свих група утицајних фактора) имају: **Неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута (20%), Неискуство возача које је допринело незгоди (18%), Возач под утицајем алкохола (14%) и Пропуст возача који се односи на неправилно сагледавање саобраћајне ситуације (13%).**

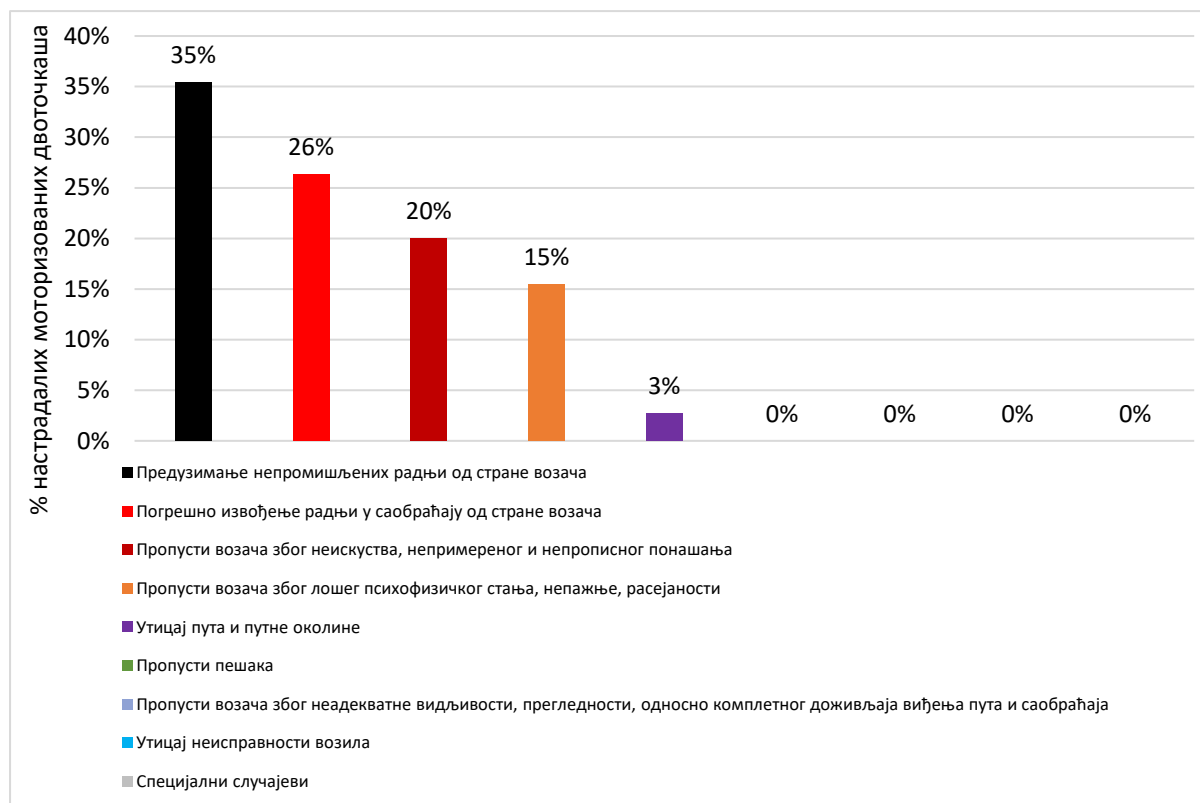
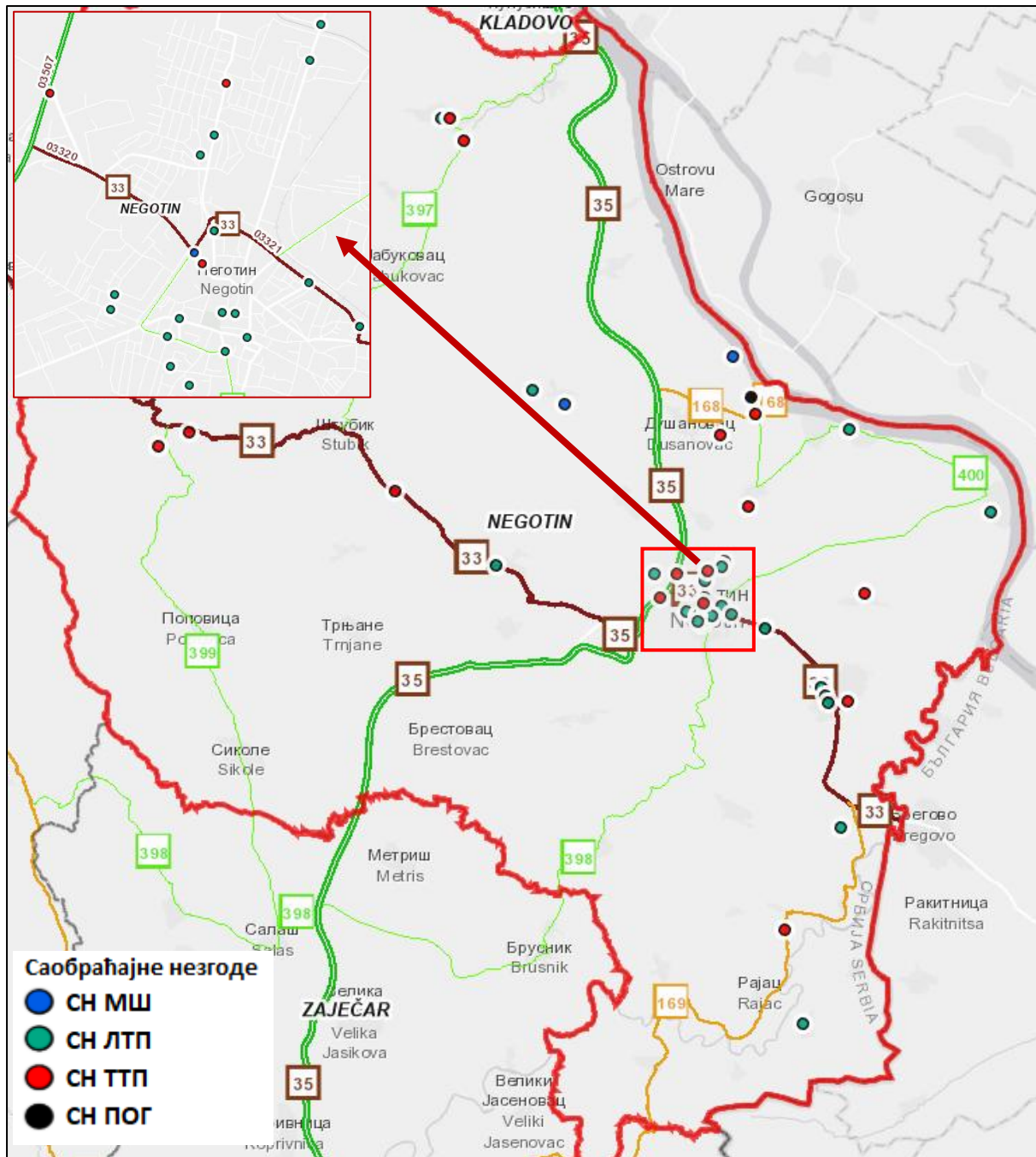

График 98. Процент заступљености страдања моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама према групама утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода, општина Неготин, 2019-2023. године

Анализом је утврђено да је 25% моторизованих двоточкаша у Неготину, у посматраном временском периоду (од 2019-2023. године), настрадало у саобраћајним незгодама које су се догодиле на специфичном месту, и то највише у „кривини“ (9%) и на „мосту“ (8%).

Осим тога, по једно лице на моторизованим двоточкашима настрадало је на „пешачком прелазу“ и у „зони радова“, док је два лица настрадало на „бензинској станици“.

Посматрано у односу на податак о врсти места (пут, улица, раскрсница), највише моторизованих двоточкаша на територији општине Неготин је настрадало на раскрсницама (38%), затим, на путу (34%) и улици (28%).

Мапа 10. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са учешћем моторизованих двоточкаша, општина Неготин, 2019-2023. године

Шири приказ просторне расподеле саобраћајних незгода са учешћем моторизованих двоточкаша на територији општине Неготин, у периоду од 2019. до 2023. године представљен је на претходној мапи. Црвеним квадратом је означен део централног општинског језгра где је евидентирана већа концентрација страдања моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама на путној и уличној мрежи која је у надлежности локалне самоуправе у периоду од 2019. до 2023. године (истакнут увеличани део мапе).

БЕЗБЕДНОСТ САОБРАЋАЈА – ЖЕЉЕНО СТАЊЕ

Приступ „безбедног система“

Водеће земље и градови у области безбедности саобраћаја у Европи већ дужи низ година примењују визију „0“, као основу за ефикасан рад на смањењу броја и последица саобраћајних незгода. Шта представља ова визија? Шведска је, још 1997. године поставила основну дефиницију визије, и то као идеју да дизајн саобраћаног система, његова функција и употреба треба да буду тако усклађени, да у саобраћају нема погинулих и тешко повређених лица. То је значајан преокрет у односу на досадашњи, традиционални приступ безбедности саобраћаја. Визија „0“ базирана је на приступу „безбедног система“ (енгл. *Safe System Approach*).

Задатак који се поставља пред систем безбедности саобраћаја преусмерен је са саобраћајних незгода, на погинула и тешко повређена лица, што говори у прилог да је овај концепт заснован на принципу да људски живот не треба да буде угрожен потребама за путовањем. Дакле, у фокусу је човек за кога је извесно да ће, ма колико био вешт или пажљив, пре или касније учинити неки пропуст или грешку у саобраћају, односно, полази се од чињенице да људи греше и да ће возач пре или касније погрешити, али то што је возач начинио грешку није разлог и да погине или задобије тешке телесне повреде. Системски приступ безбедности саобраћаја има задатак да компензује грешке возача, и спречи настанак саобраћајне незгоде, а уколико до незгоде дође, да она буде са контролисаним исходом, односно да не дође до смрти или повреда опасних по живот учесника у саобраћају.

Увођење овог приступа подразумева да се циљеви безбедности саобраћаја дефинишу на начин тако да у будућности не буде погинулих или тешко повређених лица у саобраћајним незгодама. Општина Неготин је направио први корак у овом процесу, постављањем амбициозних циљева који узимају у обзир системски приступ у унапређењу безбедности саобраћаја.

Приступ *безбедног система* има фокус на дизајн и управљање путном инфраструктуром, возилима и брзинама, прихватајући да су нивои повреда у саобраћају у великој мери условљени интеракцијом ових елемената. Коначни исход дејства система треба бити такав да учесници у саобраћају буду заштићени од смрти или тешких повреда.

Дефинисана су 4 основна принципа приступа „безбедног система“:

1. Људи имају своја ограничења и могу правити грешке (тј. људи праве грешке) које могу довести до саобраћајне незгоде;
2. Постоје познате физичке границе у размени енергије при саобраћајним незгодама, изван којих људско тело задобија озбиљне повреде;
3. Систем подељене одговорности постоји међу онима који пројектују, граде, управљају и користе путеве и возила и обезбеђују активности након саобраћајне незгоде како би спречили тешке телесне повреде или смрт учесника саобраћајне незгоде;
4. Сви елементи система морају бити ојачани тако да вишеструко увећају своје ефекте, како би се осигурало да у случају изостанка једног елемента система, учесници остану заштићени.

Препознајући и поштујући ова четири принципа, систем безбедности саобраћаја у општини Неготин има вишеструку улогу. Првенствено, да применом ефикасних мера заштити учеснике у саобраћају, и уколико до саобраћајних незгода дође пружи одговарајућу реакцију. Рецимо, при примени приступа „сигурног система“ важно је водити рачуна о човековим ограничењима, нарочито у погледу могућих ситуација где учесници у саобраћају не могу да разумеју саобраћајну инфраструктуру. Овде треба водити рачуна да се при пројектовању и изградњи путева поштује концепт „самообјашњавајућих путева“, а да околина пута буде „опраштајућа“, односно да у случају силаска (слетања) возила са коловоза не дође до тешких последица у виду смрти или тежих повреда.

Адекватно управљање брзинама на путној мрежи додатна је мера која доприноси смањењу тежине последица, уколико до саобраћајне незгоде дође. Овде је јасно да је одговорност на свим учесницима у систему (политичком нивоу одлучивања, пројектантима, образовном систему итд.), а не искључиво на учесницима у саобраћају. Сви елементи приступа „безбедног система“ који укључују дизајн и функционалност саобраћајне инфраструктуре, остварене брзине, возила, понашање учесника у саобраћају, посматрају се као јединствени систем. Због тога се системски приступ безбедности саобраћаја ослања на следећа четири елемента:

- безбедни путеви,
- безбедне брзине,
- безбедна возила, и
- безбедни учесници у саобраћају.

Слика 6. Шема приступа „безбедног система“

Најважнији принципи рада у безбедности саобраћаја

Стратегијом безбедности саобраћаја Републике Србије за период од 2023. до 2030. године, дефинисана су основни принципи која је неопходно поштовати приликом предузимања активности и мера ради достизања жељеног стања у систему безбедности саобраћаја. Такође се наводи да национална стратегија у свим својим деловима, подржава приступ безбедног система (енгл. Safe System Approach).

У националној Стратегији препознато је укупно 13 принципа, и то:

1. принцип, **Поштовање и спровођење свих међународних докумената** који се могу повезати са безбедношћу саобраћаја;
2. принцип, **Нити смрт, нити тешке телесне повреде у виду инвалидитета нису прихватљиви у саобраћају**, тј. не постоји ниједна вредност у саобраћају којом се могу оправдати смрт или тешке повреде у виду инвалидитета у саобраћају;
3. принцип, **Људски је грешити** и људи ће увек грешити у саобраћају;
4. принцип, **Постоји граница људске толеранције на силу**, после које човек задобија тешке повреде или гине; Систем треба да буде такав да се не никад прелази ова граница;
5. принцип **Подељене одговорности** - за саобраћајне незгоде су одговорни креатори система (да креирају безбедан систем, укључујући и прописе) и учесници (да поштују прописана правила учешћа у саобраћају),
6. принцип **Проширене одговорности** – поред правне, треба редовно анализирати и ванправну одговорност: стручну, моралну и политичку одговорност за безбедност саобраћаја;

7. принцип, **Систем треба да опрашта грешке** – у случају отказа или грешке једног елемента система, остали елементи система треба да спрече смрт и тешку повреду;
8. принцип **Превентивног деловања** – редовно и систематски, у континуитету се спроводе прописане процедуре откривања и отклањања (смањивања) ризика у саобраћају, а сваку саобраћајну незгоду са озбиљним последицама користити за учење и унапређење система;
9. принцип, **Безбедности саобраћаја заснована на подацима** – прикупљање, систематизовање и аутоматска обрада података (о изложености, ставовима, самопријављеном понашању, индикаторима безбедности саобраћаја, саобраћајним незгодама и њиховим последицама) су основа за стручно планирање и спровођење оптималних мера у циљу унапређења безбедности саобраћаја;
10. принцип, **Безбедност саобраћаја заснована на науци** – знање у безбедности саобраћаја је скупо и плаћа се жртвама у саобраћајним незгодама; систематско вршење трансфера знања, креирање нових знања, ширење знања из области безбедности саобраћаја, а посебно у вези доказаних и успешних иницијатива, обезбедиће примену најбољих знања и искустава у Републици Србији;
11. принцип **Редовна комуникација** између субјеката безбедности саобраћаја – успостављати и одржавати канале редовне размене информација између субјеката, у оквиру заједничких мултисекторских тела и редовних састанака и комуникација;
12. принцип **Вертикална и хоризонтална координација (усаглашавање)** у раду субјеката и појединаца – Хоризонтална координација - субјекти на истом нивоу (држава, јединица локалне самоуправе) усаглашавају своје активности на извршавању заједничких задатака и достизању јединствених циљева безбедности саобраћаја. Вертикална координација - надлежне државне институције (министарства и др.) обезбеђују координирано спровођење мера и активности на свим нивоима;
13. принцип **Кооперације (сарадње)** између субјеката безбедности саобраћаја – сви субјекти који су укључени у поједине активности сарађују и заједнички раде на реализацији задатака и достизању циљева. Носилац активности ради у циљу укључивања свих субјеката који могу помоћи извршењу задатака и ради на унапређењу посвећености и сарадње, како би се добили оптимални резултати, уз што мање улагање ресурса.

Амбиција, мисија и визија

	<p>АМБИЦИЈА</p> <p><i>Створити безбедне и поуздане путеве који ће омогућити квалитетнији живот свим грађанима Неготина.</i></p>
	<p>МИСИЈА</p> <p><i>Развити функционалан и одржив систем управљања безбедношћу саобраћаја, уз ослањање на модерне технологије и активно укључивање заједнице.</i></p>
	<p>ВИЗИЈА</p> <p><i>Општина Неготин – пример најбоље праксе у смањењу броја саобраћајних незгода, са циљем заштите и здравља свих учесника у саобраћају.</i></p>

Општи и посебни циљеви БС у погледу крајњих коначних исхода

Доношењем Стратегије омогућава се континуитет стратешког управљања безбедношћу саобраћаја (који је сам по себи један од циљева), а који такође служи и за постизање следећих циљева:

Слика 7. Циљеви Стратегије безбедности саобраћаја на путевима општине Неготин за период од 2025. до 2030. године

Претходно дефинисани циљеви су у складу са циљевима дефинисаним у Стратегији безбедности саобраћаја Републике Србије за период од 2023. до 2030. године, где је дефинисан **општи циљ** - смањен број погинулих и тешко повређених лица за 50% до 2030. године, у односу на 2019. годину и без погинуле деце у саобраћају од 2030. године, при чему су за општину Неготин дефинисани изазовнији циљеви, а то је да се успостави и одржи тренд без погинуле и тешко повређене деце у саобраћајним незгодама и без погинулих лица у саобраћајним незгодама (Слика 7).

Општи и посебни циљеви БС у погледу крајњих међуизлазних резултата

Наведене циљеве у погледу коначних исхода треба остварити уз непрекидно унапређење перформанси система безбедности саобраћаја – индикатора безбедности саобраћаја. Узимајући у обзир вредности индикатора безбедности саобраћаја за посматрану општину и поредећи их са резултатима за Републику Србију, као и са циљевима стратегије безбедности саобраћаја на националном нивоу, кључни проблеми безбедности саобраћаја којима треба посветити пажњу на територији општине Неготин су индикатори који су приказани у наредној табели, где су приказане тренутне и циљане вредности индикатора безбедности саобраћаја (Табела 9).

Утврђивање и праћење вредности индикатора важно је за праћење стања безбедности саобраћаја и препознавање одговорности и обавеза институција и организација задужених за побољшање вредности посматраних индикатора, односно стања безбедности саобраћаја. Дефинисање циљаних вредности индикатора значајно је за усмеравање планираних активности, као и за праћење ефеката примењених мера у безбедности саобраћаја.

Табела 9. Тренутне и очекиване вредности индикатора безбедности саобраћаја

Назив индикатора БС	Вредност 2023. год.	Вредност 2030 год.
Коришћење мобилног телефона		
% некоришћења мобилних телефона у возњи возача путничких аутомобила и доставних возила до 3,5t	96,6%	99%
Заштитни системи		
Процент употребе сигурносних појасева на задњем седишту у путничким возилима	41,0%	90%
Процент употребе заштитних система за децу старости од 0 до 3 године у путничким возилима	67,7%	96%

Назив индикатора БС	Вредност 2023. год.	Вредност 2030 год.
Процент употребе заштитних система за децу старости од 4 до 12 године у путничким возилима	40,4%	95%
Понашање пешака		
% прелазака на ОПП	63,2	86%
% исправних прелазака	63,2	86%
% исправних прелазака деце	80,0	95%
% прелазака без ометања	93,2	99%

Детаљне мере и активности за достизање циљева Стратегије приказане су у пратећем Акционом плану.

Циљеви БС за унапређење система БС (капацитет главних заинтересованих страна, организација, координација и сарадња)

Да би систем безбедности саобраћаја био функционалан неопходно је да на нивоу општине постоји капацитет у погледу кључних заинтересованих страна и запослених на територији општине, чије је задатак да ради на унапређењу безбедности саобраћаја. Из тог разлога, неопходна је координација и сарадња између различитих заинтересованих страна. Стога је важно да ова тела имају капацитет, интегритет и овлашћења да покрену појединачне или заједничке активности предвиђене стратешким документима.

Циљеви који су препознати у оквиру ове Стратегије безбедности саобраћаја, а који се односе на унапређење система безбедности саобраћаја су:

- усвајање Стратегије безбедности саобраћаја и Акционог плана безбедности саобраћаја општине Неготин, као и обезбеђивање могућности за његову реализацију,
- постојање Годишњег програма за рад у области безбедности саобраћаја на нивоу општине Неготин,
- јачање капацитета и интегритета свих институција значајних за безбедност саобраћаја на нивоу општине,
- унапређење комуникације, координације и кооперације субјеката безбедности саобраћаја који омогућава функционалан систем безбедности саобраћаја,
- одржавање редовних састанака Савета за безбедност саобраћаја уз присуство представника свих заинтересованих страна на нивоу општине,

- довољан број запослених стручних кадрова за професионалан приступ раду у области безбедности саобраћаја (инспектори за саобраћај и путеве, саобраћајна полиција, запослени у управљачу пута који раде на пословима управљања безбедношћу пута и путне инфраструктуре, запослени у општинској управи који раде на пословима управљања безбедношћу саобраћаја, итд.),
- учешће надлежних запослених и чланова Савета за безбедност саобраћаја на конференцијама или радионицама са темом безбедности саобраћаја,
- праћење индикатора перформанси безбедности саобраћаја на нивоу општине на годишњем нивоу (првенствено понашања учесника у саобраћају и времена реаговања хитних служби након саобраћајне незгоде),
- управљање безбедношћу саобраћаја на основу података на нивоу општине,
- успостављање локалне базе података о обележјима безбедности саобраћаја (путеви, саобраћајне незгоде, индикатори, ставови, анализе, ...),
- идентификација угрожених категорија учесника у саобраћају на нивоу општине и проблема безбедности саобраћаја на основу анализе постојећег стања, и усмеравање активности за унапређење безбедности саобраћаја у односу на наведено,
- постојано финансирање унапређења безбедности саобраћаја, транспарентно трошење средстава и транспарентна анализа односа уложених средстава и остварених ефеката,
- реализација активности које заједно спроводи неколико заинтересованих страна (на пример, саобраћајна полиција и основне школе на почетку сваке школске године),
- унапређење техничке опремљености саобраћајне полиције.

Циљеви БС за унапређење знања, свести и ставова од значаја за БС

Континуирано унапређење знања, ставова и свести свих грађана, а посебно појединаца на важним или утицајним позицијама, најважнији је предуслов за успешно управљање безбедношћу саобраћаја. Зато је неопходно да кључне области рада увек обухватају различите видове професионалног усавршавања, такмичења, кампања, итд. Свака заинтересована страна би требало да осмисли константно професионално усавршавање свог особља, док би локална влада требало да пронађе средства за финансирање и подршку тих видова унапређења.

Циљеви који су препознати у оквиру ове Стратегије безбедности саобраћаја, а који се односе на унапређење знања, ставова и понашања од значаја за безбедност саобраћаја су:

- континуирани и свеобухватни програм саобраћајног образовања и васпитања у систему предшколског, основног и средњег образовања, што је проблем препознат и на националном нивоу,

- унапређење рада ауто-школа на територији општине (са посебним освртом на стицање знања и вештина возача mopеда и мотоцикала),
- достићи низак ниво ризика младих од 15 до 30 година када у саобраћају учествују у својству возача и путника у возилу, кроз континуирано спровођење активности усмерених ка повећању безбедности младих у саобраћају (едукације, трибине, кампање, акције,..),
- значајан број посебних мера за заштиту младих и неискусних учесника у саобраћају,
- спровођење додатне циљане контроле младих учесника у саобраћају од стране саобраћајне полиције,
- спровођење континуираних активности усмерених ка повећању безбедности старијих учесника у саобраћају, посебно када учествују у саобраћају као пешаци, бициклисти и моторизовани двоточкаши (едукације, трибине, кампање, акције,..),
- спровођење континуираних активности усмерених ка повећању безбедности бициклиста (едукације, трибине, кампање, ..),
- спровођење континуираних активности усмерених ка повећању безбедности моторизованих двоточкаша (едукације, трибине, кампање, ..),
- остварити висок ниво поштовања прописа од стране учесника у саобраћају (првенствено прописа који се односе на брзину, коришћење појасева на предњем и задњем седишту, коришћење телефона у току вожње, вожњу под дејством алкохола и сл.),
- спровођење ефикасне принуде на територији општине,
- спровођење периодичних ефикасних медијских кампања из области безбедности саобраћаја на подручју општине, заснованих на идентификацији проблема безбедности саобраћаја,
- континуитет у медијском и јавном промовисању значаја безбедности и ризицима учесника у саобраћају,
- јасна одговорност за спровођење активности усмерених ка повећању безбедности препознатих угрожених категорија учесника у саобраћају на нивоу општине.

Како остварити циљеве – годишњи циљеви

На следећим графицима је приказано очекивано смањење броја настрадалих лица у саобраћајним незгодама, као и очекиване уштеде уколико би се пратио прогнозирани тренд броја настрадалих лица на територији општине Неготин. На графицима је приказана и референтна вредност која представља ниво који би био остварен, односно, одржан уколико би изостале стратешке мере и активности усмерене ка унапређењу безбедности саобраћаја.

Очекиване новчане уштеде и смањење броја погинулих и тешко повређених у саобраћајним незгодама засновани су на принципу да се сваке године посматра промена ових вредности у односу на референтну вредност.

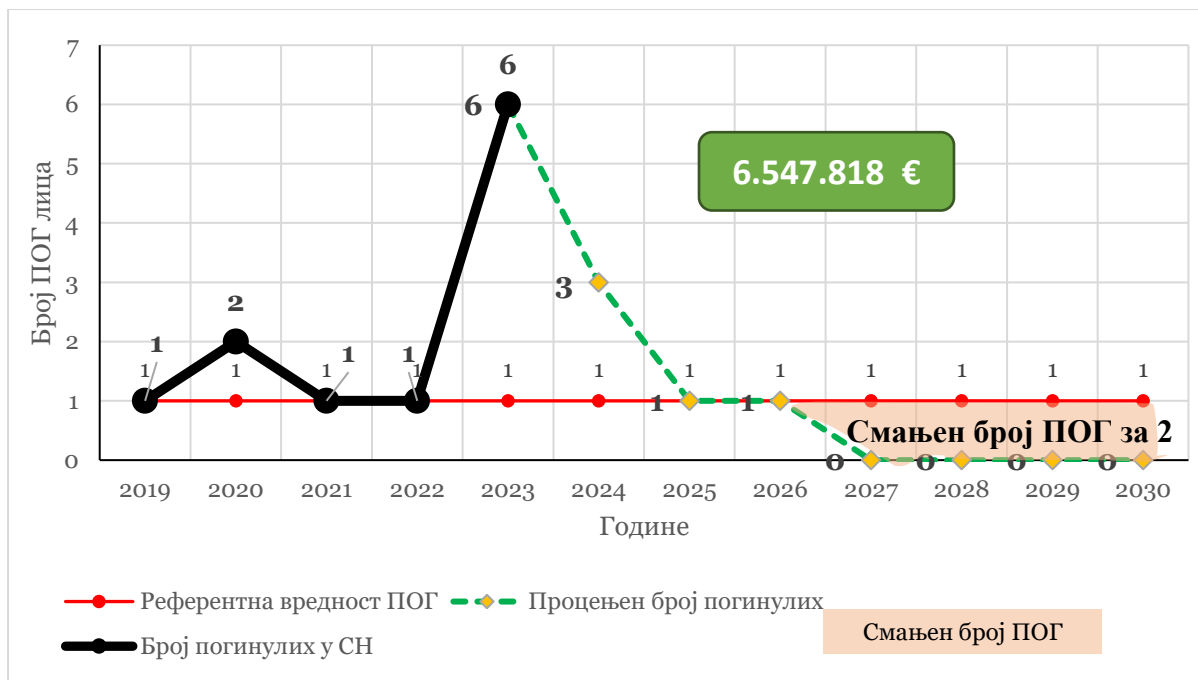

График 99. Процена броја погинулих и достизање циљева у погледу смањења броја погинулих и очекиване финансијске уштеде (у еврима)²²

С обзиром да је циљ Стратегије безбедности саобраћаја општине Неготин да у 2030. години нема погинулих лица у саобраћајним незгодама, уколико општина Неготин успе да оствари дефинисане циљеве пратећи прогнозирани тренд броја погинулих лица могуће је сачувати најмање 2 живота, што одговара материјалним уштедама од најмање 6.547.818 евра (График 99). Након 2030. године, потребно је наставити са радом у безбедности саобраћаја и пратити резултате како би се одржао тренд 0 (нула) погинулих лица у саобраћајним незгодама.

Као референтна вредност броја тешко повређених лица на годишњем нивоу усвојена је вредност из 2019. године, односно 12 тешко повређених лица. Применом Стратегије, смањиће се број лица који су задобили тешке телесне повреде за 14 и оствариће се уштеде од најмање 6.980.274 евра (наредни график).

²² За прорачун трошкова саобраћајних незгода, коришћена је методологија Европске комисије за процену укупних друштвено-економских последица саобраћајних незгода која је коришћена и за процену трошкова саобраћајних незгода у Стратегији безбедности саобраћаја Републике Србије за период од 2023. до 2030. године са Акционим планом за 2023. до 2025. године.

График 100. Процена броја тешко телесно повређених лица и достизање циљева у погледу смањења броја тешко телесно повређених лица и очекиване финансијске уштеде (у еврима)

Уколико би општина Неготин успоставила тренд смањења саобраћајних незгода и последица, пратила и достигла дефинисане циљеве по годинама, укупна уштеда због смањења последица саобраћајних незгода у посматраном периоду би достигла 13.528.092 евра (График 101).

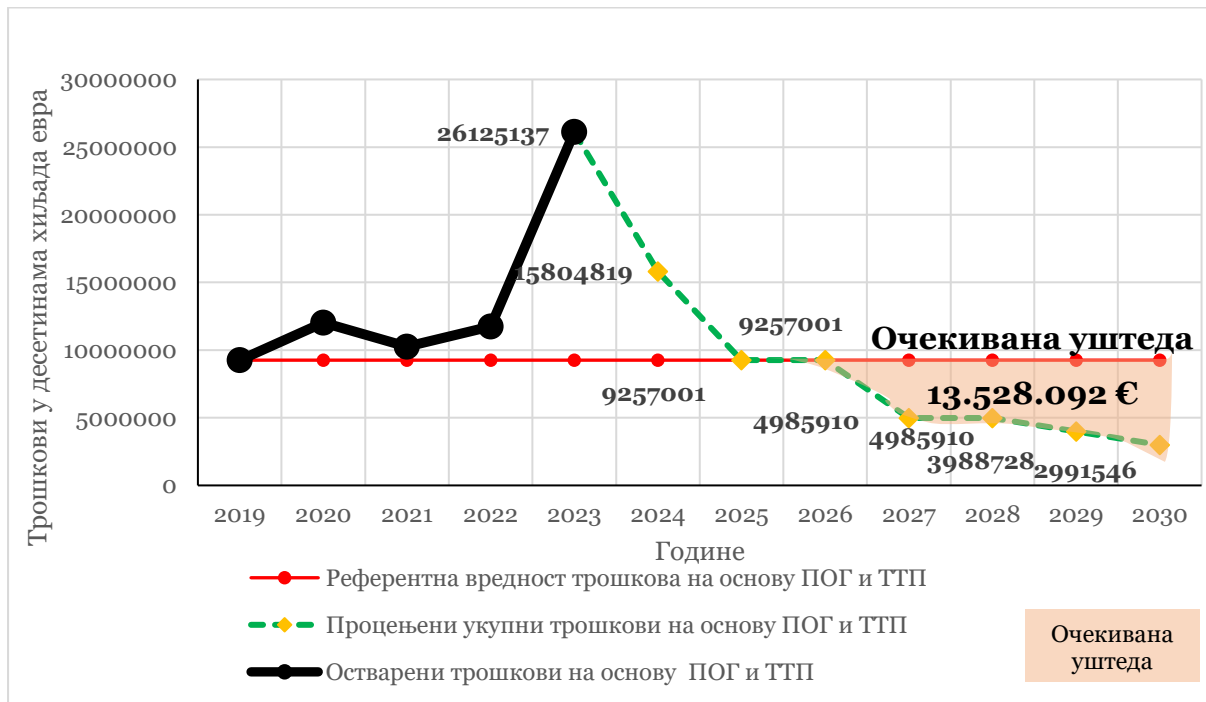

График 101. Процењени трошкови и уштеде на основу смањења свих последица саобраћајних незгода

На наредном графику приказане су почетна и циљане вредности индикатора везаних за индикатор „% некористићења мобилних телефона у вожњи возача путничких аутомобила и доставних возила до 3,5t“ (График 102).

График 102. Достицање циљева везаних за индикатор „% некористићења мобилних телефона у вожњи возача путничких аутомобила и доставних возила до 3,5t“

Прогнозирани тренд индикатора који се односе на употребу заштитних система у путничким аутомобилима приказани су на следећем графику (График 103).

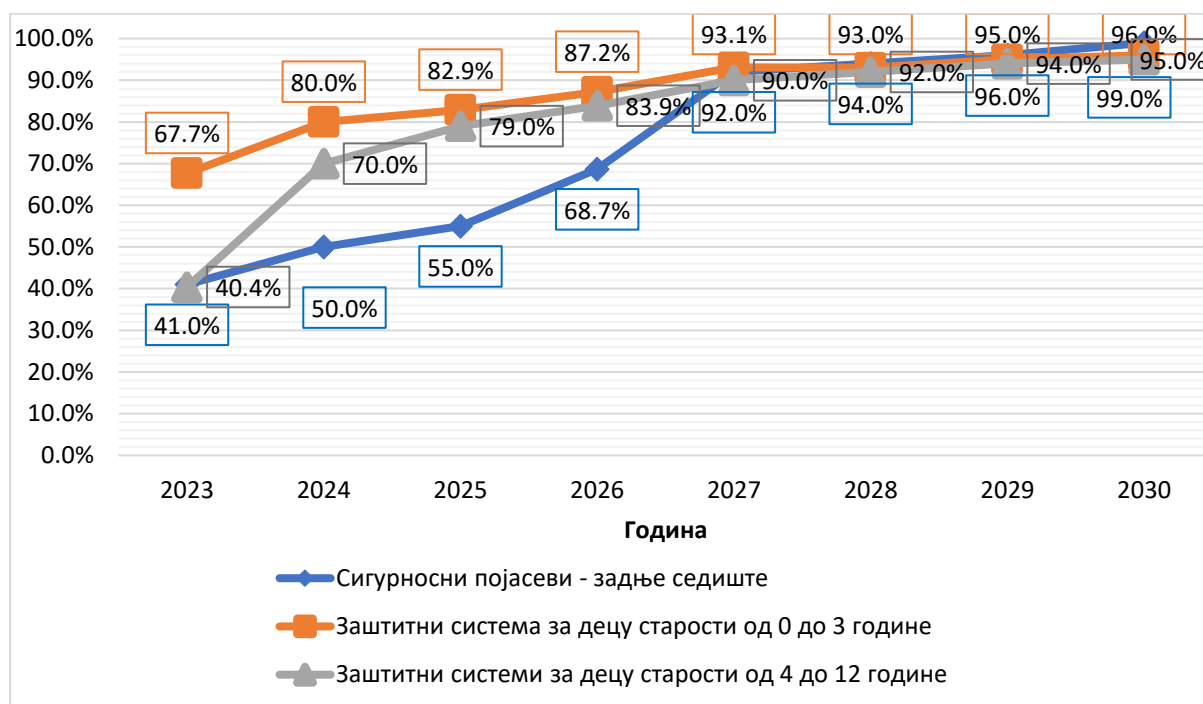

График 103. Достицање циљева везаних за индикаторе употребе заштитних система

Како би општина Неготин успоставила и одржала тренд без погинуле и тешко повређене деце у саобраћајним незгодама, потребно је посветити пажњу индикаторима употребе заштитних система за децу, односно употребе безбедносних седишта и подметача.

Било какав губитак деце у саобраћајним незгодама је друштвено неприхватљив и потребно је достићи дефинисане амбициозне циљеве индикатора употребе заштитних система за децу.

На наредном графику приказана су почетна и циљане вредности индикатора везаних за понашање пешака који се односе „% пешака који прописно прелазе коловоз на обележеном пешачком прелазу“, „% пешака који прописно прелазе коловоз на обележене пешачке прелазе и семафорисане прелазе“, „% деце пешака основношколског узраста који прелазе коловоз на обележеном пешачком прелазу у зони школе“ и прелазак коловоза од стране пешака на пешачком прелазу, без ометања пажње (График 104).

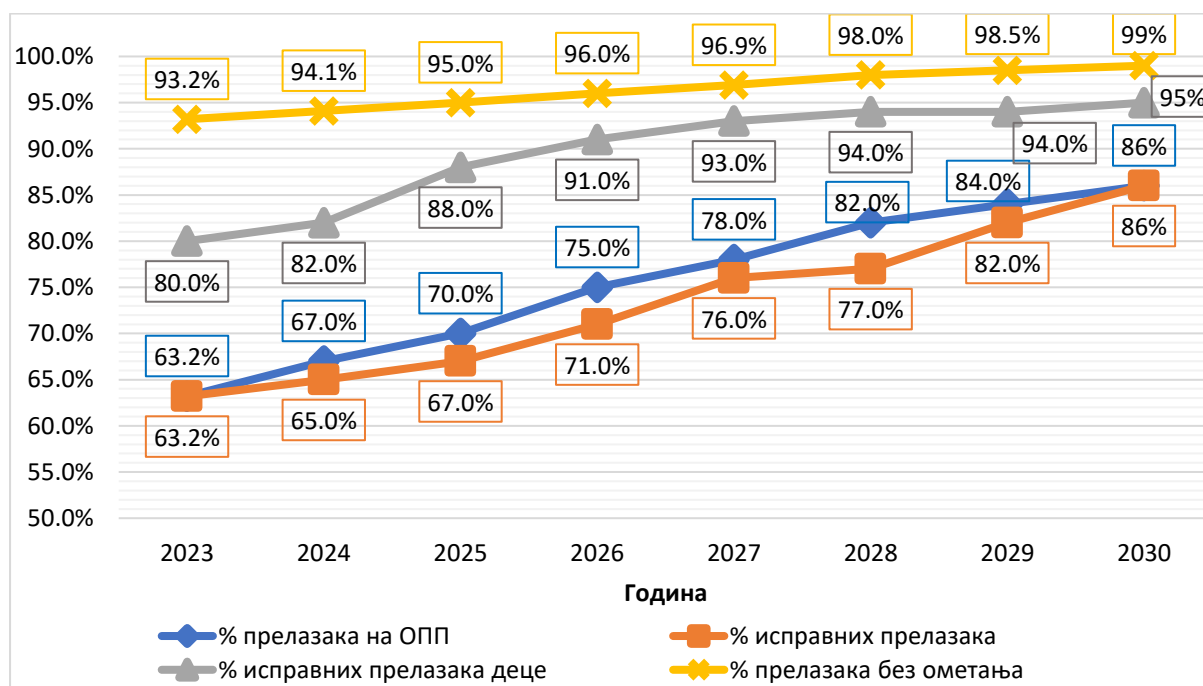

График 104. Достицање циљева везаних за индикаторе понашања пешака

Циљеве које је општина Неготин поставио у погледу индикатора безбедности саобраћаја су амбициозни и уз пружање додатних напора могу се достићи. Праћење индикатора безбедности саобраћаја је важна компонента у превенцији саобраћајних незгода јер индикатори представљају савремени алат за праћење безбедности саобраћаја, показују тенденције у безбедности саобраћаја и истичу проблеме страдања у саобраћајним незгодама. На основу индикатора могуће је утврдити проблем пре настанка саобраћајних незгода, односно пре него што неко страда.

КЉУЧНЕ ОБЛАСТИ РАДА

Данас се стратешко планирање у области безбедности саобраћаја суочава са великим изазовима. Растући проблеми у безбедности саобраћаја, комплексност савременог саобраћајног система и промене у друштву (нпр. епидемија вируса COVID-19) чине планирање активности све изазовнијим. Управо из тог разлога, важно је предвидети могуће претње за доследно спровођење стратешког документа и остваривање унапред дефинисаних циљева.

Како би се омогућио што већи степен имплементације мера и активности за достизање стратешких циљева, препознати су кључни изазови за општину Неготин у будућем периоду, покривеним стратегијом. Изазови су:

01 Задржавање континуитета у раду и остваривање ефеката у циљу унапређења система безбедности саобраћаја на територији општине Неготин

02 Успостављање пуне имплементације савремених алата за управљање безбедношћу путном инфраструктуром у Неготину

03 Унапређење безбедности рањивих категорија учесника у саобраћају у Неготину, уз уважавање циљева одрживог развоја (пешачке и бицикличке стазе, тротоари, осветљење, итд.)

04 Ефикасно управљање транзитним саобраћајем на путној и уличној мрежи у Неготину

05 Унапређење система управљања паркирањем у централној зони општине Неготин са аспекта безбедности саобраћаја

06 Задржавање одрживог финансирања система безбедности саобраћаја у Неготину

Кључне области рада – стубови безбедности саобраћаја

Све мере и активности су систематизоване кроз пет стубова безбедности саобраћаја, као и што су систематизоване у Стратегији безбедности саобраћаја Републике Србије за период од 2023. до 2030. године.

У оквиру постојећег законског решења које уређује област безбедности саобраћаја у Републици Србији, локалне самоуправе треба да израђују своје стратегије по узору на националну Стратегију, како у погледу дефинисаних циљева, тако и у погледу методолошког приступа и анализе проблема.

Стубови безбедности саобраћаја кроз које се сагледавају смернице и проблеме које је потребно отклањати представљени су у следећој табели:

Табела 10. Стубови безбедности саобраћаја

1. стуб	2. стуб	3. стуб	4. стуб	5. стуб
				
УПРАВЉАЊЕ БЕЗБЕДНОШЋУ САОБРАЋАЈА	БЕЗБЕДНИЈИ ПУТЕВИ	БЕЗБЕДНИЈА ВОЗИЛА	БЕЗБЕДНИЈИ УЧЕСНИЦИ У САОБРАЋАЈУ	ДЕЛОВАЊЕ НАКОН САОБРАЋАЈНЕ НЕЗГОДЕ

1. Први стуб безбедности саобраћаја – Ефикасније управљање безбедношћу саобраћаја

 Проблеми безбедности саобраћаја за општину Неготин	 Основне смернице за општину Неготин
<ul style="list-style-type: none"> • недостатак деловања на унапређењу безбедности саобраћаја уз поштовање принципа подељене одговорности свих чинилаца у систему безбедности саобраћаја у општини Неготин, • недовољна заступљеност одлучивања о мерама безбедности саобраћаја на основу података, • недовољна кооперација и координација елемената система безбедности саобраћаја у решавању идентификованих проблема безбедности саобраћаја на територији општине Неготин, 	<ul style="list-style-type: none"> • дефинисање стратешког оквира и обезбеђивање могућности за његову реализацију (наставак стратешког деловања), уз спровођење мера које су препознате акционим планом, • препознавање и јачање улоге чинилаца у систему управљања безбедношћу саобраћаја (изградња и јачање капацитета и интегритета свих чинилаца система који делују на територији општине Неготин), • унапређење координације и кооперације између чинилаца у систему управљања,

- недостатак транспарентног извештавања о реализацији планираних мера и активности безбедности саобраћаја и њиховој ефикасности,
 - недовољно снажан политички приступ у процесу доношења управљачких одлука,
 - недовољан број примењених истраживања у области безбедности саобраћаја, која доприносе правилној идентификацији проблема, препознавању ефикасних мера и правилном усмеравању ресурса за реализацију мера и активности у области безбедности саобраћаја,
 - недовољан број обучених стручних кадрова за професионалан приступ раду у области безбедности саобраћаја на нивоу локалне самоуправе и Савета за БС, посебно у домену примене савремених алата за унапређење безбедности путне инфраструктуре.
- деловање у области безбедности саобраћаја уз поштовање принципа подељене одговорности свих чинилаца у систему безбедности саобраћаја у општини Неготин,
 - успостављање, континуирано одржавање и коришћење базе података о обележјима безбедности саобраћаја на територији општине Неготин у циљу квалитетнијег усмеравања активности и управљања безбедношћу саобраћаја,
 - примена истраживања у области безбедности саобраћаја у идентификацији проблема, препознавању ефикасних мера и правилном усмеравању ресурса за реализацију мера и активности у области безбедности саобраћаја,
 - транспарентно праћење и извештавање о односу уложених средстава за реализацију активности безбедности саобраћаја и остварених ефеката,
 - примена савремених технологија и алата у процесу препознавања приоритета деловања и процене ефеката мера,
 - појачана примена савремених технолошких решења у развоју система принуде,
 - обука кадрова за професионалан приступ раду у области безбедности саобраћаја на нивоу локалне самоуправе, како на нивоу управљања безбедношћу саобраћаја заснованог на подацима, тако и на нивоу примене алата прописаних законском регулативом.

2. Други стуб безбедности саобраћаја – Безбеднији путеви

 <p><i>Проблеми безбедности саобраћаја за општину Неготин</i></p>	 <p><i>Основне смернице за општину Неготин</i></p>
<ul style="list-style-type: none">• недовољно површина намењених за кретање бициклиста на територији општине Неготин и недостатак њиховог континуитета,• ниска безбедност у саобраћају на делу путева без тротоара, јавне расвете и бициклистичких стаза,• није успостављена примена савремених алата унапређења безбедности саобраћаја који су у складу са Законом о путевима,• непостојање адекватне базе података о путевима, опреми пута, саобраћајној сигнализацији (нпр. недостатак катастра саобраћајне сигнализације који би омогућио боље управљање путном имовином и рад управљача пута у домену управљања саобраћајем у општини),• изостанак примене концепта „самообјашњавајућих“ путева,• нарушен заштитни појас јавних путева (недовољна заступљеност концепта опраштајуће околине пута – постојање непокретних објеката у заштитном појасу пута, нпр. рекламни панои, дрвеће, пасивно небезбедни стубови расвете и сл.),• изостанак примене савремених информационих система за управљање режимом саобраћаја на путној мрежи,• недовољна контрола изградње приступа на путеве и улице (постојање „дивљих“ прикључака на путној и уличној мрежи у општини чиме се повећава број конфликтних тачака на путној мрежи и утиче на проток и безбедност саобраћаја),• изостанак примене савремених кружних раскрсница,	<ul style="list-style-type: none">• успоставити квалитетно планирање саобраћаја које би пратило развој општине у свим његовим сегментима,• тежити смањењу и потпуном елиминисању доприноса пута настанку саобраћајних незгода,• тежити концепту да пут треба да спречи саобраћајну незгоду када дође до грешке учесника у саобраћају или грешке на возилу,• тежити концепту да пут треба да спречи или ублажи последице настале саобраћајне незгоде (концепт „опраштајуће околине пута“) чиме ће се обезбедити одговарајући заштитни појас пута,• успоставити референтни систем општинских путева и улица на подручју општине Неготин,• успоставити базу података о путу, опреми пута и саобраћајној сигнализацији за општинску мрежу путева, коју је пожељно повезати са базом података о обележјима безбедности саобраћаја на територији општине Неготин,• подржати увођење савремених приступа у пројектовању путева и саобраћајне сигнализације,• успоставити примену савремених алата за анализу безбедности пута у складу са Законом о путевима, како у фази експлоатације, тако и у фази пројектовања, као и обезбедити евидентирање и праћење резултата примене ових алата (извештаји, табеле, итд.), које је, такође, пожељно повезати са базом података о обележјима безбедности саобраћаја на територији општине Неготин,

- непостојање системског планирања и изградње бициклических коридора и дефинисања модела интеграције бициклическе инфраструктуре (непостојање стратешког приступа у планирању развоја бициклизма у Неготину који би одредио правце и фазе развоја овог вида саобраћаја и гране туризма),
- непостојање системског управљања брзинама на свим путевима, а посебно на путевима и улицама у насељу,
- неадекватно управљање режимом саобраћаја теретних возила чија највећа дозвољена маса прелази 3,5 t и аутобуса на деоницама које не испуњавају услове за кретање ових категорија возила,
- неефикасна сарадња са управљачем државних путева у погледу унапређења безбедности на путевима,
- недовољна доступност тротоара / пешачких стаза лицима са инвалидитетом, као и недостатак континуитета ових стаза (препознат је недостатак тактилних површина и тактилних поља безбедности за особе са инвалидитетом, спуштених ивичњака, тастера за најаву пешака и звучног сигнала семафора за особе са инвалидитетом и др.),
- недовољно познавање законом дефинисаних мера, алата и прописаних процедура из области унапређења безбедности путева,
- није успостављен систем сталног стручног усавршавања планера, пројектаната и других професионалаца у области путева, како би савремена решења у области планирања и пројектовања путева уврстили приликом свог рада на територији општине Неготин.
- успоставити праћење ефикасности реализованих мера и анализу финансијске ефикасности резултата примењених мера (вредновање мера),
- повећати заступљеност савремених информационих технологија и система у управљању режимом саобраћаја,
- повећати број и унапређивати стручност кадрова који се баве управљањем безбедношћу путева (првенствено код управљача путева општине Неготин),
- унапредити сарадњу и координацију мера са управљачем државних путева,
- унапредити услове за бициклизам на целој територији општине Неготин кроз изградњу, обележавање бициклических стаза, повезивање и ширење траса са европском трасом Еуровело 6 и изградњом пратећих садржаја станица и одморишта (преузето из Плана развоја општине Неготин за период 2024-2030. година),
- повезивања колски, бициклически и пешачки пивнице Рогљево, Смедовац и Рајац (преузето из Плана развоја општине Неготин за период 2024-2030. година),
- унапредити елементе пута који утичу на безбедност бициклиста и пешака, посебно деце, старијих лица и лица са инвалидитетом (унапредити квалитет бициклическе инфраструктуре у складу са претходно усвојеним стратешким приступом, омогућити довољно елемената/опреме за безбедно кретање старијих лица и лица са инвалидитетом у саобраћају итд.).

3. Трећи стуб безбедности саобраћаја – Безбеднија возила

 <p>Проблеми безбедности саобраћаја за општину Неготин</p>	 <p>Основне смернице за општину Неготин</p>
<ul style="list-style-type: none">• недовољна знања возача о значају безбедног возила, односно, величини утицаја неисправног возила на настанак саобраћајне незгоде,• неодговарајуће одржавање техничке исправности возила,• неуједначен квалитет, старост и опремљеност возила у јавном превозу, аутобуса и такси возила,• постојање неосветљених и неозначених возила у саобраћају у Неготину (бицикли, трактори, теретна возила, мопеди, радне машине),• недоследно спровођење процедура везаних за контролу техничке исправности возила, што карактерише комплетну Републику Србију,• производња и стављање у промет нехомологованих и неквалитетних делова и опреме возила, што је проблем препознат на националном нивоу,• мали проценат возила са довољно елемената активне и пасивне безбедности возила,• недовољна промоција „чистих” и енергетски ефикасних возила,• недовољна промоција и активности (инфраструктурне и превентивне) на повећању употребе бицикала као превозног средства.	<ul style="list-style-type: none">• возило не сме да буде узрок саобраћајне незгоде,• возило треба да спречи саобраћајну незгоду када дође до грешке учесника у саобраћају, грешке пута или друге опасне ситуације,• возило треба да спречи или ублажи последице настале у саобраћајној незгоди,• квалитетан рад правних лица која врше техничке прегледе.

4. Четврти стуб безбедности саобраћаја – Безбеднији учесници у саобраћају

 <p>Проблеми безбедности саобраћаја за општину Неготин</p>	 <p>Основне смернице за општину Неготин</p>
<ul style="list-style-type: none"> • недовољно планирање активности безбедности саобраћаја ка угроженим категоријама учесника у саобраћају препознатим на основу анализе ризика учешћа у саобраћајним незгодама, • непостојање континуитета у медијском и јавном промовисању значаја безбедности саобраћаја и ризицима учесника у саобраћају, • потреба за додатном циљаном контролом учесника у саобраћају, посебно младих, од стране саобраћајне полиције, а у периоду који је означен као најризичнији, • недовољан интензитет активности усмерених ка повећању безбедности рањивих категорија учесника у саобраћају, који су препознати као угрожени у саобраћају у општини Неготин, • низак ниво свести о повећању ризика којем доприноси непрописно понашање, • прекорачење брзине возача, • недовољан континуитет активности на едукацији деце у основним школама, • недовољан број посебних мера за заштиту младих и неискусних учесника у саобраћају, • недовољно квалитетан систем саобраћајног образовања и васпитања у систему предшколског, основног и средњег образовања, што је проблем препознат и на националном нивоу, • непостојање јединственог центра за унапређење свести деце и младих учесника о ризицима у саобраћају, кроз додатне теоријске и практичне обуке, 	<ul style="list-style-type: none"> • квалитетно усмеравање активности безбедности саобраћаја ка угроженим категоријама учесника у саобраћају препознатим на основу анализе ризика учешћа у саобраћајним незгодама, • унапређење знања и вештина возача почетника кроз реализацију додатних теоријских и практичних обука, • утицај на унапређење свести, ставова, знања, вештина и понашања код већ формираних „искусних“ и старијих учесника у саобраћају кроз промовисање позитивних ставова и информисање, • промена понашања учесника у саобраћају као резултат превентивних кампања, али и контроле и санкционисања, • утицај на најмлађу популацију кроз изградњу позитивних ставова, безбедног понашања и стално развијање знања и вештина које су неопходне за безбедно учешће у саобраћају, • утицај на унапређење свести, ставова, знања, вештина и понашања код родитеља о правилном превозењу детета у возилу, • унапређење рада основних и средњих школа у вези са саобраћајним васпитањем, • развијање подршке у систему рада са возачима којима је одузета возачка дозвола, • ефикасно процесуирање најтежих саобраћајних прекршаја и правовремено (трајно или привремено) искључивање из саобраћаја учесника који нису подобни за безбедно учешће у саобраћају,

- недовољно активности усмерених ка повећању безбедности бициклиста, а посебно ка оним старосним категоријама које су означене као најризичније,
- недовољан број ефикасних медијских кампања из области безбедности саобраћаја на подручју општине,
- недостатак адекватне едукације и обуке намењене возачима моторизованих двоточкаша.

- промовисање опасности од непоштовања ограничења брзине.

На основу анализе саобраћајних незгода и последица, најризичније групе учесника у саобраћају на територији општине Неготин су:

- млади (15-30 година),
- старија лица (65+),
- моторизовани двоточкаши,
- бициклисти.

5. Пети стуб безбедности саобраћаја – деловање након саобраћајне незгоде

 <p>Проблеми безбедности саобраћаја за општину Неготин</p>	 <p>Основне смернице за општину Неготин</p>
<ul style="list-style-type: none"> • недовољна техничка опремљеност и обученост свих хитних служби, • недовољна координација у деловању хитних служби након догађања саобраћајне незгоде, • недовољан број обучених кадрова задужених за обезбеђивање и фиксирање лица места саобраћајне незгоде, • недовољан број и обим активности од стране локалних организација у области едукације становништва о пружању прве помоћи, • непостојање система за евидентирање и праћење података о повредама насталим у саобраћајним незгодама према MAIS3+ скали повреда, што је проблематика присутна на територији Републике Србије, 	<ul style="list-style-type: none"> • спречавање настанка саобраћајне незгоде као последица претходно настале саобраћајне незгоде (тзв. „секундарне саобраћајне незгоде”), • спасавање живота, односно, ублажавање здравствених последица повређених учесника саобраћајне незгоде, • постојање система за евидентирање и праћење података о повредама насталим у саобраћајним незгодама према MAIS3+ скали повреда, што је потребно применити на целокупан здравствени систем на територији Републике Србије (реализован је пројекат за обучавање здравственог особља за успостављање система праћења повреда на овај начин),

- непостојање анализе начина повређивања лица у саобраћајним незгодама на основу статистике повреда и коришћења наведених анализа у унапређењу одговора свих служби које реагују након догађања саобраћајне незгоде,
- недостатак размене података о повредама насталим у саобраћајним незгодама и проблемима у одзиву одређених елемената који реагују у спасавању лица која су учествовала у саобраћајним незгодама,
- недостатак системског приступа у управљању безбедношћу саобраћаја на основу података о саобраћајним незгодама у сврху идентификације проблема и отклањања истих.

- анализа начина повређивања лица у саобраћајним незгодама на основу статистике повреда и коришћење наведених анализа у унапређењу одговора свих служби које реагују након догађања саобраћајне незгоде,
- адекватна размена података о повредама насталим у саобраћајним незгодама и проблемима у одзиву одређених елемената који реагују у спасавању лица која су учествовала у саобраћајним незгодама, како би се систем могао унапредити,
- унапређење техничких и људских ресурса ангажованих у раду хитних медицинских служби које реагују у случају саобраћајне незгоде,
- отклањање, односно, ублажавање здравствених, финансијских и других последица саобраћајне незгоде,
- координација деловања хитних служби приликом отклањања, односно, ублажавања последица саобраћајних незгода кроз доношење стандардних оперативних процедура,
- успостављање јединственог центра за пријем позива који препознаје више страних језика.

Носиоци активности на територији општине Неготин

Успостављање система безбедности саобраћаја захтева препознавање најважнијих носилаца активности на територији локалне самоуправе, њиховог значаја, улоге и задатака за чије извршење су одговорни. Носиоци активности у безбедности саобраћаја могу бити на различитим нивоима, у различитим областима и у различитим облицима организовања у једној локалној самоуправи. Носиоци активности могу бити институције општине, националне институције, али и компаније, предузетници и појединци који на било који начин могу и желе да дају допринос унапређењу безбедности саобраћаја.

Носиоци активности практично представљају најважније институције и организације на посматраном подручју, које ће имати најважнију улогу у реализацији Акционог плана Стратегије. У зависности од примарне делатности, извршена је подела носилаца активности безбедности саобраћаја према стубовима безбедности саобраћаја. Сви препознати носиоци су задужени за спровођење и надзор спровођења мера из своје основне делатности.

Табела 11. Носиоци активности безбедности саобраћаја на територији општине Неготин

Најзначајнији носиоци активности задужени за унапређење безбедности саобраћаја који делују на територији општине Неготин су:

Скупштина општине Неготин

- уређује нормативно-правни амбијент у коме функционише заштитни систем безбедности саобраћаја на територији општине Неготин;
- најмање два пута годишње, на својим редовним седницама, разматра извештаје Савета за безбедност саобраћаја. Ови извештаји су креирани од стране представника Савета за безбедност саобраћаја и треба да садрже податке о стању безбедности саобраћаја, резултатима спроведених активности и примењених мера у циљу унапређења безбедности саобраћаја;
- утврђује концепт, усваја стратегију безбедности саобраћаја и утврђује одговорности и обавезе извршних органа и других субјеката.

Савет за безбедност саобраћаја општине Неготин

- представља централно тело у области безбедности саобраћаја на територији општине;
- координира рад свих кључних носилаца система безбедности саобраћаја, прати реализацију мера и активности и њихових ефеката;
- анализира стање безбедности саобраћаја и најмање два пута годишње подноси извештај Скупштини општине;
- обезбеђује квалитетну сарадњу и усклађује обављање послова у функцији унапређења безбедности саобраћаја на територији општине;
- надзире спровођење Стратегије безбедности саобраћаја и прати достизање дефинисаних циљева;
- непрекидно прати стање безбедности саобраћаја и у складу са тим координира и организује све активности у области безбедности саобраћаја. Сви чланови савета имају обавезу да у том својству подстичу и подржавају рад других субјеката;
- сагледава и оцењује проблеме у саобраћају са прецизним одређивањем подељене надлежности и одговорности на локалном нивоу;
- обавља превентивно-промотивне активности и води кампању о безбедности саобраћаја;
- је дужан да доставља програм рада Савета Агенцији за безбедност саобраћаја. Агенција је надлежна да координира рад тела за безбедност саобраћаја у локалним самоуправама и даје сагласност на програм за рад тела за безбедност саобраћаја у локалним самоуправама, у складу са одредбама Закона о безбедности саобраћаја на путевима;
- обавља друге послове везане за унапређење безбедности саобраћаја у складу са Законом о безбедности саобраћаја на путевима и Правилником о раду савета за координацију послова безбедности саобраћаја на путевима.

Председник општине Неготин

- представља лице које је кључно за обезбеђивање политичке подршке за рад у области безбедности саобраћаја и као такав први је одговоран за смањење свих штетних последица саобраћаја на територији општине;
- по препоруци стално присуствује седницама Савета за безбедност саобраћаја;
- обезбеђује квалитетан и професионалан рад свих организационих целина које припадају локалној самоуправи – општини Неготин.

Управљач пута на територији општине Неготин – Јавно предузеће за комуналне делатности „Бадњево“ Неготин

- дужан је да означава и води евиденције о путевима и о саобраћајно-техничким и другим подацима за путеве на територији општине;
- дужан је да обезбеди трајно, непрекидно и квалитетно одржавање и заштиту пута, у циљу несметаног и безбедног одвијања саобраћаја. Новим Законом о путевима („Службени гласник РС“, број 41/2018, 95/2018 – др. закон и 92/2023 – др. закон) управљачу пута додељен је низ одговорности у погледу анализе и унапређења безбедности путне мреже, кроз примену савремених алата безбедности саобраћаја;
- одговоран је за штету која настане корисницима путева, уколико је штета настала услед изостанка или неблаговременог реаговања управљача у области која спада у његову надлежност;
- обавља надзор над безбедношћу саобраћаја на путевима, обезбеђује пројекте мапирања ризика и пројекте идентификације и рангирања опасних места - "црних тачака" на путевима, и обезбеђује независно оцењивање доприноса пута настанку незгода са погинулим лицима.

Саобраћајна полиција (СП Неготин)

- је орган који врши непосредан надзор, контролу и принуду према учесницима у саобраћају;
- у сарадњи са другим субјектима, а посебно са Саветом за безбедност саобраћаја општине Неготин, координирано учествује у реализацији превентивних кампања безбедности саобраћаја, као и у пројектима и истраживањима која за циљ имају промену понашања учесника у саобраћају;
- одговорна је за квалитетно вршење обезбеђења лица места након саобраћајне незгоде и квалитетно прикупљање података на увиђајима саобраћајних незгода. Посебно је значајан рад саобраћајне полиције са јавним тужиоцем на увиђајима тежих саобраћајних незгода са повређеним и погинулим лицима.

Прекршајни суд у Неготину

- имају превентивну улогу у систему безбедности саобраћаја кроз одвраћање од непрописног и небезбедног понашања;
- имају значајну корективну улогу према учесницима у саобраћају кроз примену репресивних мера;
- обезбеђују брже процесуирање прекршилаца Закона о безбедности саобраћаја на путевима, а посебно казнено делује према рецидивистима у чињењу најтежих прекршаја;
- у сарадњи са саобраћајном полицијом раде на квалитетнијем функционисању система репресије против починилаца саобраћајних прекршаја.

Установе образовања и васпитања на територији општине Неготин

Предшколске установе, основне и средње школе имају значајан утицај на унапређење безбедности саобраћаја. Саобраћајно васпитање и образовање представља један од кључних подсистема укупног система безбедности саобраћаја.

Установе образовања и васпитања представљају један од најзначајнијих субјеката који, поред породице, од најранијег узраста доприноси унапређењу знања, ставова и понашања деце и младих учесника у саобраћају. Процеси унапређења знања и ставова деце и младих још увек немају законску потпору у овим институцијама.

Квалитетно спроведена процедура утемељивања исправних ставова и понашања код ове категорије може знатно подићи ниво безбедности саобраћаја. Ове установе треба да дају одлучујући допринос у креирању и унапређивању свести о значају безбедности саобраћаја, о начинима и могућностима смањивања штетних последица саобраћаја, и сл.

Политичке странке и организације

Политичке странке и организације које делују на територији општине Неготин могу у оквиру својих програма да изложе и концепте унапређивања безбедности саобраћаја на подручју општине за које ће се залагати.

Политичке странке могу основати одборе за саобраћај који могу имати и посебне радне групе или комисије за безбедност саобраћаја са циљем деловања на унапређење безбедности саобраћаја.

Удружења, стручне и невладине организације (АМСС, Црвени крст, Удружење лица са инвалидитетом, друга удружења, ауто и мото клубови и стручне организације) окупљају субјекте који су врло заинтересовани за стање безбедности саобраћаја или за унапређење појединих сегмената овог система.

Ове организације могу учествовати у раду Савета за безбедност саобраћаја, а могу и спроводити конкретне мере ради унапређења безбедности саобраћаја.

Невладине организације често имају сарадњу са сличним организацијама из других земаља, као и подршку међународних организација које у програму имају и унапређивање безбедности саобраћаја. Стручне организације би требало да помажу свим другим субјектима у домену свога деловања.

Здравствене установе – Дом здравља – Здравствени центар у Неготину

Здравствене установе представљају најважнији чинилац у активностима које припадају 5. стубу – Деловање након саобраћајне незгоде. Професионализам, добра опремљеност и обученост припадника Дома здравља, посебно службе хитне медицинске помоћи, је од великог значаја за правовремене и квалитетне реакције након саобраћајне незгоде.

Здравствене установе, такође, помажу у селекцији возача, а посебно у сталном праћењу здравственог стања возача професионалаца. Поред тога, здравствене установе врше збрињавање и лечење повређених у саобраћајним незгодама, врше анализе крви и других телесних течности на присуство алкохола и психоактивних супстанци и обављају друге активности у складу са законом. Потребно је да ове установе имају квалитетно оспособљено особље и опрему, чиме се постиже ефикасан рад у збрињавању и лечењу повређених у саобраћајним незгодама. Координација и сарадња са другим хитним службама (посебно саобраћајном полицијом и ватрогасним јединицама) које делују на подручју општине Неготин треба да буде на највишем нивоу.

Привреда општине Неготин

Привреда би требало да препозна свој интерес у побољшању безбедности саобраћаја на територији општине, а посебно директно заинтересовани привредни субјекти (предузећа која обављају теретни превоз за сопствене потребе, предузећа којима је транспорт путника и/или робе основна делатност, предузећа за изградњу и одржавање путева, технички прегледи возила, ауто-школе, и сл.).

Увођење система безбедности саобраћаја и стандарда безбедности саобраћаја - ISO 39.001 у привредне субјекте допринеће унапређењу укупне безбедности саобраћаја на територији општине Неготин и ефикаснијем раду привредних субјеката.

Транспортне компаније су одговорне за то да им возни парк и особље буду на високом нивоу безбедности саобраћаја, што подразумева технички исправна возила, транспорт организован у складу са правилима струке и нормативима, високо обучене и посвећене возаче професионалце.

Средства јавног информисања

Медији су одговорни за информисање грађана у погледу безбедног учествовања у саобраћају и обавештавању о последицама небезбедног понашања у саобраћају.

Такође, имају изузетно важну улогу у промени свести и понашања учесника у саобраћају и у креирању јавног мњења.

С обзиром на распрострањеност и доступност, средства јавног информисања омогућују примену превентивно-пропагандних мера према најширој популацији. Медији на територији општине Неготин треба да буду укључени у све кампање и промотивно-превентивне акције усмерене ка унапређењу безбедности саобраћаја.

Јавност

Јавност, под утицајем стручњака, медија и делом политичких и других организација, унапређује свест о значају безбедности саобраћаја, изграђује исправне ставове и схвата значај појединих активности. Јавност чине сви становници који живе на територији општине Неготин и који треба да утичу на доносиоце одлука у систему безбедности саобраћаја, на изборима (директно) или индиректно кроз остале видове изражавања мишљења.

У неким случајевима, најшира јавност може и да захтева спровођење основних активности у безбедности саобраћаја на основу стручних ставова које преносе медији. Подршка јавности је потребан услов за ефикасну примену и спровођење свих мера у безбедности саобраћаја, а посебно превентивно-пропагандних мера.

Организационе целине које припадају локалној самоуправи – општини Неготин и ЈКП која послују на територији Неготина

У оквиру својих надлежности, ове организационе јединице примењују краткорочне и дугорочне активности за смањење броја и последица саобраћајних незгода, комуницирају и размењују информације са другим субјектима безбедности саобраћаја. На свом подручју надлежне су за техничко регулисање саобраћаја, безбедност и одржавање путева, инспекцијске послове и друге послове прописане законима, одлукама, решењима, и сл.

Класификација мера безбедности саобраћаја према кључним проблемима у безбедности саобраћаја

Мере су идентификоване на основу тренутног и жељеног стања безбедности саобраћаја у општини Неготин.

1. мере за решавање проблема безбедности саобраћаја у вези са идентификованом угроженом категоријом учесника у саобраћају – **млади (15-30 година)**:
 - Утицај на унапређење рада основних и средњих школа у вези са саобраћајним образовањем на територији општине Неготин,
 - Утицај на унапређење знања и вештина возача почетника кроз спровођење додатних обука,
 - Утицај на унапређење свести, ставова, знања, вештина и понашања у саобраћају код младих кроз промовисање позитивних ставова и информисања (коришћење појаса, посебно на задњем седишту, вожња под дејством алкохола, употреба мобилних телефона, поштовање хоризонталне и вертикалне сигнализације, давање предности пролаза пешака на пешачким прелазима и поштовање светлосне сигнализације, поштовања ограничења брзине, итд.),

- Појачана контрола поштовања прописа од стране младих учесника у саобраћају, у сарадњи са полицијом (коришћење сигурносних појасева, посебно на задњем седишту, вожња под дејством алкохола, прекорачење брзине, употреба мобилних телефона, опрема за бициклисте, мотоциклисте, мопедисте и др.),
 - Спровођење додатне циљане контроле младих учесника у саобраћају од стране саобраћајне полиције,
 - Ефикасно процесуирање најтежих саобраћајних прекршаја и благовремено искључивање учесника из саобраћаја који немају услове за безбедно учешће у саобраћају,
 - Успостављање континуитета у медијима и јавној промоцији значаја безбедности саобраћаја на путевима и ризика учесника у саобраћају на територији општине Неготин,
 - Координација и сарадња свих фактора који могу допринети побољшању понашања учесника у саобраћају на нивоу општине Неготин.
2. мере за решавање проблема безбедности саобраћаја у вези са идентификованом угроженом категоријом учесника у саобраћају – **старија лица (65+)**:
- Утицај на унапређење свести, ставова, знања, вештина и понашања у саобраћају код лица из старосне категорије 65+ година кроз промовисање позитивних ставова и информисања (коришћење појаса, вожња под дејством алкохола, употреба мобилних телефона, поштовање ограничења брзине...),
 - Појачана контрола поштовања прописа од стране учесника у саобраћају, у сарадњи са полицијом (употреба појасева, вожња под дејством алкохола, употреба мобилних телефона, опрема за бициклисте, мотоциклисте, мопедисте и др.),
 - Едукације, трибине, акције везане за унапређење безбедности старијих лица у саобраћају у сарадњи са удружењима пензионера и невладиним организацијама на територији општине,
 - Ефикасно процесуирање најтежих саобраћајних прекршаја и благовремено искључивање учесника из саобраћаја који немају услове за безбедно учешће у саобраћају,
 - Успостављање континуитета у медијима и јавној промоцији значаја безбедности саобраћаја на путевима и ризика учесника у саобраћају на територији општине Неготин,
 - Уређење и одржавање пешачке и бициклистичке инфраструктуре, тако да буде прилагођена потребама особа са инвалидитетом и старијих особа,
 - Унапређење путне инфраструктуре применом концепта „самообјашњавајућих“ и „опраштајућих“ путева,
 - Координација и сарадња свих фактора који могу допринети побољшању понашања учесника у саобраћају на нивоу општине Неготин.
3. мере за решавање проблема безбедности саобраћаја у вези са идентификованом угроженом категоријом учесника у саобраћају – **моторизовани двоточкаши**:
- Успостављање континуитета у медијима и јавној промоцији значаја безбедности саобраћаја на путевима и ризика учесника у саобраћају на територији општине Неготин,
 - Појачана контрола поштовања прописа од стране возача у саобраћају, у сарадњи са полицијом (поштовање ограничења брзине кретања у насељу и ван насеља, употреба заштитних система...),

- Подизање свести свих возача у саобраћају о значају поштовања прописа у саобраћају због безбедности и других учесника у саобраћају (ризик при „сечењу“ кривине, кретања уназад, извођења радњи окретања на непрегледним местима, и слично),
 - Унапређење путне инфраструктуре применом концепта „самообјашњавајућих“ и „опраштајућих“ путева,
 - Координација и сарадња свих фактора који могу допринети побољшању понашања учесника у саобраћају на нивоу општине Неготин.
4. мере за решавање проблема безбедности саобраћаја у вези са идентификованом угроженом категоријом учесника у саобраћају – **бициклисти**:
- Спровођење континуираних активности у циљу повећања безбедности бициклиста у саобраћају, посебно старијих учесника (едукације, трибине, акције,..),
 - Успостављање континуитета у медијима и јавној промоцији значаја безбедности саобраћаја на путевима и ризика учесника у саобраћају на територији општине Неготин,
 - Утицај на унапређење рада основних и средњих школа у вези са саобраћајним образовањем на територији општине Неготин,
 - Планирање и изградња површина намењених за кретање бициклиста у насељу (урбане средине),
 - Планирање и изградња бициклистичких коридора,
 - Уређење и одржавање постојећих и нових бициклистичких коридора,
 - Побољшање уличне расвете у стамбеним зонама,
 - Појачана контрола поштовања прописа од стране возача у саобраћају, у сарадњи са полицијом (поштовање ограничења брзине кретања у насељу и ван насеља),
 - Подизање свести о значају употребе светло-рефлектујућих одевних предмета приликом кретања деоницама које нису осветљене,
 - Координација и сарадња свих фактора који могу допринети побољшању понашања учесника у саобраћају на нивоу општине Неготин.

Класификација мера безбедности саобраћаја према кључним носиоцима, институцијама на локалном и националном нивоу

1. мере које ће спроводити (управљати) кључни носилац – **Савет за безбедност саобраћаја општине Неготин**:
- Усвајање Стратегије безбедности саобраћаја и Акционог плана (заинтересоване стране Скупштина општине Неготин, Председник општине Неготин и Савет за безбедност саобраћаја општине Неготин),
 - Утврђивање Годишњег програма рада у области саобраћаја на нивоу општине Неготин, у складу са Стратегијом и Акционим планом,
 - Обезбеђивање стабилног финансирања рада у безбедности саобраћаја на путевима, транспарентно трошење средстава и транспарентну анализу односа уложених средстава и остварених ефеката,
 - Успостављање управљања безбедношћу саобраћаја на основу података кроз успостављање локалне базе података о обележјима безбедности саобраћаја,
 - Успостављање праћења индикатора перформанси безбедности саобраћаја (првенствено понашања учесника у саобраћају и времена реаговања хитних служби након што се догоди саобраћајна незгода),

- Повећање броја обучених стручњака за професионалан приступ раду у области безбедности саобраћаја,
- Усмеравање активности безбедности саобраћаја ка идентификованим угроженим категоријама учесника у саобраћају и идентификованим проблемима безбедности саобраћаја на нивоу општине Неготин,
- Изградња и јачање фактора у систему управљања безбедношћу путева (изградња и јачање капацитета и интегритета свих фактора система који делују на територији општине Неготин),
- Обезбеђивање присуства представника свих заинтересованих страна у Савету за безбедност саобраћаја општине Неготин,
- Координација и сарадња између фактора у систему управљања безбедношћу путева,
- Утицај на најмлађу популацију кроз изграђивање позитивних ставова, безбедног понашања и стално развијање знања и вештина које су неопходне за безбедно учешће у саобраћају као пешак или као путник у возилу (едукације, трибине, кампање,..),
- Утицај на унапређење рада основних и средњих школа у вези са саобраћајним образовањем на територији општине Неготин,
- Утицај на унапређење знања и вештина возача почетника кроз спровођење додатне обуке,
- Спровођење континуираних активности у циљу повећања безбедности старијих учесника у саобраћају, посебно када учествују у саобраћају као пешаци, бициклисти и моторизовани двоточкаши (едукације, трибине, акције,..),
- Спровођење континуираних активности у циљу повећања безбедности младих у саобраћају, посебно када учествују у саобраћају као возачи мотоцикала, мопеда и путничких возила (едукације, трибине, акције,..),
- Одржавање континуитета у медијима и јавној промоцији значаја безбедности саобраћаја на путевима и ризика учесника у саобраћају на територији општине Неготин,
- Координација и сарадња свих фактора који могу допринети побољшању понашања учесника у саобраћају на нивоу општине Неготин,
- Утицај на повећање знања возача о значају безбедног возила, односно о величини утицаја неисправног возила у случају саобраћајне незгоде (едукације, кампање, промотивни материјал,..),
- Утицај на куповину нових возила опремљених елементима активне и пасивне безбедности возила,
- Спровођење бесплатних акција провере техничке исправности возила на нивоу општине Неготин,
- Спровођење доследне промоције и активности на спречавању појављивања неосветљених и необележених возила у саобраћају (трактори, камиони, мопеди, радне машине),
- Организовање програма регистрације нерегистрованих возила, пољопривредних машина, грађевинских машина и др.,
- Континуирано спровођење активности локалних организација у области едукације становништва за пружање прве помоћи.

2. мере које ће спроводити (управљати) кључни носилац – **Управљач пута на територији општине Неготин – Јавно предузеће за комуналне делатности „Бадњево“ Неготин:**

- Успостављање имплементације савремених алата за унапређење безбедности на путевима (провера безбедности саобраћаја, мапирање ризика, управљање црним тачкама, независна оцена доприноса пута настанку саобраћајних незгода са погинулим лицима, ревизија безбедности на путевима...),
 - Повећање броја обучених стручних кадрова за имплементацију и праћење примене савремених алата за унапређење безбедности на путевима,
 - Повећање броја и унапређење стручности особља укљученог у управљање безбедношћу на путевима (планери, пројектанти, инжењери,...),
 - Планирање мера и акција за унапређење безбедности на путевима на основу идентификације проблема безбедности на путевима и на основу резултата примене савремених алата за унапређење безбедности на путевима (нпр. Провера безбедности саобраћаја, идентификација црних тачака...),
 - Успостављање одговарајуће базе података о локалним путевима и улицама, путној опреми, саобраћајној сигнализацији (ГИС-оријентисана база података), која је пожељно повезана са базом података о обележјима безбедности на путевима на територији општине Неготин;
 - Планирање и изградња површина намењених за кретање пешака и бициклиста у насељу (урбане средине),
 - Планирање и изградња безбедних бициклистичких коридора,
 - Уређење и одржавање постојећих и нових бициклистичких коридора,
 - Имплементација савремених информационих система на путној и уличној мрежи,
 - Обезбеђивање сталног финансирања мера и активности у области унапређења безбедности на путевима, транспарентног трошења средстава и транспарентне анализе односа уложених средстава и остварених ефеката,
 - Квалитетно и ефикасно одржавање локалних путева и улица,
 - Подржати увођење савремених приступа пројектовању путева и саобраћајној сигнализацији,
 - Настојати да се смањи и потпуно елиминише допринос пута саобраћајним незгодама,
 - Осигурати ефективну координацију рада између различитих институција (инспекцијске службе, грађевинска инспекција, санитарна инспекција, инспекција рада, инспекција путева) на локалном нивоу које учествују у систему уређења и управљања путном инфраструктуром и околним објектима,
 - Уградња система за аутоматско откривање прекршаја у вези са дозвољеном брзином (ограничење брзине) на локалним путевима и улицама на што већем броју локација,
 - Успостављање ефикасне сарадње са управљачем државних путева у погледу унапређења безбедности на путевима, како би се обезбедило безбедно повезивање постојеће инфраструктуре са новоизграђеним путевима.
3. мере које ће спроводити (управљати) кључни носилац – **Саобраћајна полиција (ПС Неготин):**
- Појачана контрола поштовања прописа од стране учесника у саобраћају (употреба појасева, посебно на задњем седишту, вожња под дејством алкохола, употреба мобилних телефона, употреба дечијих седишта у возилу, опрема за бициклисте, мопедисте и мотоциклисте, прелазак ван пешачког прелаза, пролазак на „дрвено светло“, пропуштање пешака на обележеним пешачким прелазима, поштовање ограничења брзине, и др.),

- Спровођење додатне циљане контроле младих возача у саобраћају од стране саобраћајне полиције,
 - Ефикасно процесуирање најтежих саобраћајних прекршаја и благовремено искључивање учесника из саобраћаја који немају услове за безбедно учешће у саобраћају,
 - Спровођење активности појачане контроле техничке исправности возила,
 - Квалитетан рад правних лица која врше технички преглед,
 - Повећање броја особља и посебно обученог особља које се укључује у процес након настанка саобраћајне незгоде за ефикасно и благовремено пружање прве помоћи повређенима у саобраћајним незгодама,
 - Повећање броја обука које се периодично спроводе у циљу унапређења координисаног деловања хитних служби након саобраћајне незгоде (полиција, ватрогасна служба, хитна медицинска помоћ,...).
- 4. мере које ће спроводити (управљати) кључни носилац – Служба хитне медицинске помоћи:**
- Повећање броја особља и посебно обученог особља које се укључује у процес након настанка саобраћајне незгоде за ефикасно и благовремено пружање прве помоћи повређенима у саобраћајним незгодама,
 - Повећање броја обука које се периодично спроводе у циљу унапређења координисаног деловања хитних служби након саобраћајне незгоде (полиција, ватрогасна служба, хитна медицинска помоћ,...).

ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА

Систем прикупљања података

Да би се управљало безбедношћу саобраћаја на ефикасан и одржив начин, потребно је константно анализирати постојеће стање, а што је дефинисано и у Правилнику²³. Анализа и праћење постојећег стања представља почетни корак у процесу управљања безбедношћу саобраћаја на основу кога се дефинише жељено стање, као и мере и активности чија примена има за циљ да постојеће стање што више приближити жељеном стању. Свака јединица локалне самоуправе посебно мора да прати примену Стратегије безбедности саобраћаја и постизање циљева.

Стручно праћење није могуће без доброг система за прикупљање значајних података. Подаци релевантни за праћење и разумевање стања безбедности саобраћаја прикупљају се на националном нивоу, у оквиру јединствене базе података којом управља Агенција за безбедност саобраћаја (www.abs.gov.rs). Подаци из националних база података су од значаја за разумевање свеукупног стања и трендова на националном нивоу, с тим што за ниво локалне самоуправе није довољна само једна таква база података да би се потпуно сагледало стање безбедности саобраћаја у сваком граду или општини. Стога би локалне самоуправе требало да развијају, успостављају и одржавају локалне базе података које би садржале различите скупове података од значаја за управљање безбедношћу саобраћаја на надлежној територији. Подаци са националног нивоа дефинитивно нису довољно детаљни за идентификацију проблема у сваком насељу, у граду или општини, на државним путевима који пролазе кроз град/општину, а посебно на локалним путевима и улицама. Међутим, подаци о обележјима безбедности саобраћаја на националном нивоу могу бити од интереса и веома корисни за идентификовање свеукупних трендова и за поређење са просечним вредностима у Србији или за неке локалне самоуправе, које су издвојене за потребе бенчмаркинга.

Подаци о ставовима о специфичним питањима безбедности саобраћаја, о мерама које спроводи локална самоуправа, раду институција и појединаца, програму безбедности саобраћаја, стању безбедности путне инфраструктуре у граду/општини, итд., такође су веома важни за даљу анализу и разумевање проблема у безбедности саобраћаја и развој система на локалном нивоу.

²³ Правилник о раду тела за координацију послова безбедности саобраћаја на путевима, „Службени гласник РС“, број 16/24

Ове врсте података могу да се прикупљају помоћу периодичних истраживања, интервјуа, рада са одређеним (фокус) групама, кроз писане жалбе, примедбе и сугестије грађана, кроз извештаје о раду индивидуалних заинтересованих страна или пак коришћењем других истраживачких метода.

Прикупљање података о ставовима грађана је веома важно, јер су грађани у најбољој позицији да идентификују специфична питања у вези са безбедношћу саобраћаја са којима се суочавају и могу да предлажу идеје за њихово решавање. С друге стране, грађани ће боље прихватити мере безбедности саобраћаја ако и сами учествују у процесу предлагања тих мера. Локалне власти надлежне за безбедност саобраћаја би требало да посвећују много више пажње ставовима и мишљењима грађана који су заинтересовани за безбедност саобраћаја у свом граду/општини.

Периодично извештавање (најмање два пута годишње) локалних самоуправа и главних заинтересованих страна о БС

Уз праћење постојећег стања као саставни део иде и извештавање о стању безбедности саобраћаја које је препознато и у Закону о безбедности саобраћаја на путевима и Правилнику о раду тела за координацију послова безбедности саобраћаја на путевима.

Поменутим правним актима дефинисана је обавеза Савета за безбедност саобраћаја да подноси извештај о стању безбедности саобраћаја на путевима надлежном органу, у овом случају Општинском већу, а надлежни орган – Општинско веће подноси извештај Скупштини општине најмање два пута годишње. Извештај о стању безбедности саобраћаја на путевима састављен за првих шест месеци текуће године, подноси се скупштини на седници након 31. јула за текућу годину, односно, за период од годину дана подноси се након 31. јануара наредне календарске године. Координатор доставља извештај о стању безбедности на путевима Агенцији након што га достави скупштини јединице територијалне аутономије, односно јединице локалне самоуправе.

Извештај о стању безбедности саобраћаја на путевима треба да укаже на тренутно стање безбедности саобраћаја на подручју општине са јасно издвојеним проблемима, најважнијим реализованим активностима и активностима које је потребно реализовати у наредном периоду са циљем унапређења безбедности саобраћаја. Правилником су прописани саставни делови, односно потребни подаци које извештај о стању безбедности саобраћаја мора да садржи.

Извештај о стању безбедности саобраћаја на путевима садржи следеће делове, односно податке:

1. уводни део, са кратким описом стања безбедности саобраћаја на подручју јединице територијалне аутономије, односно јединице локалне самоуправе;
2. праћење стања безбедности саобраћаја на подручју јединице територијалне аутономије, односно јединице локалне самоуправе са истим периодом у претходних пет година (број саобраћајних незгода, последице саобраћајних незгода, односно број тешких телесних повреда, лаких телесних повреда и погинулих лица, вредности јавног и саобраћајног ризика, процентуална угроженост категорија учесника у саобраћају и сл.);
3. основне показатеље стања безбедности саобраћаја: најугроженије категорије учесника у саобраћају (пешаци, бициклисти, путници и возачи аутомобила и сл.), расподелу саобраћајних незгода по месецима, данима и часовима, просторну расподелу саобраћајних незгода у односу на државне путеве и улице, као и просторну анализу у односу на конкретне деонице и улице где се догађају саобраћајне незгоде;
4. кратак извештај о последњим доступним подацима о понашању учесника у саобраћају на подручју јединице локалне самоуправе, односно полицијске управе;
5. праћење достизања претходно дефинисаних циљева (циљеви у складу са стратегијом безбедности саобраћаја јединице територијалне аутономије, односно јединице локалне самоуправе, односно националном стратегијом уколико друга није донета);
6. кратак преглед најважнијих активности и мера које су предузете у претходном периоду са прегледом утрошених финансијских средстава и активности које је потребно реализовати у будућем периоду са циљем унапређења безбедности саобраћаја на подручју јединице територијалне аутономије, односно јединице локалне самоуправе;
7. закључни део са сумирањем најважнијих проблема у безбедности саобраћаја на путевима.

Требало би нагласити да је праћење спровођења мера и активности из Стратегије безбедности саобраћаја и праћење остваривања утврђених циљева саставни део извештаја о безбедности саобраћаја. Није довољно да се само мери успех у безбедности саобраћаја, у односу на претходне године, јер то отвара могућности за доношење пристрасних закључака. Једини исправан приступ је анализа перформанси/учинка у односу на остваривање претходно утврђених циљева безбедности саобраћаја.

Континуирано извештавање грађана о чињеницама везаним за безбедност саобраћаја у локалној самоуправи

У складу са Законом, извештај о стању безбедности саобраћаја на путевима мора бити јавно доступан, а најједноставнији начин је то учинити путем сајта општине. Поред извештаја, путем сајта општине потребно је константно информисати најширу јавност о спроведеним мерама и активностима Савета за безбедност саобраћаја, као и о постигнутим резултатима.

Поред тога, шира јавност треба да буде информисана о стању безбедности саобраћаја на путевима и проблемима с тим у вези. То се постиже емитовањем информација о проблемима безбедности саобраћаја преко локалних радио и ТВ станица, објављивањем чланака у локалним новинама, на интернет страници општине, путем друштвених мрежа, посебним брошурама које покривају специфичне теме и питања безбедности саобраћаја, као и путем промотивних штандова и других директних контаката са грађанима.

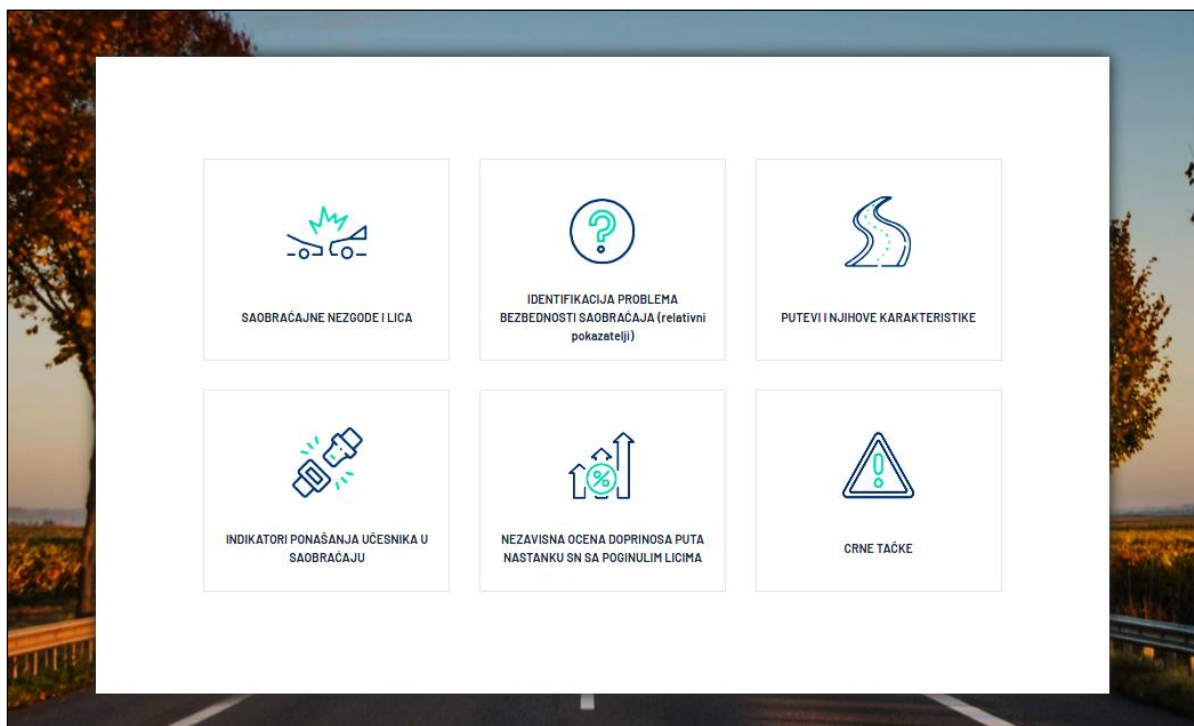
На овај начин би се укључила локална самоуправа, већи број грађана и успоставило одрживо управљање безбедношћу саобраћаја.

Најширој јавности је потребно омогућити и самостално информисање о стању безбедности саобраћаја путем локалне базе података о обележјима безбедности саобраћаја која треба бити јавно доступна на сајту општине.

Локална аналитичка база података о обележјима безбедности саобраћаја

Локална база података о обележјима безбедности саобраћаја представља моћан алат у праћењу стања и трендова у области безбедности саобраћаја. Стога је препоручљиво да Савет за безбедност саобраћаја општине Неготин иницира успостављање квалитетне локалне базе података, а затим да настави са њеним унапређивањем интеграцијом сетова података из различитих области (подаци о саобраћајним незгодама, путевима, ризицима на путевима, квалитету осветљења, индикаторима на локалном нивоу и сл.) како би база података била свеобухватна и како би се олакшало и централизовало праћење и извештавање о стању безбедности саобраћаја на територији општине (Слика 8).

Број, врста и структура предложених података, као и локалне институције и организације које су укључене у систем „пуњења“ базе, односно, организације и размене података, треба да прате структуру националне Јединствене базе података о обележјима безбедности саобраћаја.

Слика 8. Скупови података који су најчешће доступни кроз локалну базу података

На седницама савета потребно је константно разматрати постојеће стање и координисати рад надлежних субјеката, односно, обавештавати их о утврђеним проблемима и постигнутим резултатима. Координација рада надлежних субјеката најлакше се може постићи уколико сви субјекти који делују у систему безбедности саобраћаја на територији општине Неготин имају своје чланове у Савету за безбедност саобраћаја.

Сви субјекти који делују у систему безбедности саобраћаја на територији општине Неготин достављају Савету за безбедност саобраћаја податке из своје надлежности који су неопходни за праћење стања безбедности саобраћаја и који се складиште у локалној бази података о обележјима безбедности саобраћаја. Резултати спроведених мера и активности које спроводи Савет за безбедности саобраћаја и други субјекти који делују у систему безбедности саобраћаја а имају за унапређење безбедности саобраћаја такође се складиште у локалној бази података о обележјима безбедности саобраћаја.

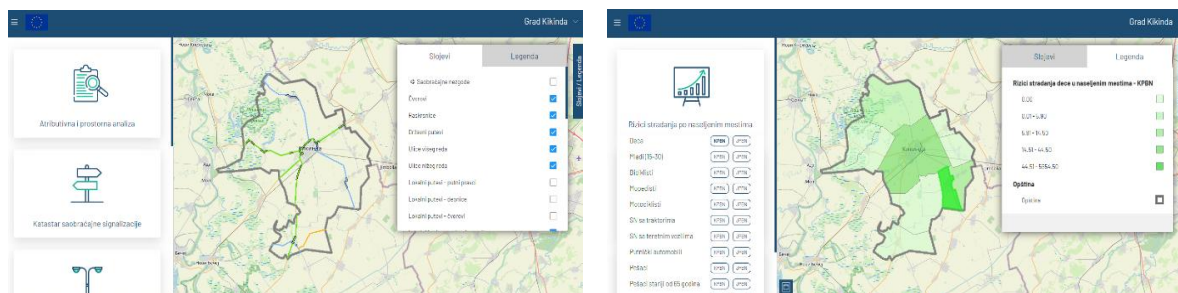
Израдом Стратегије безбедности саобраћаја предвиђено је покретање великог броја мера и активности усмерених ка достизању циљева Стратегије. Након реализације одређених мера и активности чланови савета врше њихову евалуацију, односно утврђују њихов допринос унапређењу безбедности саобраћаја. На основу евалуације, односно праћења ефеката примењених мера, чланови савета утврђују постојеће стање и на тај начин прате и достизање циљева дефинисаних Стратегијом.

Предложени елементи – подаци потребни за квалитетно управљање безбедношћу саобраћаја и извештавање о стању безбедности саобраћаја на територији општине Неготин су:

- **Подаци о саобраћајним незгодама и последицама саобраћајних незгода** - укључују статистичке податке попут пола, старости, својства учешћа и сл., доступни су од 1997. године, а подаци о локацији, односно координатама саобраћајних незгода прикупљају се од 2015. године од стране МУП – Управе саобраћајне полиције. Структура података о саобраћајним незгодама усклађена је са CADaS препорукама Европске комисије. Прикупљање података врши Полицијска управа Бор – Саобраћајна полицијска испостава Неготин;
- **Идентификација проблема безбедности саобраћаја** – овај скуп података представља најважнији скуп података за локалну самоуправу. Путем овог скупа података могу се препознати највећи проблеми у саобраћају на територији локалне самоуправе, што олакшава рад локалног савета за безбедност саобраћаја, посебно у домену одлучивања и иницирања активности и правилном усмеравању средстава за унапређење безбедности саобраћаја. Свако погрешно препознавање проблема на које треба деловати не доприноси смањењу броја и последица саобраћајних незгода, већ напротив, њиховом повећању. Овај скуп података заснива се на подацима о броју и последицама саобраћајних незгода и јавно доступним подацима Републичког завода за статистику о броју становника и дужини путне мреже по локалним самоуправама у Републици Србији.
- **Подаци о путевима и њиховим карактеристикама** – подразумевају основне податке о путевима и њиховим деоницама, као и геореференцирану подлогу локалне путне и уличне мреже. Поред основних података, потребно је омогућити приступ подацима о квалитету осветљења појединих саобраћајница. Такође, у оквиру овог скупа података пожељно је графички приказати на карти границе урбаних зона насеља, као и границе зоне школе.

За изабране деонице или путеве пожељно је омогућити доступност података о ограничењу брзине на путу или делу пута, података о саобраћајној сигнализацији, као и катастру саобраћајних знакова. У оквиру овог скупа података могуће је приказати и податке о ризицима на путној и уличној мрежи добијених анализом оцена безбедносних карактеристика пута по деоницама путева. Прикупљање података врши управљач општинских путева и улица на територији општине Неготин и Савет за безбедност саобраћаја општине Неготин на основу посебних пројеката;

- **Подаци о индикаторима понашања учесника у саобраћају** - овај сет података садржи податке о индикаторима понашањима учесника у саобраћају на територији општине Неготин. На националном нивоу, Агенција за безбедност саобраћаја прикупља ове податке према полицијским управама, као и за ниво локалних самоуправа. Локална самоуправа може користити податке Агенције, а уколико подаци нису доступни, може да покрене сопствена периодична истраживања индикатора како би се утврдиле релевантне вредности које уважавају специфичности учесника на територији општине, а не према полицијској управи (нпр. индикатори који се односе на поштовање брзине у насељу / ван насеља). Прикупљање података о индикаторима врши Савет за безбедност саобраћаја општине Неготин на основу посебних пројеката који се односе на истраживање индикатора, а могу се прикупљати и подаци о ставовима учесника у саобраћају који се могу интегрисати у локалну базу података;
- **Независне оцене доприноса пута настанку СН са погинулим лицима** - овај алат спадају у групу савремених алата намењених унапређењу путне инфраструктуре чија је примена прописана Законом о путевима (члан 91). Примена алата Независне оцене утицаја пута на саобраћајне незгоде са погинулим лицима спроводи се на начин да се утврде сви фактори који су допринели настанку саобраћајне незгоде и њених последица, у односу на сва четири примарна елемента безбедности саобраћаја: човек, возило, пут и околина, са посебни освртом на елемент пут. Управљач јавног пута дужан је да након догађања сваке саобраћајне незгоде са погинулим лицем спроведе независну оцену. У склопу локалне базе података могуће је складиштити извештаје урађених независних оценама. Прикупљање података, односно спровођење пројеката независних оцена врши управљач општинских путева и улица на територији општине Неготин.

Слика 10. Пример изгледа могућих скупова података у оквиру локалне база података о обележјима безбедности саобраћаја

Периодична анализа и евалуација реализованих мера за БС и постигнутих циљева БС

Веома је важно редовно анализирати реализоване мере или програме безбедности саобраћаја и вршити истраживања о њиховим ефектима. Ако се очекивани ефекти планираних мера и активности квантификују, онда ће бити неопходно спровести анализу стварних ефеката и упоредити их са очекиваним ефектима које је требало постићи након примене датих мера или програма. Само на тај начин ће локална самоуправа сазнати о ефикасности појединачних мера које се примењују у стварним, локалним условима и моћи да оптимизује мере у наредном периоду.

Повремена (на пример, на сваких 6 месеци) анализа нивоа постигнутих циљева из Стратегије безбедности саобраћаја је веома важан алат јер показује у ком сегменту су планирани резултати постигнути или не. На основу таквих анализа, систем мера и активности треба да се допуњује или мења, по потреби, како би се зауставили негативни трендови и боље пратили циљеви Стратегије. Томе иде у прилог и чињеница да се Стратегијом утврђују прелазни циљеви, на годишњем нивоу, како у погледу коначних исхода, тако и у погледу индикатора безбедности саобраћаја.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Влада Републике Србије. (2023). Стратегија безбедности саобраћаја Републике Србије, за период од 2023. до 2030. године. Београд.
- [2] Влада Републике Србије. (2023). Акциони план безбедности саобраћаја Републике Србије за период од 2023. до 2025. године. Београд.
- [3] Глобални план за деценију акције за безбедност саобраћаја на путевима 2021-2030 (енгл. Global Plan for the Decade of Action for Road Safety, 2021-2030), <https://www.who.int/publications/m/item/global-plan-for-the-decade-of-action-for-road-safety-2021-2030>.
- [4] Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС”, бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 - УС, 55/2014, 96/2015 - др. закон, 9/2016 - УС, 24/2018, 41/2018, 41/2018 – др. закон, 87/2018, 23/2019, 128/2020 – др. закон и 76/2023)
- [5] Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС”, бр. 25/2019 и 92/2023 – аутентично тумачење)
- [6] Закон о комуналној милицији („Службени гласник РС”, број 49/2019)
- [7] Закон о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/2016, 95/2018 – аутентично тумачење и 2/2023 – одлука УС)
- [8] Закон о обавезном осигурању у саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 51/2009, 78/2011, 101/2011, 93/2012 и 7/2013 - одлука УС)
- [9] Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 10/2019, 27/2018 – др. закон, 6/2020, 129/2021 и 92/2023)
- [10] Закон о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 65/2013, 13/2016, 98/2016 - одлука УС, 91/2019, 91/2019 – др. закон и 112/2022 – одлука УС)
- [11] Закон о полицији („Службени гласник РС”, бр. 6/2016, 24/2018 и 87/2018)
- [12] Закон о путевима („Службени гласник РС”, број 41/2018, 95/2018 – др. закон и 92/2023 – др. закон)
- [13] Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, бр. 87/2018)
- [14] Jovanov, D., Vollpracht, H., J., Pfeiffer, L. et al. Practical guide for road safety auditors and inspectors. 2018.
- [15] Кривични законик („Службени гласник РС”, број 85/2005, 88/2005 – исправка, 107/2005 – исправка, 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013 и 108/2014, 94/2016, 35/2019 и 94/2024)
- [16] Одлука о буџету општине Неготин за 2025. годину („Службени лист општине Неготин“, бр. 38/2024)
- [17] Одлука о градском и приградском превозу путника на територији општине Неготин („Службени лист општине Неготин“, бр. 4/2022)

- [18] Одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора брзих саобраћајница ИБ реда на правцима Голубац – Доњи Милановац – Брза Паланка и Кладово – Неготин („Службени гласник РС“, бр. 4/2022);
- [19] Одлука о јавним паркиралиштима на територији општине Неготин („Службени лист општине Неготин“, бр. 22/2024
- [20] Одлука о јавном осветљењу („Службени лист општине Неготин“, бр. 10/2023)
- [21] Одлука о образовању Савета за безбедност саобраћаја на путевима на територији општине Неготин („Службени лист општине Неготин“, бр. 14/2020)
- [22] Одлука о одржавању путева и улица на територији општине Неготин („Службени лист општине Неготин“, бр. 38/2024)
- [23] Одлука о општем уређењу насељених места и комуналном реду на територији општине Неготин („Службени лист општине Неготин“, бр. 24/2023)
- [24] Одлука о Општинској управи општине Неготин („Службени лист општине Неготин“, бр. 24/2011, 38/2014, 6/2015, 20/2015, 8/2017, 20/2018 и 21/2018)
- [25] Одлука о такси превозу на територији општине Неготин („Службени лист општине Неготин“, бр. 4/2019)
- [26] Правилник о раду тела за координацију послова безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“, број 16/24)
- [27] План развоја општине Неготин за период 2024-2030. година („Службени лист општине Неготин“, бр. 29/2024)
- [28] Просечан годишњи дневни саобраћај - ПГДС у 2023. години, Табела саобраћајног оптерећења на државним путевима, ЈП „Путеви Србије“ (<http://www.putevi-srbije.rs/index.php/бројање-саобраћаја>, посећено дана 17.12.2024. године).
- [29] Просторни план општине Неготин („Службени лист општине Неготин“, бр. 16/2011)
- [30] Подаци интегрисане базе података о обележјима безбедности саобраћаја [Статистика]. Доступно на: <http://bazabs.abs.gov.rs/>. Посећено дана: 26.12.2024.
- [31] Републички завод за статистику – Општине и региони у Републици Србији, 2023. година (ISSN 2217-7981)
- [32] Решење о техничком регулисању саобраћаја у граду Неготину („Службени лист општине Неготин“, бр. 6/39)
- [33] Статут општине Неготин из 2019. године („Службени лист општине Неготин“, бр. 4/2019)
- [34] Стратегија одрживог развоја општине Неготин за период 2012-2021. године („Службени лист општине Неготин“, бр.29/2012)
- [35] Уредба о категоризацији државних путева, Службени гласник РС, бр. 87/2023, 24/2024 и 90/2024.
- [36] Устав Републике Србије („Службени гласни РС“, бр. 98/2006 и 115/2021)
- [37] https://invest.negotin.rs/resources/klerr/certifikacija/Negotin_info_list_SRB_web.pdf
- [38] <https://bazaabs.abs.gov.rs/smartPortal/saobNezgode>, посећено: децембар 2024.
-

- [39] <https://bazaabs.abs.gov.rs/smartPortal/LokalneBaze>, посећено: децембар 2024.
- [40] https://www.abs.gov.rs/static/uploads/15251_negotin2023ls.pdf, посећено: децембар 2024.
- [41] https://www.putevi-srbije.rs/images/pdf/referentni-sistem/Karta_drzavnih_puteva.pdf, Путеви Србије, посећено дана: 17.12.2024. године

Списак табела, графика, слика и илустрација

Табела 1. Старосна структура становника према попису из 2022. године и број настрадалих лица у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године	12
Табела 2. Дужина путне мреже у km, Неготин, 2022. година.....	13
Табела 3. Број регистрованих моторних и прикључних возила у 2022. години	15
Табела 4. Тежина последица настрадалих лица у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године	37
Табела 5. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима према деоницама ДП-а, општина Неготин, 2019-2023. година	44
Табела 6. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима према деоницама ДП-а, општина Неготин, 2019-2023. година	45
Табела 7. Последице настрадалих младих лица у саобраћајним незгодама у Неготину према својству учешћа, 2019-2023. године.....	74
Табела 8. Последице настрадалих лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама у Неготину према својству учешћа, 2019-2023. године	82
Табела 9. Тренутне и очекиване вредности индикатора безбедности саобраћаја	122
Табела 10. Стубови безбедности саобраћаја	131
Табела 11. Носиоци активности безбедности саобраћаја на територији општине Неготин.....	139
График 1. Положај општине Неготин на основу броја становника, у односу на остале локалне самоуправе у Републици Србији, са посебним акцентом на општине Борског округа, 2022. година.....	11
График 2. Релативни индекс угрожености изабраних старосних категорија становника на основу података о последицама саобраћајних незгода (2019-2023) на територији општине Неготин и броја становника који припадају старосној категорији према попису из 2022. године.....	13
График 3. Положај општине Неготин на основу броја регистрованих моторних возила, у односу на остале локалне самоуправе у Републици Србији, 2022. година	15
График 4. Вредности јавног пондерисаног ризика страдања по општинама у Републици Србији, 2023. година.....	35
График 5. Вредности саобраћајног пондерисаног ризика страдања по општинама у Републици Србији, 2023. година.....	35
График 6. Укупан број саобраћајних незгода, општина Неготин, 1997-2023. године	36
График 7. Саобраћајне незгоде са настрадалим лицима и број погинулих лица у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године	37
График 8. Расподела настрадалих лица у саобраћајним незгодама према полу, општина Неготин, 2019-2023. година	38

График 9. Расподела настрадалих лица у саобраћајним незгодама према старосним категоријама, општина Неготин, 2019-2023. године	38
График 10. Расподела настрадалих лица у саобраћајним незгодама према старосним категоријама и тежини последице, општина Неготин, 2019-2023. године.....	39
График 11. Расподела настрадалих учесника према својству учешћа у саобраћају, општина Неготин, 2019-2023 . године	39
График 12. Расподела настрадалих и погинулих лица према категорији возила, општина Неготин, 2019-2023. године	40
График 13. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима према месецима у години, општина Неготин, 2019-2023. година	41
График 14. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима према данима у недељи, општина Неготин, 2019-2023. година	41
График 15. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима према часовима у току дана, општина Неготин, 2019-2023. година	42
График 16. Расподела локација саобраћајних незгода са настрадалим лицима у односу на податак у насељу/ван насеља, општина Неготин, 2019-2023. година	43
График 17. Расподела локација саобраћајних незгода са настрадалим и погинулим лицима у односу на категорију пута, општина Неготин, 2019-2023. година.....	44
График 18. Расподела локација саобраћајних незгода са настрадалим лицима у односу на врсту места на путној мрежи, општина Неготин, 2019-2023. година.....	46
График 19. Расподела група типа саобраћајних незгода са настрадалим погинулим лицима, општина Неготин, 2019-2023. године	49
График 20. Расподела група утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода са настрадалим и погинулим лицима, општина Неготин, 2019-2023. године.....	49
График 21. Расподела најзаступљенијих утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода са настрадалим, повређеним и погинулим лицима, општина Неготин, 2019-2023. године.....	50
График 22. Процентуална заступљеност погинуле и повређене деце у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године.....	52
График 23. Процентуална заступљеност погинулих и повређених пешака у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године	52
График 24. Процентуална заступљеност погинулих и повређених бициклиста у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године	53
График 25. Процентуална заступљеност погинулих и повређених лица старијих од 65 година у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године.....	54

График 26. Процентуална заступљеност погинулих и повређених младих лица у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године	54
График 27. Процентуална заступљеност погинулих и повређених младих возача у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године	55
График 28. Процентуална заступљеност погинулих и повређених возача и путника у ПА у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године.....	56
График 29. Процентуална заступљеност погинулих и повређених возача мот. двоточкаша у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године.....	56
График 30. Процентуална заступљеност погинулих и повређених возача и путника у ком. возилима у укупном броју погинулих и повређених лица, општина Неготин и Република Србија, 2019-2023. године	57
График 31. Процењени трошкови саобраћајних незгода у периоду од 2019. до 2023. године, на територији општине Неготин	64
График 32. Последице које су деца задобила у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године.....	66
График 33. Расподела настрадале деце у саобраћајним незгодама у Неготину према својству учешћа, 2019-2023. године	67
График 34. Расподела саобраћајних незгода са настрадалом децом према групама типова саобраћајних незгода у Неготину, 2019-2023. године.....	67
График 35. Расподела настрадале деце у саобраћајним незгодама према месецима у години, општина Неготин, 2019-2023. године	68
График 36. Расподела настрадале деце у саобраћајним незгодама према данима у недељи, општина Неготин, 2019-2023. године	68
График 37. Расподела настрадале деце у саобраћајним незгодама према часовима у току дана, општина Неготин, 2019-2023. године	69
График 38. Расподела локација страдања деце у саобраћајним незгодама у односу на податак у насељу/ван насеља, општина Неготин, 2019-2023. године.....	69
График 39. Расподела локација страдања деце у саобраћајним незгодама према категорији пута/улице, општина Неготин, 2019-2023. године	70
График 40. Процент заступљености страдања деце у саобраћајним незгодама према групама утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода, општина Неготин, 2019-2023. године.....	71
График 41. Последице које су млада лица задобила у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године	73

График 42. Расподела настрадалих младих лица у саобраћајним незгодама у Неготину према својству учешћа, 2019-2023. године.....	74
График 43. Расподела настрадалих младих возача у саобраћајним незгодама у Неготину према категорији возила, 2019-2023. године.....	75
График 44. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим младим лицима према групама типова саобраћајних незгода у Неготину, 2019-2023. године	75
График 45. Расподела настрадалих младих лица у саобраћајним незгодама према месецима у години, општина Неготин, 2019-2023. године	76
График 46. Расподела настрадалих младих лица у саобраћајним незгодама према данима у недељи, општина Неготин, 2019-2023. године.....	77
График 47. Расподела настрадалих младих лица у саобраћајним незгодама према часовима у току дана, општина Неготин, 2019-2023. године.....	77
График 48. Расподела локација страдања младих у саобраћајним незгодама у односу на податак у насељу/ван насеља, општина Неготин, 2019-2023. године.....	78
График 49. Расподела локација страдања младих у саобраћајним незгодама према категорији пута/улице, општина Неготин, 2019-2023. године	78
График 50. Процент заступљености страдања младих лица у саобраћајним незгодама према групама утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода, општина Неготин, 2019-2023. године	79
График 51. Последице које су задобила лица старија од 65 година у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године	81
График 52. Расподела настрадалих лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама у Неготину према својству учешћа, 2019-2023. године	82
График 53. Расподела настрадалих возача старијих од 65 година у саобраћајним незгодама у Неготину према категорији возила, 2019-2023. године	83
График 54. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима старијим од 65 година према групама типова саобраћајних незгода у Неготину, 2019-2023. године	83
График 55. Расподела настрадалих лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама према месецима у години, општина Неготин, 2019-2023. године.....	84
График 56. Расподела настрадалих лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама према данима у недељи, општина Неготин, 2019-2023. године	84
График 57. Расподела настрадалих лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама према часовима у току дана, општина Неготин, 2019-2023. године	85
График 58. Расподела локација страдања лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама у односу на податак у насељу/ван насеља, општина Неготин, 2019-2023. године.....	85
График 59. Расподела локација страдања лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама према категорији пута/улице, општина Неготин, 2019-2023. године	86

График 60. Процент заступљености страдања лица старијих од 65 година у саобраћајним незгодама према групама утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода, општина Неготин, 2019-2023. године	87
График 61. Последице које су пешаци задобили у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године	89
График 62. Структура страдања пешака према старосним категоријама, општина Неготин, 2019-2023. године.....	90
График 63. Расподела настрадалих пешака у саобраћајним незгодама према месецима у години, општина Неготин, 2019-2023. године	90
График 64. Расподела настрадалих пешака у саобраћајним незгодама према данима у недељи, општина Неготин, 2019-2023. године	91
График 65. Расподела настрадалих пешака у саобраћајним незгодама према часовима у току дана, општина Неготин, 2019-2023. године.....	91
График 66. Расподела локација страдања пешака у саобраћајним незгодама у односу на податак у насељу/ван насеља, општина Неготин, 2019-2023. године.....	92
График 67. Расподела локација страдања пешака у саобраћајним незгодама према категорији пута/улице, општина Неготин, 2019-2023. године	92
График 68. Процент заступљености страдања пешака у саобраћајним незгодама према групама утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода, општина Неготин, 2019-2023. године.....	93
График 69. Последице које су лица у путничким возилима задобила у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године	95
График 70. Расподела настрадалих лица у путничким возилима према својству учешћа у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године	95
График 71. Структура настрадалих лица у путничким возилима према старосним категоријама, општина Неготин, 2019-2023. године	96
График 72. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим возачима и путницима у путничким возилима према групама типова саобраћајних незгода у Неготину, 2019-2023. године	96
График 73. Расподела настрадалих возача и путника у путничким возилима у саобраћајним незгодама према месецима у години, општина Неготин, 2019-2023. године	97
График 74. Расподела настрадалих возача и путника у путничким возилима у саобраћајним незгодама према данима у недељи, општина Неготин, 2019-2023. године.....	97
График 75. Расподела настрадалих возача и путника у путничким возилима у саобраћајним незгодама према часовима у току дана, општина Неготин, 2019-2023. године.....	98
График 76. Расподела локација страдања возача и путника у путничким возилима у саобраћајним незгодама у односу на податак у насељу/ван насеља, општина Неготин, 2019-2023. године.....	98

График 77. Расподела локација страдања возача и путника у путничким возилима у саобраћајним незгодама према категорији пута/улице, општина Неготин, 2019-2023. године.....	99
График 78. Процент заступљености страдања возача и путника у путничким возилима у саобраћајним незгодама према групама утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода, општина Неготин, 2019-2023. године.....	100
График 79. Последице које су бициклисти задобили у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године	102
График 80. Структура настрадалих бициклиста према старосним категоријама, општина Неготин, 2019-2023. године	103
График 81. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим бициклистима према групама типова саобраћајних незгода у Неготину, 2019-2023. године.....	103
График 82. Расподела настрадалих бициклиста у саобраћајним незгодама према месецима у години, општина Неготин, 2019-2023. године	104
График 83. Расподела настрадалих бициклиста у саобраћајним незгодама према данима у недељи, општина Неготин, 2019-2023. године.....	104
График 84. Расподела настрадалих бициклиста у саобраћајним незгодама према часовима у току дана, општина Неготин, 2019-2023. године.....	105
График 85. Расподела локација страдања бициклиста у саобраћајним незгодама у односу на податак у насељу/ван насеља, општина Неготин, 2019-2023. године.....	105
График 86. Расподела локација страдања бициклиста у саобраћајним незгодама према категорији пута/улице, општина Неготин, 2019-2023. године	106
График 87. Процент заступљености страдања бициклиста у саобраћајним незгодама према групама утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода, општина Неготин, 2019-2023. године	107
График 88. Последице које су лица на моторизованим двоточкашима задобила у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године	110
График 89. Расподела настрадалих лица на моторизованим двоточкашима према категорији возила, општина Неготин, 2019-2023. године.....	110
График 90. Расподела настрадалих лица на моторизованим двоточкашима према својству учешћа у саобраћајним незгодама, општина Неготин, 2019-2023. године	111
График 91. Структура настрадалих лица на моторизованим двоточкашима према старосним категоријама, општина Неготин, 2019-2023. године	111
График 92. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим моторизованим двоточкашима према групама типова саобраћајних незгода у Неготину, 2019-2023. године	112
График 93. Расподела настрадалих моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама према месецима у години, општина Неготин, 2019-2023. године.....	112

График 94. Расподела настрадалих моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама према данима у недељи, општина Неготин, 2019-2023. године	113
График 95. Расподела настрадалих моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама према часовима у току дана, општина Неготин, 2019-2023. године	113
График 96. Расподела локација страдања моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама у односу на податак у насељу/ван насеља, општина Неготин, 2019-2023. године.....	114
График 97. Расподела локација страдања моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама према категорији пута/улице, општина Неготин, 2019-2023. године	114
График 98. Процент заступљености страдања моторизованих двоточкаша у саобраћајним незгодама према групама утицајних фактора који су допринели настанку саобраћајних незгода, општина Неготин, 2019-2023. године	115
График 99. Процена броја погинулих и достизање циљева у погледу смањења броја погинулих и очекиване финансијске уштеде (у еврима).....	126
График 100. Процена броја тешко телесно повређених лица и достизање циљева у погледу смањења броја тешко телесно повређених лица и очекиване финансијске уштеде (у еврима)	127
График 101. Процењени трошкови и уштеде на основу смањења свих последица саобраћајних незгода.....	127
График 102. Достизање циљева везаних за индикатор „% некоришћења мобилних телефона у вожњи возача путничких аутомобила и доставних возила до 3,5t“	128
График 103. Достизање циљева везаних за индикаторе употребе заштитних система	128
График 104. Достизање циљева везаних за индикаторе понашања пешака.....	129
Слика 1. Издвојена општина Неготин - Карта државних путева	14
Слика 2.Преглед локалних база података о обележјима безбедности саобраћаја (Извор: https://bazaabs.abs.gov.rs/smartPortal/LokalneBaze).....	32
Слика 3. Тренд % употребе сигурносног појаса на предњем седишту у путничким аутомобилима и доставним возилима до 3,5t у посматраној локалној самоуправи (2019-2023) (Извор: https://www.abs.gov.rs/static/uploads/15251_negotin2023ls.pdf)	58
Слика 4. Тренд % употребе заштитних система за децу до 12 година у посматраној локалној самоуправи (2019-2023) (Извор: https://www.abs.gov.rs/static/uploads/15251_negotin2023ls.pdf)	59
Слика 5. Тренд некоришћења мобилних телефона у вожњи возача путничких аутомобила и доставних возила до 3,5t у посматраној локалној самоуправи (2019-2023) (Извор: https://www.abs.gov.rs/static/uploads/15251_negotin2023ls.pdf)	60
Слика 6. Шема приступа „безбедног система“	119
Слика 7. Циљеви Стратегије безбедности саобраћаја на путевима општине Неготин за период од 2025. до 2030. године.....	121

Слика 8. Скупови података који су најчешће доступни кроз локалну база података	154
Слика 9. Пример изгледа могућих скупова података у оквиру локалне база података о обележјима безбедности саобраћаја.....	157
Слика 10. Пример изгледа могућих скупова података у оквиру локалне база података о обележјима безбедности саобраћаја.....	158
Мапа 1. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са повређеним лицима, општина Неготин, 2019-2023. година, шири приказ	47
Мапа 2. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са повређеним лицима у централном језгру Неготина, 2019-2023. година, ближи приказ.....	47
Мапа 3. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са погинулим лицима општина Неготин, 2019-2023. година, шири приказ.....	48
Мапа 4. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са учешћем деце, општина Неготин, 2019-2023. године	72
Мапа 5. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са учешћем младих, општина Неготин, 2019-2023. године	80
Мапа 6. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са учешћем лица старијих од 65 година, општина Неготин, 2019-2023. године	88
Мапа 7. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са учешћем пешака, општина Неготин, 2019-2023. године	94
Мапа 8. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са учешћем возача и путника у путничким возилима, општина Неготин, 2019-2023. године.....	101
Мапа 9. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са учешћем бициклиста, општина Неготин, 2019-2023. године	108
Мапа 10. Просторна дистрибуција саобраћајних незгода са учешћем моторизованих двоточкаша, општина Неготин, 2019-2023. године	116
Илустрација 1. Сликвити приказ најугроженијих категорија учесника у саобраћају.....	63